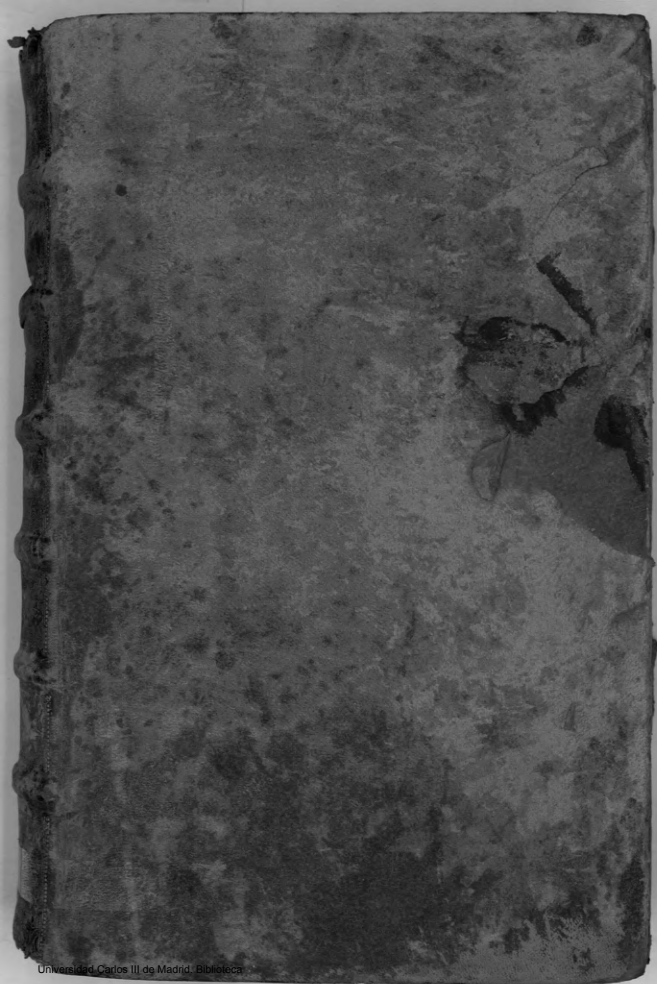

T. 143800

C. 1205171

DECISIONES

SACRÆ

190

ROTÆ ROMANÆ

AVTHORE

COELIO BICHIO

PATRITIO SENENSI

Auditore Celeberrimo.

TOMVS, SECVNDVS.

Ab Jo. Damiani Coeli. B. S. Senensi
OPVS MAGISTRATIBVS, ADVOCATIS, CÆTERISQVE
in utroque foro versantibus non solum utile,
sed & necessarium.

CVM SVMMARIIS ET INDICIBVS ARGVMENTORVM,
Materiarum vel Rerum Notabilium
locupletissimis.

M. D. C. LXIII

R. 2843

Sumptibus Leonardi Chouët.

M. DC. LXIII.

DECISIONES

SACRAE

ROTAE ROMANAE

SENTENTIAE

COLLEGIUM BICHIO

PATRITIO SENIENSIS

ALONSO GONZALEZ

TOMUS SEPTIMUS

Manuscript signature

OPUS

PER

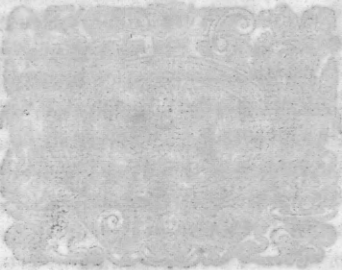
ALONSO GONZALEZ

CON VENERABILIS ET INDICIS

MANUSCRIPT

LOCUS

Manuscript signature

Summus Leonardus

DE LXIII

Illustrissimo ac Reuerendissimo

Domino,

D. CAROLO
BICHIO

APOST. CAM. CLERICO

Felicitatem.

DEST, Illustrissime, ac Reuerendissime Domine, Tomus alter Decisionum Romanæ Rotæ, editus nuper in lucem à Typographia mea, non alia Obstetrice, quàm Spe publici Boni.

Antequàm editus, fuit Mundi Votum: postquàm editus, erit Oraculum Iuris: interim est hac vna laude sat inclitus, quòd idem ille sit ipsi Autor, qui Romanæ Rotæ Miraculum erat, Illustrissimus nempè, ac Reuerendissimus P. D. Cœlius Bichius. Cur autem, Opus tam præclarum præstantissimi Viri Patruï Tui, ego consecrauerim Nomini Tuo, id nemini minùs est mirandum, quàm Tibi, qui genere, qui moribus, qui factis, qui fama ipsa, supra ætatem, etsi non supra me-

ritum, clarus, ambiguum reddis, Vtrum Tu ex Ma-
ioribus Tuis, an ex Te Maiores Tui plus lucis acci-
piant. Scio id quidem aliquando de aliis fuisse duntaxat
splendide dictum; at de Te profecto nunc dicitur splen-
dide simul, & verè. Commendatione quippe nobi-
lissimæ Abbatia suscepta primum in Gallia sub Chri-
stianissimo Rege Ludouico XIV. Prolegatione Pon-
tificia mox in Italia tres annos per Flaminiam fœliciter
obita sub Alexandro VII. Quæstura Fidei apud Me-
litenfes, non ita multo post, in difficillimis rerum, tem-
porumque articulis, non sine Turcarum malo, &
Christianorum bono constanter exercita sub Clemen-
te IX. Clericatu demum Apostolicæ Camera, accep-
to quidem sub eodem Clemente IX, sed sub Clemente
X. ad hanc vsque diem summa cum integritate, vigi-
lantia, fide, iugiter administrato, nonne, antequam
sextum ætatis Tuæ lustrum annis impleueris, Tua luce,
Tuo nomine, Te ipso Europam ferè, atque Africam
impleuisti? Tantus tamen cum sis, Nobilitas Maio-
rum Tuorum ita complexa gradatim est omne genus
Decorum, quæ magna censentur, vt conspicuitatem
quidem habere possit in Te, incrementum verò habe-
re non possit ex Te, nisi maximus sis. Est siquidem il-
li Origo sanguinis planè magna Nam, si recolas He-
truriam, Flaminiam, Græciam, Bichiorum Genus est
Patricium Senis, erat Inclitum Rauennæ, fuerat forsan
Regium Mycenis, hinc primum ab Agamemnone
trahens Leonis caput in Stemma, Græcum idioma in
Cognomen, & Atridarum sanguinem in venas. Est illi
Titulo-

Titulorum claritas itidem magna. Mitto Marchio-
 natum Arcis Albegnae, cuius Corona, sicut olim Pri-
 mogenitis Sfortiadum cingebat caput, ita nunc orna-
 mentum peculiare est Primogenitis Domus Tuæ; Sat
 magnum ornamentum reor illud, quod omnibus Bi-
 chiis commune est, ex Germania, videlicet, Ius, no-
 menque Comitum Palatinorum in omnium Capita
 aequè, ac in omnium Insignia Alicem Casaream, ita per
 Imperatoria diplomata descendisse, ut non immeritò
 videatur, quod, ad efformandum Bichiae Genti par
 Stemma, concurrerint duo Orbis Imperia, Græcum, &
 Latinum, illud ob Leonem in Agamemnone, hoc ob
 Aquilam in Sigismundo. Est illi fulgor à Diuitiis pari-
 ter magnus. Id vnum argumento sit, quod in Petro
 Tritaui Tui Patre suum Sena demirata est Crassum,
 hoc est, Opulentia tam prodigiosa Ciuem, qui posset,
 in priuato tantum arario pecuniarum suarum, tot ferè
 summas decem millium aureorum, proprio cuius-
 que Principis signo percussas, distinctasque, nume-
 rare, quot Principes. Est illi splendor ab Armis simi-
 liter magnus; Neque enim in Annalibus Martis parua
 nomina sunt Iacobus, & Alexander, ille Atauus,
 hic Proauus Tuus, vterque Ductor Copiarum, &
 ambo tam pro Neapolitano Regno, quam pro Flo-
 rentina Republica par Fulminum in præliis, & duo Pro-
 pugnacula in obsidionibus. Est illi à Politicis Ma-
 gistratibus commendatio perinde magna. Nam si
 exigua laus non est, quod Pandolphus Petruccius, in-
 ter Nouemuiros, habuerit Collegam Imperij Alexan-

drum **Atauum Tuum**, an non magna sit laus, quòd
Oligarchia, post mortuum **Pandulphum**, abeunte in
Monarchiam, eundem **Alexandrum**, sine vllò Im-
perij consorte, solum, ac supremum **Respublica Se-**
nensis, & **Patria Principem** tulerit? Est ab **Ecclesiasticis**
quoque **Dignitatibus Honor** proculdubio magnus.
Quid enim memorem **Antonium Bichium** ab **Ale-**
xandri VII. promotione nunc in **Ecclesia Eminentis-**
simum? **Vaticana Purpura** bis illata iam fuerat in **Fa-**
miliam Tuam, semel sub **Paulo V.** iterum sub **Vrba-**
no VIII. primùm à **Metello Aui Tui fratre**, deinde
ab **Alexandro Patris Tui fratre**, illum subsecuta post
Insulas Archiepiscopales, Hunc post **Sedis Apostoli-**
cæ Nunciaturas, Vtrumque post merita; sed tam illustri
successu ad gloriam **Tui Generis**: vt in **Purpura**, quam-
uis reipsa **Neuter** fuerit nisi **Magnus**, Vterque tamen
apparuerit **Maximus**; **Metellus** quidem quia suffragio
virtutis suæ, & aliorum expectatione videri potuit **Pon-**
tifex; **Alexander** verò, quia representatione, ac rebus
gestis videri potuit **Rex**, vsque adeo cum dignitate su-
stinuit semper, toties in se transfusam plenè, **Potentiam**,
ac **Personam Christianissimi Regis Ludouici XIII.**
modò seditionum in **Prouincia nascentium Oppressor**:
modò **Pacator Italiae**: modò alterum **Romæ Numen**
Tutelare Galliarum. Est illi, præter hæc omnia, etiam
accescita de Cælo **Gloria**, vtrique magna. Ex **Bichia**
enim **Gente** sunt duo illa **Franciscani Ordinis Lumina**
Alexander & Margarita, hæc **Abamita tua**, ille **Abam-**
itæ tuæ Frater. Vtriusque **Sanctitati communis** est ti-
tulus

tulus Beatitatis, non quidem auctoritate publica, sed
priuata duntaxat Populi religione consecratus; At
proprium Margaritæ decus est, vt quotannis in Tem-
plo Virginis immaculatè conceptæ accipiat à Senatu
Populoque Senensi grates, ob conseruatam Patriam,
publico nomine sibi solemniter redditas. Non est cur
amplius quæras an merita Maiorum Tuorum in Pa-
triam fuerint Magna: Quantum debuit Bethulia Iu-
dithæ: tantundem Sena debuit Margaritæ. Vtraque
sanctimonia præstans: Vtraque Vidua: Vtraque ob-
sidentium Hostium Viatrix: Vtraque non alio telo
Viatrix, quàm Pulchritudine: hoc tamen inter vtram-
que discrimine: quod Iuditha pugnavit sua: sed Mar-
garita pugnavit non sua, sed Virginis Deiparæ Pul-
chritudine. Virginem enim sine labis vmbra concep-
tam, hoc est, Mulierem illam vndique amictam Sole,
Prima ipsa è Scholis ac Templis eduxit in Aciem:
Prima in Vexillis militaribus pinxit: Prima denique,
impletis terrore, fuga, clade hostium copiis, docuit
milites, in Hoc Signo vincere. Quid pluribus? Dee-
rat Nobilitati Maiorum Tuorum illud vnum Decus,
quod à non interitura luce Typorum redundat in Vi-
ros doctrina præstantes eo titulo, quod ipsorum non
solum egregiè facta, sed etiam præclare cogitata pro-
fuerint mortalibus cæteris. At postquàm Cælius Bi-
chius Romanæ Rotæ vixit Auditor: postquàm tam
doctè scripsit: postquàm Scripta ipsius ad vilitatem
publicam sunt impressa, profecto inter Decora quæ
sunt proxima Maximis, Nobilitati Tuæ iam nullum

deest. Quæ cùm ita sint, hætenus explicata Maiorum
Tuorum, tam Virtus quàm Fortuna sat docet, tum
quamobrem Nobilitati Tuæ nullum à Te nouum de-
cus possit accedere, nisi magna supergressus, maxima
consequaris: tum cur Ego, duo cùm sint Patruï Tui
Decisionum à me impressarum Tomi, attamen alte-
rum dumtaxat, non verò vtrumque Tuo Nomini de-
dicauerim. Potui, equidem non inficior, duplicare ob-
sequium: sed Tibi ad maxima nato, & ad maxima qua-
que, ipso velocius tempore, tua sponte currenti, calcar
certè duplicare non debui. Vale.

DECISIO.

DECISIONVM

R. P. D.

COELII BICHII

Sacra Rotæ Romana

AUDITORIS

PARS SECVNDA.

BONONIEN. BONORVM DE FELICINIS.

Luna 10. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Posseſſio quot modis in donatarium à donante transferri valeat? Donatio quando eſt pura, & continet clauſulam, Conſtituti, licet donans reſeruat erit uſumfructum bonorum donatorum, ac poſſeſſionem operatur effectum ſuum vique ab initio, & reſeruatio poſſeſſionis intelligitur de poſſeſſione naturali cum facultate percipiendi fructus propria authoritate non de poſſeſſione ciuili translata ab initio, & ex quibus donatio dicatur pura non conditionalis?

SVMMARIVM.

- 1 Clauſula conſtituti poſſeſſionem transfert.
 - 2 Donans reſeruando in donatione uſumfructum bonorum donatorum donec vixerit, conſeſcit in donatarium proprietatem poſſeſſionis tranſuſiſſe, non idem eſt uſumfructum retinere, quod tradere. Declara n. 4. s. & ſeqq.
 - 3 Paſſum præcarij iuxta extensionem Statutorum Bononiæ includit verba, Conſtituit ex nunc prout extitit, ac poſſeſſionem manentem transferri.
 - 4 Poſſeſſio per clauſulam conſtituti non conſeſcit translata in donatarium ſane ſpeciali paſſio favore donatori retinendi donec vixerit uſumfructum & poſſeſſionem bonorum donatorum.
 - 5 Declara nullum intereſſe, an donationis ſubſtantia ſit conditionalis, & collata poſt mortem donatoris, an verò ſit pura. Primo caſu militat reſiſtentia d. paſſi, ſimulque deſeſt voluntas donatori tranſferendi donec vixerit aliquam poſſeſſionem in donatarium.
- Secundo vtrò caſu donatio pura quia ſtatim effectum parit tam reſpectu donatoris, quam poſſeſſionis præ-

pterea reſeruatio poſſeſſionis intelligitur de reſeruatione poſſeſſionis naturalis cum determinatione facti, & perceptione fructuum num. 7. & 9. & redditur ratio num. 10.

- 6 Nat. conſil. 374. num. 2. & 3. in quibus terminis loquatur?
- 7 Donatio pura ſtatim effectum parit tam reſpectu donatoris medijs uerbis clauſulis, ac uerbis illius tranſlatiuis, quàm poſſeſſionis per clauſulam, Conſtituti, & reſeruationis uſumfructus.
- 8 Clauſula accessoria ſequatur naturam contractus principalis.
- 11 Donatio dicitur pura, ſi continet ſimpliciter uerba, dedit, tradidit, & assignauit, ac donationem irreuocabilem fecit.
- 12 Conſtitutum in dubio non præſumitur collatum poſt mortem conſtituentis.
- 13 Donans reſeruando ſibi uſumfructum bonorum donatorum, ac poſſeſſionem donec naturaliter vixerit non conſeſcit ſubſtantiam donationis uoluiſſe ſuſpendere, ſed ſolum executionem reſpectu tranſlationis facti ad effectum ne eius uita durante circa fructus moleſteſcit.
- 14 Paſſum præcarij iuxta extensionem Statutorum Bononiæ continet clauſulam, ex nunc, prout extitit, operatur poſſeſſionis tranſlationem uſque ab initio licet ſola executio facti poſt mortem conſtituentis translata fuerit.
- 15 Poſſeſſio ciuiliſ miniſterio legis trahit ad ſe naturalem.
- 16 Suſpicio auiditæ in apocis priuatis ſemper militat, ubi agitur de præiudicio tertij.
- 17 Amplia quamuis ſint recognita, quia recognitio non probat in præiudicium tertij fuiſſe fallas de tempore ibi deſcripto.
- 18 Poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem eſt attemperata.
- 19 Poſſeſſio poſterior in conſeſſa poſſeſſionis anterioris manentibilis non eſt.

DECISIO CCCCIII.

DODECIM citationibus frustra lacessitum Comitem Bartholomæum de Felicinis, ut informaret super dubio manutentionis ad instantiam Comitum Horatii, & Angèle de Bochetris coniugum iam diu subscripto expectari ulterius non decuit; ideoque dictis coniugibus tantum informantibus ipsis decisum hodie fuit dandum esse manutentionem in possessione bonorum ab Antonia de Melegottis assignatorum in Instrumento dotali dato in *Summ. num. 1.*

Idem namque Instrumentum tria continet, quæ transulerunt in dictas Coniuges possessionem civilem, ac manutentionem aduersus præfatum Bartholomæum Antonie Donatricis hæredem, videlicet clausulam *Constitutum*, quam esse possessionis translationem probat *text. in l. quod meo ff. acq. poss. O. asse. decis. 133. num. 3. Rot. decis. 174. num. 34. par. 6. recent.* Referuntur enim usufructus bonorum donatorum donec donatrix vixerit, quia cum solus usufructus formalis relictus ad fauorem donatricis censetur, translata in donatarios proprietatis possessio dicitur, quia idem est usufructus huiusmodi retinere quod tradere, ut per hæc verba disponit *text. in l. qui quis in fin. C. donat. & tradit. Seco. Iur. confil. 113. num. 18. lib. 2. Mandill. confil. 767. num. 10. Ceph. confil. 61. num. 24. Guidopap. decis. 46. sub num. 2. Rot. dec. 82. num. 2. coram bo. meo. Vrgellen. & in Baren. donationis 5. Aprilis 1647. coram Reuerendissimo D. meo Decano. Tandem pactum præcarij, ibi, *pactis præcarij &c.* quod iuxta extensionem Statutorum Bononiæ includit verba, *constituitur ex nunc prout ex tunc*, ac possessionem manutentionem transfert Laureatæ de Pinn. *conf. 49. num. 3. & 4. Grat. confil. 63. num. 33. & segg. par. 1. Buratt. dec. 179. num. 3. & segg.**

Neque obstat, quod Antonia donatrix nedum reuerauerit sibi usufructum, sed etiam possessionem, ibi, *salus, & continuo præseruato dicta Domine Antonie usufructu, & possessione omnium bonorum prædictorum &c.* & sic neque clausula *Constitutum*, quæ neque reservationem usufructus operari potuerit viuenti Antonia effectum translationis possessionis resistentem pacto, quod præualere debet, ut in puncto ponderauit *Natt. confil. 74. num. 2. & 3. & fuit dictum in Renanaten. Donationis 31. Ianuarij, & 28. Martij 1583. coram Cardinale Blanchetto.*

Multum enim interest, an donationis substantia sit conditionalis, & collata post mortem donatoris, an verò sit pura, quia primo casu militat resistentia dicti pacti, simulque deest voluntas donatoris transferendi donec vixerit aliquam possessionem in donatarium, & in his terminis loquitur *Natt.* quotque alij in idem possunt allegari. Altero verò casu, quia donatio pura & statim effectum parit *l. legatum in 82. ff. leg. 2. tam respectu dominij medianibus clausulis, ac verbis illius translatis, quam possessionis per clausulam *Constitutum*, & reservationis usufructus, quæ pure sunt non secus ac ipse contractus principalis cuius naturam sequuntur *Paris. confil. 99. num. 25. lib. 1. Rot. decis. 349. num. 4. & 5. par. 1. diuers. decis. 694. num. 9. par. 1. recent.* propterea reuocatio possessionis & intelligitur de possessione naturali cum derelictione facti, & facultate percipiendi fructus propria autoritate non retardata interim translatione possessionis civilis, & hoc ad evitandam contrarietatem, & quæ oriri posset*

in eodem Instrumento, si reuocatio intelligeretur etiam de civili, quæ iam per constitutum, & reservationem usufructus translata fuerat in donatarium, & ne alias reuocatio usufructus sit inutilis, & frustratoria, ut post *Corn. confil. 8. num. 5. & segg. usque ad 14. lib. 2. tradit Bero. confil. 60. numer. 35. lib. 1. Belogner. confil. 6. numer. 40. & segg. Tiraguel. de iur. & confil. par. 2. ampliat. 9. Seraphin. decis. 157. numer. 1. Rot. decis. 38. numer. 4. decis. 408. numer. 6. & segg. ubi cum hac distinctione responderetur omnibus contrariis par. 6. recent.*

11 Nos autem versamur in donatione pura, ibi, *de dicit, tradidit, & assignauit, ac donationem irrevocabilem fecit*, ut in terminis aduertit *Bero. confil. 60. numer. 36.*
12 *lib. 1. & in constituto* non collato post mortem constitutis, ut ex lectura patet, ac etiam in dubio præsumitur *Seraph. d. decis. 157. num. 1. in fin. Oldr. confil. 114. sub nu. 3. vers. & in dubio non obstante clausula suspensiva* donec donatrix naturaliter vixerit, & apposta reservationi usufructus, & possessionis, ut supra, quia illa non donationis, aut constituti substantiam, sed solum executionem respectu translationis facti inspicit, & conferit post mortem donatoris ad effectum dumtaxat ne donatrix circa fructus in eius vita molesteur, iuxta *d. confil. Oldr. 114. num. 2. & confil. 119. num. 3. quod sequitur Bero. dicit confil. 60. numer. 14. Natt. confil. 433. num. 1. & segg. Sard. confil. 221. num. 58. Tiraguel. de iur. confil. ampliat. 6. & finit. 2. nu. 18. Ciriac. controu. 332. nu. 34. & segg. Rota dicta decis. 38. num. 3. par. 4. recent. decis. 150. num. 3. & 4. apud Modern. Persijn. de manutent. præsertim quia donatrix diuersis verbis declarat velle se assignationem, seu donationem esse puram, & nequaquam conditionalem, ibi, *declarantes nunc, & conuenientes, quod præsens assignatio sit pura, & perfecta, & nequaquam conditionalis*, ac etiam quia agitur de assignatione facta ex causa dotali in ipso contractu matrimonij, nec verisimile est voluisse coniuges matrimonium purè contrahere, & dotem, quæ solum in d. assignatione consistit recipere sub conditione; aduertendo insuper quod ut supra dicebatur
14 pacto præcarij iuxta extensionem Statutorum Bononiæ inest clausula, *ex nunc prout ex tunc*, per quam datur intelligi solum executionem facti fuisse post mortem translationem *Gabriel. confil. 141. sub nu. 4. vers. vel si apposta Malual. confil. 33. num. 13. Paris. confil. 26. num. 128. lib. 2. Rot. d. decis. 38. sub n. 3. dec. 408. num. 10. par. 4. recent. decis. 150. num. 3. apud Modern. de manutent. decis. 179. sub n. 8. coram bo. meo. Buratto.**

Defuncta itaque Antonia donatrice manutentendi sunt coniuges in possessione nedum civilis, sed etiam naturali, & quam per mortem usufructuarie ipsa civilis ministerio legis ad se traxit *Natt. confil. 419. numer. 3. & segg. Bero. dicit. confil. 60. num. 26. & segg. lib. 1. Menoch. confil. 139. num. 14. & segg. & de reuoc. remedi. num. 25. & segg. Ponton. de ips. lib. 2. cap. 14. num. 103. Rota d. dec. 258. num. 2. in fin. & in aliis relatis in Renanaten. Manutentionis 27. Iulij 1622. coram R. P. D. meo Cerro.*

Non attenta possessione Comitissæ Bartholomæi Aduersarij, quam non probant locationes per apocas priuatas, ut assertum ab eo facit in vita Antonie propter suspicionem antizidat, quæ militat, ubi ut in casu nostro agitur de præiudicio tertij, ut in his terminis aduertit *Ciriac. controu. 10. num. 14. & 17. ubi id ampliat* quamvis scriptura essent recognite, quia recognitio non probat in præiudicio tertij fuisse factas de tempore ibi descriptas, *Rot. decis. 34. num. 2. par. 4. diuers. & in Placentina Donationis 21. Aprilis 1589. coram Gispio*; præter quod possessio Comitissæ Bartholomæi viuenti Antonia excluditur ex ipsius Comitissæ

con-

confessione implicita petitioni immisionis post mortem Antonie iudicialiter deducta.

Posseffio autem, quam Comes Bartholomaeus Antonia defuncta cepit non suffragatur, tum quia capta fuit post praesentatam inhibitionem, & sic attentata; tum quia est posterior possessio tamen in coniuges ab ipsa Antonia per actum inter viros, ut supra translata ad tradita per Felin. in cap. licet causam nu. 8. & 9. de probat. Sard. conf. 168. n. 16. Rot. decis. 312. nu. 2. par. 1. recent. & alias passim.

Eruta decisum utraque &c.

ROMANA ATTENTATORVM.

Veneris 14. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Attentata commissa post appellationem interpositam, licet appellans postea appellationi renouauerit, adhuc firma remanens, & renunciatio appellationis solum efficit ne postea gesta sint attentata, ratio est nam actus ab initio nullus per renouationem non conualefcit.

SVMMARIVM.

1. *Clasula si quid exequendum futuram executionem suspendit donec de exceptionibus contra mandatum oppositis cognoscatur.*
2. *Post inhibitionem generalem siue particularem nihil inuocari debet.*
3. *Renunciatio appellationis facta à muliere siue solemnitatibus, an tenet?*
4. *Attentata post appellationem commissa non obstante renouatione appellationis per appellantem adhuc manens sub lege actum att., & renunciatio solum efficit ne postea gesta sint attentata.*
5. *Attentata commissa ante renouationem appellationis officio Iudicis reuocari possunt.*
6. *Ratio est quia per ualem renouationem actus, qui erat ab initio nullus non conualefcit.*
7. *Ius nunquam remissum censetur nisi in remittente illius notitia conueniat.*
8. *Attentata sunt purganda reducendo omnia in statum pristinum.*

DECISIO CCCCIV.

Quatuor centum scuta monetae à Banco Alexandri, & Iustiniani de Othinis transportata fuerunt ad Sacrum Montem Pietatis sub die 5. Iulij 1649. ad instantiam Hieronymi Cuccinetti, & Victorie Consingum in executionem mandati ex causa doris relaxati ab A.C. contra filios, & haereditas Simonis de Arpa, qui dictam pecuniam viuens promiserat: & ex eisdem pecuniis sunt 181. m. ba. 94. à Sacro Monte dicti Coninges exegerunt sub die 16. Septembris subsequens. Veneruntque verò actum esse attentatum Rota censuit hodierna die particulari dubio desuper propositis.

Primo quia inhibicio Eminentissimi Cardinalis Signaturae Iustitiae Praefecti, alterum quia inhibicio Rotalis praecessit in vim appellationis à supradicto mandato A. C. commissa cum clausula si quid exequendum, quae cum sola sit futurae executionem suspendit, donec de exceptionibus contra mandatum oppositis cognoscatur Hond. conf. 19. m. 14. lib. 2. Rota dec. 487. sub nu. 7. par. 3. diuers. Bur. dec. 331. n. 2. Marf. f.

Part. Secunda.

uariar. refolut. lib. 2. cap. 111. num. 17. cum aliis allegatis à Barbof. claus. 169. nu. 2. eo magis suspendit accedente inhibitione postquam fuit particularis, siue generalis illa fuerit nihil debet innovari e non solum c. Romana 5. quod si obicitur de appellat. in 6. Lancell. de attent. par. 2. cap. 20. ampliat. 1. & segg. Rot. decis. 10. & 31. de appellat. in non. & decis. 235. n. 2. par. 1. recent. dec. 181. n. 3. coram bon. mem. Buratto.

Nec releuat quod successore aliqui ex appellantis appellationi renouauerint per schedulam priuatam, & idem Eminenti. Signaturae Iustitiae Praefectus declarauerit commissionem appellationis, ut supra interpositae non aspicere quoad renouantes. Quia omissio an huiusmodi renunciatio tamen facta à foeminis, & forsitan minoribus requireret solemnitates statutaras, efficit quidem ne postea gesta sint attentata, sed quae praecesserunt manent adhuc sub lege attentari in sui origine contracti, ut distinguendo declarat Lancell. de attent. par. 2. cap. 20. ampliat. 2. num. 11. & 12. quem secuta est Rot. in A. elusitana dignitatis 10. Ianuarij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in nullum sen. Sublacen. attentatorum prima Iulij 1647. coram me, ita ut saltem ex officio Iudicis possint reuocari, Lancell. de appellat. par. 2. cap. 20. ampliat. 2. ubi dicit rationem, quia per talem renouationem tamen actus, qui ex eo quod emanauerat post inhibitionem erat ab initio nullus non conualefcit add. ad Buratt. dec. 406. n. 4. & fuit dictum in Romana Fideicommissi, seu attentatorum 17. May 1647. coram R. P. D. meo Arguelles.

Vnde nec praebet excusationem supradicta declaratio Eminenti. Cardinalis Praefecti, quia non egreditur fines ipsius renouationis, cui inicitur, coque minus, quia attentatam iam commissi notitia in declarante non probatur, tamen quia videtur defectus intentionis ne censetur remissum ut per Ios. in l. 2. m. 130. C. iur. emphyth. Bero. consil. 116. m. 13. lib. 1. Hond. consil. 55. m. 39. lib. 1. Sard. decis. 181. num. 7. in proximis terminis Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 13. numer. 15. & 16.

His consequens est ut pecunia exaduerso exacte reportentur ad locum, à quo fuerant amoue, cum attentata sunt purganda tamen idque fiat reducendo res ad statum pristinum, Dec. consil. 103. numer. 1. Lancell. de attent. par. 3. cap. 29. m. 77. Rot. penes Buratto. decis. 356. num. 4.

Et ita decisum informantibus solum haeredibus de Arpa septies tamen aduersariis citatis.

HISPALEN. BENEFICII.

Luna 24. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Subrogatio concessa de beneficio litigioso siue reservato, tunc subrogatio datur immisso tribus dumtaxat iustificatis nempe Clericis, obitu praedecessoris in possessione, ac reservatione siue litis, si vero subrogatio est concessa de beneficio non litigioso, nec reservato, tunc subrogatus omnia narrata iustificare tenetur. Subrogatus ad litem potest illam prosequi in eisdem statu, & terminis, ac si defunctus, cui fuit subrogatus vixeret. Ordinarius nequit beneficium simplex absque legitima causa in parochialem erigere, & de legitima causa abunde constare debet, quam ex illius assertione, ut in simili dicitur de vnioue, de cuius iusta causa non statuit assertio Ordinarii.

A 2

- 1 Subrogato gratiose datur inmissio iustificatis etiam requisitis nempe Clericatu, obitu defuncti in possessione, ac licet sine reservatione si de reservato, sine litigio facta sit subrogatio, secus quando beneficium non est litigiosum, vel reservatum.
- 2 Ratio diversitatis est nam primo casu nulli fit iniuria cum de litigio, vel reservato nemo præter Papam providere potest secundo vero casu inferri potest iniuria prout ab Ordinariis, seu legitimis collatoribus.
- 3 Subrogatio de beneficio non litigioso, vel reservato, cum habeat vim collationis subrogatus omnia narrata iustificare tenetur.
- 4 Subrogatio proprie dicitur illa, quæ superstiti colliganti conceditur alia vero, quæ fit tertio tanquam de reservato est potius, quadam prout, & collatio meri gratiosa.
- 5 Ad executionem subrogationis in beneficio litigioso, ac reservato eodem modo proceditur.
- 6 Subrogatus ad licem cum defuncto pendente, eiusque prosecutionem in statu, & terminis, in quibus tempore subrogationis reperiebatur potest illam proseguere, ac si defunctus viveret.
- 7 Clericatus probatur ex litteris patentibus ordinariis.
- 8 Possessio beneficii probatur ex instrumento capta possessionis nomine Commissarii Camerae.
- 9 Possessio probatur ex mandato de manutenendo à Iudice reportato quod soli possessori conceditur.
- 10 Possessio usque ad obitum continuata presumitur.
- 11 Mors testatoris probatur ex exhibitione testamenti, facta per heredem dummodo testamentum ei à Notario datum fuerit auctore pratore, qui dare non permisisset nisi obitus ei innuisset.
- Secus si heres testamentum auctore pratore non habuit, tunc cessat presumptio cognitio mariti testatoris, cum illud è manibus testatoris subtrahere poterit.
- 12 Mensis Maij semper est reservatus Sedi Apostolicae sine Ordinariis alternariis gaudeat, siue non, & hæc reservatio est notoria.
- 13 Litis super beneficio non inducit reservationem beneficii litigiosi, sed solum litigat manus ordinarij, seu inferioris collatoris ne ea durante conferat.
- 14 Beneficium Curatum non potest conferri absque concursu, quamvis sit reservatum.
- 15 Exceptio, ut retardare valeat inmissionem gratiosæ subrogatio probanda est incontinenti.
- 16 Ordinarius absque legitima causa erigere nequit beneficia simplicia in parochiales, & de causa non statuit illius assertio.
- 17 Assertioni Episcopi non statuit circa causam unionis, ne aperiat via erigendi, seu vivendi sub mendacio prætextu legitime causæ.
- 18 Ordinarius non potest conferendo mutare statum beneficii.
- 19 Beneficium in dubio presumitur simplex.
- 20 Provisiones Apostolicæ non mutant statum beneficii nisi probata in Pontifice scientia præcedentis status, ac voluntas mutandi, quæ in dubio non presumuntur.
- 21 Status ultimus beneficii attenditur pro obtinenda executione litterarum apostolicarum non docto de asseriri statu contrario legitime prescripto.

Antea est virtus gratiosæ subrogationis ad beneficium litigiosum, vel reservatum obtinere independentem, aut etiam desumptæ ex corpore sine ex clausulis generalibus antecedentis provisionis Apostolicæ, & ad partem expedite, ut subrogato fit danda inmissio tibus dumtaxat iustificatis, nempe proprio Clericatu, possessione prædecessoris de tempore mortis, ac reservatione si de reservato siue licet si de litigioso facta sit subrogatio, licet secus sit quando beneficium non est litigiosum, vel reservatum, seu alias affectum, ea ratione diversitatis fit inter utrumque casum intercedente, quia primo casu per talem provisionem nulli fit iniuria cum de litigioso, seu reservato nemo præter Papam providere potest, at secundo casu inferri potest iniuria prout ab Ordinariis, seu aliis legitimis collatoribus: cumque ea subrogatio fit vim habeat collationis omnia ibi narrata iustificare necesse est non secus, & narrata in alia provisione, & collatione pro obtinenda illius canonizatione, ut egregie distinguendo declaravit Rot. apud Pentam decif. 669. num. 4. & seq. usque ad 16. facit Lothber. de re benef. lib. 2. quæst. 20. num. 112. Gonz. super reg. 8. Cancell. §. 7. proemial. num. 112.

Hinc D. Antonio de Aragonia, qui à Sede Apostolica nedum fuit prout de beneficio simplici in parochiali seu alia Ecclesia Loci de Molares Hispalen. Diocesis vacante per obitum Hieronymi Bezzera tanquam de reservato, sed etiam obtinuit ad partem subrogationem gratiosam ad ipsius, & possessionem, in qua ipse Hieronymus tempore sui obitus reperiebatur decifum hodie fuit vigore huiusmodi subrogationis dandum esse inmissionem in possessione dicti beneficii cum ut infra prout etiam litem Clericatum, possessionem Bezzera, ac beneficii reservationem non obstantem, quod donec Bezzera vixit super hoc beneficio penderet lis, & Dominus Antonius colligans non fuit; quamvis enim subrogatio proprie dicatur illa, fit quæ in beneficio litigioso superstiti conceditur, ea verò quæ fit tertio in beneficio tanquam reservato fit potius quadam prout, & collatio merè gratiosa, ut ex sententia Sarnensis adiectis, Rota in Burgen. de Pancorvo 24. Octobris 1588. coram Gipsio in Neapolitana Recloria 13. Februarij 1598. coram clar. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilio, eodem modo nihilominus fit proceditur ad executionem subrogationis in beneficio reservato, ac in litigioso, ut fuit dictum in Tirafanen. Cappellania 13. Martij & 7. Aprilis 1606. coram Sanctissimo Domino Nostro Innocentio X. tunc nostri ordinis Auditore, & in alijs decifionibus, quas in puncto ad effectum concedendi subrogato inmissionem ad instar l. fin. C. ad ill. Din. Adrian. tollere curat Rota in Corduben. Presbiterij 27. Ianuarij 1644. coram Reuerendiss. Terracinenf. Quo magis, quia Dominus Antonius fuit vltimus subrogatus specificè ad litem fit vivente Bezzera pendente eiusque prosecutionem in eisdem statu, & terminis, in quibus tempore subrogationis reperiebatur, unde in ipso quoque eadem lis subsistit, etiamque prosequi potest non secus, ac Bezzera si viveret, Mobed. decif. 3. num. 2. ut lit. pendens. Lothber. de re benef. lib. 2. quæst. 20. numer. 169. Rot. in Salamantina Cappellania del Voto 3. Iulij 1592. coram Cardinali Hieronymo Pamphilio impress. apud Garz. de benef. par. 6. cap. 4. sub nu. 41. col. 2. vers. & præsertim, & vers. & tanto magis in Tolitana Beneficij de Masamalis 14. Novembr.

1605. coram Iusto impressi apud Marches. de commiss.
par. 1. fol. 384. sub num. 9. & in Nazarethensi monie
teritidis beneficij 14. Decembris 1645. §. & ex his coram
R. P. D. inco. Veroprobis ubi alie concordantes allegantur.
Probatum inquam Dominus Antonius suum Clerica-
tum ex litteris patentibus Ordinarij, quas sufficere
notat, Abb. in cap. 1. numer. 1. & segg. de cler. Peregrin.
Grammat. decis. 11. num. 1. Buratt. decis. 390. num. 1. Pos-
sessionem Bezzerae tunc eadem ex instrumento posses-
sionis capite nomine Commissarij Cameræ, qui deinde
cessit Bezzerae ut per Buratt. decis. 407. num. 4. Sed
simul ex mandato de manutendo tunc eidem Bezzerae
à Iudice concessio, quod quia soli possessori compe-
tit possessionem probat Rot. decis. 170. sub un. 2. & segg.
par. 4. diuers. decis. 182. numer. 1. & segg. par. 1. rector.
decis. 217. numer. 2. coram Cardinali Cavalier. decis. 66.
numer. 2. inter impress. post Zach. de oblig. numer. 2. que
præsumitur continuata ut viget ad obitum, ut in his
terminis dixit Rot. decis. 401. num. 2. p. 2. rector. Obitum
tandem Bezzerae de mense Maij 1645. ex testamētum
quod condidit exhibitione facta ab hærede, ex qua
sola esto quod probetur mors tunc demum quan-
do instrumentum testamenti hæredi à Notario datum
fuit auctore Prætoris, eo quod Prætor dari non per-
miserit nisi cognouisset testatorem obitum, secus verò
si hæres dictum instrumentum auctore prætoris non
habuit, quo casu cessat præsumpta cognitio mortis
testatoris cum illud hæres è manibus testatoris sub-
traheret, vel sponte habere potuisset, ut declarando rex.
in l. 2. §. si dabitur et si quædam. de testam. apertum. & concili-
ando diffidentes sententias Menoch. de adipis. rem. 4. num. 669.
post Sapiam in repet. l. ult. num. 23. Cod. editi. Diu. Adr.
tollit. & sequitur Mascard. de probat. conclusio 73. n. 8.
Probatum abique dubio in casu nostro, quo veterius
hæres in testamento scriptus & ex eadem executor
actus hæreditarios fecit constituendo procuratorem
ad exigendum credita hæreditaria, & in specie fructus
huius beneficij, vsque ad diem decimam Maij, qua
Bezzera obiit decursus, ut constat ex datis in Summ.
num. 6.

Et exinde resultat quoque probatio reservationis
per obitum scilicet possessoris in mense reservato
12 qualis semper est mensis Maij siue Ordinarius tunc alter-
natus gadeat siue non ut notat Gonz. super reg. 8. can-
cell. gloss. 45. §. 1. numer. 22. & hanc reservationem esse
notoriam dixit in his terminis Rot. decis. 200. num. 3. &
4. par. 4. tom. 3. rector. itant opus non sit explicari
reservationem etiam à lite viuo Bezzera mota, que
13 sanè quicquid perfunctorie dixerit bone memorie Vir-
gellensis decis. 204. num. 1. allegando text. in cap. 1. & 2. de
lit. pendens. in 6. non inducit reservationem beneficij
litigiosi, sed solum ligat manus Ordinarij, seu infioris
collatoris ne ea durante conferat eiusque colla-
tionem suspendit, quod solum disponitur in dist. cap.
1. & 2. ut notat Sariten. in reg. de trinit. quest. 31. num. 9.
Simonei. de reuera. qu. 10. num. 5. vers. ex prædictis Rot. in
Antoniou. Canoniatu 4. Iulij 1576. coram Cardinali
Lancelotto Seniore in Legionem. Præstimoniarum de nuer-
se Iunij 1594. coram Cardinali Hieronymo Pamphilio, &
in alijs relatis à Garz. de benef. par. 5. cap. 1. §. primo
numer. 135. vers. non obstat, & numer. 136. vers. non obstat
re, & non sume in Valentina Reffloris 24. Maij 1647. §. &
hic coram me.

Non obstat, quod huiusmodi beneficium licet ab
initio esset simplex licet postea ab Ordinario ere-
14 ctum in Parrochiale, & propterea quauis esset tunc re-
seruatum non poterit conferri Domino Antonio
abique concursu iuxta constitutionem san. memor.

Par. Secunda.

Vij V. impressam apud Garz. de benef. par. 9. cap. 1. tit.
de forma seruanda in prout. Parroch. num. 3. quia vi hæc
15 exceptio tunc retardare debeat immisionem subrogati,
probanda incontinenti esset asserta erectio valide fa-
cta, Nota dicta decis. 200. numer. 6. & segg. par. 4. tom. 1.
receptor. Exhibetur autem solum enunciativa erectio-
nis emissi ab Ordinario in collatione huius beneficij
tanquam curati ab eo facta de anno 1622. que non
sufficit, sed conset oportet de ipsa erectione, & illius
16 legitimis causis cum Ordinarij tunc beneficium simpli-
cia in Parrochialia erigere non possit abique legiti-
ma causa, de qua illius assertio non statuit, Garz. de
benef. par. 22. cap. 3. numer. 7. Rot. decis. 484. numer. 1. re-
ceptor. & in Pisaren. Beneficij 18. Iunij 1646. coram Re-
nerandiff. Terracinese, licet in simili non statuit asser-
17 tioni Episcopi tunc de vnione eiusque causis ne alias
aperiatur via erigendi, sed viuenti dum mendicatio
pretextu legitime causæ, Old. consil. 261. per tot.
Paris. consil. 56. numer. 11. lib. 4. & Agid. decis. 617. in prin.
Barbosi. de poss. Episc. alleg. 2.6. numer. 23. Cavalier. decis.
339. numer. 7. & 8. Ipla verò collatio Ordinarij de be-
nificio tanquam Curato, nullius momenti est, cum
18 ipse non possit conferendo mutare tunc statum beneficij
Rot. decis. 308. numer. 4. in fin. par. 1. rector. decis. 636. nu-
mer. 8. penes Buratt. vbi add. lit. E. allegat. concord. &
in Perusina Parrochialis 10. Iunij 1645. coram me, quod
19 ab initio fuit simplex, ut in dubio præsumitur & Agid.
decis. 675. in prin. Si apud de lit. grat. tit. de quali. &
stat. benef. num. 2. Rot. decis. 233. num. 4. decis. 277. num. 1.
par. 1. rector. propt. nec beneficij simplicitatem
mutantur quæ provisiones Apostolica tanquam de
curato subsecuti de anno 1627. & 1629. non quidem ex
defectu potestatis, ut in Ordinario, sed voluntatis,
20 tunc quia videlicet non probata in Pontifice scientia præ-
cedentis status simplicitatis, deest voluntas illum mu-
tandi ad hunc effectum necessaria, quare in dubio
non præsumitur, Rot. decis. 749. num. 8. par. 1. diuers. dec.
337. sub num. 2. vers. hic autem non addi voluntas par. 1.
receptor. Buratt. decis. 636. num. 8. add. ad Gregor. X. V.
decis. 434. num. 26. Lomber. de re benef. lib. 1. quest. 34. nu-
33. & pluribus segg. usque ad 71.

Vnde igitur tunc ibi manet asserta erectio, seu
mutatio status beneficij de simplici in Parrochiale, &
per consequens ex hoc capite immisionem Domini
Antonij gratiose subrogati temerari non licet, quo
minus quia vltima prouiso Apostolica secuta de
anno 1629. est tanquam de simplici, & hic vltimus
21 status tunc sufficit pro obtinenda executione litterarum
Apostolicarum vili doceatur de anteriori statu con-
trario legitime præscripto cap. 1. non de beneficio vbi no-
tant. omnes de preben. in 6. Felin. in cap. canon. sub numer.
22. de re script. Feder. de sen. consil. 240. num. 1. Cavalier.
decis. 390. num. 5. Rot. inter rector. decis. 233. num. 1. in fin.
par. 1. & magis in puncto huius decem in Gerandem.
Prioratus 14. Iunij 1645. coram me.

Et ita decem informante solum Domino Antonio
omio, altera tamen parte per nouem citationes diuersis
temporibus executas ad li. remandum vocata.

ROMANA DOMVS.

Luna 24. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

In hac decisione plene discutitur an census extin-
ctus per acquisitionem fundi, eo cuius ad reuincat
ac etiam an melioramenta facta post licem copre-
statam hanc meliorantis; itant fructus suos faciat, &

A 3

resoluitur, negatiue, prout latius colligere poteris ex Summariis.

S V M M A R I V M.

- 1 Confessio non probat contra tertium non habentem causam a co-ficiente.
- 2 Administrator rationem reddere tenetur de bonis administratis.
- 3 Alias de suo credito satisfactus presumitur.
- 4 Administrator allegans fructus bonorum administratorum cessisse in alimenta illius, ad quoniam bona administrata spectant hoc probare tenetur.
- 5 Probatio plena resultat ex pluribus simul iunctis.
- 6 Confessio, quam quis in iudicio pro fundamentis sue intentionis adduxit, & reus contentus acceptauit non potest amplius reuocari, seu impugnari.
- 7 Administrator si conueniatur ad reddendam rationem de bonis administratis, tunc aduersarius probare tenetur eorum quantitatem, quæ ad manus administratoris peruenit.
- 8 Testis varius nullam mouetur fidem.
- 9 Censui per acquisitionem fundi censui extinguitur si acquisitio facta irrevocabiliter, secus vero si reuocabiliter.
- 10 Creditor censui emens fundum censum, ac referuans sibi iura anterioritatis, & vigore reservationis cuiuslibet fundo agere potest actione, ex contractu censui, ac si fundum nusquam acquisiisset.
- Et talis reservatio iurum in causa emissionis fundi censu-
fualis quid operetur, num. 33. & 34.
- 11 Fructus ad rationem quinque pro centenariis estimari solet in domibus urbanis non nobilibus.
- 12 Fructus melioramentorum etiam post motam litem sunt meliorantis.
- 13 Et acquiritur melioranti non ratione bonæ fidei quam litis contestatio substat, sed dominij ipsorum melioramentorum, quod possessor bonæ fidei meliorando acquisiuit, nec amittit nisi sibi preterito restituito, & reddatur ratio num. 14. & num. 15. quod hæc opinio contra Couarr. est magis equa, & num. 6. dicta opinio admittitur etiam in foro conscientie ante latam sententiam, post vero latam standum esse sententia lata, & num. 17. & 18. ubi quod hanc opinionem pariter sequitur est Rota. Contrarium firmatur infra num. 35. & seqq.
- 19 Fructus sine pensiones spectant ad Dominum fundi.
- 20 Fructus melioramentorum spectant ad cessionarium meliorantis.
- 21 Melioramenta in domo tailiter secisse videtur, qui Fabro murario soluit quod ei occasione melioramentorum debebatur.
- 22 Solutio vera, & realis ad effectum repetendi à debitor non probatur ex confessione creditoris, quia referri non potest ad gratuitam remissionem, vel ad aliam causam, ob quam absque pecunia numeratione creditor se pro satisfacto vocare potuit, siue ad numerationem factam ab alio, quam illo, cum quo confessio emanauit.
- 23 Limita non procedere quando pro repetente concurrant adminicula, tunc enim ex confessione probatur alius versus solutionis ad omnem effectum, & adminicula referuntur, num. 24.
- 25 Solutio, seu numeratio presumitur facta ab eo, qui illam facere promiserat.
- 26 Censuræ iurisci cuiuslibet fundo censuali & manibus censuarij, qui illum titulo dominij comparauit.
- 27 Declara hoc procedere quando extinctio censui processu, vel ministerio legis per solam confusionem

domini, & hypoteca, vel factio hominis per dationem insoluitam ipsius fundi censuali pro sorte principali censui, in quibus casibus militat ratio temporalis extinctionis donec dominium reuocetur.

- 28 Extinctio censui per compensationem parit eundem effectum, ac per remissionem.
- 29 Contractus diuersi inuicem independentes possunt unico instrumentis, & sub eadem clausula alium contineri.
- 30 Contractus in eodem instrumento contenti non sunt confundendi, sed separari recipiendi.
- 31 Correspelluitas educta ex actum contextualitate cessat quoties alium contextuales sunt diuersæ naturæ, & unus non venit ad determinationem alterius, habentque singuli peculiarem causam.
- 32 Contractus, ut correspellui dicatur non sufficit vnum dedisse occasionem alteri.
- 33 Fructus melioramentorum post litem contestatam non sunt meliorantis, quia per litis contestationem meliorans effectus fuit mala fidei possessor, nec illos acquirere potest ratione domini cum tui facta in re aliena statim cedant Domino soli.
- Melioramenta facta in re aliena statim cedunt Domino soli ibid.
- 36 Fructus melioramentorum perceptos restituere tenetur mala fidei possessor, non autem quos percipere potuit.
- 37 Fructus melioramentorum facit suos mala fidei possessor, si Dominus fundi interpellatus ad restituendum pretium melioramentorum fuit in mora restituendi.
- 38 Mala fidei possessor si meliorauit non tenetur cum sumptibus compensare fructus ex melioramentis percipiendos, sed tantum perceptos, & damnum ob perditam industriam in meliorando cum fructibus compensatur.
- 39 Fructus melioramentorum factorum à mala fidei possessore acquiri non valent melioranti non iure domini, quod cessit domino soli, non ex aequitate leg. curabit quia meliorans nusquam fuit Dominus melioramentorum, & propter moram restituendi sumptus peti potest interesse non fructus.
- 40 Melioramenta, quando facta sunt in re aliena tunc impossibile est quod meliorans sit Dominus melioramentorum ne in eadem re duo sint domini.
- 41 Fundus, quod sit alienus, & pars illius sit alterius domini, hoc implicat.
- 42 Melioramentorum dominium non acquiritur melioranti sed domino fundi, cuius nomine illa facta fuerunt mediante pretio, seu mercede conuenta.
- 43 Et tunc manet melioranti simplex creditum, cuius intuitu fructus melioramentorum percipere non valet, nisi probatus requisitus Castr. in l. 1. ff. de eo quod cert. loc. ratione interesse, & lucris cessantibus seu damni emergentis.
- 44 Fructus, quando melioranti debentur, tunc inspicere debes quanti melioramenta valeant, ac rei valor.

DECISIO CCCCVI.

Omnis disceptatio hæcenus versata in nullitate venditionis factæ à Bernardina Lancellotto Domini Magalotti auctore, ac in retentione ab eodem Magalotto præsentia ob æs alienum testatoris solum restricta hinc inde hodie fuit ad summam, qua soluta vltima decisiõ huius causæ concedit immisionem Carolo Aniano Scrlorio Adiani testatoris hæredi, illam augeri Magalotto, minui vel in totum deleri prætendente Scrlorio.

D elenda

Delendo nempè è credito D. Magalotti scut. 610. que ipse soluit Peregrino Fabro mutario pro labore-
 ris viuentis reitoris factis in hac domo vitore non
 bene probatis, vel ab ipso testatore solutis. Et com-
 putando in creditum Magalotti cum doli 19. vini
 hereditarij dicto Lancellotto tradita à Bernardina,
 quorum prætium cedere non potest in causam scutor.
 300. testatori à Lancellotto mutatorum, quia mu-
 tuium non probatur aliter, quam ex confessione Ber-
 nardine, cui licet vicima decisio statuat adhiben-
 dam esse fidem, eo quod etiam ipsa traditio viri non
 aliunde, quam ex eadem confessione probatur, con-
 truit hodie hoc fundamentum, quia dicta traditio pro-
 batur nuper fuit ex duobus testibus fœmter examina-
 tis Summ. Serlori numer. 6. vnde cum Serlorius in-
 tentionem suam amplius non funder in dicta confes-
 sione, nec à conficente ꝑ causam habeat aliqua ex
 1. inde in eius præiudicium probatio non reuoluit
*leg. dubus §. primo ff. de iur. i. Tiraquell. de retrall. con-
 uent. §. 4. gloss. 6. num. 9. Cepb. conf. 101. num. 28. Surd. dec.
 325. num. 3.*

Tum mobilia hereditaria, ac fructus vineæ pariter
 hereditarie non calculandos in annis scutis 100. vt
 supponit vltima decisio, quia vineam constat fuisse
 locatam non pro annuo annu pecuniario, sed pro
 medietate fructuum, quos proprietaria, ad quam sum-
 mam ascenderint probare debet ipse Lancellottus,
 qui vineam, vt testes à Summ. num. 6. litt. B. depo-
 nunt administravit tanquam tutor, etsi talis non esset
 2. cum administrator ꝑ teneatur reddere rationem de
 bonis administratis *Soc. sen. conf. 54. num. 15. litt. B. Bellon.
 decisio la. men. 187. num. 1. Rot. decis. 470. num. 1. part. 1.
 recevior. & alias ꝑ de suo credito satisfactus præiudicatur*
 3. ex allegatis in vltima decisione §. in debuium,
 prout reddere rationem debet de dictis mobilibus,
 quæ pariter testes probant ad eius manus peruenisse,
 & saltem pro medietate hereditaria esse concessa fuit
 ipsa Bernardina Lancellotti autrix in codicillis datis
 in Sum. Magalotti num. 4.

Nec respectu vineæ administratio excluditur ob
 Lancellotti incarcerationem criminalem, & condem-
 nationem ad tremes mediante compositione postea
 versam in exilium, nam quo tempore exulare cepit
 non apparuit, & antea dum in carceribus detinebatur,
 ac etiam de anno 1630. administrasse mediant vxore,
 & filio deponunt testes dati in Summariolo Serlori
 numer. 1. ac probat quærela criminalis de dicto anno
 1630. de dolosa occultatione partis fructuum recol-
 lectorum in duobus annis antecedentibus, ac arbo-
 ribus inclis contra Vinearolum potrecta à Lan-
 cellotto dicto Summariolo numer. 2. Gratis etiam di-
 citur fructus vineæ cessisse de dictis annis in alimen-
 ta Serlori, quia ille tunc temporis, imò ab anno 1626.
 vsque ad totum annum 1631. circiter moratus con-
 tinuò fuit in Chioiatis Perusie, vel Firmi, &
 famulando vtrique sibi vicum comparauit, vt
 testantur fides datæ in dicto Summariolo num. 2. in fin.
 4. vndeque probandi ꝑ alimenta ex dictis fructibus à se
 præstita fuisse incumbit administrario *Escobar. de ratio-
 cin. cap. 22. num. 3.*

Hæc tamen non suffragari Serlorio visa sunt, nam
 laboreria fabromutatio soluta à testatore de anno
 1631. diuersa sunt ab aliis antea factis ascendentibus
 ad valorem scutorum 610. & iunctis expensis iudi-
 cialibus ad scutor. 670. quod vltima decisio in §. item
 5. & seq. colligit ex pluribus simul iunctis, vt ꝑ debet
 fieri nobis plenam probationem *gloss. in l. 3. eiusdem
 verb. potest. ff. testib. Bald. conf. 3. num. 2. litt. 3. Soc. iun.
 conf. 32. numer. 24. conf. 39. num. 14. litt. 2. Roman. confil. 7.*

Part. Secunda.

num. 3. Cirias controu. 391. num. 21. Cocciu. decis. 207. num. 2.

Dolia 19. vini hereditarij peruenisse ad manus
 Lancellotti non bene concludunt testes exaduerso
 adducti cum primus deponat *et audiui ibi, lo non id,
 che fusse fatto di detto vino, se non che ho inteso dire, ma
 non mi ricordo a chi che fu portato a casa di detto Pie-
 tro Paolo Lancellotto, & io non id ne ho inteso dire à
 qual effetto fusse portato, nè che ne fusse fatto. Secundus
 pariter deponit de audito ibi, E finis dire ch' ve era-
 no tante botte di vino pieno, ac de propria credulitate
 ibi, Ma che il vino, del quale ho depresso fusse venduto, do-
 nato, versato, è portato via viuenti desti q. Adriano, e
 Bernardina credo non potesse essere Summ. Serlori nu. 6.
 quapropter probatio per necesse sumenda est à Bernar-
 dine confessione, à qua per consequens separati non
 potest qualitas mutui iuxta allegatos in vltima deci-
 sione §. neurium, & eo minus potquam Serlorius eam
 confessionem dumtaxat in præteritis disputacionibus
 pro ꝑ fundamentum suæ intentionis adduxit idque Ma-
 galottus reus contentus acceptauit vt per Vestr. in
 prax. lib. 6. c. 1. num. 5. Scac. de iudic. lib. 2. c. 11. num. 405.
 Guidapap. quest. 141. in fin. Put. decis. 65. lib. 2. in corr.*

Mobilia, quæ sanè ad Lancellottum peruenisse duobus
 testes bene conuincunt modici sunt valoris depra
 prefertim illo tempore ad Bernardinam spectan-
 te. Fructus vineæ pro triennio, quo fuit locata ad po-
 medium in maiori quantitate, quam valoris annui
 scut. 100. de quibus habetur ratio fuisse à Lancellotto
 perceptos probandum exaduerso esset, quia cum
 Lancellottus non esset tutor, sed conueniatur solum
 pro rebus, ac fructibus à se de facto administratis
 7. T aduersarius qui de illis reddit rationem peti eorum
 quantitatem probare debet, *Soc. conf. 24. numer. 35.
 litt. 1. ex text. iuncta gloss. in l. licet Cod. iudic. Aym. conf.
 211. numer. 14. Rot. decis. 220. num. 2. & 3. coram san. men.
 Gregor. XV. Nec verò probat ex duobus testibus da-
 tis in eius Summ. sub num. 6. litt. C. quia secundus de-
 ponit de proprio iudicio ibi à mio parere computato
 l'anno sterilo &c. & infra ibi, ma à mio giudicio fe non
 hausse haute gelate &c. nihilque releuat extrajudiciali-
 lis fides Vinearoli cum eam deinde reuocauerit Sum.
 8. Magalotti num. 6. & 7. & ob varietatem in dicto ꝑ nul-
 lum fidem mereatur *Aret. in cap. per tuas num. 8. vtr.
 nte obstat. & num. 13. de testib. cum aliis allegatis à Fa-
 rinacc. de testib. quest. 66. num. 241. & seq. Rot. decis. 207.
 num. 3. part. 1. recent.**

Augeri è conuersus ad sui fauorem summam in vltima
 decisione firmatam allegabat Dominus Maga-
 lottus addendo scut. 250. de residuo totidem aliorum,
 quæ Lancellottus soluit Felici Riccardæ mediante
 renouatione societatis officij, ex qua originaliter scu-
 ta 500. debebantur. Item scuta 200. pro fructibus vi-
 uente testatore decursis censibus scut. ab eo debiti Lan-
 cellotto, & postea cum prætio huius domus extincti.
 Item fructus eiusdem census ex die litis super dicta
 domo exaduerso more decursos; par enim est, vt si-
 curi ab illa die Lancellotti successor amittit domum
 eiusque fructus, reuulsit, pariatque fructus census
 per acquisitionem dictæ domus extinctus, cum ex-
 9. tinctio ex acquisitione fundi censuali ꝑ non reseruit
 nisi quatenus dominium verè realiter, & irreuocabili-
 ter fuerit acquisitum secus si vt in casu nostro reuo-
 cabili, vt distinguendo bene declarauit *Rot. in Fe-
 licerna Censur. 20. Iunij 1616. coram clar. mem. Cocciu.
 & in Romana Censur. 7. Maij 1629. coram Reuere. diffi.
 Terracinen. si puer Cinc. de censib. decis. 300. num. 2. & 3.
 decis. 330. num. 12. Eo magis, quia in instrumento ac-
 quisitionis domus Lancellottus creditor, ac respec-
 tu etiam emptor reuertitur sibi iura anterioritatis ꝑ ex*

A 4

instrumento census competentia, cuius refectionis vigore potest domo euita agere actione ex contractu census, ac si domum censualem nunquam acquisiisset *Barr. in l. si quis aliam num. 2. in fin. versum si esset aliam ff. solut. Fab. Anna conf. 35. num. 12. & 13. Vinc. de France. decis. 50. num. 7. & segg. Castil. decis. 5. num. 50. & segg.*

- Nec non detrahendo ex annua pensione huius domus, quam vltima decisio firmat in scutis 77. & a die motæ litis adscribit integrè in debitum Magalotti, raram ratione melioramentorum vltra antiquum fructum auctam, & perceptam, quæ calculata ad scut. 5.
- 11 pro quolibet centenatio, ¶ vt in domibus vrbanis non nobilitas consuevit; *Rot. apud Causar. dec. 358. num. 2. decis. 387. sub num. 4. ascendit annuatim ad scut. 30. & integro sexennio litis durantis ad scut. 180. fructus enim melioramentorum ¶ etiam post motam litem sunt meliorantis, neque si percepti fuerint compensantur cum expensis melioramentorum, cum acquiritur non ratione bonæ fidei, quam litis contestatio substat, sed dominij ipsorum melioramentorum, quod possessor meliorando bona fide acquisiuit, nec amittit nisi sibi prætio restituto, nullumque*
- 14 exinde fit præiudicium verò Domino, cui ¶ res est restituenda, quia non factis meliorationibus nihil plus quam, qui iuxta antiquum rei statutum percepti fructus fuissent forent restituendi, cuius opinionis auctor est *gloss. in l. final. verb. si per mulierem vers. quod falsum est ff. fund. dotat. quam reprobata contraria opinione Couarr. & aliorum secuti post Afflitt. decis. 87. numer. 6. & segg. fuerunt Valasc. de iure emph. quest. 25. num. 26. in fin. vbi quod ita pluries iudicati Redom. de reb. Eccles. non alien. §. de emptione num. 4. & §. si vero num. 9. Garz. de expen. cap. 24. sub num. 54. col. 2. infra med. vers. contrarium ¶ col. seg. vbi plurius id comprobatur Peregr. de fideic. art. 30. sub num. 68. vers. quamobrem vbi quod hæc opinio est æqua Pelaez. de maior. par. 4. quest. 51. num. 10. & sequæ ad 15. vbi signatæ numer. 13. ait quod est communior opinio, Guiter. præ. quest. lib. 5. cap. 68. sub num. 17. vers. & in. vbi quod hæc opinio*
- 15 contra ¶ Couarr. est communior, & magis æqua, Molin. de contrall. disp. 436. sub num. 6. vbi id in foro con-
- 16 scientiæ admittit ¶ anre latam sententiam post latam vero standum esse sententiæ latæ ait in vtroque foro Marefcos. variar. resol. lib. 2. cap. 112. num. 54. Canalean. decis. 28. in addit. numer. 8. par. 1. Gamma decis. 230. sub num. 3. vers. ego itaque, vbi quod hanc opinionem Senatus crebrioribus sententiis approbavit, licet nonnulli ex nouioribus collegis aliud reneant moti per ea quæ Couarr. ingeniose tradit & decis. 364. sub num. 2. vers. sed hæc, vbi quod dictorum Collegarum opinio, nec itylo senatus conuenit, nec iuri consentanea est Vincen. de Franch. decis. 705. per tot. Sura. decis. 282. sub num. 29. & 30. cum aliis allegatis à Modern. Pavorin. var. resol. lib. 1. resol. 14. n. 76. Hier. Leo decis. Valenz. 98. num. 11. & segg. remissione libr. 1. & decis. 153. m. 1. & segg. vbi hoc limitat, quando facta compensatione cum fructibus ante motam litem perceptis meliorans esset de melioramentis satisfactus lib. 2. eandem sententiam amplexa fuit *Rot. penes Pat. decis. 275. num. 1. vbi supponitur litem fuisse motam contra possessorem, eique declaratur per sententiam competere retentionem propter melioramenta, & nihilominus deciditur quod si propter melioramenta pensio domus esset aucta, illud augmentum non teneretur possessor restituere donec melioramenta essent soluta, cum procederet ex re sua libr. 3. in corr. quam decisionem*
- 18 ¶ iuxta sententiam supradictæ decis. Afflitt. 87. secuta pariter fuit *Rot. inter impress. par. 2. diuers. 112. numer. 1. &*

inter recent. decis. 435. num. 15. par. 1. decis. 130. numer. 17. par. 7.

- Facilius verò eadem opinio recipienda videtur in casu nostro, quo faber mutatus pro laboribus à se factis in domo illius portionem sibi adiudicari à Iudice obtinuit Summ. Magalotti num. 14. & sic ad ipsum tanquam effectum verum dominium proprietatis, & 19 fundi ¶ pensiones domus proportionabiliter ipse tantum l. ex diuerso ff. rei vendit. Sura. decis. 128. num. 5. Rot. decis. 435. sub num. 4. par. 1. recentior. eodemque iure 20 spectare ¶ debent ad Magalottum successorem, & fabrimutatij cessionarium, *Rot. decis. 435. sub num. 19. vers. & consequenter par. 1. recent. qui quoque soluendo*
- 21 quod ¶ ex domo debebatur fabro mutatio domum ipsam vultit meliorasse videtur, *Peregr. de fideic. art. 50. num. 25. & 50. Boer. decis. 44. num. 9. alique relati à Modern. Pavorin. resol. 44. num. 5.*

- Ex his partibus à Domino Magalotto pretenfis, Primum Domini admisit, quia solutio illorum scut. 250. probatur confessione Riccardæ creditricis educta ex eo quod cum Lancellotto renouauit societatem officij in summa scut. 250. pro residuo scut. 21 500. Et licet ista confessio probare non soleat ¶ veram solutionem ad effectum repetendi à debitore quia referri potest siue ad gratuitam remissionem, quam creditor fecerat, aliamque causam, ob quam abque pecunie numeratione se pro satisfacta vocauerat, licet ad realem numerationem factam ab alio, quam illo cum quo confesso emanauit *Feder. de sen. consil. 54. per tot. & præter alleg. in vltima decisione §. in ereditum in terminis similis confessionis emanatæ ad fauorem principalis debitoris, qui totum soluere tenebatur, & prætendebat ab alio confellatum repetere, fuit decitum in Pavoriniana Pensiois 1. Decembris 1642. §. 1. & segg. coram Reuerendissimo D. meo Decano, ibidem tamen in §. non obstat, id limitatur quando*
- 23 ¶ pro repente concurrunt adimnula cum tunc ex confessione probetur actus verus solutionis ad omnem effectum *Grat. discept. 426. num. 18. Seraph. decis. 1443. num. 1. Rot. decis. 177. num. 6. par. 2. diuers. Qui est ca-*
- 24 lus nollet, quia creditrix erat mulier extranea, ¶ quæ gratis summa scutorum 250. remittere voluisset non præsumitur, certumque est nullam adfuisse aliam causam satisfactionis, nec debitum ab alio solui potuit quàm à Lancellotto, cum Testator eo non soluto decessisset, & hæreticus multo ære alieno grauata esset; solumque existerent pupilli hæredes penitus inhabiles ad soluendum, & quod plus est mortuo Testatore ab ipsis pupillis hæredibus, seu eorum matre hanc domum emendo Lancellottus integram societatem officij scut. 500. accollauerat, & elingueret promiserat, quod demonstrat hæredes non aliter potuisse, aut voluisse soluere de proprio, nec antea ab alio fuisse solutam; præsumique facit omnibus simul iunctis confessionem emanasse ex causa veræ numerationis factæ ¶ ab ipso Lancellotto, qui de proprio numerare promiserat ad text. in l. fin. *Calim. pupill. præst. Menoch. præsump. 11. num. 1. & segg. lib. 6. Sura. de alimen. tit. 6. quæ. 23. num. 11. Rot. coram sac. nem. Gregor. XV. dec. 250. n. 7. & par. 7. recent. dec. 253. n. 3.*

- Admiratur pariter alteram partem fructuum census decursum ante illius extinctionem, ac domus venditionem, quorum summa non excedit scut. 168. circiter, si calculatus, vt debet à die 23. Septembris 1622. vsque ad diem 10. Decembris 1626. quæ secuta fuit extinctio. Non ita sententia Domini de fructibus Census decursus à die motæ litis. Quod 26 enim dicitur remitti esse Censum ¶ euita fundo censuali & manibus Censuarij, qui illum titulo dominij comparauerat

comparauerat locum habet quoad extinctio Censuum
 27 processerat, et vel ministerio legis per solam confu-
 sionem dominij, & hypothecæ, quia scilicet domi-
 nium fundi quocunque titulo habili ad Censuarium
 peruenerat, vel facto hominis per dationem in solu-
 tum ipsius fundi censualis pro sorte principali Cens-
 us, quibus casibus militat ratio temporalis extinctio-
 nis donec dominium reuocetur, quia ab ipso domino
 fundi formaliter, & immediate pendet extinctio, quam
 rationem in eisdem terminis asserunt *decis. 300. & 330.*
apud Cinc. de censib. in obiecto allegatæ.

In casu autem nostro nentio ex dictis modis fuit
 Censuum extinctus, sed Censuarium titulo putat, ac sim-
 pliciter emptionis fundum censualem emit pro certo
 pretio, quod soluere promittit; deinde in computum
 pretij a se soluendi accollat diuersa debita vendi-
 toris, eisdemque pretij partem compensauit, & sibi
 reuoluit in extinctionem Censuum. Extinctio itaque
 nullam habuit formalem dependenciam ab acquisitione
 dominij, & fundi ex quo solum resultauit vendi-
 tori commoditas extinguendi censum cum pecu-
 niis retractis ex pretio fundi, & sicuti si totum
 pretium fuisset venditori ab emptore exbursum, &
 statim venditor ipsi emptori, ac simul Censuario illius
 raram in extinctionem Censuum numerasset, extinctio
 dubio procul esset irreuocabilis, nec desineret, per
 extinctionem fundi eo quod venditio fundi, & extinctio
 28 censuum essent actus distincti habentes singuli peculia-
 rem causam; eundem pariter effectum compensatio
 rate pretij cum sorte censuum, et quia includit actum
 precedentis exbursum pecuniarum ex parte em-
 ptoris pro pretio rei emptæ, & subsequens numeratio
 censuum ex parte venditoris pro extinctione Censuum ad
Text. in l. si debitor, qui pot. in pig. habens. Affili. decis.
12. n. 4. Surd. dec. 191. num. 1. & in terminis extinctionis
Censuum Molin. de iust. & iur. disp. 394. n. 7. Rot. decis. 354.
n. 2. & seq. par. 5. decis. 148. n. 1. & seq. par. 6. recent.

Nec virget, quod in eodem Instrumento venditio
 fundi, & extinctio Censuum in pecunia numerata, vel
 compensata contineantur, quia possunt diuersi contra-
 29 tractus et iniuncti independentes vnicuique Instrumento,
 & sub eadem clausula actum contineri leg. scire debe-
 mus 29. ff. verb. oblig. leg. cum eiusdem ff. edit. edit. Alb.
 conf. 45. per tot. *Dec. conf. 421. num. 2. vers. sed in tali con-*
clusionem Surd. conf. 101. num. 38. Corham. confil. 28. n. 18.

qui addit contractus et in eodem Instrumento con-
 30 tentos non esse confundendos, sed separatim recipien-
 dos *Rota in Romana Cambij, seu Pecuniaria 22. Iunij*
1639. coram Reuerendiss. D. neo Decano, in qua dictum
 fuit posse in eodem Instrumento contineri contractum
 Cambij, & pecuniarum ad Cambium acceptarum
 successum mutuum, esseque diuersas virtutis con-
 tractus obligationes, & in Romana, seu Veliterna Res-
 titutionis in integrum 17. Decembris 1646. coram Me, in
 quibus decisionibus ad obiectum correspondenti-
 31 tatis educi solum ex actu contextualitate et responde-
 re naturæ, & vnus non venit ad determinationem al-
 terius, habentque singuli peculiarem causam, prout
 habent nostri, nempe solutio pretij causam vendi-
 tionis, compensatio causam extinctionis Censuum:
 adeo quod dici ad summum possit, quod vnus con-
 tractus et dederit occasionem alteri, quod tamen non
 sufficit, ut correspondenti dicantur *Anchor. in cap. neces-*
serium sub n. 16. vers. præterea ipsi duo alius Pactus de
prob. lib. 1. cap. 28. in addit. lit. F. Rot. in Eugubina erroris
calculo 26. Aprilis 1644. coram Reuerendissimo Siluam-
entino & in dicta Romana, seu Veliterna Restitutionis in
integrum & in hoc in fin. coram me.

Cum ergo Censuum fuerit ab initio per actum retro-
 similem equipollentem numerationi pecuniarum
 33 irreuocabiler extinctio reservata operari solum po-
 test quoad sortem principalem, & fructus ante ex-
 tinctionem decurtos, quod scilicet pro illis emptor
 in casu extinctionis redire valeat ad primeua iura, ut in
 terminis respondit *Rota in Romana Anterioritatis 4.*
Febr. 1608. coram bon. me. Iusto, & in Romana Censui 20.
Februarii 1612. coram Sanctiss. D. N. Innocentio X. in-
press. apud Cinc. de censib. decis. 190. & decis. 411. sub num. 2.
& seqq. vel etiam ad effectum excipiendi contra
 34 *postiores creditores, qui suas hypothecas in fundi*
possessore dirigunt, ut in simili Rot. decis. 135. n. 19.
& num. 24. par. 6. recent. repetita apud Cinc. de censib.
decis. 559. num. 20. & 27.

Quo tertiò ad fructus melioramentorum post licent
 35 contestatam et fieri meliorantis, absque onere impu-
 tandi in expensis negant infra allegandi, quia per li-
 contestationem meliorans euenit male fidei posses-
 sor, nec illos acquirere potuit ratione dominij me-
 lioramentorum, cum ea vti facta in re aliena statim
 cessaret Domino soli *§ si quis in aliena iust. de rer.*
diuis. l. adeo ff. acq. rer. domini, & consequenter hi fru-
ctus ex aliena re percipiuntur non secus ac hi, qui ex
re propria pecunia, sed nomine alieno empti capiuntur,
qui tamen compensantur sic gloss. in l. ceterum
verb. putauerunt vers. quid si percipisset, uti videlicet. vbi
dicunt melioramentum teneri restituere fructus ex melio-
 36 *rationibus et perceptos, non autem quos percipere*
potuissent Ang. in l. emptor ante mem. 1. vers. dic quia, &
vers. sequitur ff. de Conarr. variat. resol. lib. 1. cap. 8. n. 4.
vers. percipit, vbi pariter distinguit inter perceptos, &
qui percipi potuerunt, & ab his tantum male fidei
possessorem exculat, cumque sequitur add. ad Roman.
fruct. 337. in fin. Perreg. sibi contrarius de fidei ar. 50. n. 67.
vers. in mala fidei, vbi quod contraria opinio in bonæ
fidei possessore est vera, & multum æqua, secus in male
fidei Menoch. de recap. reuoc. d. 13. num. 6. o. inf. vers.
verum, vbi ait quod rectius adnotant Conarr. loco alleg.
& numer. 611. N. eg. de pignor. 4. membr. 5. par. numer.
20. vers. & licet, & vers. ante mora, vbi hoc limitat, si
 37 *Dominus interpellatus et ad restituendum pretium*
melioramentorum fuisset in mora restituendi Caldas.
de empt. & vendit. cap. 27. num. 69. vbi quod meliorans
 38 *licet non teneatur cum sumptibus et compensare fru-*
ctus ex melioramentis percipiendos, teneatur tamen
perceptos, quodque non virget damni consideratio ob
perditam indultitiam, & sumptus factos in meliorando,
quia illud damnum cum fructibus compensatur Ant.
Fab. in C. lib. 7. tit. 18. diffin. 19. in corpore infine, & n. 11. in
fin. Hieron. Gab. conf. 191. sub num. 9. vers. cumen puto, vbi
dammat glossam autem contrarie opinionis, camque
 39 *ait subleuari non posse, cum fructus et huiusmodi ac-*
quiri non valeant melioranti, aut iure dominij, quia
dominium cessit Domino soli, aut equitati l. exarbit. in
quia meliorans nulum fuit Dominus melioramen-
torum, subditque solum propter moram restituendi
sumptus peti posse non fructus, sed interesse quatenus
illud probetur lib. 1. Bero. conf. 79. n. 62. lib. 2. Barbos. in
l. diuortio § fin. n. 49. vers. sed his, & pluribus in seq. vbi
 40 *respondet omnibus contrariis, & allegat concord.*
Capic. decis. 93. numer. 12. circa fin. vers. & esset Gabriel.
Pereira decis. Portugallicæ 47. sub num. 7. vbi ponderat
 41 *impossibile esse, quod meliorans sit Dominus et me-*
lioramentorum, ne in eadem re duo sint Dominij im-
plicar enim et quod fundus sit alienus, & pars illius
sit alterius Domini, & numer. 8. Decisiones autem
Rote allegatæ pro affirmatiua licet allegent de fidei

Affili. loqui videntur de possessore bonæ fidei, qui propter bonam fidem facit suos fructus meliorationum.

Verum utriusque opinionis trutina in casu præsentis necessaria non est, quia nos versamur extra terminos questionis, ea namque à Doctõribus discutitur in casu, quoquis nomine proprio in re aliena melioramenta fecerit, tunc enim intrat dubitatio, an ille sibi quaesiverit melioramentorum dominium, propter quod non obstante mala fide superueniente fructus suos facere poterit. Hic verò melioramenta fieri fecit ipse Dominus fundi author Serlori, & convenit cum Fabro mutatio de certa mercede, & præcio soluendo: adeo quod Faber mutarius, seu eius successor qui hodie fructus prætendit, quia melioravit non suo nomine, sed Domini fundi, non tibi meliorationum dominium voluit se potuit acquirere, sed Domino fundi *l. qui aliena pecunia l. nihil prohibetur Cod. si quis alt. vel sibi Rot. decis. 163. nu. 1. & 7. dec. 435. nu. 3. par. 1. recen. & inter decis. apud Cinc. de censib. decis. 165. & 166. per tot. manetque Fabro mutatio simplex credendum pecuniarum mercedis, ac præcij cementorum, t cuius intuitu fructus meliorationum percipere non valet, sed ad summum probatis requisitis *Captr. in l. 3. ff. eo quod cert. loc. petere interesse*, seu lucri cessantis, seu damni emergentis, ut bene ad propositum adducit *Ang. in l. emptor. in princ. res. sibi tantum ff. rei vindic. Marefc. var. resol. lib. 2. cap. 12. num. 57. facit text. in Cav. c. incens 88. dist. 1. Alex. consil. 21. num. 8. lib. 4. Decian. consil. 2. num. 12. lib. 1. Cinc. de censu. 34. num. 21.**

Urget tamen, quod Faber mutarius in conventionibus incitis cum Domino fundi reservavit sibi nominatim dominium melioramentorum usque ad integram satisfactionem præcij, ibi, *cum condicione, quod disto Magistro Io. Maria intelligatur reservatum dominium super laboribus donec de præcio fuerit integrè satisfactum*, ut in Summario præteritæ positionis pro Magalotto num. 3. in fin. Item supramemorata deliberatio iudicialis, seu verius datio in solutum partis nostre domus facta à Iudice Fabro mutario de anno 1644 pro credito meliorationum. Quapropter cum negati non possit quin Faber mutarius meliorationum Dominus sit, tum ex conventionione cum ipso Domino fundi, tum ex facto Iudicis ritè, ac rectè procedentis cessat omnis amaritudo, & ratione dominij fructus acquirit ex supra allegatis. Quota autem fructuum pars ei debeatur ratione melioramentorum eget liquidatione probando, vel quanti sint fructus pars data in solutum, 44 vel quanti hoc tempore melioramenta valeant t cum inspicere debeat præsens valor rei de tempore restitutionis *Gomes. in l. Thaur. 46. num. 3. Morot. consil. 31. num. 13. & segg. Ceph. consil. 188. num. 37. Molina Franc. & alij plures alleg. à Modern. Panorm. resol. 14. num. 64.*

Ex quibus aucta iuxta prædicta summa scilicet 676. qua soluta dandam esse immisionem in hanc domum Carolo Adriano Serlorio decusum fuit sub die 17. Martij 1649. standum esse in decisis Domini censuerunt utraque parte informante.

ROMANA SOCIETATIS LIGNORVM.

Veneris 28. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Notarius tam ex dispositione Iuris communis, quam ex reformatione san. mem. Pauli V. tenetur ad custodiam scripturarum in actis productarum, & po-

test ad exhibitionem dictarum scripturarum etiam executivè conveniri.

SVM MARIVM.

- 1 In obligationibus facti, promissor condemnari non debet copulativè ad factum, & ad interesse, sed sufficere præstare interesse quando factum præstari non potest. *Declar. v. nu. 9. & segg.*
- 2 Notarius postquam scripturas in officio productas alicui ex litigantibus accommodavit, ad illarum exhibitionem iterum cogi non potest.
- 3 Venditor si semel tradidit rem venditam, licet illa ad eius manus posita perveniat, non potest ab emptore conveniri actione exempto, sed agendum est reindicacione, vel publiciana, vel interdillo uti possidetis.
- 4 Reformatio san. mem. Pauli V. sub rubric. de Not. Tribun. Urbis y. 35. præcipit Notariis custodiam scripturarum, ac etiam eis imponit ut infra annum scripturas accommodatas recuperent, alioquin si percat coram suspensibus eas rescire teneantur.
- 5 Reformatio prædicta parit conditionem ex lege qua de sui naturæ iudicium ordinarium exposcit. Notarius ad exhibitionem scripturarum vigore prædictæ reformationis non potest, nisi viâ ordinaria conveniri ibid.
- 6 Notarius ad custodiam scripturarum tam ex dispositione Iuris communis, quam reformationis san. mem. Pauli V. tenetur ad custodiam scripturarum in eius actis productarum.
- 7 Verba, sententia, siue mandati interpretationem recipiunt à libello, & petitione aliorum, & n. 9.
- 8 Citatio in executionis succedit loco libelli.
- 10 Sententia, siue decretum interpretationem passivam recipit à iure communis.
- 11 Distillo, pro, quid importet?
- 12 Interpretatio quilibet admittenda est ad substantiam sententiam.
- 13 Notarius, si scripturas in actis productas accommodavit presumitur eis fuisse restitutas, donec ex intervallo iterum accommodati vnan ex dictis scripturis, nam ex restitutione vnius presumitur restitutio aliarum.
- Præsertim quando non constat Notarium pro recuperatione scripturarum accommodatarum, ut tenebatur illam adhibuisse diligentiam.
- 14 Notarij ex innumerato stylo scripturas accommodatas describere solent in libello nuncupat, accommodatorum, reportas à commodatariis quietantias, & ibidem adnotare illarum restitutionem.
- 15 Etsi Notarius dictam libram non exhibet intrat presumptio contrarij, quod ibi adnotata fuerit restitutio scripturarum accommodatarum.
- Præsertim quando plures concurrunt presumptiones, quæ simul inesse sufficiunt, ut Notarius cogi possit ad exhibitionem ibid.
- 16 Notarius ut teneatur ad exhibitionem scripturarum sufficit, quod in eius actis fuerint productæ, nam sibi imputat si negligens fuit ad illius custodiam.
- 17 Scripturas accommodatas, fuisse Notario restitutas probatur presumptionibus, & coniecturis.
- 18 Notarius ut ad exhibitionem scripturarum in eius officio productarum non teneatur, quid probare debeat?
- 19 Obligatio Notarij de transportando scripturas non expirat, si illas ad cuius favorem fuit facta obligatio accommodavit, nam secunda uiarum restitutione distilla

distia prima obligatio remittitur, & ex ea Notarius convenitur potest, & num. 20.

21 Notarius cum sit custos, ac depositarius scripturarum producantur potest pro illarum exhibitione executione conueniri.

22 Iudicium editionis seu exhibitionis Summarium est.

23 Notarius potest etiam vigore reformationis Pauli V. sub Rubr. de Notariis §. 54. executione, & manu Regia conueniri, si aliquis ex facto suo, vel suorum tenetur refundere restituere, aut partibus restituere.

DECISIO CCCCVII.

In iustitia duo argumenta obiecit Theulus mandatorum Rotali contra se relaxato a R. P. D. meo Melio in vim obligationis Cameralis eiusdem Theuli de transportando libros in ius Notariatus officio productis. Primum percutit formam ipsius mandati concepti pro damnis, & interesse ad factum, eo quod in obligationibus facti prore est obligatio transportandi libros, promissor condemnari non debet copulari ad factum & ad interesse, sed sufficit praestare interesse quando factum praestari non potest. *Mont. in emptor. par. 1. tit. 9. quæst. 7. num. 3. vt in his terminis Baratt. decis. 88. num. 1. & seq.*

Secundum educitur ex culpa, & mora ipsius Lercarii actoris in restituendo eisdem libros, quos ad eius manus post dictam obligationem Notarii peruenisse apparet, quia successit de anno 1637. illos commodauit Desiderio Oddo, & ab ipso paulo post recuperavit, vt probat quietantia data in Summario Theuli num. 6. nulla enim ratio potest, vt Lercarius petat quod intus habet, & propriam culpam retorquet in Notarium, qui postquam libros semel tradidit actori, & ad eorum exhibitionem iterum cogi non potest, vt aliis allegatis fuit decisum in *Marsiera. Iurisdictione 1. Iuly 1641. coram Eminenti. Desiderio Cardinali Hieronymi Verosio. Negunt vero iterum libros ad Notarium rediisse, cum imò Lercarius de anno 1638. citatus a Desiderio Oddo coram Eminenti. Card. Signatore Iustitie Praefecto ad exhibendum libros nuncupatos Matri signatis G. H. I. K. L. M. N. O. responderit de ordine eiusdem Signaturæ libros existere apud R. P. D. Flicum dicto Summario num. 9. & successisse temporibus nempe de anno 1643. & 1646. traditos a partibus fuisse peritis ad calculandum electis demonstrant eorum relationes desuper compilatae d. Sum. nu. 10. & 11.*

Et in omnem euentum Notarius postquam semel libros tradidit Lercario esto quod illos rehauiisset non posset amplius executione condemnari, non quidem vigore suæ prioris obligationis, quia expirauit per dictam traditionem, nec postea reuixit sicuti in simili dicimus, quod si venditor semel tradidit rem venditam si licet illa ad eius manus postea perueniat, non potest ab emptore conueniri actione ex empto, sed agendum est rei vindicatione vel publiciana, vel interdicto vi possidetis, vt voluit glossa in l. si etiam fundum s. fere verb. tradat. & verb. multum. contr. script. & in l. Sacramenta puerum verb. custodiant C. si aduersus vendit. l. as. in §. altissimum sub num. 18. vers. quod si venditor insti. de act. non etiam in vim reformationis san. mem. Pauli V. sub rubr. de Notariis Tribun. Præb. §. 35. præcipiens Notariis si quod custodiant scripturas omnes, & alicui persone accommodatas infra annum a die accommodationis recuperent, alioquin si deperdit fuerint libris sumptibus rescere teneantur, quia ea constitutio patet conditionem ex lege leg. i. ff.

condict. ex lege, & ibi Barr. nu. 1. in fin. l. as. nu. 6. Bald. in rubr. C. eod. nu. 6. Olfan. de action. par. lib. 3. cap. 3. n. 70. & seq. quæ de sui natura iudicium ordinatum expostit ex allegatis a Vela differatur. 14. sub n. 6. Ceter de process. execut. par. 1. cap. 5. nu. 14. & 77. Modern. l. accens. de Induc. rom. 2. lib. 1. tit. 3. diffut. 14. sub n. 14.

Adhuc nihilominus exequendum esse mandatum Rotale Domini censuerunt, quia clara est obligatio Notarii, & idemque tam ex reformatione supra citata s. me. Pauli V. quam de iure communis tenetur ad custodiam scripturarum in eius acti productarum Abb. in cap. quantam contra n. 3. & 4. de probat. Rot. dec. 97. nu. 1. & 4. decis. 339. num. 1. inter impress. post. conf. Farin. decis. 542. nu. 1. & 2. coram bo. me. Card. Cavalier.

Primo vero argumento satisfactum fuit interpretando formam, & verba mandati iuxta libellum, & petitionem instantis, vt debet Aym. conf. 188. num. 1. Cresc. dec. 6. num. 2. de senten. re iudic. Seraph. decis. 640. num. 1. Siquidem in corpore citationis, quæ in executionis & succedit loco libelli, vt notat Doff. in clem. dispensiosam de iud. & in Clem. s. de verb. sign. Affin. in praxi cap. 3. n. 38. & seq. Caruar. decis. 63. nu. 8. Lercarii perierunt relaxari mandatum ad factum sine præiudicio aliarum actionum, & pro damnis, & interesse quatenus factum non præstaretur, ibi, & interesse sine præiudicio aliarum actionum infra scriptis instantibus competentium, & pro damnis, & interesse contra ipsam decerni, & relaxari mandatum executionem ad factum. Sic itaque alternatiue, aut demostriatiue intelligenda sunt verba, decreti, de damnis, & interesse loquencia attento tenore citationis, ac dispositionis iuris communis, & quod interpretationem passim recipiunt Bald. consil. 898. sub nu. 3. vers. præterea sicut lib. 2. Aym. conf. 315. num. 2. Rot. dec. 282. num. 2. coram sen. me. Greg. XV. decis. 66. num. 3. ubi quod verba sententia, & intelligi debent, prout ius disponit par. 2. rec. & in Bonadex. Dotu 19. Decemb. 1644. §. penult. coram Me. Sine etiam causatiue, vt scilicet propter damna, & interesse quod instantes patiuntur ob non exhibitionem librorum Notarius condemnatus ad factum pondere rata dictione, pro. & ibi. pro damnis, & interesse, hunc sensum quandoque recipiente, vt per Barbo. dicit. 287. num. 3. & 25. omnique est admitenda interpretatio, & ad sustinendam sententiam Aym. conf. 52. num. 2. Baratt. decis. 316. numer. 5. Rat. in recent. decis. 65. nu. 10. part. 7.

Ad secundum bene respondent decisiones in priori instantia adiectæ coram R. P. D. meo Melio die 31. Ianuarij, & 10. Iulij 1648. videlicet quod libros, qui anno 1637. peruenierant ad manus Lercarii titulo commodati restitutos postea fuisse Notario conueniri, & ex quo de anno 1641. alterum ex illis Notarius iterum commodauit Lercario, neque commodare potuisset, nisi rehauiisset, & sicuti exinde probatur restitutio dicti libri, ita, & aliorum quos ex eadem causa Lercarius restituit, & Notarius recuperare tenebatur, vt in simili add. ad Gregor. XV. decis. 357. numer. 9. Concurrente præsertim quod ab eo tempore circa Notarius nunquam alios libros a Lercario petiit, vt petere eo diligenter debuisset, qui non fuerat producti a Lercario, sed ab Oddo eius Aduersario, necnon quod ex inueterato stylo solent Notarii scripturas, quas commodant partibus descibere in particulari libereculo nuncupato accommodatorum reportata a commodatariis quietantia, & ibidem adnotare restitutionem, nec libereculum cum Notarius non exhibeat, & intar praesumptio contra ipsum, quod ibi adnotata fuerit omnium librorum restitutio Abb. in cap. accepimus sub num. 5. vers. aut non potest de fid. inst.

*Farin. de test. quest. 78. num. 159. & seqq. Boer. decis. 192. sub nu. 9. Rot. in Romana Pecuniaria 9. Junij 1645. coram Meo, & inuicem illi admodum est, quod Lercarius qui ob carentiam librorum carer bonis subaltatis, & effectu decisionis fauorabilis obtente pro eorundem bonorum recuperatione illas non ederet, nisi Notario restitueret. Que præsumptiones simul iunctæ videntur satis ad condemnandum Notarium, vt libros exhibeat, tum quia ille ex officio ꝑ tenetur ad custodiam, ideoque sibi imputet, si negligens fuit in recuperando libros, & sufficit probare quod scriptura fuerint semel in eius actis producta, ex allegatis in prima decisione coram R. P. D. meo Melio §. quia obiectum, & in d. Romana Pecuniaria coram Meo, tum quia intentio Lercarii non fundatur simpliciter in existentia librorum penes Notarium, vt in causa decisione 199. num. 22. & 3. coram san. m. Greg. XV. sed in eius promissione per apocam priuatam de transportando libros coram Iudice appellationis; & quatenus Notarius excipit de impedimento proueniens ex culpa Lercarii quippe qui ipsos libros sibi post dictam promissionem commodatos non restituit, replicat Lercarius de restitutione facta, quæ sanè ꝑ coniecturis, & præsumptionibus plenè probatur. *Berazz. cons. c. in l. 118. nu. Rumin. Iun. conf. 407. nu. 12. Mench. præsumpt. 135. sub nu. 22. lib. 3. Cinc. d. q. 87. sub nu. 24. Surd. decis. 105. num. 10. Rota decis. 159. num. 2. par. 4. tom. 2. recent.**

Non obstant coniecturæ contrariæ supra ponderatæ, nam citatio coram Eminentissimo Signatore Iustitiæ Præfecto emanauit de anno 1658. & ex cepto libro Magistro signato H. quem de anno 1641. Notarius commodauit Lercario, & hodie existit in actis Rotæ, nec non alio libro qui non apparet an sit signatus littera G. vel alia loquitur de aliis libris, de quibus hodie non agitur. Relationes autem peritorum mentionem non faciunt de libris controuersis, ac proinde imperfecte viæ fuerunt Dominis, vt bene aduertit secunda decisio coram R. P. D. meo Melio §. fin. debetque Notarius plenè, & concludenter probare existentiam ꝑ penes peccatos, aut amissionem librorum, vt ab eorum exhibitione liberetur. *Rot. decis. 359. num. 5. ibi, nisi plenè, & concludenter inter impress. post conf. Farin. ubi allegantur concord. quibus additur Minadon decis. 40. num. 3.*

Quo autem ad viam executiuam ponderatum fuit. Primo quod obligatio Cameralis Theuli de transportando libros ad Rotam non expirauit ꝑ ex quo deinde ex alia causa nempe commodati libros Lercario tradidit, vt probat text. in l. ferri empro. 16. ff. peric. & commod. rei vend. ex quo alius alleg. *Modern. Lucan. consil. 39. nu. 37.* desumit quod obligatio venditoris de rem venditam tradendo, non expirat quia rem venditam tradidit emptori alio titulo pura locationis, unde restitit ꝑ commodato. Notarius ex prima obligatione iterum iuxta illius formam exhibere tenetur, vt in proximis terminis *Castr. in l. cum vir sub. n. 8. vers. aut erat ff. de usufr. quem sequitur Negus. q. 56. num. 8.* Secundo quod Notarius cum sit scripturarius productarum Cultos, ꝑ ac depositarius executiue pro illarum exhibitione conueniri potest, non secus ac quilibet alius depositarius. *Alex. in l. ai prætor §. si ludec. n. 2. ff. de iudic. in l. si cum dotem §. eo autem nu. 6. vers. secundo potest ff. solut. matrim. Rel. consil. 7. mun. 1. lib. 1. Scacc. de iudic. lib. 1. cap. 62. nu. 11. Gratian. discept. 667. num. 15. & discept. 7. 8. per tot. Rot. in Romana Censu, seu depositi 28. Junij 1645. coram R. P. D. meo Melio.* Et regulariter ꝑ iudicium editionis, seu exhibitionis Summarium est l. 1. §. siendum & ibi gloss. verb. Summarium labeatur ff. ad exhiben. *Aff. in praxi §. 3. c. 31.*

23. num. 18. & 19. Tertio quod ꝑ etiam reformatio facta. *Pauli V. sub rubr. de Notariis §. 54.* disponit quod quandoque Notarii vigore ipsius reformatiouis ex facto suo, vel iurum tenentur aliquid refundere, restitueri, aut partibus relatare procedatur contra eos executiue, & manu regia, unde non est dubitandum quin competat via executiua cum super hoc habemus casum decisum per legem Principis.

Et ita decisum vtraque &c.

MILITEN. PAROCHIALIS.

Luna 31. Ianuarij 1650.

ARGVMENTVM.

Impetrans beneficium ex capite homicidij tenetur coram Executore narratiuum concludenter iustificare, nec sufficit sola productio sententiæ criminalis, quæ si lata apparet in contumaciam, ex ea non probatur delictum. Et quid si reus non comparuit intra annum, an saltem probet priuationem? Sententia non dicitur lata in contumaciam, si contra reum non fuit transmissum monitorium. Infamia facti ad effectum nequis possit eligi, quando dicatur incurfa? Infamia iuris non resultat ex sententia lata in contumaciam, reo non legitime vocato.

SVMMARIVM.

1. Citatio est omnino necessaria attentæ clausula, vocato, in litteris Apostolicis adiecta.
2. Ablatus absolutus inducit conditionem, & formam, quæ ad vnguem adimpleri debet.
3. Citatio semper requiritur, quæ gratis tendit in præiudicium alterius.
4. Citatio per affectionem ad valus non præcedente citatione personali non est attendenda.
5. Declaratio conclusionem non procedere, quando fuerint facta diligenter in loco soliti domicilij, & citatus postea comparuit, tunc enim citatio subsistit.
6. Narratiua homicidij plenè, & concludenter coram executore iustificanda est ab impetrante, cum sit fundamentum gratiæ.
7. Sententia condemnatoria ad erremes lata in contumaciam non probat delictum, præsertim quando successus fuit reuocata.
8. Processus criminalis calumniosè compilatus dicitur, si contra reum non fuit transmissum monitorium.
9. Index criminalis, reo non citato nequæ ad sententiam, sed nec ad inquisitionem procedere potest, quando ad instantiam partis proceditur, qui quid dicendum esset, quando ex officio proceditur.
10. Sententia lata in contumaciam licet non probet delictum, reo tamen non comparente intra annum probat priuationem.
11. Apologia procedere quamvis post annum, reus ex Principis rescripto admissus fuisse ad purgandam contumaciam, quia rescriptum non tollit l. ius quæsitum ex annali nouat in comparando.
12. Item amplia moram nocere, etiam si ex ipsa lectura inquisitionis, & processu euidenter constet de eius nullitate.
13. Sententia criminalis non potest dici lata in contumaciam, si contra reum non fuit transmissum monitorium.
14. Contumacia sine precedenti citatione, sine monitorio non contrahitur ibid.
15. Sententia reuocata habetur pro non sententia.

15 Iudicio

- 15 Iudicio criminali pendente propter infamiam facti non potest Ordinarius conferre accusato beneficio.
- 16 Limita non procedere, quando iudicium criminale fuit motum, ac instructum per calumniam, quo casu non releuat, ne aperiatur via impediendi constitutionem beneficiorum.
- 17 Denunciatus de aliquo delicto, ad hoc vt eligi nequeat ad aliquam dignitatem, seu officium, requiritur saltem semiplena probatio delicti.
- 18 Iudicium criminale nullatenus pendere dicitur contra reum usquam motum, nec citatum.
- 19 Infamia facti incurfa dicitur ad effectum vt quis possit eligi quando accusatus, vel delictum vociferetur apud personas honestas.
- 20 Infamia facti, vt incurratur, oportet opinionem criminis, quatenus commisit esse manere apud personas graues, & plures, tamen non sufficit minor pars.
- 21 Infamia iuris ex sententia condemnatoria resoluatur.
- 22 Declara conclusum non procedere, quando sententia fuit lata in contumaciam, & reo non legitime vocato.
- 23 Infamia iuris resoluatur ex sententia delectur per sententiam reuocatoriam.

DECISIO CCCCVIII.

Citationis defectum obstat vltiori executioni sententiae lae ab excoecore Apostolico nec non eiusdem sententiae iniustitiam apparet ex deductis in alia decisione sub die 18. Iunij proxime praeteriti coram Me edita, quae hodie reuifa, & consummata fuit.

- 1 Erat enim necessaria citatio Iosephi † quem ex capite homicidij incapacem esse huius Parochialis Ceraulus Aduersarius narrauit Papae in litteris suae protutionis, tam inspectis verbis litterarum Apostolicarum, ibi, *uocato dicto Iosepho*, quae vti concepta per ablatium † inducant conditionem, & formam, eaque non impleta processum est nullus *Rota decif. 707. num. 2. in fin. par. 3. recent.* quam etiam attenta dispositione iuris cum regulariter † quoties gratia tendit in praedictum iniustitiam alterius illius citatio coram excoecore requiritur, vt praeter *alleg. in alia decisione* fuit dictum in *Callien. Prioratus 5. Iulij 1649. §. penult. coram me.*

- 2 Citatio autem facta per affixionem ad valinas † nullius momenti est non procedente citatione personali *elem. 2. de re iudic. Seraphin. decif. 1276. num. 4. & gratis exadueto dicitur adhibitis prius fuisse diligenter*
- 3 † in loco soliti domicilij Iosephi, quo casu subleuata praesentem comparitione citati sublineri citationem, dixit *Rota penes Comitulum dec. 125. n. 2. & 3.*
- 4 Iniustitia patet euidentis est, quia coram excoecore iustitiam non fuit narrata homicidij plenè, & concludenter vt debuit † cum sit fundamentum graue, sed solum exhibita sententia condemnatoria † Iosephi ad tritremes, quae vti lata in contumaciam delictum non probat ex *alleg. in prima decisione §. at in casu quibus adduntur aliae duae relatae ad Farin. in prax. quaf. ult. post num. 92.* Eo minus quia eadem sententia ex capite nullitatis, & iniustitiae reuocata nouissime fuit ab A. C. & insuper condemnatus accusator ad perpetuas tritremes, ob calumniam accusationis, & falsitates commissas etiam simulando, quod contra Iosephum fuisse executum monitorium ad comparandum coram Iudice, qui ipsum vt supra in contumaciam ad tritremes condemnauit, vnde conuincitur
- 5 † quod processum ille criminalis compilatus fuit ca-

Parte Secunda.

lumniosè contra Iosephum sine eius citatione, siue qua † Iudex criminalis nedum ad sententiam, sed nec ad inquisitionem potuit procedere, quando vt hic ad instantiam partis procedebatur quicquid dicendum esset, si fuisset processum ex officio, vt distinguendo ex sententia *Auer. tradit Boss. in pr. tit. de impof. nu. 72. facit Farin. conf. 111. num. 11. lib. 2.*

Nec obstat, quod licet sententia lata in contumaciam non probet delictum, † reo tamen non comparere intra annum probet priuationem, quae sufficit, vt declarauit *Rot. in Romana Beneficiatus S. Petri 10. Iunij 1561. coram Oradino impressi. post primum vol. conf. Farin. decif. 3. n. 5. & tradit Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 18. num. 168. iuncto num. 166.* vbi dixerat hoc procedere

11 † quamvis post annum reus ex Principis rescripto admissus fuisset ad purgandam contumaciam, quia rescriptum non tollit ius quatuor ex annali mora

12 in comparendo, quam nocere † etiam quando ex ipsa lectura inquisitionis, & processum constaret euidenter de eius nullitate, tradit *Farin. conf. 111. num. 13. in fin. & num. 14. lib. 2.*

In casu nuncque nostro haec non applicantur, quia nec versamur in terminis sententiae lae in contumaciam, cum in rei veritate nuper probata, nusquam contra Iosephum transmissum fuerit, & executum monitorium, & alioquin † contumacia non contrahitur *l. contumacia §. 1. re iudic. Seraph. dec. 972. nu. 12. Rot. dec. 254. nu. 5. par. 6. recent.* neque solum Iosephus post annum comparuit, sed etiam obtinuit sententiam reuocatoriam primae sententiae cum omnibus inde secutus † quae proinde habetur, ac si lata non fuisset, & in terminis *Rota in Romana Canonizatus S. Angeli 17. Maij 1567. coram Cote. impressi. post Farin. in prax. quaf. 111. sub num. 92. col. 2. in fin. ibi, & non constat de reuocacione illius Seraph. decif. 965. num. 9. & magis in puncto Rota apud Peniam dec. 14. n. 4.*

Tandem non obstat, quod sola pendencia Iudicij criminalis propter infamiam silem facti, † quae Iosepho interrogat efficeret nec ei Ordinarius posset hanc Parochialem conferre cap. *omnipotens de accusat. cum aliis alleg. a Garz. de benef. par. 7. cap. 8. num. 6.* Nam respondetur primo, quod ad hunc effectum iudicium

16 criminale † per calumniam, vt in casu nostro motum, ac instructum non releuat *Felin. in d. cap. omnipotens num. 3. vers. limita*, ne alias aperiatur via ouiliber maleuolo impediendi personis honestis consecutionem beneficiorum, vt bene in *dist. cap. omnipotens aduersus August. Barbof. sub num. 2. vers. & limitatur*, & consuevit tradita a *Nauarr. conf. 22. sub nu. 6. de Haeretic.* vbi

17 quod ad impediendum ne criminaliter † denunciatus de aliquo delicto eligi possit ad dignitatem, seu officium requiritur semiplena probatio delicti sic etiam *Mirand. & alij relati a Modern. Parmensi in consil. regular. resol. 26. num. 22. & a Modern. Clusio de Canon. elect. disp. 5. contr. prima nu. 5. & 8.*

Secundo quod dici non poterat pendere iudicium

18 † aliquod criminale contra Iosephum, qui vt supra dicebam nusquam fuerat monitus, aut citatus *l. libertula 2. ff. in ius vocand. Boss. in rit. de foro compet. num. 203. Farinae. conf. crimin. 208. sub num. 3. vers. nec facit lib. 3. nihilque refert, quod inter aliquos personis ea lumina participes, † aut saltem non graues, & honestas Iosephi accusatoris, aut praetentum crimen vociferaretur *Felin. in c. testimonium num. 4. de testibus Garz. de benef. d. cap. 8. numer. 2. & num. 12. & seq. Barbof. de potest. Episc. alleg. 43. num. 17. & in d. cap. Omnipotens sub n. 2. vers. qua incurritur Pater Layman. Theolog. mor. l. 1. tra. 2. §. par. 5. c. 4. sub n. 4. vers. secundum aliquos cum aliis allegatis a Modern. Aruicensi §. reg. 10. n. 3. vers. infamia**

20 *nu. 9. vt enim incuratur infamia facti t oportet opinionem criminis illam quatenus committum esset inrogantur manere apud peritos graues, & plures: ita ut non sufficiat minor pars, vt ex text. in cap. inquisitionis §. quesijs de accusat. docet ibi gloss. vbi dicitur Innoc. n. 5. Abb. nu. 6. idem in cap. per vestras nu. 12. de eobabit. cleric. Savch. resp. moral. tom. 2. lib. 6. cap. 3. dub. 4. n. 3. & 4. vbi allegantur concord.*

21 *Quæ vero infamia iuris tæ sententia condemnatoria resolute solet l. infantem ff. publ. indic. non resolute quando, vt hic in contumaciam, t seu verius teo non legitime vocato sententia lata fuit Clar. in prax. crimin. lib. 5. §. fin. quæst. 72. col. 1. in fin. Pater Layman. d. trall. 5. part. 3. c. 4. sub n. 2. vbi requiritur autem iurib. conferentia. 65. n. 69. aliique relati à Modesto Maccera- tensi de differ. inter. iud. civilia, & criminalia differ. 16. nu. 3. vbi pluribus id comprobatur, & quatenus opus esset delata fuisset t per sententiam reuocatorium nouissimè latam Sanchez. resp. mor. tom. 2. lib. 6. c. 3. dub. 6. n. 28. Barbosa. de potest. Episc. allegat. 43. n. 21.*

22 *Et ita decilum informante Iosepho diu tamen aduersario expectato, ac citato.*

MEDIOLANEN. PRÆBENDÆ.

Veneris 11. Februarij. 1650.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione de præbenda, cui est annexum onus coadiuandi Archiepiscopatum Ecclesie Mediolani in administratione curæ, ex decreto S. Caroli Borromei, quod ex obseruantia subsecuta probatur effectuum, & vsu receptum, & obseruantia in contrarium adductæ respondetur.

S Y M M A R I V M.

- 1 *Episcopus ob populi numerositatem potest præbendis canonicalibus annere onus coadiuandi Archiepiscopatum in annuarum curæ, quando solus non sufficit.*
- 2 *Episcopus potest ex causa necessitatis beneficia simplicia in curata, & parochialia erigere.*
- 3 *Existentiæ scriptura in Archivio probatur ex illius extrahione facta à Notario.*
- 4 *Effectus decreti ex quibus conuincatur, & n. 5.*
- 5 *Obligatio iuxta formam alicuius decreti, includit omnia quæ in decreto continentur ibid. n. 5.*
- 6 *Confessio de facto proprio plene probat indistincte præsertim quando est administrata.*
- 7 *Curæ mentio faciendi non est in præfessione beneficij, quando illi non incumbit in proprietate sed tantum in exercitio.*
- 8 *Status anterior beneficij probatum publicis instrumentis potius attendi debet quam vltimus per abusum introductus.*
- 9 *Manualitatis qualitas non cadit in beneficiis habentibus curam in proprietate, sed in habentibus annexionem curæ in exercitio.*
- 10 *Onus coadiuandi Rectorem incumbens Beneficiario non tribuit curam in substantia, nec facit beneficium curatum.*

DECISIO CCCCIX.

P Rincipaler hodie quaestum fuit, an Præbenda, de qua agitur habeat annexum onus coadiuandi Archiepiscopato, & affirmatiue Rota respondit; hanc

enim Præbendam esse eandem, quam de anno 1578. possidebat Cesar Landianus constat, quia eo mortuo deuenit ad Ioannem Petrum de Lacu, & huic successit Cesar Sella, per cuius obitum contigit vacatio, à qua lis ista occasione sumptit.

At Præbendæ olim possessæ, vt supra à Cesare Landiano onus coadiuandi Archiepiscopato in annuarum curæ excresca annexum fuisse à Gloriosissime Mem. S. Carolo Boromeo tunc Archiepiscopo Mediolani, ob oculos ponunt verba apertissima decreti ab eo deluper editi d. anno 1578. quæ sunt hæc, *Canonicatus, & Præbenda quæ nunc obtinet Presbyter Cesar Landianus, nec non Canonicatus, & Præbenda quæ nunc obtinet R. D. Franciscus Bernardinus Cerninai &c. eriguntur, & ex nunc constituuntur in Canonicatus, & Præbenda coadiuandæ Reuerendo Archiepiscopo in cura annuarum &c. ita ut quilibet Canonicus qui fuerit de ipsi Canonicatibus, & Præbendis pro tempore proprijs semper habeat onus annexum coadiuandi dicto Archiepiscopato in dicto annuarum munere exercendo.* Nec dubitari potest quin ex iusta causa, nempe quia alius modus non aderat consulendi curæ annuarum, cuius administrationi ob Populi numerositatem t solus Archiepiscopus non sufficiebat, potuerit Archiepiscopus Præbendis, quamuis in sui erectione à curæ exercitio immunitus onus huiusmodi annexere, cum imò possit ex causa necessitatis beneficia t etiam simplicia in Curata, & Parochialia erigere Respon. in prax. benefic. par. 1. tit. de erect. in Curat. & Paroch. nu. 1. & seqq. Azor. inst. moral. par. 2. lib. 5. c. 30. g. 25. & lib. 6. c. 30. quæst. 3. & 4. Gurr. de benef. par. 12. c. 5. nu. 2. Barbosa. de potest. Episc. alleg. 68. n. 9. & 10.

Prout dubitari non potest de præfati decreti, aut existentia t quam Instrumentum ex documentis publicis existentibus in Archivio Cancellarie Archiepiscopalis Mediolani à Modesto Cancellario extractum probat Bart. in l. si quis ex argentariis §. cogenatur nu. 3. ff. eden. Dec. in l. si quis quis in aliquo n. 26. cod. tit. Couarr. practic. quæst. c. 21. nu. 3. vbi hoc ipsum Caputaq. dec. 146. n. 3. par. 2. Rec. dec. 271. n. 5. par. 1. recent.

Aut effectuatione cum Io. Petrus de Lacu immediatus antecessor vltimi possessoris huius præbendæ de anno 1587. per publicum Instrumentum pcomiserit coadiuare Archiepiscopato iuxta formam, & tenorem præfati decreti S. Caroli in eodem Instrumento ad verbum regillatæ, exinde enim t decreti effectus conuincitur, vt vltæ alleg. in alia decisione super sequestro sub die 1. Martij 1649. dixit Rot. penes Verall. decis. 158. par. 1. penes Vrgellen. decis. 13. nu. 4. inter recent. decis. 573. nu. 4. par. 2. & in Barboson. Iurisf. ditionis 8. Aprilis 1647. coram me, nec refert quod ibi Io. Petrus dixerit velle suscipere onus annexum Canonicatui; vnde ex aduerso informantes inferunt obligationem non comprehendere Præbendam controuerfam, & per consequens respectu Præbendæ non constare de effectuatione decreti. Quia cum obligatio huiusmodi t emanauerit cum integra insertione decreti, & in illius executionem de Canonicatu, & Præbenda loquentis, vtrumque includit non secus, ac ipsum decretum Surd. decis. 112. nu. 14. Rauden. decis. Pisana 4. n. 81. Mastrill. decis. 126. nu. 18. Rec. decis. 114. nu. 4. par. 1. recent. & in Bononien. Legati de Marsfortis 22. Martij 1627. coram bon. mem. Merlino. Vt ex abundanti declarauit etiam obseruantia probata ex nuperrima confessione eiusdem Io. Petri afferentis se dum hanc Præbendam possidebat coadiuasse Archiepiscopato pro executione sue obligationis, & oneris iniuncti à S. Carolo illi Præbendæ, cui confessioni de facto proprio t consentiens, & administratæ decreto, & obligat.

obligatione praefatis adhibenda fides contra quoscunque *Cis in auth. hoc tunc porrectum* n. 3. *Cod. Sacros. Eccl. Tit. quill. in l. si inquam verb. donacione largiuntur* num. 100. *et seqq. C. ven. donat. Sacra. conf. 290. num. 46. et decis. 325. sub num. 6.*

Nec virget, quod Iacobus de Pellibus antea de hac Praebenda proutius similem obligationem non fecerit, & decreto non paruerit, quia ille nusquam capit possessionem Praebendae, ut legitur in supracitato Instrumento obligationis Ioan. Petri de Lacu. Minus virget quod idem Ioan. Petrus de Lacu de anno 1618. Canonizarum, & Praebendam resignauerit libere ad fauorem Iulij Caesaris Sesse absque aliqua mentione oneris coadiuandij Archiepiscopato, quia exinde inferri non potest ad non effectum decreti per supradicti plenè probatum: praefertim cum oneris à decreto inuncti, quia non respicit ipsam curam in proprietate soli Archiepiscopato incumbentem, sed illius exercitium, & et accessorie annexum mentio fieri non debuit in dicta resignatione, & successiva pronuntiatione resignatarij *Gar. de benef. par. 5. cap. 3. num. 122. et 123. Menoch. de arbit. cas. 201. num. 67. add. ad san. mem. Greg. XV. decis. 450. nu. 10.* Atque hinc d. pro uisio Sesse vltimum statum Coadiutoriae contrarium non constituit, praeter quod inadiendum potius esset anteriori statui coadiutorali publicis Instrumentis, ut supra probato *Rom. decis. 735. numer. 2. par. 3. recent. & vltimus tanquam per abutim introduci rescindendus ut in proximis terminis respondit Rot. decis. 368. num. 5. par. 2. recent. et in Gerunden. Prioratus 14. Iunii 1645. coram Me.*

Tandem decreti Sancti Caroli effectum non excludit aliud decretum editum de anno 1621. à Cardinali Federico Borromeo fuisse in Archiepiscopatu, quia imò ibi illud Sancti Caroli recensetur, & quatenus subditur quod Cardinalis Federicus suppreffit tot Canonici, & assignauit Archiepiscopato cum onere mandandi perpetuo duos coadiutores ad sui nuntium amouibiles referendum hoc est ad alios Canonici praeferre illos à Sancto Carolo coadiutorales perpetuo effectos, & in omni euentum nec qualitas naturalitatis, & manualitatis repugnet annexioni curae in proprietate *Rebus in prax. lib. 2. tit. de non promot. intr. au. num. 66. Petrus Errig. conf. 69. num. 3.* non tamen repugnet annexioni in exercitio, & ministerio coadiuandij Archiepiscopato, de qua solùm hodie agitur, quaeque non tribuit curam in substantia, nec facit beneficium esse Curatum, ut fuit decretum in *Barchinens. Beneficij 17. Februarij 1624. coram Reuterendij. Vrgellen. inter eius impress. decis. 435. num. 11.*

Et ita decilum vtriusque parte informante.

CONCHEN. PENSIONIS.

Luna 14. Februarij 1650.

Pensionarius in petitorio tenetur iustificare valorem narratum, secus verò in possessorio, & redditum in decisione ratio diuersitatis. Referuatio pensionis ob falsum narrationem valoris corruit, praesertim quando pensionarius bene sciebat beneficij valorem, & quauis narratio fuerit facta à Procuratore, nihilominus si pensionarius sciebat, & non contradixit censent eam ratificatio. Pensio super fructibus beneficij quod Pater possidet referuati nequit ad fauorem filij naturalis iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini.

Par. Secunda.

ni, & ex quibus coniectionis huiusmodi referuatio simulata arguatur?

SVM MARI VM.

- 1 Pensionarius in petitorio tenetur iustificare valorem narratum per ascensum tanquam fundamentum suae intentionis.
- 2 Amplia praesertim quando agitur de pensione referuata beneficio pleno.
- 3 Pensionarius in iudicio possessorio non tenetur verificare valorem narratum, cum ei sufficiat docere de quasi possessione exigendi, sed omni probandi falsitatem valoris incumbit titulari, secus verò quando agitur petitorio tunc valor probandus est à pensionario, & redditur num. 4.
- 5 Falsa narratio quae non mouit concedentem, & dolosa non est gratia non irritat.
- 6 Declara hoc procedere quando non tendit in praedictum tertij, alius scus, & ponitur exemplum sub num. 14.
- 7 Papa solent beneficia gravare pensione quoties pro titulari remanent duae tertiae partes fructuum.
- 8 Mala valoris expressio facta à pensionario excusatur quoties remanent duae tertiae partes fructuum pro titulari.
- 9 Debet tamen hoc probari deductis oneribus nu. 11. Item excusatur si pensionarius tempore expressiois erat puer tenera aetatis, & agitur contra titulari qui consensit pro reductione pensionis, & numer. 11.
- 10 Malo valoris expressio excusatur, quando prouenit ab errore procuratoris.
- 11 Rota tamen non facit admitti istam excusationem propter fraudes, quae aliam fieri possent impetrando per modum procuratoris.
- 12 Declara principalem conclusum procedere, quando error versatur circa ea, quae Papam ad concedendum diffinitionem reddere possunt, vel non conueniunt ex publicis instrumentis mandati procuratoris dati à principali.
- 13 Rota decil. 336. tom. 3. recent. in quibus terminis loquatur?
- 14 Referuatio pensionis est gratia praedictis tertio.
- 15 Papa quando agitur de gratia praedictis tertio procedit cum magna circumspectione ibid.
- 16 Falsa expressio valoris inducit suspensionem in impetrante, qui bene sciebat valorem beneficij, quod nisi falso expressisset Papa non concessisset.
- 17 Gratia quando tendit in praedictum tertij tunc praesumitur Papam non concessuram, vel difficilius, si narrata sunt falsa.
- 18 Litterae Apostolicae non discordantes à supplicatione, sed tantum à mandato procuratoris non corriguntur.
- 19 Gratia à procuratore obtema censetur à principali ratificata si illam in iudicio exhibuit pro obtinenda illius executione.
- 20 Quauis non constet de mandato Procuratoris, nam ex usu inducta dicitur ratificatio aequipollens speciali mandato.
- 21 Ratificatio aequipollens mandato speciali ibid.
- 22 Supplicatio porrecta à Procuratore praesumitur ratificata à principali si dicta supplicatione usus fuit.
- 23 Et idem est in pensione expedita à procuratore.
- 24 Falsa narratio procuratoris apta vitare gratiam nocet principali propter illius usum, quauis aliter non noceret, si nullatenus nocere posset Principalem ad concedendam, ac tertio non praedictaret.

- 24 *Pensio reservari nequit ad favorem filij naturalis super fructibus beneficii, quod Pater possidet iuxta dispositionem Sac. Conc. Trid. & n. 33.*
 25 *Pensio quod fuerit simulatè reservata ex quibus presumptionibus, & coniecturis arguatur? & num. 27. 30. & 31.*
 26 *Simulatio quia occultè committitur coniecturis probatur.*
 28 *Correspondentia non inducitur, ubi causarum diversitas concurrens.*
 29 *Et ex quibus identitas causa, ac correspondentia colligatur?*
 32 *Frans in reservatione pensionis, quod interueniret ex quibus desumatur? & n. 34.*

DECISIO CCCCX.

Rationes ipsæ, quæ iuxta decisiones in priori instantia coram R. P. D. meo Cortado aditas sub die 13. Ianuar. 1648. & 21. Maij 1649. sententiæ Rotalis ab eodem Domino meo Cortado super nullitate pensionis late iustitiam demonstrant, mouerunt hodie Dominos, vt eandem sententiam confirmandam esse responderent; nempe defectus iustificacionis valoris à Manzilla pensionatio narrati, & simulatio in fraudem decreti Sacri Conc. Trid. sess. 25. de reformat. c. 5.

Debit namque pensionarius in hoc iudicio petitorio iustificare valorem ducat. 500. auri de Camera à se narratum Papæ per ascensum, cum huiusmodi narratiua dicatur causa, & fundamentum gratiæ, vt in puncto præter allegatos in decisionibus R. P. D. mei Corradi tradit. *Lothber. de re benef. lib. 1. qu. 43. num. 1. & segg.* ubi hoc ampliat, quando vt in casu nostro agitur de pensione reservata beneficio pleno Rot. decis. 526. num. 3. par. 3. decis. 287. num. 9. par. 5. recent. & in *Placentina Pensionis* 25. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Cero, ubi sequendo distinctionem semper in hoc Sacro Tribunali receptam dicitur, quod aut agitur in iudicio possessorio, & per onus probandi futilitatem valoris narrati incumbit titulari, quia est de eius exceptione cum pensionario sufficiat docere de quasi possessione exigendi, aut agitur petitorio, & valor probandus est in pensionario, quia cum titularis habeat intentionem fundatam in dispositione iuris, quod beneficium sine diminutione conferatur, innitatur opus est pensionarius litteris Apostolicis reservationis pensionis, & quidem validis, quales non sunt nisi iustificentur in valore narrato, ubi vt hic agitur contra successorem in beneficio, qui reservationi pensionis non consensit.

At pensionarius non iustificauit solumque apparere de valore in scutis 500. monetæ Castellæ, nec excusatur quia falsa narratiua, quæ tunc mouit concedentem, & dolosa non est, gratiam non viuit cap. super litteris de rescriptis, cuius dispositionem ad rescripta gratiosa extendit Innoc. in cap. postulasti num. 1. eod. tit. Lap. allegat. 89. numer. 6. aliique relati in decis. 288. mem. 1. post conf. Farin. decis. 336. n. 4. par. 4. tom. 3. recent. concedentem verò non magis quam narratiua valoris in 500. ducatis Cameræ, quia mouisset in totidem monetæ Castellæ cum semper remaneant pro titulari & due tertie partes fructuum, quibus saluis Papa solet beneficia grauari pensione, vt per Gigan. de pens. quest. 9. sub numer. 1. & 2. & sub numer. 5. in fin. Rot. in Romana Pensionis 25. Maij 1646. & unde huiusmodi coram me, & magis in terminis ad effectum excusandi malam expressionem valoris fuit ponderatum in d. decis. 336. sub nu. 5. vers. alia enim, & num. 6. par. 4. tom. 3. recent.

8 Sine quia mala expressio provenit ab errore Procuratoris, ac expeditoris, vt constat quia in mandato procuræ dato à principali valor expositus fuit in 500. ducatis monetæ Castellæ, quod excludit dolum principalis, & licet Rota non faciliè admittat istam excusationem propter fraudes, quæ alias fieri possent impetando per medium Procuratoris, vt refert Cresc. 10. decis. 10. de preben. hoc procedere quando error t. versatur circa ea, quæ Papam ad concedendum difficiliorem reddere potuissent, vel non coniungitur ex publicis Instrumentis mandati procuræ dati à principali declarauit Rota inter impress. post conf. Farinac. decis. 270. sub n. 4. vers. censuerunt Dominus, & dilla decis. 288. sub nu. 11. vers. fuit responsum, quæ refert, & sequitur d. decis. 336. n. 5. & n. 18. par. 4. tom. 3. recent.

Primum enim cessat, quia non constat remanere pro titulari i duas tertias partes fructuum deductis oneribus, quod est in specie probandum ab impetrante Seraph. decis. 1030. n. 1. Rot. decis. 444. n. 4. par. 2. recent. dec. 237. nu. 6. coram bo. mem. Card. Mellino, & in *Monopolitana Pensionis* 7. Februarij 1648. coram me, præsumique potest dolo narratos valor in ducatis Cameræ, vt Papa libentius tantam pensionem beneficio pleno resecraret: quicquid enim sit quando pensionarius erat puer tenetæ ætatis, & agitur pro reductione pensionis contra titularem qui illi consensit, in quibus terminis i loquitur exaduerso allegata decis. 336. par. 4. tom. 3. recent. vt patet nu. 4. & sub nu. 14. 7. vel quando narratiua i non tendit in alicuius præiudicium, puta quia impetrans beneficium non curatum se Presbyterum canonicus, cum tamen simplex Clericus esset, qui est casus supradictæ decis. 270. & 288. apud Farin. post conf. Sanè in maiore, qui benè sciebat valorem beneficii, & in gratia præiudiciali tertio i proveit reservatio pensionis, quia Papa procedit cum maiori circumspessione oritur suspicio 15 tertio i quod nisi fuisset facta illa narratiua Papanon concessisset, vt respondendo contrariis, benè distinxit Rota in dilla decis. 270. sub num. 3. vers. & quantum ex doli. Gemin. in cap. gratia num. 4. in fin. de rescript. in 6. quam sequitur Cresc. decis. 10. nu. 2. de preben. Cessat, decis. 10. num. 3. vers. scilicet. quod expresso eod. tit. & generaliter quod Papa gratiam quæ t. alicui præiudicium inferre præsumatur non concessur, vel difficilius, si narrata sint falsa fuit dictum in *Novarien. Canonicius* 12. Februarij 1593. coram clar. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilio impress. apud Martib. de commiss. par. 1. fol. 451. sub num. 1. vers. & præsertim in decis. 150. nu. 5. coram san. mem. Greg. XV. & in *Calaguriana Beneficii* de Cornago 27. Maij 1647. coram Me.

Alterum pariter penitus remouetur, quia pensionarius receptis litteris Apostolicis narratiuam valoris in ducatis 500. Cameræ continentibus, non solum non contradixit, aut pro illarum correctione institer, quod forsitan nec obtinere potuisset, cum litteræ 18 non discordant t. à supplicatione, sed à mandato iuxta alteram ex opinionibus relata t. à Mandof. super 19 reg. 27. Cancellum. 7. Sed eas in iudicio produxit pro obtinenda earum executione; hinc enim illas ratificasse censetur cum omnibus qualitatibus, & narratiuis ibi expressis ex alleg. in secunda decis. R. P. D. mei Corradi §. quia. præter quod: partimque refert, quod productio facta fuerit à Procuratore absque speciali 20 mandato, quia ipse pensionarius cum litteris, tum earum productione usus fuit obtinendo illarum executionem, & obtentam in variis tribunalibus defendendo, qui usus inducit ratificationem equipollentem speciali mandato l. si filius familiae ubi notant omnes, & ad hæc, cum aliis adductis in Cefenate. finitum 28. Iu.

23. In 17. 1647. §. *Incurrem* R. P. D. meo Reias, & in specie
de supplicationis t. potestate à Procuratore Caput 49.
decis. 303. num. 1. & 2. & m. 4. par. 1. Causale. decis. 260. m. 5.
24. *Par. 1. pascit*. pensionis expeditur à Procuratore dec.
100. sub n. *universitatis*, & m. 2. lib. 2. in corr. itat. falsa
25. natusque Procuratoris apra victorie gratiam t. noceat
principali propter illius vsum esto quod non noceat,
in nullatenus mouere possit. Principem ad conceden-
dum, ac tertio non praeiudicaret, in quibus ter-
minis gratie vsum non nocere, dixit Rota in sepe ci-
tata dec. 188. m. 12. post conf. Farin.

Simulatio quoque in fructum Concilij Tridenti-
ni prohibentis reuerenti filio pensionem super bene-
ficio possessio à Patre visa est vigere nam Manzilla,
quia prohibebatur obtinere pensionem super fructi-
bus Ecclesie Parochialis loci Vallis de Colmenas,
quam tunc Iacobus eius Pater naturalis possidebat,
27. t. curant quod idem Iacobus conficeret pensioni à
favorem Petri Ordono nepotis Sanctij Ordono, vt
viceuerit idem Sanctius super fructibus alterius Pa-
rochialis loci Caratanelle à se possessio conficeret si-
mili pensioni ad favorem ipsius Manzillae, prout fa-
ctum fuit, expediturque hinc inde literae expensis so-
latis Manzillae. Vide apparet tum causa simulandi ad
evitandam scilicet, seu veritatem eludendam prohibitionem
Concilij, vt fecit in *punct. Paris. de confid. quest. 51.*
n. 8. *Aym. conf. 53. m. 8.* tam animus, & coniectura simu-
lationis quibus illa conuincitur t. ex quo occulte
committitur cap. per *tuas cap. speciat ubi Innoc. num. 1. de*
Simon. Luttber. de re benef. lib. 1. q. 36. m. 105. Rota decis.
218. m. 14. coram san. nem. Gregor. XV. & in Baluorigien.
Simone 17. M. 17. 1624. coram bo. me. Coccino.

27. Et inter coniecturas potissima est t. quae resultat ex
contextualitate mandatorum procurrat ab utroque
Reftore eodem tempore, & coram eodem Notario,
& Testibus ad contentiendum pensionibus, vt supra
diximus *Paris. de resign. lib. 1. q. 9. m. 10. & segg. of que*
ad 15. & de confid. d. quest. quum. 5. & 9. & 17. in fin. Rot.
decis. 134. m. 3. vrf. & ex breuitate par. 2. diuers. aliique
relati in 2. decis. coram D. iureo Corredo §. penult. neque
correspondit utitur potest eo quod Testes depo-
nant mandatum Iacobi Paris Manzillae emanante in
remuneratorem eorum, quae Sanctius Ordono fecer-
at ad favorem ipsius Manzillae, ex quo inferitur quod
28. ob diuersitatem causae t. vtriusque man. sui contex-
tualitas non inducit correspondentiam ex *Alleg. in*
decis. 192. num. 13. coram sa. me. Gregor. XV. & in Roma-
na, seu Viteruana Resignationis in integrum 17. Decembris
1646. coram me.

Quia titulus iste remuneratorem cum sit relatiuus
ad beneficium acceptum, hoc est ad consensum à
Sanctio praestitum ad favorem Manzillae magis con-
vincit identitatem causae & correspondentiam t. con-
sensum, quod scilicet vnus consensit contemplatione
consensus alterius; itat ex vtriusque simulta-
neo & effectuato consensu probetur mutua inter ip-
sos permutatio, vt in terminis consensus remunera-
torij est *text. in l. sed est lege 28. §. consilui in fin. ibi*
genus quoddam hoc est permutatio ff. per. hered. & ibi
notat Anton. Faber. col. 1. circa fin. vrf. remuneratorem
fol. 307. facit text. in l. si pigra 36. vrf. ff. de iur. em. ff.
furt. Accedente praestitum, quod Manzilla fecit ex-
30. pensis expeditionis t. vtriusque pensionis, quod pro
coniectura fraudis adducit *Paris. de confid. q. 27. m. 1. &*
segg. Rota in Romana Domes ad Transiberum 18. Martii
1636. & tertio insurgit coram Eminentijsion Domino Car-
dinali Pancirolo, & vniueque resultabat vtilitas ad fa-
uorem consanguineorum ipsorum contentiendum
31. t. nemp ex vna parte nepotis, ex altera filij, quod pa-
Pars Secunda.

riter fraudis argumentum praebere tradit *Paris. de con-*
fid. d. q. 27. m. 6. & 7. vnde quicquid dicendum esset, si
aliqua ex praedictis coniecturis concurreteret, sanè om-
nibus simul iunctis t. apparet praecessisse inter partes
expressam, aut praesumptam conventionem de ad in-
uicem contentiendum *Auchar. confil. 434. sub m. 3. vrf.*
ex praebitione Aym. confil. 133. m. 9. & pensionem ca-
33. dere sub prohibitionem t. Concilij Tridentini, vt in his
terminis declaratum fuisse à Sacra Congregatione, *re-*
fecta Garz. de benef. par. 7. cap. 3. m. 87. vbi in fine dicit,
34. quod consensus pensioni t. dicitur praestitus per frau-
dem, & in proximis terminis *Ausied. ad Cappell. Thol.*
q. 439. m. 5.

Et ita decilum vtriusque parte informante.

ROMANA DOMORVM.

Veneris 18. Februarij 1650.

ARGVMENTVM.

Renouationi Emphyteusis per mortem vltimi in-
uestiti locus non est quoties Ecclesia Domina directi
vult bona Emphyteotica retinere pro se, nec sufficit
simplex declaratio Reftoris de renouando, nisi illa
reducatur ad actum & fuerit exaduerso acceptata, alias
Reftor ad renouandum cogi non potest, quinimo po-
test declarationem factam reuocare. Renouatio rei
solite locari fieri nequit absque euidenti Ecclesiae
utilitate inspecto tempore, quo illa fit.

SVMMARIVM.

1. Mantentio non competit Domino directo finia Emphyteusis, quoties renouationi locus est.
2. Nec tenetur qui renouationem petis bona Emphyteotica à se possessa dimittere Domino directo, si iterum ab eodem sibi restituatur.
3. Mantentio datur Domino directo in possessione bonorum Emphyteoticorum ex capite deuolutionis, ob tinentiam suam, & m. 12.
4. Renouatio Emphyteusis locum non habet si Reftor Ecclesiae vult bona deuoluta retinere pro se.
5. Declaratio facta à Domino directo de renouando inuestituram ad effectum, vt sit irreuerabilis, & cogi possit Dominus directus ad renouandum requiritur, quod illa reducatur ad actum.
6. Alias enim talis declaratio resoluitur in simplicem voluntatem, seu propositum, quod ad renouandum non obligat.
7. Trallatus de renouando inuestituram non obligat Dominum directum, & locus est penitentie, nam multa trallatur, quae non perficiuntur, m. 8.
8. Ecclesia Domina directi, si ex simplici declaratione ad relocandum obligari possit absque eo quod nemo ad reuocandum se obligauerit, est valde iniquum.
9. Declaratio facta à Reftore de renouando inuestituram de tempore quo adhuc vivebat vltimus Emphyteuta, & durabat prima inuestitura reuocabilis est, quia declaratio de eo tempore non poterat secum trahere executionem.
10. Nominatio facta à Reftore ad Cappellanum vacaturam venocabilis est.
11. Haeres granatus restituere post mortem vni ex familia Testatoris per eum eligendi potest electionem, seu nominationem ante mortem factam reuocare.
12. Nominatio facta ante mortem nullum ius tribuit nominato.

- 14 Ius petendi renovationem ante extinctionem generationem considerabile non est.
- 15 Et est locus penitentiae, ac variationi, quando alteri Ius quassum non fuit.
- 16 Declaratio de renouando inuestituram emissā à Re-
lore in precibus porrectis pro obtinendo beneplacito
Apostolice dependere dicitur à beneplacito, ut
scilicet Rector eadem renouare velit, quatenus be-
neplacitum Apostolicum accedat.
- 17 Et eo non obento declaratio corrumpit, vel saltem reno-
uari potest.
- 18 Nominatio ad beneficium nondum superiori exhibita
nihil operatur, & nemini ius acquirit.
- 19 Error in declarante voluntatem excludit.
- 20 Renouatio rei solita locari fieri nequit absque euidenti
Ecclesie utilitate inspecto tempore praesenti quo
illa fit.
- 21 Decis. in Mutinen. Emphyteusis 18. Maij 1638.
coram Reuetendiss. Danozetto Decano, quo casu
loquatur.

DECISIO CCCCXI.

EXceptio renovationis inuestiturae apta est exclu-
dere manutentionem Domini directi, quando re-
novationis locus est, puta quia fuerit promissa, in
quibus terminis loquitur *Ror. decis. 111. numer. 8. in fin.*
ibi, hic autem excipi poterat de renouatione promissa à
Capitulo, apud Modern. *Persin. de manut.* cum non
teneatur qui renouationem petit bona. emphyteuti-
ca à se postcissa dimittere Domino directo, ut iterum
ab eodem sibi restituantur, ut aduertit *V. Alas. Consul.*
157. sub n. 29. *vers. in quo articulo, & seq.*

Suffragari vili non est Io. Petro Teste aduersus
Rectorem Ecclesie S. Saluatoris in Vnda, cui ex capite
denolutionis est ob lineam finitam dandam esse
manutentionem decem fuit sub die 15. Decembris
proxime praeteriti: Siquidem in eadem decisione firmata
renouationis locus non est cum Rector velit
bona deuoluta penes se retinere propter potestatem quamuis
alias in quodam memoriali porrigendo Sacre Con-
gregationis Concilij interpretum declarauerit deside-
rante re renouationem inuestiturae facere ad fauorem
Io. Petri geniti ex Io. Antonio Hieronymo ultimo
Emphyteuta: ut enim declarationes huiusmodi
est interdictabiles sint, ac praesentem successores ultimi
Emphyteutae ius cogendi Dominum directum ad re-
novationem faciendam opus est fuerint reductae ad
actum, ut in terminis declarauit Rota in *Rauennaten.*
Emphyteusis 19. Ianuarij 1646. S. minoris prodest *vers. ad*
hic opus fuisse coram Reuerendissimo Domino meo De-
cano, cum alioquin resoluatur in simplicem velletatem,
seu propositum quod ad renouandum non obligat
Molin. de Inst. & iur. tom. 2. tract. 2. disp. 262. num.
1. infra med. vers. cum solum fit in fortioribus termi-
nis, nec obligat tractus qui de renouando l. iuris gentium
s. adeo autem in princ. ibi, re nondum secuta posse abiri ab
emprione ff. pati. l. contrarius ciues fu. Cod. fide instr.
Mann. de iur. lib. 4. tit. 3. nu. 10. Civitat. contr. 452. nu. 16.
vbi infert quod est locus penitentiae quia nimirum
multa tractantur qui non perfructuuntur *Alex. conf. 18.*
n. 2. & conf. 28. n. 3. lib. 1. Gaill. obser. 140. n. 9. & seq. lib. 1.
& iniquum esset, quod Ecclesia Domina directae
ad relocandum est obligaretur ex simplici declaratio-
ne, ex qua neminem sibi obligauit ad reconducen-
dum, vt bene ponderat *Beniten. decis. 19. sub n. 2. vers. &*
etiam, quem sequitur *Honded. conf. 51. nu. 44. vers. nam*
sicut lib. 1. alioque refert *Moder. Falcignaten. de iur.*
Emph. tit. de renouat. qu. 1. sub num. 24.

Dicta vero declaratio Rectoris est nusquam redacta
fuit ad actum, nec exaduerso accepta, nisi postquam
Rector, ut bona pro Ecclesia retineat iudicium mouit
pro obtinenda manutentione super bonis deuolutis,
& sic post ipsam declarationem verbo, & facto re-
uocatam, quam eo magis reuocare licuit, tum quia
cum emanauit de tempore quo per superuientium
vltimi Emphyteutae prima inuestitura adhuc durabat
non potuit statim sortiri, & secum trahere executio-
nem, sed eam expectabat in tempus futurum post
mortem scilicet eiusdem Emphyteutae, ex qua ratio-
ne dicimus in simili quod reuocabilis est nomina-
tio facta ad Cappellaniam vacantem, ut fuit decisum
in *Gienzen. Cappellania* 23. Martij 1620. S. minus obstat
coram Sanctissimo Domino nostro, quodque haec gra-
uata restitueret post mortem vni ex familia Testa-
toris per cum eligendo potest electionem, seu nomi-
nationem ante mortem factam reuocare, ut probat
Crot. conf. 11. num. 36. Rinin. lun. conf. 12. num. 182. vers.
praesertim *Surd. conf. 264. num. 34. & seq. vbi addit quod*
nominatio facta ante mortem nullum ius tribuit
nominato, & magis in terminis quod ius petendi
renouationem non fit considerabile ante quam ex-
tingta sit generatio, dixit *Rota decis. 664. sub num. 11.*
inframed. vers. non autem par. 2. recent. quodque locus
sic penitentiae, & variationis quando alteri ius qua-
situm non fuit, tradit in terminis renouationis Em-
phyteusis *Calda. de Emph. tit. de renouat. lib. 1. qu. 19.*
num. 37. in fin.

Tum quia emissā fuit in precibus est pro obtinendo
beneplacito Sacrae Congregationis Concilij eidem
Congregationi porrigendis, & propterea dependenter
à dicto beneplacito, quod quicquid sit an esset neces-
sarium, declarationem nihilominus ad illud obtinen-
dum emissam, ac ordinatam qualificat, ita ut Rector
eatenus declarauerit velle renouare, quatenus Con-
gregationis beneplacitum accederet iuxta *theor. Gem-*
min. conf. 29. num. 4. Siluan. conf. 56. nu. 19. Ceph. conf. 516.
num. 34. Cocc. decis. 144. num. 14. Unde fit ut eo non ob-
ento ipsa declaratio, vel de se corrumpat, vel saltem re-
uocari poterit ex allegatis in prima decis. 5. voluntat.
Facilius quia nec aliquando dictae praeces fuerunt
Congregationi porrectae, exinde enim assequimur
non habuisse Rectorem deliberatam voluntatem re-
nouandi, sed initiatiuum dumtaxat ex qua alteri nul-
lum ius acquiritur sicut in simili de nominatione est ad
beneficium nondum superiori exhibita *Abb. in cap. fin.*
sub n. 4. de iure par. Garz. de benef. par. 7. cap. 1. n. 34. Ror.
coram Penia decis. 4. nu. 5. & seq. & num. 16. & 17. & in
Aquilana Iurisp. pronatus 24. Ianuarij 1646. S. nam pro
declaratione coram R. P. D. meo Corrado.

Tum tertio, quia in dictis precibus Rector credi-
dit ac supponit renouationem esse vtilem Ecclesiae, ibi
attesa l. euidente utilitatis, &c. quod suppositum erro-
neum conuincit, cum imò perniciosissimum esset
Ecclesiae pro annuis scuis 12. vt ibi exponitur relo-
care has domus, ex quibus annuatim scut. 77. perci-
piuntur, & hic error est amouet à Rectore renouandi
tam voluntatem, sed hoc iussit, acq. pla. *arcan. Buratt.*
decis. 19. num. 10. quem potestatem, quia renouatio
etiam rei solita locari fieri non potest absque eu-
identi Ecclesiae utilitate inspecto tempore praesenti, quo illa
fit, vt tradit *Honded. conf. 51. num. 60. & 61. lib. 1. Molin.*
de inst. & iur. disp. 468. n. 17. Grat. disp. 813. nu. 37. & 40.
Castropal. oper. moral. to. 2. tit. de reuerent. debet Ecclesiae
disp. vica. pen. 15. & 4. sub num. 4. vers. secunda conditio
Cof. de Graff. dec. 3. n. 16. & dec. 4. per tot. de reb. Eccles.
non alien. Ror. in regem. dec. 243. n. 15. par. 7.

Ex quibus nullatenus verge decifio in *Matinen.*
 21 *Emphyreus* † 28. *Maj* 1688. *coram* *Renerendissimo* *D.*
mo Decano, quia in eo casu, ut oculariter ibi legitur
 non aderat simplex declaratio Ecclesie, sed vltro de-
 nuntium fuerat ad actuale inuestitum extranei, &
 inuestitura non detegebatur Ecclesie præiudicialis,
 ut in casu posito.

Cum itaque incontinenti appareat nullam lo. *Petro*
 competere defensionem, seu actionem ad renoua-
 tionem petendam, & clata sit deuolutio ob lineam
 finitiam, † denegari non potest manutentio Ecclesie
 ex deductis in alia decifione, quam hodie Domini
 confirmantur vtrique parte informante.

BONONIEN. SEPARATIONIS THORI.

Luna 21. Februarij 1650.

ARGVMENTVM.

Scuitia viti ad effectum separationis thori, ex qui-
 bus facti circumstantiis, exclusa remaneat?

SVMMARIVM.

- 1 Thori separatio concedi non debet sub pretextu, quod
 vir concubinam retineat si vir cautionem de illam
 amplius non retinendo præstet.
 - 2 Thori separatio non debet permitti, ex quo maritus
 aliam mulierem deperit si fides matrimonij non
 violatur, nec uxoris caro diuiditur.
 - 3 Responsio ad positiones attendi debet, quia explici-
 tam confessionem importat.
 - 4 Vir de iure potestatem habet redarguendi uxorem.
 - 5 Thori separatio non permittitur, requiritur quod
 alius, ex quibus viri scuitia resultat sine plures, &
 reiterati quodque vir frequenter consueuerit vltra
 modum in uxorem fuisse, nec sufficit vnicuius actus
 quamuis atrox.
 - 6 Alius vnicuius si non procedit ex scuitia viri, sed po-
 tens ex quadam subitanea ira non est sufficiens pro
 separatione Thori.
 - 7 Remissoria denegatur, quando materia articulata est
 suspecta de mendacio.
 - 8 Thori separatio denegari debet si post alium scuitia
 vxor viro concubinitur, ex qua procedens scuitia
 alius remissus censetur.
 - 9 Thori separationi locus non est, si probantur tantum
 simplices mixæ, quæ in summa maiori non incurrunt,
 nisi vltimus constet virum esse solitum mixas ex-
 equi.
 - 10 Thori separatio non est permittenda quoniam ex plu-
 ribus factis circumstantiis viri odium excluditur,
 & hoc casu consultum erit uxori mediante cautio-
 ne viri de eam bene trahendo arbitrio Iudicis, ut
 in his casibus fieri solet.
 - 11 Factis quando ex iteratis actibus magna scuitia ex li-
 re super maiori parte bonorum, & ex antiquo odio
 inter coniuges periculosis esset fragili cautioni
 uxoris vitam committere.
- Decif. 155. part. 6. recentior. quo casu loquatur ibi-
 dem.
- 12 Remissoria ex suspitione calumnie denegatur, & ca-
 lumnia suspicio oritur, si illam petens testes alias
 in partibus examinari, qui meliores, & magis in-
 formati præsentantur.
 - 13 Vxor si absque causa à viro diuersis ad reddendum
 cogi potest, & vir ad thorum uxoris reintegrari
 debet.

Pars Secunda.

IRreleuans ad obtinendam separationem Thori vi-
 sus est primus articulus ab Apollonia productus
 de præterito concubinato Commendatarij Manzini
 viti cum quadam Madalena tunc domi regenta, quia
 eiusdem Madalenæ successibus ingressus in Monaste-
 rium Conuerſitatum ibique solemniter emissis profes-
 sionibus, antequam Apollonia Manzino nubere omnem
 peccandi in futurum, & insidiarum libidinem deleuit
 melius, quam cautio de concubina amplius non
 admittendo, quæ tamen satis esse solet, vt ex hoc
 1 † capite separatio Thori peti non possit *Bald. in cap.*
primo num. 3. vt lit. non contest. Ioan. Lupinus in cap. per ve-
stras notab. 2. in princ. num. 6. & §. 21. num. 8. de donat. in-
ter vir. & vxor. Matthien. lib. 5. recapit. tit. 9. l. 2. gloss. 1.
sub mon. 52. vers. nisi cautionem Sanchez. de marit. lib.
10. disp. 18. sub num. 20. vers. quare.

Inanis idem redditur etiam secundus articulus, ac
 duo subsequentes super frequenti, ac ferè diurno ac-
 cessu Manzini ad dictum Monasterium, quodque
 idem, quia vxor Madalenam iniussu recubabat tam
 sæpe redarguit, ac spoliatur iocabilibus, quæ ad Mada-
 lenam detulit, quatenus enim exinde deprehendi posset
 feruidus Manzini amor ergà Madalenam iam Deo ir-
 reuocabiliter dicam, & clausura Monasterij custodi-
 tam ille, vel laudabilis effect ob pietatem ergà Reli-
 gionem, & antea vitæ emendationem, vel in om-
 nem euentum † non sufficeret obtinende separationi
 Thori, quia matrimonij fidem non violat, vxorifice
 cato non diuidit, *Astensis in sum. 2. par. lib. 8. tit. 11. art. 3.*
quest. 9. Monald. in sum. tit. propter quid fiat diuor. in
matrimon. vers. item extenditur Silueſt. in sum. verb.
diuortium quest. 7. alii quos refert, & sequitur
Sanchez. de marit. lib. 10. disp. 4. n. 1.

Præter quod articulata spoliatio, ac respectiue de-
 clatio iocalium ad Madalenam falsa coniungitur ex
 responsione ipsius Apolloniæ ad siac tres alias po-
 sitiones à viro iudicialiter exhibitas continente exi-
 stentiam localium de præterito penes ipsam Apollo-
 niam, vt in Summ. Manzini nom. 4. quæ responsio at-
 tendi debet, † quia explicitam confessionem impor-
 3 *Rot. coram san. men. Gregor. XV. dec. 92. num. 1. & in*
Bononien. Legati de Martesio 24. Aprilis 1626. coram
bon. mem. Merlino. Nec momenti est quod vir † redar-
guit uxorem cum à iure hanc habeat potestatem gloss.
in c. quemadmodum §. illud verb. detestari in fin. de in-
reuer. ubi Abb. num. 15. vers. nota primo Roland. conf. 27.
mon. 11. & segg. lib. 3. Sard. de alim. tit. 7. qu. 16. nu. 2. Rot.
decif. 441. num. 3. part. 2. recente.

Quatenus verò in quinto articulo subditur quod
 vir pugione euaginato insectatus fuit Apolloniam re-
 culantem visitare Madalenam prædictam, animadu-
 4 *erterunt Domini. Primo quod id probatum non releua-*
ret, quia vt sit locus separationi Thori ex capite scui-
tiz † oportet quod actus, ex quibus illa educitur sint
plures, ac iterati, ita ut constet virum consueuisse fre-
quenter vltimè modum feruere in uxorem, quod vnicuius
actus quamvis atrox non præstat Roland. d. conf. 27. nu.
12. Aldobrand. conf. 7. num. 8. lib. 1. Sanchez. de marit.
lib. 10. disp. 19. num. 16. vers. secundo existimo Rot. decif.
815. num. 9. coram bon. mem. Buras. decif. 155. num. 2. decif.
324. num. 7. & segg. par. 6. recent. & in Romana Separat-
ionis Thori 4. Iulij 1629. §. quæ verba coram Eminen-
tiss. D. Cardinali Hieronymo Versaffio. Eo minus in casu
nostro, quo articulatus actus potius à quadam subita
6 mea ira, † ac tedio verborum vxoris irrationabiliter
1 contradicentis, aut increpantis factum viti progeni-

B 4

tus videbitur, quam gestus ad scititiam, vt in terminis ponderat, *Burrat. d. decif. 815. sub num. 9. vers. tanto mi-*

num. 10.

Secundo quod cum alias Apollonia interrogata iudicialiter, an vir aliquando cum offendere tentauerit, & quatenus sic, qua occasione, & quo tempore, vt legitur in positione 110. & 131. d. Summ. num. 3. respondit semel id accidisse pugione euaginato occasione dimissionis ancille e seuitio, quam vxor, quia bona mulier erat, dimitti non debuisset viro dicebat, verisimile namque est quod mox articulatum contenti-

7 articulum de mendacio ¶ suspectum facit vt in simili-

bus terminis ad effectum denegandi remissionis ponderatum fuit in *Auximana Prædy 29. May. 1648. coram me.*

Tercio quod in omnem euentum cum deinde inter coniuges secuta fuerit cohabitatio imò, & carnalis coniunctio paucis horis, antequam Apollonia à viro diuerteret, vixit confessa fuit in positionibus Summ.

8 Manzini num. 10. in fin. præcedens actus ¶ articulata

scititiam censetur remissis, ne propterea Thorus separandus veniret *Sanchez. de matr. lib. 10. disp. 5. n. 19. in fin. & disp. 14. nu. 6. Riminali. conf. 174. nu. 28. Burrat. conf. 218. n. 12. Burrat. d. decif. 815. n. 12. & fuit decifum in Cefenaten. Doris 28. Aprilis 1623. §. nec minus coram bon. mem. Manz. aede Patriarcha Hierosolymitana, & in Iansen. Separationis Thorii 16. Ianuarij 1645. coram R. P. D. meo Melcio.*

Reiecti pariter fuerunt alij quinque articuli contententes, quod vir sæpe assensit sibi curam non esse personam Apolloniae vxoris, pœnitere se illi non fuisse, quæ-

9 re illius reditum non amore coniugali, sed vt in cubiculo clausum, & nusquam dimittendam malè habere possit, capillos etiam omnes eradendo ad maiorem contemptum, ac tandem in omnibus colloquiis de Apollonia indicasse animi auersionem, & odium, quia hæc omnia, vel resoluuntur in simplices minas, quæ dum minans non probatur ¶ solitis minas exequi, ferocisque mentis separationi Thorii causam non præ-

10 bent, quia iustum metum non incutiunt. *Hæc autem*

ff. si cui plus ibi nam iniquum erat, &c. cum possit elusorie minæ fieri, &c. l. si in l. si super possessione num. 3. Cod. transact. Rolan. sape citat. conf. 27. num. 3. & 4. Sanchez. de matr. lib. 4. disp. 1. num. 20. & 21. & lib. 10. disp. 18. nu. 13. Pont. eod. tract. lib. 9. cap. 23. sub num. 5. vers. similiter Rot. decif. 371. num. 3. inter impress. post conf. Farin. & in Romana Separationis Thorii 15. Aprilis 1616. coram Cardinali Sacrato.

Vel esto, quod odium indicaret, tamen attentis circumstantiis facti, nempe quod in præteritum non probatur magna scititiam viri, erga vxorem, imò ex testibus ab eo examinatis, necnon ex supra ponderatis responsionibus Apolloniae ad positiones apparet de contrario, quodque amicum viri, ingenium, ac Deum timentem animam, libri quoque ab eo tipis additi præ se ferunt; maturaque iam ætas suadet, & rursus quod super eodem ferè, nunc articulo odio ad instantiam Apolloniae alij testes examinari fuerunt, nec tale aliquid deposuerunt, censui Rota ¶ consilium fore vxori mediante cautione viri de eam benè tractando, vt solet quando non obstantibus iudiciis terribilitatis, ita arbitrari potest iudex cuius rationabili arbitrio id totum committitur *Abb. in cap. litteras nu. 7. in vult. notab. de rest. spoliat. Gabr. conf. 61. nu. 9. lib. 1.*

Gutier. lib. 1. can. quest. cap. 24. nu. 10. Sanchez. de matr. d. disp. 18. num. 32. Rot. d. decif. 371. num. 13. post conf. Farin. & in d. Iansen. Separationis Thorii §. fin. coram R. P. D. meo Melcio, & in puncto sic fuit decifum in supradic. Romana Separationis Thorii §. quo vero vers. & proinde coram bon. mem. Card. Sacrato. Licet secus dicendum esset ¶ si ex iteratis actibus magnè scititiam, ex lite super maiori parte bonorum, ex antiquo odio inter coniuges, eorumque ferocia cautionis fragilitati vitam vxoris fidere periculosam suspicari posset, in quibus terminis loquitur decif. 155. par. 6. recent. & quod exaduerso allegantur.

Quare ex capite irrelevanti articulum resolutionis tum fuit denegandum esse petitam remissionem, tantum magis, quia peticio non vacat suspitione calumnie, cum vxor anxia huius separationis alios testes in prima instantia, in qua tamen succubuit super scititiam vii examinari curauerit, & præsumatur, tunc induxisse meliores *Maur. decif. 61. num. 5. Pen. decif. 289. num. 2. & 3. Burrat. decif. 357. num. 1. & decif. 380. num. 4. Reuerendiss. Virgellen. decif. 462. num. 2. & 3. nec sub leui pretextu retardari debet reintegratio viri ad Thorum vxoris* 13 ¶ sine causa, & absque iudicio Ecclesie diuercentis *in x. tex. in cap. litteras & cap. ex parte de rest. spoliat.*

Et ita decifum vtraque parte informante.

FOROSEMPRONIEN. BONORVM.

Veneris 11. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Rupro testamento Auxia, in quo nepos fuit præteritus, aperta est eidem nepoti via successioni ab intestato vna cum hærede scripto in testamento non obstante clausula codicillari in testamento contenta, concepta per verba futuri temporis, quæ operari solet, vt nepos ab intestato succedens testificari teneatur hæreditatem per fideicommissum heredibus in eo scriptis, quia locum habet in præteritione facta scienter, secus verò ignoranter, & redditur ratio in decisione.

SVMMARIVM.

- 1 Testamento matris, quæ filium suæ causæ præteritum rescinditur per querelam inofficijs eo quod de iure institutionum mater non tenetur nominatim filium instituere, aut exheredare, prout tenetur pater, sed ipsa præteritio vim habet exheredationis.
- 2 Et attentio iure nouissimo testamento ab initio est nullum, quia mater non secus, ac pater filium nominatim instituere, aut exheredare debet.
- 3 Testamentum matris ab præteritionem filij quamvis sit nullum subsistitur de acquitate prioris si filius ante matrem decedit.
- 4 Testamentum auxia ab præteritionem nepotis rumpitur, quamvis tempore conditi testamenti natus sit, quia debet sub nomine nasciturorum hæres ab auxia institui, & redditur ratio.
- 5 Nepos, equaliter succedit cum patruo in bonis auxia ab intestato desinit.
- 6 Non attenda distinctione an nepos, & patruus descendat ex primo, vel secundo matrimonio.
- 7 Interdilectum quorum bonorum competit heredibus ab intestato venientibus.
- 8 Item, & nepos præteritus, si tempore mortis testatrix primum gradum obtinet.
- 9 Clausula codicillaris concepta per verba futuri temporis

poris operatur, ut etiam rupto testamento per filij præteritum idem filius, siue alij ab intestato venientes teneantur restituere hereditatem per fideicommissum hereditas in illa scriptis.

10 Declaratio conclusionem procedere, quando Testator sciens habere filium, vel nepotem illum præteritum secus si ignorauerit, & reddiderit ratio num. 11. & seqq.

11 Clausula codicillaris, nec etiam in testamento militis operatur, quando nascitur posthumus, de quo Testator non cogitauerat.

12 Donatio facta per supernientem natiuitatem filij reuocatur.

13 Testator non presumitur cogitasse in eius testamento de filio nascituris, illosque eius hereditate priuare voluerit.

14 Testator non censetur codicillis velle onerare filium nasciturum, de quo non cogitauerat.

15 Et hæc est agitur, & magis communis opinio.

16 Præteritis in filio nascituris presumitur facta ignorantem, in natus vero præsumitur scitenter.

17 Nepos nondum natus si fuit ab auita in testamento præteritus si deinde nascatur, nec ipsa superniens testamentum mutat, aut resiliat conuictura, quod illum grauare voluerit stante clausula codicillari in eo apposita restituendi per fideicommissum hereditas in eo scriptis? & supra num. 9.

18 Declaratio ex hoc nullum resultare grauamen cum id procedere possit ex aliqua legitima causa, vel ex quo forte sit per natiuitatem nepotis testamentum rumpi, & sic opus non esse alia mutatione, sed quod nepos una cum herede scriptis ab intestato succedat.

19 Statum excludens à successione parentum sorores propter fratres intelligendum est de fratribus utriusque coniunctis, non autem de uterinis.

DECISIO CCCCXIII.

1 Siue testamentum matris, quæ filium sine causa præteritit rescindatur per quædam inofficiosi eo quod de iure institutionum mater non tenetur nominatim filium instituire, aut exheredare, prout tenetur pater, sed ipsa præteritio vim habet exheredationis §. si in §. de exhered. liber. §. primo in §. de inoff. test. cap. 3. Cuius in l. 1. circa fin. ff. eod. Donell. in auth. ex causa num. 5. Cod. lib. prater. Vsq. de success. creat. lib. 2. §. 20. part. 3. requisit. 19. declarat. 3. num. 169. Suarez. in Thef. recepit. sentent. verb. filij. num. 264. Ioannes Harpre. in §. fin. num. 1. & seqq. & signauer. num. 7. in §. de exhered. liber.

2 Siue sit ab initio nullum, & ex quo de iure nouissimo mater non secus, ac pater filium nominatim instituit, aut exheredare debet, ut habetur in §. aliud quoque capitulum Auth. ut cum de appellat. cognosc. & mouet glo. in §. exheredatio vers. noluit. auth. de heredib. & sale. Misling. in d. §. fin. num. 1. Berrand. conf. 1. num. 42. vol. 2. Clar. in §. testamentum qu. 47. Crass. in §. testamentum qu. 16. num. 1.

3 Censuerunt Domini concedendam esse immisionem in possessione medietatis bonorum hereditarium Dianæ aui Augustinus eius ex Ludouico filio prædefuncto nepoti aduersus Camillam heredem Alcanij alterius filij eiusdem Dianæ ex secundo matrimonio, non obstante, quod Diana in suo testamento ipsam Alcanium dumtaxat heredem scripserit de anno 1601. quia nullum aut rescissum manet ab præteritionem ne dum dicti Ludouici tunc viuentis, & quo ante matrem prædefuncto substitueretur forsitan testa-

mentum de æquitate prætoria, ut docet Alex. in l. si pater num. 14. C. de inst. & sub. & in l. Gallus in princ. m. 6. vers. sed tunc §. lib. & post. alique relati ab Arias de Mesa v. ar. resol. lib. 3. cap. 9. num. 6. & §. 94. & cap. 10. num. 1. sed etiam ab præteritionem ipsius Augustini nepotis, & qui licet tempore conditi testamenti natus non esset debuit sub nomine nasciturorum hæres ab auita institui, ne per subsecquentem eius natiuitatem, & parte præmortuo subingressum in primo gradu descendente de tempore mortis testatoris, testamentum rumpere, §. posthumorum inst. de exhered. liber. l. posthumorum ff. in inst. rap. & irrit. testam. leg. Gallus §. 1. & §. quidam reuoc. ff. lib. & post. l. 1. C. post. inst. Pancrol. conf. 112. num. 1. Gabr. conf. 129. num. 1. lib. 1.

Vnde eo non instituto, & propterea rupto testamento aperta fuit via successioni ab intestato, quæ in bonis auitæ, & matris respectu defuncti æqualiter filio superuenienti, & nepoci ex alio filio prædefuncto, quia in partis præmortui locum succedit §. cum filius inst. quæ ab inst. deser. l. vlt. C. legit. hered. §. si quis defunctus auitæ de hered. ab inst. venien. Rot. dec. 465. n. 1. part. 1. ree. nulla adhibita distinctione in descendente ex primo, vel secundo matrimonio l. cum aliis §. ad maternas C. de iur. imp. §. nec illud quoque Auth. de nupt. Rot. in Pisaurien. Donationis 8. February 1647. §. cui quidem coram R. P. D. m. Orthobus. Ab intestato autem venientibus competit interdictum, quoniam bonorum l. 1. & 2. seqq. C. quor. bonor. l. prima ff. eod. Sec. l. un. conf. 75. num. 4. & §. lib. 1. Paris. conf. 4. num. 1. lib. 2. & in puncto, quod competat nepoci præterito, & qui tempore mortis testatoris primum gradum tenebat tradit Argel. de acq. posses. quæst. 3. art. 16. num. 908.

4 Nec releuat clausula codicillaris in dicto testamento apposta, quæ maxime ubi concepta fuit per verba futuri temporis operatur ut etiam rupto testamento per filij præteritionem idem filius, vel alij venientes ab intestato teneantur restituere hereditatem per fideicommissum hereditas in illo scriptis Bart. in l. 1. num. 9. ff. iur. codicill. & in auth. ex causa num. 24. & seq. C. lib. & post. Alex. conf. 26. num. 5. vers. scilicet quando lib. 1. Crass. in §. testamentum quæst. 50. m. 1. Hoc enim procedit quando testator sciens & habere filium, vel nepotem illum præterit, in quibus terminis recipienda est sententia quorquor in id allegari possunt, scilicet in casu nostro, quo Augustinus nepos natus fuit post sexdecim annos à die conditi testamenti, & de tempore testamenti eius pater uxorem non duxerat, quia tunc præteritio nepotis & dicuntur facta ignoranter, cum testatrix cogitare non poterit sibi fore nasciturum, & hæc ignorantia clausula codicillaris etiam per verba futuri temporis concepta operationi resistit ob defectum voluntatis testatrix, quæ scilicet non presumitur, quod si sciuisset nepotem nasciturum eum præteritisset, aut fideicommissum grauasset favore heredis scripti, ut originaliter voluit, Bart. in l. 1. num. 20. ff. iur. codicill. & conf. 110. num. 1. conf. 135. num. 1. lib. 1. ubi id comprobatur primo, quia nec in testamento militis 12 clausula codicillaris operatur, quando nascitur posthumus, de quo testator non cogitauit, l. si cum vel in vtero C. milit. testam. Secundo quia si propter supernientem & natiuitatem filij reuocatur donatio iam facta l. si vnaquam C. reman. adnat. multo magis reuocabitur fideicommissum. Tertio per rem in l. ex falso lib. 1. vulgar. ubi pupill. ubi dicitur, & quod non est verisimile Principem, vel testatorem de hoc casu cogitasse, vel voluerit filios nasciturus hereditate priuare. Quarto ex l. qui graui & l. permitt. ff. iur. codicill. & ubi dicitur, quod codicillis testator non censetur velle onerare filium nasciturum, de quo non cogitauerat, &

Bart. sequitur Aug. in l. prima num. 3. C. codicill. In fin. auth. ex causam. 24. vers. ego autem Cod. liber. præter. Rip. in l. si unquam num. 42. vers. ego vero & mon. segg. C. reuocan. donat. Aret. conf. 93. num. 6. vers. si vero Par. zrol. conf. 113. num. 6. & segg. ubi cum Bart. respondit omnibus contrariis Gabr. conf. 115. num. 9. ubi quod hæc 16 est æquior, & verior, & magis communis opinio, & quod nisi alia aliqua particularis ratio in aliquo casu opinionem contrariam esse sequendam suaderet, non auderet recedere à Bartoli sententia lib. 1. Rot. decis. 74. num. 11. part. 5. recent. & in Romana de Mareffotis 29. Ianuarij 8. sed inter alia & 21. Maij 1618. coram bon. me. Sacro in Romana Fideicommissi de Agazzaris 11. Aprilis 1622. coram bon. meo. Remboldo confirmata 12. Decembris 1644. coram R. P. D. meo Pezingerio, & in eadem Romana de Mareffotis 18. Maij 1646. §. neque 17 ex eo ubi quod in nasciturum præsumitur præteritio facta ignoranter, in natis vero præsumitur regulariter facta scilicet, & 20. Maij 1647. §. fin. coram Reuerendiss. Terracineni ubi allegantur concordantes.

A qua opinione præsumpto defectui voluntatis testatoris innixa, recedendi motum non præbet 18 præ contraria conjectura resultans, ex eo quod testatrix post natum nepotem superuixit per plures annos, nec testamentum mutauit, ut commodè facere potuisset, quia id procedere potuit, & vel ex aliqua legitima causa, quod fuerit impedimento ne testatrix testamentum mutauit, quoniam mutandi animum habuisset, vel ex quo fortè sciuit per natiuitatem nepotis testamentum esse ruptum, & sic non indigere alia mutatione, ut ipse nepos una cum hæredestipito iuxta iuris communis dispositionem ab intestato succederet, ut post, Franc. Aret. conf. 93. sub num. 9. vers. nec potest & conf. 165. num. 4. & segg. bene ratiocinatur Par. zrol. d. conf. 113. sub num. 9. circa med. vers. ubi ait Gabr. d. conf. 113. sub num. 13. vers. verum, ubi quod hæc conjectura est admodum leuis lib. 1. Barfaut. conf. 35. num. 20. Soc. iun. conf. 153. in fin. lib. 2. & conf. 29. num. 2. lib. 3. Rub. Alex. conf. 125. per tot. Decian. conf. 37. num. 10. lib. 1. Menoch. conf. 499. num. 19 & segg. vbi respondet omnibus contrariis Turret. de claus. codicill. quest. 63. num. 27. Craff. in §. codicillus sub num. 22. col. 3. vers. quam communem, ubi quod ad hunc effectum ultra superuivuentiam testatoris, requiruntur alia, quæ mentem testatoris, fuisse persisteri in voluntate ordinata ostendant.

Non obstante, quod Dianæ superuixerit Liuia altera filia ex secundo matrimonio, ideoque Augustino non fuerit delata, nisi tertia pars hæreditatis eiusdem Dianæ, quia cum dicta Liuia occasione ingressus in Monasterium dotata congrue fuerit remansit exclusa ab omni successione vigore Statuti dati in Sum. nu. 9. & quatenus replicetur, quod statutum excludens præ 20 successione parentum sorores propter fratres intelligendum est de fratribus utrinque coniunctis non autem de uterinis qualis erat Ludouicus Augustini pater natus non ex secundo matrimonio Dianæ, ex quo prodiit Liuia, sed ex primo, ut pluribus allegatis respondit, Rot. decis. 461. num. 6. & 7. par. 2. recent. decis. 501. num. 3. & 4. par. 4. tom. 2. sufficit respondere, quod Liuia hodie non comparat.

Et ita decisum vna tantum parte informante.

FOROSEMPRONIEN. BONORVM

Lune 28. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Mater transiens ad secundas nuptias potest petere legitimam in bonis filij præmorientis progenientibus aliunde, quam ex substantia paterna, nam ad ea pene secundo nubentium non se extendunt. Dispositio si hinc nos auth. de nupr. ponderatur, ac etiam declaratur. mater transiens ad secunda vota non petito filio impuberi Tutore non amittit sui petendi legitimam, si eo tempore vivebat avus, quinimo si filius non decessit in pupillari ætate, nec vivens hanc exceptionem matri opposuit, censetur ad legitimam successionem reintegrata.

SVMMARIVM.

- 1 Legitima siue illius supplementum debetur matri in bonis filij prædefuncti.
- 2 Legitime supplementum, dum à lege ipso iure deferretur transmittitur ad quoscunque heredes etiam extraneos, licet non agnitiui.
- 3 Legitima supplementum sui petendi non præscribitur minori spatio 30. annorum.
- 4 Text. in l. femina C. de secund. nuptijs tringit matri binibus successionem in bonis filij prædefuncti ad solum vsumfructum reservatam proprietate aliis filiis primi matrimonij.
- 5 Mater per transiitum ad secundas nuptias ex bonis filij prædefuncti non consequitur nisi vsumfructum cum illorum proprietate esset ad filios prioris matrimonij ibid. & declar. m. 8. & seq.
- 6 Amplia dispositio m. d. text. in l. femina procedere etiam in legitima matri debita.
- 7 Mater transiens ad secundas nuptias non petito filio impuberi Tutore, non potest ei succedere, nec etiam quoad vsumfructum.
- 8 Amplia quod nec etiam potest petere legitimam, quæ penitus privata remaneat.
- 9 Fallit ut num. 38. & declar. ut num. 39.
- 10 Mater non obstante transiit ad secundas nuptias consequitur in bonis filij aliunde, quam ex substantia paterna quæstus pleno iure legitimam, ac si secundo non nupsset.
- 11 Text. in l. femina non loquitur de bonis filij aliunde, quam ex substantia paterna quæstus ibid.
- 12 Et dicitur illius dispositio correctæ per l. mater C. ad Tertullian. ibid.
- 13 Legitima debita est matri in bonis filij, siue inestatus, siue cum testamento decesserit, ita ut si in testamento minus legitimam reliquerit, agere valeat ad legitimam supplementum.
- 14 Legitima non debetur matri binibus in bonis filij prædefuncti progenientibus ex substantia paterna si superant filij primi matrimonij, & filius cum intestamento decessit.
- 15 Debetur tamen in aliis bonis aliunde, quam ex substantia paterna quæstus, prout deberetur successio si ab intestato successisset.
- 16 Legitimam petendi inestatur à successione ab intestato ibid.
- 17 Pater secundo nubentium locum non habent in bonis filij aliunde; quam ex substantia paterna, quæstus, & num. 14.
- 18 Legitima supplementum matri, quæ secundo non nupsit prohiberi nequis æstio, ita nec etiam si secundo nupsit.

- posset, quando de successione in bonis aliunde quesitis, quam ex substantia paterna tractatur.
- 15 Legitima matri in bonis filiorum si debetur, illa etiam ex intuitu debetur.
- 16 Disposicio rex, in §. hinc nos auth. de nup. plenè discutitur, & num. 17. & segg.
- Legitima supplementum petitur contra testamentum & dispositionem Testatoris d. num. 17.
- 18 Legitima siue illius supplementum heredi extraneo non debetur.
- 19 Legitima relinqui debet tituli institutionis.
- 20 Text §. cum igitur auth. de non eligend. secundo nabca. corrigitur à text. in §. hinc nos auth. de nuptiis Contrarium. 30. & 31.
- 21 Mater transgrediendo ad secunda vota inferi filium, ac marito mortuo iniuriatur.
- 22 Inturia tantum potest matri à filio remitti, sed remissio operatur tantum in eo quod filius ei reliquit, non in reliquis, intelligitur, ut num. 32 & 33.
- 23 Text. in §. hinc nos auth. de nup. declaratur, & num. 24. & segg.
- 24 Mater binuba in bonis filij promittentibus ex substantia patris non succedit ab intestato, nisi quod est usufructum.
- 25 Filius in testamento non prohibetur matri relinquere bona sua siue paterna, siue advenientia pleno iure, cum ea relinquere possit etiam extraneo.
- 26 Mater ex dispositore text. in §. hinc nos acquisitio retinetur de dispositore filij mortui ex testamento, bona amen intelligitur quatenus iura legitime ei non iniuriatur.
- Legitima an possit descendenti relinqui titulo legitimi ibid.
- 27 Filius, qui matri testando legitimam non reliquit non dicitur ex dispositione text. §. hinc nos legitimam disposuisse.
- 28 Legitima petendi ius sine aliqua ditione taxatur, siue exclusiva nunquam censetur à lege, vel statuto prohiberi.
- 29 Mater potest relictum in testamento filij priore ex ipso testamento si quid vero legitime deest petere conditione ex lege.
- 30 Corroboratio nunquam censetur inducta nisi expressim, vel necessaria legis posterioris incompatibilitate id suadente.
- 31 Inturia remissa censetur matri binuba à filio in bonis profectitis tantum, in quibus lex punit inturiam filio illatam, nec potest capere nisi tantum quod filius reliquit, licet à successione ab intestato sit penitus exclusus, ut quilibet extraneus.
- 32 Secus vero quoad bona aliunde quesita, nam quoad hæc non est opus remissione inturia, ex quo eorum etiam proprietatem maritimbis lex deserit.
- 34 Verum tongo, quandoque in ultimis voluntatibus aptum est importare præceptum, siue prohibitionem.
- 35 Tamen resolvitur in simplices præces, quando voluntas Testatoris ex testamento elicitura fundetur, & ex quibus desumatur Testatoris voluntas?
- 36 Legitima non censetur matri prohibita ex verbis testamenti filij quatenus de iure debeatur, quæ solum important impositionem legati in legitimam pro concurrenti qua sitate.
- 37 Legitima matri debita, quoties filio non est expressè prohibita censetur secundum tacitam illius voluntatem permixta detrahita.
- 38 Mater transiens ad secunda vota non tenetur petere filio impuberi tutorem, si tunc vivit aut paternus.
- 39 Mater quatenus transiens ad secunda vota tutorem

filio impuberi non petitor, nihilominus si filius in pupillari ætate non decedat nec maior factus hanc exceptionem opponat, censetur ad legitimam filij successorem reintegrata.

40 Ad legitimam supplementum agi nequit ante formatum statum hereditatis.

41 Bartol. conf. 17. lib. 1. quo casu loquitur?

42 Legitima matri in bonis filij aliunde quesitis discernenda est in medietate tertius, cum alia medietas spectet ad alterum fratrem viri quoque contrarium.

DECISIO CCCCXIV.

Petit à Comitissa Camilla hæredes Afcianij filij, & hæredes Diane supplementum legitimæ in bonis Antonij alterius filij prædefuncti eidem Diane debitum §. primum inque auth. de hæred. & Faleid. Freyre de fideicom. art. 1. num. 49. in fin. Saraph. decis. 131. num. 5. nec mors Diane ante illud agnitionem nec lapsus temporis vetat liquidum quia ipso iure à lege deservit transmittitur ad quoscunque hæredes extraneos licet non agnitionem, Aym. conf. 142. n. 2. Manti. de com. lib. 7. tit. 8. n. 10. Gratian. de f. March. 4. n. 1. & 2. & in puncto matris Mart. conf. 151. num. 23. neque præscribitur per minori ipatio 30. annorum ut reprobat Bart. declarat Bald. in l. si quis filium nu. 6. in fin. C. inoff. testam. Galvae. conf. 13. nu. 108. Negus. quest. 535. sub n. 6. Rot. dec. 489. nu. 1. & segg. eorum san. me. Gregor. XV. decis. 256. n. 5. coram bonæ Cardinali Causalier.

Vtrique tamen vitare videbatur eisdem Diane transitis ad secunda vota Antonio filio adhuc vivente ob claram dispositionem text. in l. sententia §. illud C. secum nup. restringentis matri binubæ successione in bonis filij prædefuncti ad solum usufructum donec viveret reservata proprietate aliis filiis prioris matrimonij, quæ matre mortua etiam usufructum ad se traxit ministerio legis, si quis prioris illud Cod. secund. nup. §. finitur in fin. de usufr. Rot. decis. 209. num. 1. per a. recent. idque procedere etiam in legitima alioquin matri debita tradit Bald. in auth. ex testam. ante mun. 1. & resp. pone ergo C. secum nup. Perreg. conf. 78. num. 5. lib. 1. & conf. 17. num. 4. lib. 3. Mench. conf. 237. num. 7. & segg. Sanch. de matrim. disp. 89. nu. 13. lib. 7. Rot. decis. 80. num. 6. & 9. per 6. recent.

Imò cum Diana Antonio tempore dicti transitis impuberi tutorem et à fidei dani non petierit, ei nec quo ad usufructum succedere ab initio potuit l. omnem C. ad senat. consil. Terrall. Guier. de Tuel. par. 1. cap. 16. n. 31. & segg. & magis in terminis quod prius petitus legitima tradit Bald. conf. 140. sub num. 1. vers. si igitur mater lib. 1. post Bart. in l. 2. num. 13. qui per. tutor. Gabr. de tuel. concl. 1. n. 135. Negus. quest. 627. num. 5.

Verum quia legitima supplementum à hodie petitur in bonis aliunde, quam ex paterna substantia Antonio quesitis, de quibus exaduerso allegatus text. in l. famina non loquitur, binubas non obstat, debeturque in illis matri successio, & per consequens legitima pleno iure, ac si secundo non nupisset, ut probat text. in l. mater ibi, extrinsecus quicquid quesita filio filieque finiti frimrate possidet Cod. ad Terrallian. §. cum igitur auth. de non eligen. secum. mben. per quem corrigi dispositionem d. famina aduersis Alba conf. 349. sub num. 1. Cister. Bald. d. de Gavarris. Crass. de alij plures, quos refert, & sequitur Rot. in Faustinus Bonorum 1. Iulij 1649. §. alia vero, & §. seg. coram R. P. D. mo Celfo, quibus additur Siehard. in auth. ex testamento nu. 3. C. secum nup. Angul. Barbof. ibid. m. 4. & 5. Gomef. in l. 14. Thauri sub num. 2. Marchien. recapitat.

lib. 5. tit. 1. §. gloss. 2. sub num. 15. *Azcedo recipillat. lib. 5. tit. 1. lib. 4. num. 43. Facebin. conf. 81. m. 2. lib. 1. Bellon. Inn. conf. 59. m. 54. & segg. Negus. quest. 167. m. 15. Fontanell. decis. 52. m. 19.*

- 9 Siue filius decesserit intestatus, & siue cum testamento, ita ut si in eo minus legitima matri reliquerit agere matri liceat ad legitimam supplementum Bald. in d. aurb. ex testamento ante nu. 1. vers. pone ergo & m. 2. & conf. 114. num. 3. lib. 4. Castr. conf. 416. in prin. & n. 2. lib. 1. Succin. Inn. conf. penult. m. 4. lib. 4. Menoch. conf. 237. m. 12. ubi distinguendo inter bona paternam, & alia ait
- 10 in illis si filij primi matrimonij supersunt, & defunctus cum testamento decessit, matri non deberi legittimam, in his vero deberi si propter deberetur successio si intestatus decessisset, quia ius petendi legitimam meretur a successione ab ineffecto, *Rimin. Inn. conf. 305. num. 17. & segg. Peregr. conf. 80. m. 22. lib. 1. conf. 417. num. ... lib. 3. Facebin. controu. Iur. lib. 3. cap. 63. vers. quibus non obstantibus Mart. de success. legal. part. 2. quest. 4. art. 1. m. 18. cum aliis, quos refert, & sequitur, Modern. Pisauriensis de impu. q. 7. num. 6. & segg. & Modern. Vrbinate. in tract. de fratr. par. 3. cap. 13. m. 51. & segg.*

- Etiamsi in testamento filius prohibuisset matri ne plus peteret, quia cum in bonis aliunde quaesitis
- 12 si locum non habeant penae secundo nubentium ex supra allegatis sicuti filius si prohibere supplementum legitimam non potest matri, quae secundo non nupsit Suarez, in l. quoniam in priuilegio ampliat, 16. n. 3. C. inoff. testam. Gomez. var. resol. tom. 1. cap. 11. sub num. 24. *Azcedo. recipillat. lib. 5. tit. 8. l. prima sub num. 49. ita nec*
- 14 si potest matri binubere, ut probat text. in §. cum igitur ibi, sed etiam contra testamentum ei datus allegari non debet si forte filius eum pratermiserit, aut irrationabiliter exheredatum fecerit Aurb. de non elig. secum. nuben. confirmatus in §. hinc nos infra med. ibi in residuo vero omnibus rebus, quae aliunde erant filio prater paternam successionem veniant secundum vocationem nostram, & in fine ibi, aliis omnibus, quae de successione dicta sunt parentum in filiis intabulis remanentibus Aurb. de nup. & tradit. Io. de Garren. in d. aurb. ex testamento nu. 29. in fi. ubi signanter dicit rationem, quia ad haec bona non extenditur poena secundarum nuptiarum C. end. tit. & reprobat contra sententia Socini, & Beroi, quos secutus est Laderch. conf. 33. n. 5. & segg. Modern. Forolinden. de legitt. lib. 4. tit. 2. qu. 2. n. 6. & segg. tradit. Remin. Inn. d. conf. 305. n. 17. & segg. per tot. ubi respondet omnibus contrariis, *Peregr. d. conf. 80. m. 26. ubi ait, quod in proposito legitime non est considerabilis differentia an contra voluntatem, vel secundum voluntatem filij mater veniat, sed id tantum spectandum est an matri sit debita legitima, & si debita sit iniuriis filiis debetur*
- 15 lib. 1. Castr. conf. 416. in paine. vers. nec excluditur lib. 1. Anchor. conf. 421. m. 2. vers. secundo causa Modern. Pisauriensis d. quest. 7. num. 8. & segg. Modern. Vrbinate. d. c. 13. nu. 49. & segg. Modern. Affligensis de dec. Ecclesiast. §. 33. sub nu. 1. vers. contrarium & num. segg. per tot. qui omnes Moderni sequendo Rimin. iunior. loc. alleg. respondent cunctis aduersariis obiectis.

- Quorum duo praecipua sunt, nempe text. in d. §. hinc nos i aurb. de nup. ibi, si igitur legitime filius testatus fuerit, & reliquit matri substantiam suae partem eius aliquam, hanc illa accipias per scripturam quia obique custodire mortuorum volumus voluntates, & habeat quod dimissum est, aut datum, & secundum proprietatem, & secundum usum, sicut enim licebat relinquere alicui extraneorum ita, & matri relinquens, siue institutionem, siue legatum reliquit, relinquit dominium, & usum, siue ex rebus,

quae extrinsecus adueniunt fuerit facultas, siue ex patris nihil ex hoc fratribus condicere volentibus, ponderandum tum verbum per scripturam, hoc est testamentum, & sic contra testamentum si propter supplementum legitime voluit, *Dec. in l. praebim. n. 24. C. impuber. & alibi subst. Soc. Curt. sen. Ruin. & alij relati a Peregr. d. conf. 80. num. 24. tum praecipuum quod secutus voluntas mortis, tum equiparationem matri cum extraneo, cui si sane legitima, aut eius supplementum non debetur Rot. Bononien. in conf. unico impress. post decis. Barry nu. 74. tum tandem verba illa siue institutionem siue legatum, per quae datur intelligi, quod Imperator voluit testamentum filij seruari quamvis legitimam non reliquerit, sed aliam suae substantiae partem titulo legati, quod in legitima non verificatur, quia illa reli-*

19 qui debet titulo si institutionis, vt in terminis legitimae ascendendum, Bald. in l. omnino numer. 2. Cod. inoff. testam. cum aliis allegatis a Matthiense recipillat. lib. 5. tit. 8. l. 1. gloss. 7. m. 2. ubi quod licet Bart. contrarium senserit nemo eum secutus fuit *Purpur. conf. 164. num. 13. Ex quibus cotulorarie concludunt contrariae opinionis asseclae, quod per hunc textum loquentem*

20 in specie etiam de bonis aliunde si quaesitis corrigitur alter in §. cum igitur aurb. de non eligen. secum. nuben.

21 Secundum in id expendant rationem si propter iniuriam videlicet illatam, & marito, & filio mortuo per transitum ad secunda vota §. prope ximus aurb. de non eligen. secum. nuben. §. soluto §. quia vero ubi gloss. verb. & defunct. aurb. de nup. Rot. decis. 771. num. 3. part. 3. re-

22 cent. quam potuit filius si remittere, sed remissio operatur taxatione in eo quod matri reliquit, cum prohibendo ne plus petat declarauit, quod in reliquo noluit remittere, vt in proximis terminis contra matrem ratiocinatur *Malcabrun. conf. 79. m. 132.*

23 Ceterum ad eadem ex text. in §. hinc nos si responderetur quod Imperator ibi non intellexit iura matri competentia restringere, sed ampliare mandando, quod eius fauore seruetur filij voluntas, plenumque ius id est proprietatem, & vsumfructum mater acquirat totius, vel partis substantiae, quam quouis titulo ei filius reliquerit tam de aliunde quaesitis, quam de patris, quamvis in his si ab ineffecto non nisi quoad vsumfructum successerit, vt bene aduertit, *Facebin. contr. d. lib. 3. cap. 63. vers. ad primum, & exemplo extranei videtur Imperator non vt illi penitus matrem aequiparet, sed ne illo mater sit deterioris conditionis redigendo in hoc constitutiones anteriores, nem-*

25 pe ne prohibitum sit si filio motienti relinquere matri in testamento bona sua paternam, aut aduentitia pleno iure, cum ea relinquere non prohiberetur extraneo, vt ponderat *Rimin. Inn. d. conf. 305. num. 97. & segg. Peregr. conf. 80. m. 22. vers. nec tex. lib. 1.*

26 Itaque seruanda est voluntas filij, si sed vt ait *Peregr. d. conf. 80. m. 26. in fin. quatenus fauet matri, & iura legitimae ei ex aliis iuribus prouenientia non minuit, & sic quatenus legitimam, quam ascendentibus quicquid sit in descendentibus titulo legati posse relinqui*

27 voluit, *Bar. in aurb. nouissima n. 4. C. inoff. testa. Io. Franc. à Ponte conf. 66. n. 3. lib. 1. Rouit. dec. 22. sub n. 12. pars illi si filio relicta adqueat, vt supposuisse Imperatorem colligitur, tum quia locutus fuit de filio, qui legitimam testatus fuerit ibi, si igitur filius legitime testatus fuerit qualis non est, qui matri legitimam non reliquit S. si dec. Arag. 270. m. 6. Hier. Leo in respons. post dec. 210. l. a lentia n. 78. & 79. in puncto Facebin. d. c. 63. vers. ad primum in fi. Rim. Inn. d. conf. 305. n. 12. & 33. ubi etiam, quia vltus non fuit dictione aliqua taxatiua, aut nominatiua exclusiua*

† sine

28 ¶ sine quibus petendi legitimam nusquam censetur
 29 à lege, vel Statuto prohibuitur. *Rota. conf. 97. numer. 2.*
lib. 1. Franc. Molin. de rit. nupt. lib. 3. quest. 37. n. 8. Thea.
de decif. 184. num. 3. Barz. de decif. 97. n. 46. & stant simul, quod
 mater per scripturam hoc est testamentum consequa-
 30 tur ¶ partem relictam si quid verò legitimæ deest ob-
 31 tineat auctoritate legis conditione ex lege Socci. in l. si
 32 noce. 200. num. 3. in secundo nudo. §. legat. primo Rip. in l. in
 33 noce. 200. num. 116. §. ad leg. falcid. *Rota. conf. 55. num. 7. lib. 2.*
 34 *Peregr. d. conf. 80. num. 15. Negus. quest. 422. num. 6. Tum*
 35 tertio, quia in bonis aliunde, quam à patre filio ob-
 36 tentis, reservauit expresse leges fauorabiles mari-
 37 ti. Atque hinc gratis dicitur fuisse ex hoc textu ¶ corre-
 38 ctam dispositionem *text. in §. cum igitur auct. de non*
 39 *aligen. cum imò præferretur Negus. quest. 430. sub num. 36.*
 40 31 & correctio nusquam censetur inducta ¶ nisi expref-
 41 sum *Ceph. conf. 535. num. 15. Negus. quest. 466. sub num. 18.*
 42 32 aut necessaria legis posterioris incompatibilitate id
 43 ostendat. *sed & posteriores ff. legib. gloss. in l. sciendum in*
 44 *princ. qui facit d. cogent. Cane. 204. resl. tom. 3. cap.*
 45 *19. num. 7. & 8. & in puncto quod text. in §. hinc nos non*
 46 *cogit sed cum §. cum igitur concedat obstatu. Bellon.*
 47 *l. an. conf. 59. num. 21.*

48 Ad actionem limitatæ remissionis iniuriæ responde-
 49 re applicari quidem in bonis profectis filij, in quibus
 50 lex punie iniuriam filio illatam, & propterea mater
 51 excludit à plena successione intestati licet agnita in
 52 testamento filij non capiat, nisi quod ex filius reli-
 53 quit, quia censetur agnita, seu intestata, vt quilibet
 54 extraneus *Bald. d. conf. 49. num. 1. in fin. lib. 5. Barbat. conf. 50.*
 55 *col. 6. vers. capia nunc vol. 3. Alex. conf. 3. num. 10. & segg.*
 56 *und lib. 7. Azar. d. recept. lib. 5. tit. 1. d. 4. nu. 39. Rot. Bononi.*
 57 55 *diuers. decif. 100. num. 5.* Secus verò in bonis aliunde
 58 quæsitis nam, quo ad hæc non est opus remissione
 59 iniuriæ cum nec iniuriæ ratio habeatur, vt egregie
 60 ponderat *Bellon. l. an. d. conf. 59. sub num. 21. vers. ad serui-*
 61 *oldum. & num. 22. vbi id probat, ex quo lex eorum etiam*
 62 *propter eam matri binux defert Marab. conf. 79.*
 63 *num. 62. & 63. post Salys. auct. sed & si quis col. 2. in princ.*
 64 *C. secus. nupt. alioque ibi allegatos, vnde etiam dicitur,*
 65 *quod in huiusmodi bonis pænz secundo nu-*
 66 *berium fauore filiorum inductæ non militat, vt*
 67 *supra probatum fuit.*

68 Sed præterea in casu nostro filius non prohibuit
 69 matri ne pluries petere, sed rogauit ibi, la prego à conten-
 70 tarsi per tutto quello, che potesse pretendere della mia
 71 74 heredità, & verbum rogo aptum ¶ quandoque importare
 72 præceptum, ac prohibitionem in vltimis volun-
 73 tatibus, l. 2. C. comm. de legat. *Fusar. de subit. qn. 243. n. 2.*
 74 35 resolutur in simplicis præces ¶ sic faciente testato-
 75 ris voluntate ex alijs testamenti partibus elicita *Castro.*
 76 *in l. peto 71. num. 2. §. leg. 2. quæ hic euident colligi vi-*
 77 *detur ex superioribus partem testamenti vbi filias quatenus*
 78 *mater legitimam præterderet, & ei de iure deberetur,*
 79 *quod non credit grauari heredem certo onere*
 80 *fauore cuiusdam Monasterij erigendi, id enim de-*
 81 *monstrat, quod filius noluit addere prohibitionem,*
 82 *sed tantum seruati dispositionem legis, & in puncto,*
 83 *quod verba illa, quatenus de iure deberetur ¶ non im-*
 84 *portent prohibitionem legitimæ, sed solum imputa-*
 85 *tionem legati in illa pro concurrenti quantitate,*
 86 *Corn. conf. 200. sub num. 5. vers. & illam habet, & 3. quem*
 87 *refert, & sequitur Rip. in l. in quartam num. 154. in fin.*
 88 *ff. ad leg. falcid. Rot. in Romana hereditatis de Fabris 4.*
 89 *Aprilis 1642. 8. antepenultima. coram me quodque vbi*
 90 *non adest ¶ expressa prohibitio filij legitimæ detra-*
 91 *ctio fieri dicatur secundum tacitam eius voluntatem*
 92 *In de Garronibus in dicta auct. ex testamento sub num. 29.*
 93 *sed in casu C. sec. nupt.*

Paras Secunda.

94 Negligentia vero maritis in petendo tutorem
 95 ¶ filio impuberi euitatur, quia tunc vnebat anus pa-
 96 trinus, in cuius potestate cum filius esset superflua erat
 97 tutoris petitio *Alex. conf. 185. num. 12. lib. 6. facit Socci. sine*
 98 *conf. 153. num. 38. vers. sed clarum est lib. 2. Fulgos. consil.*
 99 *157. sub num. 3. vers. in qua ve Robert. Marazzi. consil. 51.*
 100 *num. 4. Gabr. de tutel. consil. 1. num. 66. Gutier. eod. tra. 21.*
 101 *par. 1. cap. 16. num. 99. Et in omnem euentum, quia filius*
 102 39 non decessit in ¶ pupillari ætate, sed maior factus, nec
 103 viuis huiusmodi exceptionem mari opposuisse proba-
 104 tur, reintegrata diceretur mater ad legitimam fi-
 105 liij successionem vt ad litteram disponit *text. in l. ma-*
 106 *tris C. ad Tertull. & notant gloss. & D. in l. scient. C. heredi-*
 107 *dit. legat. Castro. conf. 166. num. 1. lib. 1. Corn. conf. 234. nu. 2.*
 108 *vers. si autem decesserint puberes lib. 4. Nicol. de Viald.*
 109 *de success. ab intest. par. 2. intertia limiti atione Gabr. dist.*
 110 *concluf. 1. num. 45. Gutier. d. cap. 16. num. 77. vers. secus si filius*
 111 *pubes Gomez. in l. 14. Tauris sub num. 18. vers. fecit vero si*
 112 *moriatur puberes Ciriac. contr. 367. n. 30. & 31. Rot. decif.*
 113 *479. n. 9. vers. ultra quod parte. recent.*

114 Non obstat, quod ante firmatum statutum hære-
 115 ditatis agi non possit ¶ de supplemento legitimæ iuxta
 116 theor. *Bart. conf. 17. lib. 5. quia ex datis in Summ. Commissa*
 117 *Canilla num. 17. & segg. satis constat quod legatum*
 118 *seutur. 25. Diane matri ab Antonio relictum minus*
 119 *est legitimæ, cumque proinde dubitari non contingat,*
 120 41 *an supplementum debeatur, ¶ in quibus remissio lo-*
 121 *quitur Bartholus, sed de eius quantitate sumari po-*
 122 *terit status hereditatis quando decernenda erit certa*
 123 *quantitas supplementi statuendo interim legitimam*
 124 42 *in triente mediæritas ¶ bonorum aliunde quam à*
 125 *parte acquiritorum, quia alia mediæritas spectat ad Lu-*
 126 *douicum Antonij fratrem vtrique coniunctæ mixta*
 127 *textum in auct. de iuncto Codi. ad Tertull. ac tradit à*
 128 *Negus. quest. 512. cum. 36. Gabr. conf. 94. num. 20. lib. 1. Tiof.*
 129 *decif. 172. num. 6. & infra Rot. decif. 59. n. 8. in res. impress.*
 130 *post moder. Foroluien. de legat. cum alijs alleg. ab eod.*
 131 *moder. lib. 1. tit. 4. quest. 7. num. 12. & 14. Hecior. Felie.*
 132 *alleg. par. 2. alleg. 22. num. 1. & num. 3. in fin. Rot. dec.*
 133 *210. num. 13. Rot. in Molens. legitima 10. Nouenbris 1645.*
 134 *coram Reuerendissimo Dominico meo Duuiceto Dicano.*
 135 Et ita decifum vtrique parte informante.

ROMANA SALVIANA.

Veneris 18. Martij 1650.

ARGVMENTVM.

Beneplacitum Apostolicum necessarium non est
 in emptione, quæ sit ab Ecclesia. Nullitas licet sit
 excoimæ iuris agentis allegari nequit à tertio posses-
 136 sore, sed declarari debet ab eo, ad cuius fauorem in-
 137 ducta fuit. Defectus hypothecæ allegari nequit à tertio
 138 possessore possidente bona debitoris tanquam ad ip-
 139 sum spectantia. Censur per compensationem vt ipso
 140 iure extinguatur, requiritur oppositio, seu declaratio
 141 ad dictum effectum, cum possit debitor nolle, cen-
 142 sum extinguere, sed pecunias sibi debitas in alios
 143 vius erogare.

SVM MARI VM.

- 1 Ecclesia potest absque beneplacito, seu licentia Superi-
 144 rioris bona emere, & pecunias ad se spectantes in
 145 eam causam solutare.
- 2 Ecclesia euidentis utilitatis soluen attenditur pro ob-
 146 tinendis licentijs in alienationibus rerum Eccle-
 147 siæ.

C

- 3 Nullitas, licet sit exclusiva iuris agentis opponi nequit à tertio possessore non precedente declaratione illius, cuius favorem respicit.
- 4 Hypotheca continetur sub obligatione Camerali.
- 5 Saluianum datur contra tertium possessorem probatis solitis extremis.
- 6 Donatio facta absenti potest ab eo non acceptari, vel si sit acceptata ei renunciari.
Stipulatio Notarij pro absentibus ante acceptationem nihil operatur, ibid.
- 7 Hypotheca defectus opponi nequit agenti in saluiano à tertio possessore, qui tanquam creditor communis debitoris bona super quibus petitur immisit uti spectantia ad debitorem ad sui favorem deliberari fecit.
- 8 Saluianum non admittit exceptiones requirentes altiorum indaginem.
- 9 Censui per compensationem extinguitur, quia ipso iure inducitur ad euitandum cursum usurarum.
- 10 Declarat ad hunc effectum requiritur iudicialis, vel extrajudicialis debitoris oppositio, siue declarationem cum possit debitor nolle censum extinguere; sed pecunias sibi debitas in alios usus erogare.
- 11 Item declarat per compensationem non extingui, quando in illius redemptione certa, & particularis forma seruanda est, quæ per compensationem impleri, ac seruari non potest, nec constat fuisse seruatum.

DECISIO CCCCXV.

O Riginalis creditor census scutorum 1210 in forte principali de anno 1597 impoſitus à Lelio Petronio cum fideiſſione Ioan. Franciſci Salamonij fuit Petrus Paulus Amadeus, qui vna cum Angela Ardicia eius vxore in eodem cenſu pro ſuis dotibus aſſecurata, illum de anno 1624 tradidit in fundum dotalẽ Magdalene communis filiz, & tam ipſa Magdalena, quam Victoria, & Cæcilia dictæ Angelæ heredes tranſigendo de anno 1639, cum Abbate, & Monachis Sanctæ Crucis ad Hyerufalem, illis hunc ipſum centum tranſlatiue ceſſerunt recepto præcio, quod Monaci ſoluerunt de pecuniis tractatis à venditione duorum aliorum cenſuum quos cum licentia Sacræ Congregationis Concilij Interpretum inpoſuerunt.

Ad id quod hodie Monaci ſunt legitimi creditores, ac Domini cenſus olim ſpectantes ad Petrum Paulum mediante huiusmodi ceſſione, quam tertij poſſeſſores rei conuenerunt in hoc iudicio vtilis ſuſtanti interditi impugnare non poſſunt ſub prætextu quod licentia præſata Sac. Congregationis præbeat Monacis facultatem imponendi alios cenſus ad effectum hunc cenſum extinguendi, tum quia id reſpicit validitatem aliorum cenſuum quos Monaci in vim dictæ licentiæ impoſuerunt, non autem huius cenſus tranſlatiuam acquiſitionem, ad quam illa opus non erat cum non ſit prohibitum Eccleſiæ bona emere, & pecunias ad ſe ſpectantes in eam cauſam ſoluere abſque aliquo beneplacito, ſeu licentia Superioris, vt aduertit Nauarr. in Comment. alienar. rer. Eccleſ. in princ. num. 1. Butr. in cap. nulli num. 11. de reb. Eccleſ. non alien. Rebuff. in compend. alienar. rer. Eccleſ. ca. 8. Rot. in Aſſerina bonorum 19. Aprilis 1641. §. neque poterat coram Eminentiſſ. D. Cardinali Hieronymo Verofſio, & in eadem 18. Maij 1643. §. nec repugnat, & §. nihil obſtat coram R. P. D. meo Rotas.

Tum quia vtilius fuit Monacis cenſum acquirere

tranſlatiue, quàm extinguere, quia ſic ex fructibus ſoluere poſſunt fructus centium quos impoſuerunt, & in huiusmodi licentis attenditur ꝑ dimtaxat euidens Eccleſiæ vtilitas, Ruin. conf. 157. nu. 25. in fin. lib. 1. Seraph. decif. 443. num. 2. & decif. 1174. num. 7. Mart. decif. 31. num. 5. Rot. decif. 730. n. 3. par. 2. rec. Tum tertio quia in omnem euentum hæc nullitas vti reſpicitur ꝑ fauorem Monacorum licet exclusiua eſſet iuris agentis opponi non potest à tertijs poſſeſſoribus dum naluam ab eisdem Monacis declarata fuit Socc. conſil. 78. nu. 8. lib. 4. Sord. conſil. num. 84. Rinin ſen. conf. 99. nu. 8. & in puncto fuit decif. in Romana Saluiani 4. Martij 1644. §. etenim in fin. coram R. P. D. meo Verofſio.

Hinc inſtantibus Monacis pro fructibus huius cenſus, & renouatione fideiſſionis ibidem promiſſa, ſe immitti ex vili Saluiano interdicitur in poſſeſſionem bonorum olim à Salamonio, qui vt ſupra in Inſtrumento cenſus fideiſſor accellit, nunc verò à reis conuictis poſſeſſorum, & probantibus eadem bona cadere ſub hypotheca generali, quæ verbis explicitis conſtituta fuit in obligatione Salomonij, & inest ꝑ etia obligatione Camerali Zach. de obligat. Camer. quaſt. 31. num. 8. Barz. decif. 108. num. 29. Emar. decif. 905. numer. 21. Necnon tempore hypothecæ, vel poſtea fuiſſe poſſeſſa ab eodem Salamonio, & tunc poſſideri à reis conuictis, quia tanquam hereditaria Salamonij ea ſibi deliberari fecerunt, vt in Summario Monacorum num. 2. ceſſuerunt Domini immiſſionem petitam eſſe concedendam, ꝑ vt debet dictis extremis probatis, Menoch. de adipſe. remed. 3. num. 161. & ſeqq. Rot. decif. 491. num. 6. coram ſan. meo Greg. XV. dec. 407. num. 1. par. 3. recent. & in his terminis fuit dictum in Romana Cenſus ſeu Saluiani 26. Iunij 1647. coram me.

Non obſtat defectus hypothecæ, eo quod de tempore fideiſſionis præſtite à Salamonio hæc bona non eſſent in eius dominio ſtante præcedenti donatione, quam fecerat ad fauorem Andreæ filij, & aliorum filiorum natiſciturorum, nam eadem donatio reuocata fuit de anno 1602. & viſa fuit requirere altiorum indaginem, cum ſtipulata fuerit pro filiis abſentibus, ac reſeruatæ facultate illam alterandi, nec hodie de ea exceptant donatarij, qui potuerunt eam ꝑ non acceptare, vel acceptate renunciare, vt in terminis ſuſtulationis Notarij pro abſentibus, Ruin. conf. 119. ſub num. 8. verſ. antequam ergo, & conſ. 172. nu. 26. verſ. quid ſi illo lib. 1. Rot. in Romana cenſus 25. Iunij 1640. §. tertio quod coram me, Sed tertij poſſeſſores, qui cum hæc bona ſibi deliberari fecerint tanquam creditores ꝑ Salamonij, & ad illius hereditatem ſpectantes, negare interim non poſſunt, quod fuerint in eiſdem Salamonij dominio, & ſub hypothecis, eius creditorum ceciderunt, vt in puncto hypothecæ reſpondit Rota decif. 68. num. 11. decif. 108. numer. 31. inter impreſſ. apud modern. Perſyn. de ſubſtaſ. & in Romana Saluiani de Caſatibus 17. Nonembrijs 1637. §. denum coram bon. mem. Buccabella, & 23. Maij 1642. §. creditum coram bon. mem. Merlino. Nec per conſequentes donec plenius de vitiis donationis, ac reuocationis cognoscatur retardare vt lent immiſſionem in hoc iudicio, ꝑ quod non admittit exceptiones requirentes altiorum indaginem Rot. decif. 559. nu. 3. par. 1. rec. dec. 94. num. 10. poſſ. Gilian. ad ſtatu. Perſyn. & in Maceraten. cenſuum 22. Iunij 1646. coram bon. mem. Arguelles vbi allegantur concord.

Minus obſtat, quod Salomonius tractu emptoris enererit creditor Petri palij creditoris cenſus in ſcutis 636. & proinde cenſus extinctus fuerit per compensationem ꝑ quæ ipſo iure inducitur ad euitandum curſum viuarum. Quia, & ſi cenſus poſſit compenſatione extingui, Nauarr. de uſur. ſub numer. 124. verſ.

vers. trigesima nona questio, Rot. dec. 354. num. 1. & segg. par. 5. recent. dec. 148. m. 1. & segg. par. 6. deest in casu nostro judicialis, vel saltem extrajudicialis debito congrua oppositio, seu declaratio quæ ad hunc effectum requiritur, quia potuit debitor nolle censum extinguere, sed pecunias sibi debitas in alios usus erogare, Peregr. conf. 107. num. 3. lib. 2. Roder. de ann. reddit. lib. 2. qu. 18. num. 9. & segg. Molin. de contract. diffinit. 560. sub num. 3. ubi rationibus id comprobat Cenc. de censu. quest. 88. sub num. 6. vers. contrarium, & qu. 108. num. 4. Rot. in Rem. censu 11. May 1630. coram bon. mem. Merlino, & in Romana censu 10. Iulij 1641. §. minus coram R. P. D. meo Cerro.

Præsertim quia Salamonius non est debitor principalis census, sed fideiussor, & in instrumentum census fuit à contrahentibus designata certa forma servanda in illius redemptione, nempe quod pretium deponi deberet in Sacro Monte Pietatis ad effectum illud denuo inveniendi pro cuiusdam domus, ex cuius præcio census emptus fuerat ad contentamentum, & cum præsentia, & consensu Abbatis Sanctæ Crucis, quæ forma, seu conventio, cum non potuerit impleri, & ac servari per affectam tacitam compensationem, nec aliquo modo servata fuerit gratis allegata compensatio, Sord. conf. 146. num. 21. & quod census fuerit per compensationem extinctus Roder. de ann. reddit. lib. 2. quest. 15. num. 89. Grat. discept. 45. num. 2. num. 16. & 29. Amat. dec. March. 50. num. 13. Giurb. dec. 79. num. 45. & 46. Rota in Romana fructuum census 22. Iulij 1646. §. per obitum coram R. P. D. meo Cerro.

Erit decilium informantibus solum Renerendissimo Abbate, & Monachis S. Crucis post quatuordecim citationes contra aduersarios executas.

AVENIONEN. SALVIANI.

Lune 28. Martij 1650.

ARGUMENTVM.

Datio in solumum valeat, quam requirantur sub generali hypotheca omnium bonorum cadunt etiam bona feudalia, quæ ad instar allodialium alienabilia sunt. Præscriptio interrupta per litem contestationem, & litem contestatio ex quibus probetur Possessio debitoris de tempore hypothecæ ex quibus probetur?

SVMMARIVM.

- 1 Datio in solumum alicuius rei pro pretio affirmando ante affirmationem, & nondum certificato præcio conditionalis, & imperfecta est.
- 2 Item debet sequi actualis rei traditio, à qua clausula constituti, in Instrumento adiecta debitorem non liberat.
- 3 Hypotheca resultat ex illis verbis, obligavit omnia bona &c.
- 4 Bona feudalia cadunt sub hypotheca bonorum quando ad instar allodialium alienabilia in extraneos, & hereditaria sunt.
- 5 Et debitor dum poterat illa hypothecare, voluisse sub hypotheca generali ea comprehendit præsumendum est.
- 6 Feuda in Statu Avenionensi, & Comitatu Venufino ex generali consuetudine alienabilia sunt.
- 7 Præscriptio per litem contestationem interruptur.
- 8 Litem contestatio ex quibus probetur?
- 9 Litem contra aliquem mota probatur ex illius intimæ.

Pars Secunda.

etiam facta emptionis ad effectum ut à molestiis liberetur.

- 10 Clausula constituti, probat constituentis possessionem etiam contra tertium quando pluribus administratis fuit, & non. 12. ubi enumerantur administrata, ex quibus possessio probatur.
- 11 Clausula, constituti, possessionem constituentis probat contra habentem mediæ ab ea causam.
- 12 Libri publicorum Officialium plene probant.
- 13 Solutio Canonum salta ab aliquo profecto probatur ex libris publicis aliisque administratis, præsertim quando non constat de eo tempore neminem alium illos soluisse ibidem.
- 14 Possessio Castri continetur sub appellatione Castri.
- 15 Possessio Castri probatur ex solutione Canonum quando non constat alium tunc tempore possidisse.
- 16 Laudemium soluitur pro inuestitura, & actuali traditione possessionis.
- 17 Aditio hereditaria probatur si hæres hereditario nomine transiit.

DECISIO CCCCXVI.

Relecta hodie fuerunt quæcumque per informantes pro Hectore Bello adducta aduersus creditum Francisci de Terrullis actoris vii extinctum mediante datione in solumum, aduersus hypothecam, vel quia orta nusquam fuerit super Castro controverſio, vel quia præscriptio fuerit sublata, ac tandem aduersus possessionem Francisci de Scellis principalis debitoris.

Extinctio namque crediti, seu asserta datio insolutorum vigore conventionis in instrumentum mutui appositum, quod in euentum non restitutionis pecunie creditor haberet in solumum quandam Coloniam pro præcio æstimando, & non probatur purificata per successum eiusdem Coloniz ætimationem, sine qua nondum certificato præcio conditionalis, & imperfecta erat §. pretium inst. de empt. & vendit. & in terminis dationis in solumum Auzar. Regien. quest. familiar. 28. num. 3. lib. 1. Sord. conf. 125. num. 9. in fin. Baratz. dec. 372. num. 5. Minusque probatur effectuatæ & cum actuali Coloniz traditione, à qua clausula constituti, in dicto instrumento adiecta non liberabat debitorem ex allegat. in 2. decis. huius causæ §. fin. quibus addit Ciriac. contron. 327. num. 24. & segg. imò nusquam fuisse traditam nec tradi potuisse apparet, quia ab alio possidebatur, ut probat sententia arbitrarialis lata de anno 1578.

Ortus hypothecæ & evidens est in verbis Instrumenti, ibi, obligavit omnia bona &c. quibus sic vniuersaliter conceptis includuntur etiam bona feudalia & quæ ad instar allodialium alienabilia in extraneos, & hereditaria sunt, cum ideo sicuti & poterat debitor hypothecare voluisse præsumendum sit, Menoch. conf. 129. num. 13. Nat. conf. 159. sub num. 15. Sord. conf. 531. sub num. 25. Bellon. iur. conf. 30. sub num. 9. & segg. Masfrill. dec. 86. num. 10. Amat. dec. l. errat. §. i. num. 7. Buratt. dec. 87. num. 10. & segg. Rot. inter recent. dec. 164. nu. 18. par. 7. Qualia esse ex generali consuetudine & feuda instaur. Avenionensi, & Comitatu Venufino tradit Ludou. bell. conf. 3. num. 64. & conf. 4. num. 1. & 8. post Bertrand. conf. 237. num. 1. & 2. lib. 6. quos citat, & sequitur Modern. Avenionen. in tract. de prævent. cap. 14. num. 5. & variar. resolut. tom. 2. c. 34. n. 12.

Præscriptio verò non intrat ex allegatis in prioribus decisionibus, interrupta & nimirum fuit & per litem contextatam de anno 1618 & 1621. ac prosequitur successibus temporibus: gratique exaductio negatur

C 2

contextatio litis, & impedimenta præstata illius prosecutioni, cum consistit ex citationibus, ac productione articulorum, & de dilationibus exademptio petitis, ne dum ad effectum incriminandi licem euictionariis, sed etiam sub prætextu foriarum, vrin talce responsionis facti pro *Tertull.* Dumque ipse aduersarius fatetur licem sibi motum inimicæ tunc euictionariis contraque eosdem, vt à dicta lite liberaretur ad plures actus iudiciarios deuenisse fateatur oportet in necessarium antecedens præexistentiali litis contra te ipsum in Saluiano ab hac parte morte, ac profectur ad tradita à *Bald.* per illum tex. in l. 2. n. 1. C. de promiss. in 2. l. 1. Dec. cons. 135. sub nu. 2. v. v. m. probato Rot. decis. 470. n. 10. par. 1. recent.

Possessio tandem Francisci debitoris de tempore hypothecæ, vel postea quam probatum fuisse negant priores decisiones, nunc iunctis scripturis nouissimè ab actore productis probata litis visa fuit. Adducitur namque quod Franciscus de anno 1555. in instrumento dotali constituit se possidere Castrum hoc pro vxore, & clausula, *constituit*, in casu nostro t probat constituentis possessionem contra quemcumque, quia pluribus adminiculis fulcitur, quibus concurrentibus resultat sufficiens probatio etiam contra tertium *Cyn. in Auth. hoc ius porrethum num. 3. C. Sacrasan. Eccles. Tiraguell. in l. si vnuquam verb. donatione largitus moner. 110. & segg. C. reuoc. donat. Surd. consil. 290. num. 46. & decis. 525. numer. 6. Rom. in Mediolanen. Præbenda 11. Februarij proximi prateriti coram me, & eoque magis contra aduersarium qui t vt infra probabitur habet mediare causam à constituto *Grat. consil. 42. n. 12. lib. 2. Moros. consil. 38. n. 6. Rot. decis. 491. nu. 10. coram sa. me. Greg. XV. decis. 49. n. 3. coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 339. m. 2. par. 4. recent.**

Adminicula detrahuntur ex homagio t per Franciscum præstito pro hoc Castro anno 1555. Summ. *Tertullij* num. 3. ex epistola Cardinalis de Assignac tunc Collegati Auenionensis mandantis de anno 1570. d. Francisco, vt soluat Canones, & Vicethesauratio, vt recipiat, attento quod Franciscus est possessor Castri Summ. ibidem num. 4. ex solutionibus Canonis à Francisco patiter factis ab anno 1559. vsque ad 1578. quas probant plures confessiones de recepto adminiculatæ, vt ponderatur in secunda decis. & alia instrumenta super producta necnon Vicethesaurarij liber cui tamquam officialis publici ad id deputati, & legaliter tanto videtur adhibenda fides t accedente maxime dicta præstatione homagij, & Epistola Cardinalis Collegati, & quod nemo alius dictorum temporum Canones soluisse probatur *Soc. consil. 205. nu. 6. vers. non obstat lib. 2. Surd. consil. 429. sub nu. 38. vers. circa libros Moder. Patavinus de script. priuat. lib. 4. tit. de libr. thesaur. num. 10. & 11. Canaler. decis. 361. n. 1. Rom. in Bononien. Gabella 4. Decembris 1648. coram R. P. D. meo Orthubono. Nec obstat, quod aliquæ confessiones loquantur solum de solutione pro iurisdictionibus, quia pleræque, prout ipsa præstatio Homagij cantatur pro iudi. Castri territorij, districtus, & iurisdictionibus loci de Roques, vnde restringendæ non sunt ad solum dominium, & iurisdictionem, sed intelligi debent etiam de possessione, quæ sub d. vniuersalitate t verborum, t & significant appellatione Castri continetur, vt per *Surd. consil. 135. num. 65. Mench. de retention. remed. 3. num. 115. & segg. relati. à Moder. Persusio de manus. obfer. 10. num. 11. Præsertim ponderando quod**

nemo alius t tunc temporis probatur Castrum possidisse, vt ad propositum aduenit *Alb. consil. 244. sub nu. 1. vers. secus*, quodque eodem modo leguntur factæ solutiones à *Gabriele Bello Aduersarij* auctore,

quem fuisse Castri possessorem non controuertitur.

Tandem ex pluribus instrumentis nouiter exhibitis, in quibus Franciscus vt Dominus directus dicti Castri inuectiuit plures emptores, & ab illis solum Laudemium exigit; hæc enim exactio præbet argumentum possessionis cum Laudemium soluat 16 t possessori pro inuectitura, & actuali traditione possessionis l. fin. 5. & ne auaritia C. inr. *Emphy. Gratian. discipulat. 377. num. 34. Surd. decis. 200. num. 3.* Quæ libentius recipienda sunt, quia Hæctor Aduersarij causam habet à *Gabriele*, hic verò ab Alemanno qui erat frater Germanus, & hæres Francisci principalis debitoris nam transigendo, vt fecit cum eius vxore super debito hæreditario, nomine illius hereditatem adiuuile dobuitandum non est ad text. in l. pro hære de 17 ff. *acquir. hered. l. 2. Cod. inr. delibet.* & in terminis transactionis *Bald. consil. 214. moner. 1. lib. 2. Rota coram sa. me. Gregor. XV. decis. 98. mon. 3. & in Titutina Censu 27. Nouembris 1645. coram R. P. D. meo Corrado impress. apud Moder. Forolinen. de piguoribus decis. 105. nu. 21. & segg.*

Ex quibus omnibus simul iunctis sublaro obiecto non probationis possessionis Francisci debitoris, cui soli priores decisiones immisionem à *Tertullio* petitam denegantes innitebantur dictam immisionem esse concedendam, & sic à decisis recedendum esse *Rota* censuit vtrique parte informante.

BONONIEN. BONORVM DE FELICINIS.

Veneris 1. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM.

Clausulæ plures translatiue possessionis contentæ in eodem instrumento fauore plurium personarum operantur iuxta ordinem scripturæ, secus vero quando sunt adiectæ fauore vnius persone, tunc enim non operantur suum effectum, nisi in vltimo momento, quo partes habuerunt contractum pro perfecto, constituantque quodammodo vnum quid integrale. Causæ plures possidendi cumulari possunt.

SVMARIVM.

- 1 Possessio per constitutum translata amplius non remanet penes constituentem, nec potest iterum transferri per pactum præcarij, & reservationem vsufructus.
- 2 Declara conclusionem procedere, quando plures clausulæ translatiue possessionis sunt appositæ fauore plurium personarum, tunc enim prioritæ temporis debent distinguji iuxta ordinem scripturæ.
- 3 Secus quando sunt adiectæ fauore eiusdem persone, nam inter debitorem, & creditorem clausulæ, & pacta non operantur suum effectum nisi in vltimo momento, quo partes habuerunt contractum pro perfecto constituantque vnum quid integrale.
- 4 Nec distinctionem temporis recipiunt, & in eodem instrumento non datur prius, & posterius.
- 5 Clausulæ plures translatiue possessionis fauore creditoris vnitim operantur, nec vna ante aliam operantur, sed omnes simul iunctæ, quasi pluribus modis possessionem in creditorem transferunt.
- 6 Possessio possessioni cumulari potest ibid.
- 6 Petens immitti facere se non possidere.

DECI

DECISIO CCCCXVII.

Aldri licet Comes Bartholomeus de Felicinis obtinuerit aduersus decisionem, qua sub die 10. Ianuarij proxime prætesti coram Me firmatum fuit dandum esse manutentionem Comitibus Horatio, & Angele de Boscheris coniugibus in possessione bonorum eidem assignatorum ab Antonia de Malegoris in Instrumento dotali, nolumus tamen releuans aliquid in contrarium deduxit sicutis dumtaxat spe reperiendi reuocationem dictæ assignationis, unde seruando huius Sacri Tribunalis inueteratum stylum non expediendi causas sub vnica decisione, quando victo noua audientia concessa fuit, etiam si ille amplius non compareat, repositus hodie instantibus actoribus dabilium manuentionis alias decisiu, & in decisis Domini reiterant.

Siquidem vigore dicti Instrumenti assignationis translata in ipsos coniuges fuit possessio manutentionis in vim, tum clausula, *conferui*, tum reuocationis vltis fructus, tum præcarij ibidem appositionum, quorum neutrum otiosum dici potest, ex quo post translata possessionem per confitutum non manserit penes constituentem aliquam possessionem ciuilem, quam successiue per pactum præcarij, seu reuocationem vltis fructus posset transferre, vt per *Guidopap. decis. 512. per tot. & alios relatos in Arimosen. Douartome 22. Junij 1640. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Panzirelo, & in Perusina Bonor. 25. Junij eiusdem anni coram Reuerendiss. Terracinenſi.*

2. Quia obiectum forsitan procederet et quando plures clausulae transferunt possessionem essent appolite ad fauorem plurius personarum, earum enim respectu prioritate temporis distingui valent iuxta ordinem scripturæ ad Text. in cap. *authoritate de concess. preben. in 6. Felin. in cap. autoritate de concess. preben. in 6. Felin. in cap. cum dilecta num. 3. vers. ordo scripturae de referip. Mant. de iur. lib. 1. tit. 22. num. 7. Gratian. discip. 586. num. 33. Collez. Patruiaque p. Zabarell. conf. 2. num. 31. Secus vero et quando vi in casu nostro omnes adiectæ sunt fauore ciuilem persone in eodem Instrumento assignationis, nam inter assignantem, & assignatarium, seu inter debitorem, & creditorem clausulae, ac pacta non operantur suum effectum, nisi in vltimo momento quo partes habuerunt contractum perfectum, constituntque quodammodo vnum quod integrale *Ies. in l. si inſit scriptum num. 8. & i. ff. leg. 1. Cagnol. in l. singularia num. 124. & in l. lila meo 157. ff. si ceri. per. Recc. consil. 92. num. 6. Surd. conf. 217. n. 9. Rot. in Romana Saluati 13. Martij 1643. coram R. P. D. meo Peutingero.**

4. Cumque propterea distinctionem temporis et recipiant, nec in eodem Instrumento detur prius, & posterius *Contratui vbi Bart. n. 4. C. si. d. Instr. Bald. in Epenule. 5. mulier in fin. ff. sol. matrim. Fray. discip. 175. n. 8. Surd. dec. 157. nu. 6. Bellan. de potest. cor. qua in continen. suam cap. 182. nu. 7. & seqq. & magis in terminis vtriusque casum distinguit allegati a Modern. Forlunio. de Pign. & hypoth. lib. 4. tit. 1. quæst. 2. sub num. 21. consequens est, quod respectu assignatarij, seu creditoris et vna clausula translatus non operetur ante aliam, sed vnicui ex omnibus simul quasi plaribus manibus possessio contestualiter feratur ad creditorem cumulando tradendi modos, & possessionem possessioni vt potest *Mant. decis. 20. num. 4. & 5. Rec. dec. 283. nu. 6. & 7. decis. 205. nu. 3. par. 4. tom. 2. recem. dec. 129. nu. 1. par. 5. & in Regien. Parochialis 5. Martij 1649. 9. neque dici potest coram R. P. D. meo Orthobona.**

Pars Secunda.

Non obstat possessio capta à Comite Bartholomeo post mortem Antonie, quia est attentata, ac iniurio, quæque viuente Antonia acquisita prætenditur non probatur, & in omnem euentum fuisset amissa, eo quod Antonia mortua idem Bartholomeus petiit iudicialiter immitteri, et id enim petens facere se non possidere *Rot. dec. 46. n. 4. coram san. mem. Greg. XV. & alias sapissimè.*

Et ita decilum vna tantum parte informante.

LVCANA CAPELLANIE.

Luna 4. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM.

Capitulum absente Episcopo potest solùm conferre, quando collatio est simulanea, quod tamen declaratur procedere quoties reditus Episcopi non facili operatur, nec Episcopus collationi Capituli in tempore contradixit. Possessor per superuenientiam tituli validi præsumitur absque alia declaratione mutasse sibi causam possidendi, si tituli inter se sunt incompatibiles, si vero compatibles sunt præsumitur cumulasse causam possidendi, & possidere ex piugiori. Possessor si titulum in iudicio produxit, præsumitur meliorem produxisse.

SVMMARIVM.

- 1 Possessio probatur ex confessione Aduersarij iuncto etiam publico instrumento capta possessionis.
- 2 Licitroducta dicitur per commissionem respectum impetrantis quamvis Aduersario presentata non sit, itant quicquid postea gestum est sit attentatum.
- 3 Attentata non excusantur sub prætextu continuationis, quando prima possessio capta est imprava, & nullius momenti, tunc enim deest primum extremum habile, a quo desumitur possit continuatio.
- 4 Item si ad continuationem fuit processum non per viam priuata facultatis sed mediante facto iudicis.
- 5 Possessor beneficij dicitur intrusus stante militate tituli preueniente ex desectu processu in conferente.
- 6 Intrusus via attentata venit reuocanda.
- 7 Collatio simulanea Capituli, & Episcopi facta à solo Capitulo subsistit stante absentia Episcopi. Declara conclusionem procedere, quando reditus Episcopi de facili non operatur, nec Episcopus collationi Capituli in tempore contradixit num. 9. & ratio adductur sub num. 11. vbi quod non contradicendo in tempore videtur tacite approbasse collationem Capituli, secus vero vbi opportune contradixit, tunc neutra collatio tenet, & n. 12.
- 8 Capitulum habens potestatem conferendi cum consilio Episcopi valde confert eo absente iuxta opinionem Garzi qui à Lotter. reprehenditur.
- 10 Collatio, quando est simulanea Capituli, & Episcopi tunc Episcopus, & Capitulum consideratur duo corpora distincta, quæ ad imitico non confunduntur.
- 11 Consensus vniui dicitur consensus nullius, si diuina de necessitate requiritur.
- 12 Manutentio non retardatur per exceptiones requirentes validitatem tituli, sed illæ discutienda sunt in iudicio peritorio.
- 13 In iudicio possessorio etiam in beneficiis attenditur nudum factum possessionis absque alia discussione, vel exhibitione tituli, ne liceat cuiusque possessor molestare.

- 16 Exceptio intrusionis, an releuet in iudicio reuocationis attentatorum? & num. 17.
 Decis. l. Bisignetti vt lit. pendens. loquitur in terminis cap. si hi vt lit. pendens in 6. ibid. n. 17.
 18 Intrusus uero dicitur qui litte pendente possessionem capis.
 19 Attentata sine lite non dantur.
 20 Possessio capta in executionem alicuius tituli cum non sit separabilis a sua causa admittit omnes exceptiones respicientes ipsius titulum.
 21 Et interim talis possessio debet sequestrari, & uideri de bono iure.
 22 Declara ad huc effectum non sufficere extrajudicialem exhibitionem tituli in actu apprehensionis possessionis, sed requiritur illius productio iudicialis, & redditur ratio num. seqq.
 23 In beneficiis datur multiplicatio titulorum.
 24 Possessor per superuenientiam noui tituli potest absque alia declaratione variando mutare sibi causam possidenti, si tituli sunt incompatibiles, si uero sunt compatibiles cumulando causam possidenti, possidere ex titulo pinguiori.
 25 Presumptio melioris tituli cessat ubi possessor titulum in iudicio produxit, quia tunc presumitur meliorem produxisse.
 26 Et talis productio iudicialis ut noceat producenti requiritur, quod sit facila parte potente, vel saltem tacite acceptante per non contradiditorem.
 27 Possessio pendente litte continuari potest absque uitio attentatorum, quia lit prohibet acquisitionem, non autem continuationem.
 28 Et utraque possessio manutentibilis est.
 29 Multiplicatio titulorum possidenti datur.
 30 Item & possessionem, capiendam secundam in continuationem, & confirmationem prima.
 31 Manutentio danda est possessori anteriori.
 32 Possessio Cappellaniarum non est capienda capitulariter.

DECISIO CCCCXVIII.

Fuisse a Sbarra sub die 14. Septembris anni 1649. preoccupatam possessionem tunc vacuam huius Cappellanie in Ecclesia Cathedrali existentem, iterumque sub die 10. Decemb. eiusdem anni continuatam, captam de manu Executoris Apostolici, confessoque ipsius Serij Aduersarij, & publica Instrumenta probant etiam ad effectum manutentionis l. pradia ubi notant omnes ff. acq. poss. Rota coram recol. mem. Cocc. decis. 14. num. 5. & alia sepius.

Sed obesse videbatur continuatio preexistentialis litis mortis a Sbarra mediante commissione causae in Rota, & inhibitione eius vigore obtenta sexennio ante quae licet non nondum aduersario praesentata fuisset litem induxit respectu impenitantis, ut propterea quicquid postea gessit attentatum sit Rot. decis. 6. vt lit. pendens in nou. decisione 4. num. 2. eod. tit. in antiq. decis. 629. num. 2. par. 1. recent. nihil suffragante praetextu continuationis quod quando, ut ex infra dicendis apparuit prima possessio, vel est improba, & nullius momenti, tunc enim deest extremum habile a quo desumit possit continuatio Alex. conf. 99. nu. 5. lib. 5. cuius opinionem indistincte, & omnino recipiendam esse, ait Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. i. num. 79. & nu. 81. & seqq. post Dec. conf. 103. num. 2. Rota decis. 196. nu. 4. Modern. Perusyn. de manutent. vel ad continuationem processum fuit non per viam priuatae facultatis, sed mediante facto Iudicis, vt declarauit Rot. dec. 342. sub n. 5. par. 4. recent. & in Bononiens. Bonor. 17. Martij 1649. 9. fin. coram Me.

Primae uero possessioni notoria nullitas tituli, in cuius executionem capta fuit, nempe collationis habita a solo Capitulo Cathedralis praetendente potestatem conferendi simul cum Episcopo, quae nullitas
 5 ¶ uti proueniens ex defectu potestatis conferentis efficit, ut possessor dicatur intrusus, & intrusus via attentati ¶ ueniat reuocanda Lancell. de attentat. par. 1. cap. 3. n. 73. Cassad. decis. 9. n. 5. de caus. poss. & prop.

Neque excusationem praebet absentia Episcopi, 7 ob quam ¶ substinere collationem solius Capituli dixit Rota in Placentina Canoniarum 26. Februarij 1596. coram Oratio relata per Garz. de benef. par. 5. cap. 4. nu. 45. nam quicquid sit an hoc recipiendum sit solum in casu, quo collatio non erat simultanea Capituli, & Episcopi, ¶ sed Capitulum conferre poterat cum consilio Episcopi, ut uoluit Garz. ibid. nu. 49. & 50. quem perperam locutum fuisse, ait Lottet. de re benef. lib. 2. qu. 21. num. 37. & 38. non applicat casum nostro dicta decisio, quia ibi relictus Episcopus ¶ de facili non spectabatur, nec Episcopus collationi Capituli in tempore contradixerat, prout contradixit noster Episcopus, qui praeterea discesserat breui reuertens, & infra tres menses rediit, magna autem inter utrumque casum est differentia, quia etsi in utroque possit Capitulum conferre se iunctim ab Episcopo, ¶ ut etiam potest eo praesente cum Episcopo, & Capitulum etiam ¶ in simultanea collatione sine duo corpora separata, quae ad inuicem non confunduntur Gunt. sup. reg. 8. §. glo. 45. num. 52. & 53. Accbill. decis. 4. num. 10. de praben. Pat. decis. 116. lib. 3. in Corr. Rota in Montis Alti beneficiis 18. Iunij 1645. §. fuisse coram Me, primo tamen casu militat particularis ratio adducta in cap. unico §. fin. ne se de vacan. in 6. uidelicet quia si Episcopus egerit in remotis ¶ ita quod non possit eius praesentia breui haberi periculum in eo expectando imminere possit vacanti beneficio, & Episcopus non contradicendo in tempore uideatur tacite approbasse collationem Capituli, Accbill. d. decis. 4. num. 13. & 14. de praben. Pat. decis. 190. num. 3. lib. 3. Coccin. decis. 212. nu. 4. alique reuerti ab add. ad Buratt. d. decis. 225. in fin. ubi uero opor-
 12 tunc contradixit, ¶ & alteri contulit neutra collatio ualet Feder. de sen. conf. 1. sub nu. 7. qui dicit rationem,
 13 quia consensus vnus dicitur consensus nullus si duorum requiritur, & conf. 232. sub de necessitate re n. 2. vers. sed subsequenter Rebuffi. conf. 60. col. 3. vers. citra quando, & vers. praeterea quando Lottet. de re benef. lib. 2. qu. 21. n. 40. Buratt. decis. 225. n. 8. & dec. 380. n. 2.

Haec autem omnia tanquam respicientia validitatem tituli ¶ uisa sunt Dominis discutienda in iudicio petitorio non retardata interim manutentione Sbarrae possessoris cum in summariissimo ¶ possessorio etiam in beneficiis attendatur nudum factum possessionis absque alia discussione, vel exhibitione tituli, ne liceat cuiquam molestare possessores Abb. in cap. in literis num. 27. de rest. spoliat. quem secuta est Rota decis. 212. num. 8. coram fac. mem. Gregor. XV. decis. 13. mem. 3. sequentibus coram Reuerendissimo Pregelensi decis. 698. num. 3. par. 2. recent. decis. 589. numer. 8. apud Moder. Perusyn. de manutent. & in puncto exceptio nullitatis tituli defectu potestatis conferentis inmixta reiecta fuit in ¶ Florentina Parrachialis 10. Iunij 1641. & in montis Cassinensis Parrachialis 17. Febr. 1648. coram me: praeterea quod eadem exceptio esto quod in
 16 trusione commincent ¶ dubitari potest an releuet in hoc iudicio, quo principaliter agitur de reuocatione attentatorum, nam in id exaduerso allegati loquuntur
 17 de tertio intruso ¶ post litem motam sequendo decisionem primam Bisignetti sub nu. 6. vt lit. pendens. quae loquitur in terminis cap. si ubi ut lit. pendens. in 6. &

18 verè dicitur intrinſus, qui lite pendente ꝛ poſſeſſio-
nem capis, *Ferret. conf. 12. m. 11. verſ. addo ad ea Cocc.*
19 *decif. 412. m. 6.* ſine lite autem attentata ꝛ non dantur,
Lancell. de attenti. par. 2. c. 4. limit. 2. m. 16. Caſad. dec. 6.
ſub num. 2. ſuper reg. cancell. Rot. dec. 10. de lit. penden. in
ma. dec. 506. n. 3. apud Pen. decif. 108. n. 11. par. 5. decif. 79.
n. 10. par. 7. recent.

Non obſtat, quod Sbarra capere poſſeſſionem
nominatim in executionem collationis habita à Ca-
pitulo, & proinde poſſeſſio ſeparabilis cum non fit à
ſua cauſa admittat omnes exceptiones reſpicientes ti-
tulum, *Menech. de vetuſt. remed. 3. n. 683. Rot. in Vera-*
lana Beneficiorum 31. Ianuarij 1646. §. non obſtat coram
R. P. D. meo Cerro, ubi dicitur, quod interim poſſeſ-
ſio debet ſequeſtrari, ꝛ videri de bono iure, vt reſer-
uatio fuit in *Mediolanen. Cimitariatus 27. Iulij*
1640. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Panzirola. Nam
ad hunc effectum ꝛ non ſufficit extraiudicialis ex-
hibito tituli in actu apprehenſionis poſſeſſionis, ſed
requiritur illius productio iudicialis, vt in puncto
declarat *Rot. in Caſerugaſiana Parrochialis de*
Maella 8. Nouembrij 1599. coram clar. memor. Cardi-
nali Hieronymo Pamphilio ea ratione ꝛ quia cum in
beneficialibus deur multiplicatio titulorum cap. poſt
electionem de conceſſ. *Roman. conf. 432. n. 7. Caſad.*
decif. 3. in ſin. de cauſ. poſſ. & propr. potuit poſſeſſori ſu-
ſcipiente alius titulus validus, & præſumitur, quod
24 eius vigore poſtea mutauerit ꝛ ſibi cauſam poſſide-
ndi, vt licuit etiam abſque alia declaratione, ſue va-
riando cauſam poſſidendi ſi tituli ſunt incompatibi-
les, ſue cumulando data eorum compatibilitate, &
ſemper poſſidendo ex titulo pignori *Creſc. dec. 5. n. 3.*
de reſt. ſpſialis. add. ad Gregor. XV. decif. 546. m. 15. Re-
uerendiſſ. Vergellen. decif. 269. m. 11. & 12. cum aliis alleg-
gatis in Bonon. Fideicommiſſi de Lemoris 22. Iunij 1646.
coram me, tunc verò ceſſat præſumpta alterius melio-
ris tituli poſſibilitas ꝛ cum poſſeſſor met titulum ne
dum exhibuit, ac in ipſo iudicio pendente produxit,
quia præſumitur produxiſſe meliorem *Agid. conf. 10.*
m. 20. verſ. item & aliter Put. decif. 239. n. 1. & 2. lib. 3. in
curr. ſu. iur. m. Gregor. XV. decif. 367. m. 7. Rot. decif. 570.
n. 9. par. 5. recent. Luitber de re benef. lib. 3. quaſt. 49. m.
31. qui nu. 42. diſtinguit inter exhibitionem extraiudi-
cialem, & productionem & m. 58. addit quod vt ipſa
iudicialis productio noceat producenti oportet ꝛ il-
lam factam eſſe parte petente, vel ſcilicet tacite ac-
ceptante per non contradictionem, vt poſt alios tradit
Parif. conf. 115. m. 31. lib. 1. Ofafe. decif. 38. n. 3. Surd. decif.
267. num. 4.

Nullatenus, itaque prima poſſeſſio donec ſuo lo-
co de validitate tituli cognoscatur rejici poteſt, atque
hinc etiam ſecunda capta de manu executoris extra-
iudicialiter, & auctoritate priuata procedentis cum
27 expreſſa profeſſatione continuandi ꝛ primam atten-
tati vicio vacat non attenta pendencia litis, quia illa
prohibet acquisitionem nouæ poſſeſſionis non vltim
antiquæ *Bero. conf. 118. m. 8. & 24. lib. 3. Lancell. de at-*
tenti. par. 2. cap. 4. limit. 1. per tot. Rot. decif. 85. num. 4. &
ſeqq. poſt Moder. de manut. Ex et vtrique poſſeſſio-
nem *Rot. in Legionen. Beneficij 4. Iulij 1640. §. antepen-*
ultim. Reuerendiſſ. Terracinen. competit manutentio
cum ſicuti datur multiplicatio titulorum poſſidendi
1. 3. §. ex pluribus ff. *acq. poſſ. Menech. de adſcript. remed. 4.*
30 *m. 148. ita de poſſeſſionum, ꝛ capiendo ſecundam in*
continuationem, & confirmationem primæ *Mantie.*
decif. 20. n. 4. & 5. Rot. decif. 283. m. 6. & 7. decif. 305. m. 3.
par. 4. num. 2. recent. decif. 129. num. 1. par. 5. & in Regien.
Parrochialis 5. Martij 1649. §. neque dici poteſt coram
R. P. D. meo Orlibono.

Part. Secunda.

Ex quibus vtrique parte informante decifum fuit
non conſtare de attentatis, & mandatum de manute-
nendo ꝛ dandum eſſe Sbarra poſſeſſori anteriori iux-
ta triadita per *Felin. in cap. licet cauſam num. 8. & 9. de*
cauſ. poſſ. & propr. Surd. conf. 168. num. 16. Rot. decif. 225.
num. 1. par. 1. recent. & alias ſæpiſſimè ꝛ non obſtante
32 quod poſſeſſio non fuerit capta capitulariter, ꝛ quia
in cappellanis hoc non requiritur, vt fuit dictum in
Placentina Cappellania 21. Maij 1601. coram clar. mem.
Card. Hieronymo Pamphilio impref. apud Modern. Pe-
raf. de manut. dec. 402. n. 13. & 14.

CLVSINA BENEFICII.

Veneris 29. Aprilis 1650.

ARGVMENTVM.

Gratia apoſtolica cum derogatione mediatis vo-
cum patronorum ſubſtitetur, quamvis tempore gra-
tiæ præſentatio reuera non addeſt, quia ſufficit, quod
ſequatur intra legitima tempora iuxta ſtylum Can-
cellarie, & Datarie ea ratione, quia Papa ſolum con-
ſenſum patronorum conſiderat infra legitima tem-
pora. Quia poſſeſſio præſentandi non tranſit ad he-
redes. Præſentatus in paritate habens gratificatio-
nem apoſtolicam præſertur comprehenſato eam non
habenti Reliqua circa verificationem valoris benefi-
cij per non exceſſum, ac etiam obtentorum deſum-
ex ſummaris.

SVM MARIVM.

- 1 Narratiua præſentationis in gratia apoſtolica cum
derogatione mediatis vocum patronorum licet
tempore date non verificetur parum reſert, diui-
modo illa ſequatur intra legitima tempora quod
ſufficit de ſtylo Cancellarie, & Datarie, & m. 3. eo
magis quando præceſſerant mandatum patronorum
ad præſentandum n. 4.
- 2 Claſſula accedente patronorum conſenſu apponi
ſolet in gratia apoſtolica derogationis mediatis
patronorum à Dataria, & Cancellaria.
- 3 Præſentatus à vero patrono præſertur præſentato ab
exiſtente in poſſeſſione præſentandi, quia poſſeſ-
ſorium à petitorio abſorbetur.
- 4 Quia poſſeſſio præſentandi auctoritas non tranſit in
eius heredes iuxta opinionem, quam Rota amplecti
eſt reprobat opinionem Lambertini.
- 5 Præſentatio facta in paritate nutri ex præſentatio-
nis tribuit.
- 6 Præſentatus in paritate habens gratificationem apo-
ſtolicam præſertur comprehenſato eam non ha-
benti.
- 7 Valor per non exceſſum ſufficienter probatur per teſtes
de publica voce, & fama.
- 8 Valor obtentorum iuſtificatur ex ingrumto loca-
tionis inuella exactione aſſiſtus, alijsque adminicu-
lis.
- 9 Valor obtentorum contentatur leuioribus probacioni-
bus.
- 10 Valor obtentorum narrari debet in impetratione be-
neficii, ac etiam iuſtificari.
- 11 Fallit conſeſſio, quando impetrans eſt paratus illa
dimittere, tunc enim vltimè valoris iuſtificatio
neceſſaria non eſt.

DECISIO CCCCXIX.

Reſponſionibus adductis in decisione edita ſub
die 5. Iulij anni proximè præteriti euacuati tria

C 4

ex quatuor exaduerso obiectis iterum repetita censuerunt hodiè Domini causa super eisdem posita.

1. Nihil enim refert ꝑ ꝑ stylo Cancellariæ, & Datarie, quod præsentatio habentis prouisionem Apostolicam cum derogatione medicatis patronorum ipsam prouisionem præcelleret, aut subsequuta fuerit, dummodò infra legitima tempora fiat, vt in his terminis responsum fuit in *Firmana Iurispatronatus* 28. Nouembris 1651. §. non obstat vers. ꝑ Papa coram Reuerendiss. Terracinenſi & in eadem 24. Ianuarij 1633. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in *Burgi Sancti Sepulchri Iurispatronatus* 19. Decembris eiusdem anni coram clar. mem. Coccino, & in alijs in prioribus decis. adductis sub §. ad primum, nec decis. Seraph. 1. 65. sub num. 11. declarat hoc tantum procedere quando in litteris adest
2. clausula *accedente consensu*, sed simpliciter ait quod solet Cancellaria, & Dataria hanc clausulam apponere: Cæterum ratio mox allegatarum decisionum in eo consistit, quod Summus Pontifex nil aliud considerat, ꝑ nisi consensu patronorum sue precedat, siue subsequatur infra legitima tempora, quo magis
4. quando vt in casu nostro præcelleret ꝑ mandatum ad præsentandum, vt ex Seraph. & alijs ibi allegatis ponderat *prima decisio* d. §. ad primum in fin.

Quod verò descendentes Vincentij, qui Maccarinum præsentarunt sicut patroni pro medietate euidentis est ex instrumento donationis, & reſeruationis iurispatronatus, quod debet attendi etiam in concursu præſentati ab ꝑ existente in quasi possessione præſentandi, quia possessionem in petitorio absorbetur, vt dixit *Rot. decis. 374. num. 4. par. 1. decis. 180. n. 4. par. 3. decis. 91. sub nu. 2. vers. aut instrumentum decis. 362. n. 4. par. 5. recent. decis. 521. num. 8. coram Penia* ibi namque iurispatronatus reſeruationem fuit Vincentio, Petro, & Felici nepotibus fundatoris, eorumque hæredibus, & successoribus, vnde extincta linea Petri totum iurispatronatus consolidatum fuit in linea Vincentij, & Felicis. Gratulæ dicitur fundatori fuisse alium hæredem nomine Franciscum, idque posse in petitorio iustificari per exhibitionem testamenti, cum nullus de hoc detur sumus, ac ille Franciscus, qui in vltima vacatione huius beneficii secuta de anno 1629. fuit admissus ad præſentandum non sit nepos, ac immediatus hæres fundatoris, sed filius Luca filij d. Felicis nepotis fundatoris, vt legitur in ipsa institutione Ordinarij, cui pars aduersa innititur ibi *ad Franciscum q. Luca filij q. Felicis* Summ. Maccarini num. 6. quod etiam confirmatur ex testibus datis in Summ. Rosonini num. 3. deponentibus dictum Franciscum fuisse patrem Marci patris Francisci, qui Rosoninum præſentarunt: vnde non mirum si iudem testes affirment iurispatronatus pertinere ad dictum Franciscum eiusque successores, quia loquuntur de Francisco descendente à Felice, cui vna cum Vincentio, & Petro fuerat in instrumento donationis reſeruationem iurispatronatus.

Hinc vltro sequitur quod ad multiplicandas voces patronorum, nihil releuet quasi possessio præſentandi, quam dictus Franciscus Luca filius, & Felicis nepos acquisiuit ex præſentatione anni 1629. ac superuacaneum sic querere an comparit, qui tunc eundem Franciscum ad præſentandum admiserunt sub in futuris vacationibus præiudicauerint, quia & tunc admiserunt, & hodiè etiam aduersarius eius descendentes admittunt tanquam de linea Felicis senioris originaliter comparit. Præter quod non verſamur in concursu præſentati ab existente in quasi possessione præſentandi cum Rosonius aduersarius non fuerit præſentatus à dicto Francisco sed ab eius hæ-

redibus, in ꝑ quos quasi possessio auctoris non transit iuxta opinionem, quam reprobat contraria sententia Lambertini semper amplexa est *Rota apud Archib. decis. 5. de caus. poss. & propri. Caput. decis. 420. p. 2. Mant. decis. 88. num. 5. Cocc. decis. 464. nu. 3. inter recent. decis. 260. num. 4. par. 2. & coram Reuerendiss. Vegell. decis. 62. num. 14. decis. 87. num. 27. ubi alleg. concord. & sic inherendum solum est proprietati per publicum instrumentum, vt supra probatur, firmis etiam de cætero remanentibus responſionibus in priori debitione adductis.*

Ex quibus cessat pariter tertium obiectum desumptum ex clausula *dammodo tempore* data alteri non fuerit ius quæſitum appositam in prouisione Apostolica obtenta à Maccarino, quia excludit pertinentia iurispatronatus ad alium Franciscum in reſeruatione non nominatum, imò nec probata existentia alterius Francisci, qui fuerit fundatori nepos, & cohæres Vincentij, Petri, & Felicis in dicta reſeruatione nominatorum, vtque ex præſentatis scilicet tam Rosonius, quam Maccarinus habent medietatem vocum, & per consequens neutri ꝑ ipsorum hierat ius quæſitum, sed præſerendus est Maccarinus tanquam à Pontifice gratificatus quasi a sede de præben. in 6. *Lothber de re benef. lib. 2. qu. 23. nu. 1. Seraph. decis. 38. num. 1.*

Superest quartum obiectum defectus probationis valoris narrati, ex quo in prima decisione conclusum fuit litteras apostolicas Maccarini non esse iustificatas. Verum, & hoc hodiè sublatum fuit ex probationibus nouiter exhibitis Respectu enim beneficii impetrati examinati fuerunt alij duo testes deponentes de publica voce, & fama Summ. Maccarini num. 8. qui iustificunt ꝑ vbi agitur pro hic de valore narrato per non excessum *Caput. decis. 277. num. 7. par. 1. Greg. XV. decis. 78. num. 3. & decis. 471. num. 9. Penia decis. 287. num. 8. Causaler. decis. 517. num. 4. & fuisse dictum in Florentina Iurispatronatus prima Marty 1644. coram R. P. D. meo Rojas in Bonon. Abbatia 3. Iunij 1645. coram bon. mem. Arguelles* concurrente præteritum taxa emanata pro exigendis decimis, de qua d. Summ. num. 9.

Respectu vero obtentorum existentium in Diocesi Vrbicetana valor iustificatur ꝑ ex instrumento locationis, quod sanctis successibus exactione affectum depositionibus aliorum testium fide exactoris, & quietantia subcollectoris decimarum satis probat ex adductis per *Rot. in recent. decis. 186. num. 8. & 9. par. 6. decis. 83. num. 8. par. 4. tom. 3. ac in Camerinen. Penſionis 12. Maj 1642. §. moti vers. quia etiam coram R. P. D. meo Rojas: maxime quia in probando valore obtentorum ꝑ iustificat qualis probatio iuxta notata *Agid. decis. 67. 4. Seraph. decis. 1199. num. 2. Causaler. decis. 517. num. 5.**

Non obstat, quod Maccarinus possideret etiam alia duo beneficia in Diocesi Clusina, quorum valorem aut non iustificauit, ꝑ aut Papæ non narravit, debuit cap. finot proprio de præben. in 6. *Rot. decis. 650. num. 2. par. 1. diuers.* Quia cum Maccarinus non solum sit paratus illa dimittere, ꝑ sed de facto dimiserit, vt in eius Summ. num. 10. ipſorum narratis, seu valoris vltioris iustificatio non desideratur, vt tradit *Felin. in cap. ad autem num. 10. de reſcrip. Lothber de re benef. lib. 3. quæſt. 20. num. 71. Rot. decis. 20. vers. tamen secundum omnes de præben. in nou. decis. 84. sub numer. 4. ibique add. numer. 9. coram san. mem. Greg. XV. & in Legionem. Canonici 2. Decembris 1602. coram clar. mem. Coccino impref. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 347. sub num. 2. in Placentina Canonici 16. Decembris 1647. §. denique coram R. P. D. meo Rojas.*

Quapropter confirmando decisionem in reliquis

ab ea in hoc ultimo capite fuit recessum, ac resolutum litteras Apostolicas esse iustificatas, & exequendas vtraque parte informante.

MELEVITANA BENEFICII.

Luna 23. Maij 1630.

ARGVMENTVM.

Præsentationes fieri debent coram ordinario, vel alio superiori habente potestatem instituendi, nihilque referat an ipsi patroni an verò præsentatus coram ordinario comparuerint. Numerus patronorum considerandus non est in abstracto, sed eorum tantum, qui actu præsentant ad effectum dignoscendi an quis sit præsentatus à medietate patronorum. Præsentationes ut præsentatio suffragetur constare debet præsentantes descendere ab existentibus in quasi possessione præsentandi, vel à legitimis patronis. Gratificatio apostolica non solet per Datariam concedi, nisi visco consensu patronorum, & de tali consensu constare sufficit ex simplici nominatione

S V M M A R I V M.

- 1 Vacatio beneficij saltem de iure sufficit, ut presentatio patronorum adhiberi debeat.
- 2 In iurisdictione existentia vtriusque pertinentia probatur ex confessione aduersary.
- 3 Præsentationes fieri debent coram Ordinario, vel alio habente potestatem instituendi.
- 4 Numerus patronorum, non debet calculari in abstracto, sed eorum tantum, qui realiter presentant.
- 5 Præsentatus ut habere dicatur medietatem patronorum attendi debet numerus patronorum, qui actu in vacatione beneficij presentantur.
- 6 Præsentatus probare debet, quod illi qui eum presentant descendunt ab existentibus in quasi possessione presentandi, vel quod sint legitimi patroni ad hoc ut presentationes eius suffragentur.
- 7 Præsentatus, quando dicatur habere medietatem patronorum?
- 8 Præsentatio quod fuit facta coram ordinario probatur ex publico instrumento à Notario rogato, cui fides adhibenda est.
- 9 Præsentatio coram ordinario an sit facta ab ipsismet patronis, an vero quod idem presentatus instrumentum presentationis exhibeat parum refert.
- 10 Et instrumentum presentationis fuisse exhibitum à presentato ex quibus conuincatur.
- 11 Gratificatio apostolica non solet per Datariam presentato concedi, nisi visco patronorum consensu.
- 12 Et sufficit de tali consensu ex simplici nominatione facta à patronis.
- 13 Gratificatio apostolica concessa post quadrimestre suffragatur quando constet de instantis factis intra quadrimestre pro habenda institutione.
- 14 Appellatio datur à denegatione institutionis.
- 15 Et valore beneficij detrachenda sunt onere omittarum à Relore celebrandarum.
- 16 Item detrachenda est de stylo Rota sexta pars ad salmandam malam expressionem valoris.
- 17 Valor obtinui non est rigide probandus.

DECISIO CCCCXX.

Quicumque ut obtineret gratiam apostolicam pro presentato cum derogatione medietatis

patronorum Io. Antonius Calchani natusse Pape iustificata esse Rota censuit sub die 25. Iunii proxime præteriti, & iterum hodie, nam ex deductis in decisione extensa sub dicta die probatur vacatio beneficij
1. saltem de iure, que sufficit, ut patronorum presentatio admitatur, ut præter allegatos in prima decif. tradit Gonz. super reg. in glo. 15. §. 1. num. 64. & seqq. ubi declarat tex. in cap. cum in nostris, & in cap. litteras de concess. praben. & fuit dictum in Imolen. Cappellaria 26. Februarij 1638. coram Cusidenf. D. Card. Panziolo.

Existentiam quoque iurisdictionis & eiusque pertinentiam ad Petrum Calciarum, & Emilius de Anastasiis, & Argentam Piccardiam, qui Ioannem Antonium presentant necetiam pars aduersa fateatur, sed negat dicere presentantes constituere medietatem patronorum, ac presentationes fuisse factas coram Ordinario, vel alio habente instituere, ut requirit Sac. Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 13. & ex iux. in cap. laici, & cap. vero cap. nobis de iurisdictionis tradit Garz. de benef. p. 4. cap. 1. num. 15. seqq. Luth. de re benef. lib. 2. quest. 6. num. 33. & seqq. Barboj. de poss. Episc. allegat. 72. num. 148.

Verum primò obiecto occurrit responsio adducta in prima decisione, nempe quod, & si in vacatione anni 1613. octo patroni presentauerint, in hac non exhibentur aliorum comparationum presentaciones, & numerus patronorum non calculatur in abstracto, sed eorum tantum, qui realiter presentantur, ut præter allegatos in prima decisione fuit dictum coram Reuerendiss. Virellen. decif. 399. num. 10. & in Campostellana Parochialis 10. Februarij 1630. coram bon. memor. Merlino. adeo quod satis est Calciarum probare f. se presentatum à medietate patronorum, qui in hac vacatione presentantur, ut satisfecisse dicatur oneri probandi se habere medietatem, quod ipsi incumbit, Pat. decif. 402. num. 3. lib. 1. in corr. Rot. decif. 368. num. 1. decif. 615. num. 1. par. 2. recent. decif. 142. num. 3. & num. 5. in fin. inter impress. apud Moder. Pisan. de iur. patr. Nec meretur attendi presentaciones, que extrajudicialiter asseruntur, sed debent produci in actis probando ulterius, quod presentantes f. descendunt ab existentibus in quasi possessione presentandi, vel alias sint legitimi patroni Garz. de benef. par. 7. c. 15. num. 31. cum aliis allegatis in Mutinen. Beneficij 27. Marij 1648. coram bon. mem. Arguelles, præter quod diuidentur etiam iurisdictionis in tres familias videlicet de Santoro, de Nicolaccis, & de Ballis iuxta antiquissimas presentaciones, & institutiones datas in Summ. præterite positionis num. 6. & seqq. apparet quod Io. Antonius habet integram vocem familie de Santoro cumque presentatus f. sit ab vno ex duobus descendentibus aliarum familiarum illarum quoque dicitur habere medietatem, ut per Imol. in clem. plures numer. 4. in fin. de iur. patr. add. ad Gregor. XV. decisione 252. num. 23.

Secundum patet obiectum tollitur ex verbis instrumenti presentacionum ibi, presentatus, & presentatus coram Illustrissimo Domino Episcopo, &c. quibus cum sit emissa à Notario f. de presentacionibus rogato coram testibus adhibenda est fides Rot. decif. 412. num. 2. part. 1. recentior. decif. 576. num. 3. & ibi add. num. 16. coram san. mem. Greg. XV. nihilque refert ut ipsi patroni comparuerint coram Episcopo, an vero ipse presentatus instrumentum sue presentacionis coram Episcopo exhibuerit, Lap. alleg. 75. sub num. 3. vers. sed prædictis emittibus non obstantibus Lanoert. de iur. patr. lib. 2. part. 2. quest. 4. art. 3. num. 1. Luth. de re benef. lib. 2. qu. 6. n. 38. prout in casu nostro exhibuisse Calciarum

10 conuincitur ꝑ vltierius, quia intra quadrimestre, postquam suplicauerat Episcopo pro obtinenda institutione à tacita illius denegatione appellauit ad Sanctissimum, & de supplicatione, ac appellatione constat ex publico instrumento dato in Summ. præterita positionis pro Lo. Antonio nu. 2. neque ad hunc effectum obstat, quod dicta appellatio non fuerit interposita coram Episcopo, sed coram Notario, quia hodie non agitur de eius prosecutione, sed solum adducitur ad probandam exhibitionem presentationum factam coram Episcopo, & instantiam pro institutione oculariter apparentem ex supplicatione in dicto instrumento appellationis inserto, quæ negari non potest quin ex ipso instrumento probetur non secus ac appellatio illam in necessarium antecedens supponens, vt in proximis terminis respondit Rot. penes Cauer. decis. 197. num. 7.

Quo magis, quia paulò post interpositam appellationem idem Calcarius appellans computuit coram Eminentissimo Datario, & loco institutionis, & gratificationis à Ordinario petite, eique tacite, vt supra denegate supplicauit pro gratificatione apostolica, ac eam obtinuit, quod solum sufficere videtur ad victoriam, quia vt ponderauit Rot. in Firmata Iurispatronatus 18. Novembris 1631. §. altera coram Reuerendissimo Terracinenſi Datario non ꝑ concedit similes gratificationes, nisi viſo consensu patronorum, & in §. seq. 11 subditur sufficere, quod ꝑ de tali consensu constitutur etiam ex simplici nominatione facta à patronis iuxta decis. 12. Accill. num. 3. de inrepar. quam sequitur Cauer. decis. 28. num. 4. Buratt. decis. 481. num. 6. & 7.

Non obstat, quod in literis gratificationis apostolicæ adſit clauſula si im eſt, quodque debuissent coram Datario exhiberi presentationes intra quadrimestre, quia clauſula si ita eſt referenda eſt ad natiuitatem iurispatronatus, & medietatem patronorum, vel valoris, non autem ad patronorum consensum coram Datario exhibitum, & sine quo vt dicebam gratificatio non emanasset. Quod verò quadrimestre ꝑ tempore gratificationis expiraſſet per paucos dies non eſt momenti ſtantis instantiis, vt ſupra intra quadrimestre pluries repetitis coram Ordinario eiusque malignoſa dilatio-
14 ne in iſtituendo, à qua tandem fuit appellatum ꝑ vt potuit Rot. in Felten. Canonicius 5. Decembris 1603. coram Ortmbergo imprefſi. apud Marchef. de commiſſ. tom. 2. fol. 84.

Tandem exaduerso negata iuſtificatio valoris per non exceſſum ducatorum 14. beneficij prius à Calcario obtenti, quod imò aſcendere ad ſcut. 70. monet deponunt teſtes facile conuicti aduertendo, quod ſcut. 70. monetæ illarum partium, vt conſtat ex datis in hodierno Summ. Calcarij num. 2. num. 2. non excedunt
15 ducatos 35. auri de Camera, ꝑ de quibus detrahendo onera miſſarum à Rectore celebrandarum, vt debet Caſſad. decis. 19. num. 1. & 2. de praben. Cauer. decis. 462. num. 1. Add. ad ſan. mem. Greg. X V. decis. 245. nu. 12.
16 ac attenta ſexta parte, quim ꝑ ad ſaluandam malam expreſſionem valoris Rota concedere ſolet, Maur. decis. 182. num. 4. decis. 220. num. 5. decis. 327. num. 7. Buratt. decis. 826. nu. 3. in ſu. & inter recent. decis. 774. n. 6. par. 2. excludit ſuſſicte valoris natiuitatem in ducatis 14. per non exceſſum, quem ſatis probant teſtes Calcarij, cumque agatur de valore obtenti ꝑ non eſt rigide procedendum, Seraph. decis. 924. num. 2. Greg. XV. dec. 13. num. 6. cum aliis relatis in Placentina Canonicius
17 16. Decembris 1647. coram R. P. D. me Rojas.

Et ita decilum vtrique parte informante.

CATHACEN. PRÆTENSÆ OBEDIENTIAE.

Lune 23. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Exemptio concessa Societati Iesu à Summis Pontificibus à superioritate, & iurisdictione ordinarij comprehendit etiam ius reuerentiali debitum Episcopo, & talis exemptio suffragatur nedum Collegiis eiusdem Societatis, sed etiam Ecclesijs eidem Collegiis accessorie vnitis; & ex quibus vnio accessoria probetur?

SVM MARIVM.

- 1 Societas Iesu à Summis Pontificibus habet amplissima privilegia exemptionis, tam respectu personarum, quam bonorum ab omni superioritate iurisdictione & correctione ordinariorum.
- 2 Exemptio, quando est plena eximit exemptionem etiam ab ipso iure reuerentiali prestando Episcopis, seu si exemptio non est plena.
- 3 Exemptio competens Societati Iesu suffragatur etiam Ecclesijs eius Collegiis accessorie vnitis, & num. 6.
- 4 Vnio accessoria extinguit ritulum, & nomen beneficii, sine Ecclesia vnita, eamque efficit pradium illius, cui vnio fit.
- 5 Et de tali vnione iudicare, vt de incremento per aliam vnionem contingente.
- 6 Vnio accessoria resultat ex illis verbis perpetuo vnimus annectimus, & incorporamus.
- 7 Vnio vbi sit per incorporationem, res vnita incorporatur principali, & efficitur eius membrum.
- 8 Exemptio à iure reuerentiali Episcopi non potest ab ipso Episcopo prescribi minori spatio, quam quadraginta annorum.
- 9 Ius obedientiale potest contra Episcopum prescribi, prescriptum quando in prescribente concurrat ritulum exemptionis.
- 10 Causa, ob quam quis teneatur alicui obedientiam prestare probanda est ab eo, qui illam præterdit.

DECISIO CCCCXXI.

Possidet Venerabile Collegium Societati Iesu in Ciuitate Cathacensi Ecclesiam sub invocatione Sancti Leonardi Abbatii nuncupatam à fel. record. Gregor. XV. de anno 1579. illi perpetuo vnitam, & incorporatam, cuius ratione præterdente Reuerendissimo Episcopo Cathacensi sibi ab eiusdem Collegij Rectore præstandum esse obedientiam, quam cæteri Ecclesiarum Rectores præstare solent in festiuitatibus Assumptionis Beatissimæ Virginis Mariæ, & consecrationis Ecclesiæ Cathedralis, emanarunt in partibus duæ sententia à quibus deuoluta per appellationem toto negotio ad Rotam, mihi que commissio proposui hodie vbiuim, An Rectore Collegij teneatur ad præstationem obedientiæ præterente per ordinarium Cathacensem, quod fuit negatiue resolutum.

Habet enim Societas Iesu ꝑ Summis Pontificibus Paulo III. & Gregorio XIII. amplissima privilegia exemptionis tam respectu personarum, quam bonorum quorumcumque ac omni superioritate, iurisdictione correctione Ordinariorum, vt legitur in constit. 89. Pauli III. Bullar. tom. 1. §. 13. fol. 564. ibi ipsamque Societatem, & vniuersos illius Socios, & personam ipsamque

illamque bona quaecumque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum, eximimus, & liberamus, ac sub nostra, & prefata Sedis protectione suscipimus, quae privilegia Pontificia, ac verbis adeo amplius concepta important exemptionem ꝑ etiam ab ipso iure reuerentiali alias praestandam Episcopis, licet secus sit in exemptione non plena, vel data ab Episcopo iuxta veritatem Doctorem opinionem, quam amplexi fuerunt *Inf. in l. in ius vocari* §. *patronum il secundo in 4. notab. num. 5. in fin. vers. l. m. 7. post med. vers. sed de exemptionis per Papam de off. ordin. & in cap. cum inter 13. sub m. n. 4. circa med. de sent. & de re iudic. Abb. in cap. cum venerabilis 21. num. 4. in fin. de censu. Mandos. in tract. de signat. grat. verb. exemptionis ab Episcopo suam autem exemptionem sol. 121. a tergo Rodriguez. canon. quest. 100. 2. quest. 64. artic. 9. per 101. Erasimus a Klokier. de iurisdictione ordin. in exemp. par. 4. quest. 34. num. 3. vers. utrumque Lothier. de re benef. lib. 1. quest. 15. num. 32. Pui. dec. 114. vers. se in lib. 3. in corr. Seraph. decif. 1023. n. 19.*

Eademque exemptio ꝑ suffragatur etiam respectu huius Ecclesiae Societatis Collegio accessorie vnita, esto quod illa ante unionem praestitisset Episcopo praetulum obedientiam (quod tamen negatur) quia vnio accessoria facta ꝑ extinguit prius titulum, ac nomen Ecclesiae vnicae, eamque efficit partem; & praedium ipsius Collegij *Oldr. conf. 159. num. 15. ad fin. & nu. 16. & 17. Ferret. conf. 142. sub m. 5. vbi quod de tali vnione iudicatur, vt de incremento ꝑ per alluionem contingente, Ludovic. Bell. conf. 59. num. 17. & conf. 195. num. 3. Mus. decif. 1224. n. 3. Canaler. decif. 330. m. 5. Rot. inter recentior. decif. 710. m. 2. par. 2. decif. 140. n. 4. num. 15. in fin. & segg. part. 7. vnde quemadmodum Episcopus obedientiae huiusmodi praestationem non praestedit, nec praestendere potest à Rectore Collegij respectu Collegij, ita pariter, nec respectu huius Ecclesiae, quae est eiusdem Collegij membrum, vt ex *tex. in cap. recedentes 8. ceterum de stat. monac. tradit in terminis exemptionis, Barbos. de poss. Episc. alleg. 105. num. 17. in fin. post Felinus in cap. in nostris sub num. 30. infr. med. vers. & c. conuersi de refer. fuisse verò Ecclesiam accessorie vnitam ꝑ denotant verba vnionis ibi, perpetuo vniamus, amectimus, & incorporamus iuxta theoricam, quam originaliter tradit, Ang. conf. 1247. infra med. vers. sed vbi fuit vnio, vbi ponderat, quod si sit vnio per incorporationem, ꝑ quia res vnita incorporatur principali efficitur eius membrum, & sequitur Ferret. d. conf. 142. sub m. 5. vers. & quando Castrop. oper. moral. tom. 2. tract. 12. diff. 16. p. 1. 2. §. primo sub m. 11. vers. si autem post Mandos. super reg. 12. cancell. quest. 1. m. 6. Haid. de incorporat. benef. par. 1. cap. 3. sub numer. 3. vers. man si sit vnio, & vers. tamen incorporatio Gratian. discept. 191. n. 2. & 3.**

Neque Episcopus aduersus huiusmodi priuilegia allegare potest se praestitisse hoc ius obedientiale, quia actus in id eliciti ex libris cathedralis, quibus dubitari potest an sit praestanda fides in praedictum Collegij Episcopo non subiecti prout praestanda non est fidei extrajudiciali exaduerso producta non concludunt possessionem tricennariam à tempore factae vnionis, cum tamen quatuordecim ꝑ requiritur, *Butr. in cap. peruenit n. 18. de censu. quem refert, & sequitur Bald. de precrip. par. 5. princ. quest. 12. num. 8. inter tract. Magnific. tom. 17. fol. mibi 91. a tergo Bertrach. de Episc. lib. 4. par. 2. princ. quest. 20. num. 54. inter esd. tract. tom. 13. par. 2. fol. 328. imò cum ad ius fides contraria de obedientia nusquam praestita, & ex ipsis libris Cathedralis nullus actus obedientialis eliciatur*

10 de anno 1605. circa Collegium ꝑ contra Episcopum quatenus opus esset libertatem tanto tempore praestitisset, *Ruin. conf. 117. sub numer. 13. vers. non obstat lib. 1. Jacob. de Leonard. inter conf. d. Bru. conf. 117. num. 138. Aym. conf. 111. numer. 21. & seg. Siluan. conf. 159. num. 11. & 12. aliique relati à Moder. Carpen. contron. foren. cap. 110. num. 12. maxime accedente titulo supramemoratae exemptionis, & quia exaduerso causa alii qua, ob quam ꝑ praeterea obedientia praestari debet non probatur, vt de iure requiritur ex traditis per Bald. in l. cum aliquis 21. n. 9. C. de iur. deliber. quem refert, & sequitur, Adasard. concl. 117. n. 17.*

Et ita decifum informante solum Collegio post plurimas citationes contra Episcopum excuras.

CRACOVIE. PRÆPOSITVRÆ SANCTI FLORIANI.

Veneris 27. Maij 1650.

ARGVMENTVM.

Ab institutione appellare permittitur, quando ad eam fuit iudicialiter processum, secus si extrajudicialiter, & redditur in decisione ratio inter vnus, & alterum casum; Statutum, siue Constitutio mandans à gratificatione nullam admitti reclamationem intelligitur de gratificatione extrajudiciali tantum, non autem de iudiciali. Institutio debita est praesentato à maiori parte vocum, licet praesentatus à minori maioribus polleat qualitatibus, neque hoc casu locum habet gratificatio concessa Episcopo in casu discordiae.

SVMMARIVM.

1. *Attentum sunt omnia gesta intra decem dies ad appellandum, in quapto sententia appellationem suspensivam admittit.*
 2. *Appellatio suspensiva etiam ab institutione datur si fuit iudicialiter processum, secus vero si extrajudicialiter, & redditur ratio num. seg.*
 3. *Instituto de sui natura non comparet contradicere est meri interlocutoria, nec sortitur naturam diffinitivam, nisi inter institutum, & instituentem, qui institutionem reuocare non valet, secus contradiatore comparente, & formato processu, tunc vim diffinitivam habet.*
 4. *Iudicialiter fuisse processum probatur, ex contradictionibus citationibus, ac decretis, quae iudicalem processum efficiunt.*
 5. *Statutum, seu ordinatio Academia Cracoviensis mandans quod à gratificatione per Episcopum facta inter praesentatos reclamari non possit intelligenda sit de gratificatione extrajudiciali non de iudiciali, de qua nominatio non loquitur.*
- Gratificatio extrajudicialiter concedi solet, ibid.*
Constitutio prohibens appellationem suspensivam intelligitur, quando fuit extrajudicialiter processum, secus si fuit processum iudicialiter, ibid.
6. *Constitutio prohibens appellationem suspensivam, vt locum habeat illius forma servanda est.*
 7. *Iudici afferenti de aliquo actu à se gesto non creditur, & quid si verba sint à Notario prolata?*
 8. *Consequens ex sola praesentia non presumitur, quando ex facti circumstantiis contrarium suadet.*
 9. *Verba, cum parte maiori, vel duabus, quid importent?*
 10. *Gratificatio, siue collatio iniuncta Episcopo cum*

parte maiori, vel duabus fieri nequit, nisi maior vel due partes eque principaliter cum Episcopo votum proferant in gratificatione, siue collatione.

- 11 Presentiam alicui alicui præbere aliud est, & aliud facere, & votum proferre.
- 12 Appellatio semper datur a sententia iniusta.
- 13 Instructio debita est presentato a maiori parte patronorum, non attento quæ ex presentatis maioribus polleat qualitatibus.
- 14 Gratificatio in casu discordie concessa Episcopo non est extendenda ad exclusionem presentati a maiori parte patronorum habentis ius ad rem.
Ius ad rem questum dicitur presentato a maiori parte patronorum, ibid.
- 15 Iuri quævis ex presentatione maiore partis patronorum derogatum non censetur per facultatem gratificandi Episcopo concessam in casu discordie.
- 16 Gratificatio in casu discordie concessa intelligitur servata iuris communis dispositione, videlicet quod presentatus a maiori parte patronorum præferatur, & sit arbitrio boni viri.
- 17 Appellanti præiudicari nequit per Iudicem appellationis recyendo appellationem in causa appellabili.
- 18 Lis per appellationem simpliciter admissam adhuc durare dicitur.
- 19 Attentata etiam per viam nullitatis renovari possunt per secundum Iudicem.
- 20 Maxime quando in commissione adeo fecit, ut renovandi attentata.
- 21 Possessio beneficii quando est attentata venit sequenda, ne in beneficiis de iure viuisus ingressus, & attentatus suatur commodo viuisus possessione.

DECISIO CCCCXXII.

C Apta quæ fuit possessio huius Præposituræ a Sigismundo Grigieronis infra decennium a die sententiæ late a Reverendis Episcopo Cracoviensi vti Cracoviensis Academicæ Cancellario ipsum Sigismundum quamvis a minori parte patronorum nominatum inhibendum esse pronuntiatis reiecto Stanislao Iurkoreski a maiori parte presentato attentata, ac proinde sub sequestro ponenda in sit discutendum hodie propulsi, & affirmatiæ Rota respondit.

Quicquid enim intra decem dies vigore sententiæ geritur attentatum est, quando sententia appellationem suspensivam recipit cap. non solum de appellat. in 6. gloss. in c. dilectis ss. verb. exequendam de appellat. cum aliis allegatis in Cracoviensis. Præpositura 30 Ianuarij 1645. coram R. P. D. meo Versosio, & in Melchitana Commenda de Paours 13. currentis coram R. P. D. meo Cerro.

Recipit vero appellationem dicta sententia Domini Episcopi Cracoviensis, quia etiam ab institutione fuit appellare permittitur quando ad eam processum fuit iudicialiter, licet secus sit in extrajudicialiter, vt post Gemin. Franc. Calder. & alios ibi allegat. decisum fuit in d. Cracoviensis. Præpositura coram R. P. D. meo Versosio, & quæ ratio diversitatis, quia institutio de sui natura f non comparante contradicte est mere interloquutoria, nec sortitur naturam diffinitivæ nisi inter institutum, & instituentem, quia videlicet institutionem renovare non valet, vt in c. si de elect. in 6. notat Lap. n. 6. Franc. n. 7. Ancho. sub n. 4. in s. qu. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 13. nu. 81. At comparante contradicte iudiciali quoque formato processu cum causæ cognitione

habet absolute vim diffinitivæ, & grauat competitorem, vt reprobat contraria sententia Cenall. qu. 693. n. 31. tradit Garz. de benef. part. 9. c. 4. nu. 16. & seg. & præsertim n. 16. Lotther. d. qu. 13. n. 80. & qu. 42. n. 14. Rot. dec. 6. n. 2. par. 2. dec. 227. ex nu. 4. lib. 2. par. 3. diuers. dec. 197. n. 1. & 2. par. 2. recent. Fuisse autem iudicialiter f in causa nostro processum demonstrat nedom tenor ipsius sententiæ, sed etiam decreta, contradictiones, & citationes præcedentes quæ iudicalem processum efformant, cap. formæ de verb. signif. Lambert. de iure patr. lib. 2. par. 2. qu. 11. art. 4. n. 1. & 4. Cassad. dec. 18. in fin. de præben. Rot. dec. 266. num. 1. & segg. lib. 3. par. 3. diuers. & in Calaguritana Beneficij 27. May 1641. coram R. P. D. meo Peusingero.

Non obstat statutum f seu ordinatio Academicæ mandans servari sine omni contradictione quicquid Episcopus Cracoviensis gratificando censuerit, tum quia cum non loquatur nominatim de gratificatione iudicialiter concessa intelligenda est de extrajudiciali, pro vt regulariter concedi solet cap. concertationi ibique Gemin. num. 3. de appellat. in 6. & in puncto similis Constitutionis, Rot. in Calaguritana de Ollanary 22. Martij 1604. coram bon. mem. Penia in Luten. Sar. 2. nen Iuriss. aponatus 22. Iunij 1615. coram bon. mem. Reuboldo impref. part. 3. rec. dec. 691. sub n. 2. in Calaguritana Beneficij 23. Iunij 1645. coram bon. mem. Arguelles, Gonz. super reg. 8. Cancell. poss. gloss. 9. in annot. contr. null. num. 27. & num. 216. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 13. num. 84. & segg.

Tum etiam quia vt dictæ Constitutioni locus fieret f probandum exadverso esset illius formam fuisse servatam, vt notant Doctores in cap. pastoralis de appellat. & in cap. super quæstionem 27. §. porro de off. deleg. tradit Buer. num. 6. Bald. num. 5. Felin. num. 7. in fin. Rot. in puncto clausula prohibens appellationem dec. 91. n. 10. coram san. mem. Gregor. XV. Quod non probatur imò constat de contrario cum Dominus Episcopus non gratificauerit cum parte maiori, vel duabus, quo casu eadem ordinatio gratificationem sine contradictione servari præcipit, sed solus vt apparet ex ipsa lectura sententiæ, in qua licet afferretur se pronuntiare in presentia, f & personalis assistentia Rectoris, ætrium Decanorum Academicæ ibi nominatorum illi de hoc non adhibetur fides: quicquid dicendum esset si ea verba non essent Iudicis, sed Notarij, cap. prudentiam de off. deleg. Franc. in c. cum plures num. 1. eod. tit. in 6. Felin. in c. quoniam contra num. 34. de probat. Soc. conf. 47. num. 15. lib. 4. Meuch. conf. 439. num. 28. Rot. dec. 450. n. 12. in fin. par. 2. rec.

Eo minus, quia ex publico instrumento dato in Summario Stanislai nu. 10. apparet Rectorem vna cum duobus Decanis maiorem partem constituentibus votum protulisse pro Stanislao eadem die late sententiæ ab Episcopo, & de eiusdem sententiæ nullitate dixisse, vnde vltro colligitur, quod eorum presentia, & assistentia tempore sententiæ esto quod vera esset, non ideo induxisset consensum, qui ex ipsæ præsumi non potest quando alie circumstantiæ facti contrarium lucent, vt post alios quos allegat tradit Felin. in cap. non nome num. 6. de præsumpt. quem sequitur Seraph. dec. 708. num. 4. & relatus a Modern. Capotota Bononien. de elect. par. 1. c. 3. dub. 23. n. 5. Rot. dec. 377. num. 42. par. 5. recent. Cumque verba illa ordinationis f cum parte maiori vel duabus directæ ad Rectorem, & Decanos ad quos omnimodum regimen huius, & aliorum negotiorum ex eadem ordinatione principaliter spectat, importent quod maior, vel due partes f æque principaliter, ac Episcopus votum proferre debeant in gratificatione iuxta theoriam, quam

quam ex *tex. in l. i. i. i. extores §. nihil differe. ff. leg. i. tra-*
dit in terminis collationis Feder. de Sen. cons. i. num. 8.
Abb. cons. 57. sub m. 3. vers. Et si in creatione par. i. Prob.
ad Monach. in rubr. de iure par. in 6. n. 10. & 11. Rot. in
Montis alii Beneficij 28. Junij 1645. §. maior coram me, vt
etiam declarauit obsecrante inter has ipsas partes,
quia Episcopus aliud decretum super quodam emergenti
tulit ne dum in personali assistentia Rectoris, &
Decanorum sed etiam de eorum voto, vt legitur in
Summario Sanislai sub nu. 15. Litt. A. non iussit
maioris, vel duarum partium presentia, & assistentia,
¶ quia illud est t. assistere, vel actui alterius præbere
presentiam, aliud facere, & votum profect, l. i. ff. offe.
affissor. Bald. in l. omnium num. 9. vers. Et hoc est verum,
Cirellan. ibique Bart. Alex. & alij, quos in proximis
terminis refert, & sequitur Moler. Capaccius Bononi-
nien de elect. par. i. cap. 2. dub. 22. nu. 4.

Verisimur præterea extra terminos ordinationis
 12 propter notoriam t. sententia Episcopi iniustitiam,
cap. p. i. v. l. 33. de appellat. ibique Abb. numer. 17.
Pat. decis. 4. 4. n. 3. lib. 3. in corr. Rot. decis. 56. n. 4. par. 4.
diuers. decis. 461. sub num. 2. par. 1. recent. quia relicere
non debuit Stanislau habentem vota maioris partis
non solum Rectoris, & Decanorum, sed etiam omni-
um professorum Accademie, ad quos ex donationi-
bus Regis Apostolica auctoritate suffulcis iuspa-
 13 *tronatus spectat, quique ideo insistentus erat t. non*
attento quils ex presentia maioribus polleret, cap. 1.
inella gloss. verb. Cum maioribus de iure pat. Cusar. in
reg. peccatum par. 2. §. 7. num. 2. Cutrier. Canon. qu. lib. 2.
cap. 11. num. 20. Garz. de benef. par. 9. cap. 2. num. 257.
Seraph. dec. 875. nu. 2. Rot. dec. 202. num. 1. par. 2. recent.
dec. 942. num. 1. curiam bon. mem. Buratto.

Neque enim ordinatio que dumtaxat concedit
 14 gratificationem Episcopo t. in casu discordie Rectoris,
 & Decanorum extendenda est ad exclusionem
 presentati a maiori parte aliorum patronorum, & sic
 habentis ius ad rem ex huiusmodi presentatione que-
 situm Hoff. in cap. cum Bertoldus sub num. 5. vers. solum
 de reind. Seraph. decis. 1238. num. 4. & decis. 1274. num. 1.
 Buratto. decis. 481. num. 5. cui neque per facultatem gra-
 15 tificandi concessam Episcopo in casu t. dumtaxat discor-
 dia Rectoris, Decanorum, neque per regimen, &
 ordinationem omnimodam vniuersitatis eisdem
 Rectori, & Decanis tribuam, derogatum censetur
 Sarnen. super reg. de iure quas. non tollen. quest. 1. num. 8.
 segg. Garz. de benef. par. 4. cap. 3. num. 20. Rot. decis. 7.
 infra mod. vers. verum est de preben. in non. decis. 52. nu. 3.
 16 par. 2. recent. Sed tam gratificando t. quam regimen
 intelligitur concessum seruata semper iuris commu-
 nis dispositione presentatum a maiori parte patro-
 norum præferentis, & sic arbitrio boni viri, quod
 solum tributum censetur, Castr. consil. 335. num. 3. lib.
 Alex. consil. 129. num. 53. lib. 1. Dec. cons. 493. nu. 16. in fin.
 Sect. in consil. 129. num. 54. lib. 1. Fab. de Anna consil. 75.
 num. 28. segg. lib. 1. & in proximis terminis Molon.
 de primis lib. 2. cap. 5. sub nu. 69. vers. si vera electio Rot.
 in Calagartana Beneficiorum 27. Novembris 1648 §. Et
 hic coram me.

Tandem non obstat, quod Reuerendissimus Nun-
 tius Apostolicus, ad quem t. sententia Episcopi appella-
 tio deuoluta erat iuxta inhibitionem moderatam
 fuerit vigore sæpe memoratæ ordinationis, quia
 17 Index appellationis t. non potest appellationem in
 casu appellabilibus reiciendo appellanti præiudicare
 l. eo 6. Cod. interpellat. & stante appellatione pos-
 sita ad Papam interposita, & per signaturam sum-
 18 pliciter admissa adhuc t. eadem lis durare dicitur
 Feder. de Sen. consil. 98. num. 5. in fin. quæque intra
 Pars Secunda.

decem dies inacta fuerint ante inhibitionis quo-
 19 derationem possunt adhuc t. a secundo Indice appella-
 tionis reuocari, saltem per viam nullitatis Rot. dec.
 20 435. sub nu. 8. & n. 9. apud Peniam, maxime t. attentata
 facultate redocandi contenta in commissione Rotali,
 Rot. decis. 759. num. 8. par. 7. recent.

His consequens est, vt possessio Sigismundi quæ
 21 attentata est ponatur sub t. lequestro iustia rationa-
 bilem stylum Rotæ, ne videlicet in beneficiis bus ge-
 tur viciosus ingressus, & attentans fruatur commodò
 vitiose possessionis, Caside Grass. decis. 1. num. 2. de ap-
 pellar. Rot. decis. 616. n. 3. par. 1. diuers. dec. 691. n. 1. par. 3.
 rec. & in aliis relatis in supracitata Meluitana Com-
 mende de Vauurs coram R. P. D. meo Cerro, & in Craco-
 nien. Præpositura coram R. P. D. meo Verosio.

Et ita decilum vtrape parte informante.

FIRMANA PECUNIARIA.

Veneris 10. Junij 1650.

ARGVMENTVM.

In hac decisione plenè discutitur, an solutio facta
 à Depositario cedat in causam primæ, vel secunde
 depositariæ ad effectum liberandi primum fideiussor-
 rem? Solutio an, & quando dicatur coacta? Appel-
 latio suspensua non permittitur, vbi agitur de re-
 frimentis, quæ paratam habet executionem. Cessio
 iurium reportata dummodo contra cedentem non re-
 torqueantur non operatur, vt cessantius ex alia
 actione sibi ex propria persona contra cedentem com-
 petente agere nequeat? Repetitioni indebiti soluti ve-
 locus fit, quenam requirantur? latè in decisione
 declaratur.

SVMARIVM.

- 1 Desolentur quod ex pluribus causis sit omnibus æque
tribui debet.
- 2 Confessio etiam implicita nocet consentienti.
- 3 Empior præsumitur elargiri quod melius est.
- 4 Testes de facto proprio deponentes plenam merentur
fidem, quando eorum dicta admittuntur, quan-
vis non sint examinati formiter.
- 5 Probatio plena resultat ex pluribus presumptionibus
simul iunctis etiam in re graui præiudicij.
- 6 Depositarius tenetur eandem rem penes se deposita-
tam consignare.
- 7 Obligatus aliquam rem consignare præsumitur eam
consignasse ad formam sue obligationis.
Depositarius præsumitur consignasse rem depositam
iuxta formam sue obligationis ibid.
- 8 Traditio seu consignatio facta præsumitur in causam
debitam ad formam obligationis, dum nil aliud est
expressum.
- 9 Aferenti maiorem quantitatē alicui fuisse consi-
gnatam, quam ipsi debita sit incumbit onus pro-
bandi.
- 10 Depositarius de non confirmatus non præsumitur in
præiudicium fideiussoris secunde depositariæ transi-
disse in secunda depositaria, quod ei supererat in
prima, quæ presumptio cessat quoties appareat depo-
sitarium in sua prima depositaria computa redi-
disse, & non. 11.
- 11 Alius enim præsumitur in propriis vsus conuertisse
num. 12.
- 12 Depositarius post expirationem depositarii, & sequentem
decisionem non potest in præiudicium fideiussoris
debitor declarari.

D

14 Labor continens partem crediti, & debiti potest quoad partem crediti acceptari, quia contra scribentem plene probat, & reiici quoad debitum dum aliunde non iustificatur. num. 15.

16 Res sufficit offerre, & dubia reddere probationes altiori, ita ut ei incumbat onus probandi plenè & concludenter suam intentionem ad elidendam exceptionem rei. num. 17.

18 Metu coactionis inducitur à decreto habente executionem paratam.

19 Pro re frumentaria datur via executina ex privilegio Annone.

20 Declaratio facta à creditore de agendo contra unum ex pluribus obligatis non excludit quòd possit de inde agere declaratione non ubi plane etiam contra alios.

21 Fideiussor non tenetur nisi post liquidatum debitum.

22 Appellatio necessaria est ubi protestationes, & contradictiones concurrunt.

23 Appellatio suspensiva non datur ubi agitur de re frumentaria, & de obligatione Camerali viam executinam habentibus.

24 Liquidatio necessaria non est, quoties res oculis corporis subiicitur.

25 Actus gestus à Procuratore non habente mandatum non relictur.

26 Regulator Civitatis durante Magistratu molestari nequit.

Tale enim privilegium non suffragatur, nisi à die capta possessionis officij. num. 30.

27 Ratificatio nunquam inducitur nisi in articulo particularis notitia probetur, & deset.

28 Cessio iurium reportata dummodo contra cedentem, reverteri non possint, non excludit quin cessionarius passus ex alia actione sibi ex propria persona contra cedentem competente, & numer. 29. & vide num. 47.

29 Actus gestus durante metu coactionis omnes coacti censentur quantum in singulis contraditio non reperitur.

30 Actoris in tempore suam intentionem non iustificans excusari debet stante impedimento.

31 Libros fiscalium datur commodis videndi in aliquibus foliis, in quibus solutiones adnotantur non excludit potest inferri, quod eidem fuerit permissum videre in aliis foliis, seu lectis.

32 Solutio semper credit in causam antiquiorem ex præsumpta voluntate debitoris. Declara. num. 36. 37. & 38.

33 Debitor nequit in preiudicium fideiussoris aliquem consensum prestare.

34 Solutio facta à debitore habente plures fideiussores non præsuntur in causam antiquiorem, præsertim quando pro alia causa adest particularis conventio. num. 37.

Et occurrit voluntas debitoris, quæ etiam ex consiliis elicitæ contrarium præsumptionem tollit. num. 38.

35 Repetitio indebiti ubi locum habet attendi non debet, an qui soluit sit debitor, sed qui recepit creditor sit. Contrarium num. 40. & sub n. 41. refertur distinctio Accursij communiter recepta, & num. 42. & 43. concordantur leges in contrarium allegatæ, & adducuntur DD. hanc distinctionem approbantes.

44 Solutio an in dubio facta præsuntur nomine debitoris? num. 45.

46 Fideiussor in actu solutionis reportando iurium cessionem censetur nomine proprio, & animo deliberato

soluisse ad effectum se à fideiussione liberandi non autem contemplatione debitoris.

48 Indebitum ignoranter solum præsuntur.

DECISIO CCCCXXIII.

Plene probatum censuerunt hodie Domini non de. buisse Saninum Civitati Firmi (scut. 1814. quæ ex causa secunde depositarie frumenti à Leonardo Bentiuelo administratæ soluit de proprio eidem Civitati. Constat siquidem calculum, in quo dicta depositaria creata fuit debitrix Rubrorum frumenti 180. errorneum esse in aliquibus partibus, quibus emandatis censetur debitum evanescere.

Eorum prima est Rubrorum 100. frumenti Communitati S. Ginesi currente secunda depositaria venditorum, quæ dictus calculus adhibitis credito prime depositarie, pertinet autem ad secundum facile dignoscitur, si ut omnes decisiones hinc inde hactenus reportatæ constantissimum habent verisimile depositarie creditum distinguatur iuxta qualitatem frumenti, tribuendo nimirum priori vetus, posteriori novum. Quale fuisse præfatum Communitatibus S. Ginesi ponit in claris liber ipse Civitatis adiectæ signatus Litte L. quippe ibi pro quantitate dictorum Rubrorum 100. cum supposito, quod consignat Communitati fuissent post mensem Martij, Bentiuelo Depositarius creator debitor crescentium, quod ex speciali conventionem de frumento novo duntaxat non autem de veteri debebat, & insuper detecta post modum in substantia dicti suppositi, cum vetere Communitas ea Rubra recepit de mense Ianuarij, quo casu etiam de fitimento novo crescentium non debebatur, idem liber corrigendo hunc errorem fecit Bentiuelo è conspectu dictæ patriæ debiti occasione crescentium defalcum similis quantitas, creavitque depositarium creditoem tot salmarum frumenti, quot dicta occasione debitorum, ut supra descriptæ, ibi, & più deue hanter some cinque, quarte cinque, e coppone, e mezzo di grano per essergli defalcato da Signori Regulatori per haver mesurato la Rubbia cento di grano alla Communità di S. Ginesi per essergli fatto debito come all'incontro.

Nec obstant verba statim subsequencia, ibi, & anco lo sgrano del grano, che non haueva esseto, unde exaductio inferitur quod defalcum processerit etiam ratione frumenti à depositario non exacti. Quia isto quod dux fuissent causæ defalchi, nempe sequium frumenti non exacti, & consignatio Rubrorum centum frumenti facta Communitati, quorum crescentium in debitum depositarij errorne Civitas antea retulerat, † negari non potest quin utriusque saltem causæ defalcum tribui debeat. l. 3. §. ex pluribus ff. acq. poss. Signorol. conf. 167. n. 1. Cancr. uar. resol. tom. 3. cap. 3. n. 102. & 203. Menor. decis. Aragon. §. n. 68. quodque Civitas creando depositarium debitorum crescentium frumenti d. Communitati consignati illud frumentum novum fuisse implicite † agnoverit, ac facta fuerit, quod sufficit. Agid. decis. 633. anse num. 1. Rot. in Marfien. Iurisdictionis 26. Ianuarij 1644. §. primus administraculum in fin. coram M.

Eo magis accedente fide duorum testium id ipsum affirmantium, quorum alter est ille met deputatus à Communitate S. Ginesi ad frumentum, ut supra recipiendum, alter præfatus consignationi fuit, & frumenti velturæ incubuit, & primus addit, quod non recepit si fuisset vetus, quia sic sibi Communitas mandauerat, secundus quod non recepit nisi fuisset novum, ut verisimile etiam † est cum ab

emprore

emptore electum praesumitur, quod melius est, ut per
Cresc. decis. 3. num. 3. de rescriptis. add. ad Gregor. XV.
decis. 346. num. 15. Reuerendiss. Vgellen. decis. 269. num. 11.
et 12. unde tanquam Testibus de facto proprio et ad
miniculatibus vltro, tum verisimilitudine, tum supra-
memorato libro Ciuitatis quamuis non formiter exa-
minati fuerint adhibendi est fides Caputag. decis. 234.
par. 1. Buratt. decis. 716. num. 3. Rot. recent. decis. 198. sub
num. 2. par. 1.

Novum pariter fuisse frumentum vltra quantita-
tem Rubrorum 490. consignatum pistoribus tempo-
re secundae depositariae, (& hac est secunda pariter
emendanda) probatur pluribus praesumptionibus si-
milis iunctis et ex quibus plena probatio resultat etiam
in re gratis praedicti Bald. consil. 2. num. 4. lib. 3. Soc.
Tun. consil. 32. num. 14. consil. 39. num. 14. lib. 2. Ciriac. contr. 291.
num. 21. Coc. decis. 297. num. 2. Rot. decis. 336. num. 4. et 7.
par. 2. recent. Prima praesumptio est, quia depositarius
tam de iure, quam ex pacto speciali in capitulis de-
positariae inserto tenebatur consignare Pistoribus
idem frumentum penes se depositum, ibi, quarta il-
lud Depositaro debba dare, e misurare l'istesso grano che
haara riceuuto per l'abbondanza, e non d'altra sorte di
qualissia per uso de fornari &c. cum enim propterea
tradere Pistoribus debuisset frumentum novum penes
se depositum, illud et iuxta formam suae obligationis
tradidisse praesumitur Ciriac. contr. 261. num. 5. Seraph.
decis. 1093. sub num. 7. vers. et praesumitur Buratt. decis.
464. num. 5. & fuit ponderatum in decisione huius cau-
sa ad 28. Iunij 1688. §. quartus error coram bon. me.
Merlino.

Secunda quia quoties Pistoribus traditum fuit fru-
mentum vetus expressa hac qualitas fuit verbis, vel
explicitis, vel relatiuis ad instrumenta, & acta de ve-
teriter mentionem facientia, quae ergo traditiones nul-
lam eiusmodi expressionem praeferebant, hae cen-
santur de frumento et non ad formam obligationis
depositariae ad tradita per Menoch. consil. 215. num. 69. et
sequ. Burd. consil. 554. sub num. 6. Rot. apud Gregor. XV.
decis. 621. n. 9. dec. 424. num. 6. et in d. 3. quartus error decis.
coram bon. me. Merlino.

Tertia quia impossibile est frumentum fuisse ve-
tus, cum Ciuitas non probauerit tantam quantitatem
frumenti veteris in secunda depositaria fuisse deposti-
tario consignatam quae summam Pistoribus vigore
primi instrumenti debitam excederet, ut probari
debuisset ab ipsa Ciuitate vetus frumentum illud
fuisse asserente Socr. conf. 24. num. 35. lib. 1. ex tex. in illa
glossa in l. iter. C. iudic. Aym. conf. 321. num. 14. Rot. dec. 220.
num. 2. et 3. coram bon. me. Greg. XV. et in Romana Datum
24. Iulij 1605. proceris 5. molilia coram me. Ne-
que ad hunc effectum sufficere Ciuitati allegare, quod
viri quidam depositariae fuerint idem depositarius, & in
fine primae remanerent in eius manibus frumentum
vetus sibi antea consignatum, et quod totum transfu-
sum fuerit in secundam, quia vt bene in puncto res-
pondit Rot. decis. 592. num. 6. vers. non obstat, et sequ. et
decis. 612. num. 3. et sequ. par. 5. recent. asserit translatio ad
damnum, & periculum Saini, qui in secunda tantum
depositaria fideiussit procederet si Beneficiarius deposti-
tarius in fine primae conductionis reddidisset com-
puta, prout tenebatur, itaque constaret apud ipsum ex-
istisse residuum frumenti veteris, ac de eo a Regula-
toribus Ciuitatis creata fuisset paritatis in computum
secundae depositariae, alias enim si gratis dicitur ex-
istisse in fine depositariae maiorem quantitatem fru-
menti veteris transfusi in secundam, & potius praesum-
itur quod depositarius frumentum vetus hoc est in
prima depositaria receptum in propriis vltus conuer-

Par. Secunda.

terio, ut ponderat Decian. consil. 1. n. 97. et sequ. lib. 1.
Gratis etiam allegatur, quod frumentum novum, siue
Communicari S. Ginepji, siue Pistoribus mensuratum
fuerit illud, quod tempore secundae depositariae resti-
tuerant debiores, quibus in prima fuerat frumentum
mutuatum, & ex hoc capite etiam si novum esset ad
primam depositariam spectauerit, quia nullibi con-
stat de huiusmodi restitutione de tempore dictae men-
surae; imò apparet dictos debitores postea sub die 24.
Maij fuisse interpellatos ad restituendum.

Ad firmandam autem quantitatem frumenti noui
consignati pistoribus tempore secundae depositariae
vltra debitam, vt supra vigore primi Instrumenti du-
stante prima depositaria celebrati, remissis oportet,
quod in eo Instrumento depositarius tribus Pistori-
bus nempe Io. Andreae Alexandri, Rodolpho Ricci-
no, & Petro de Grassis mensuratur promiserat Rubra
750. frumenti videlicet Rubra 250. pro quolibet Pisto-
re absumenda per totum mensem Augusti anni
1650. quodque durante prima depositaria dicti Pisto-
res receperint per totum mensem Iulij Rubra 250. ut
in secundo Summario Saini num. 3. ideoque remane-
bant mensuranda in dictam computum Rubra
499. frumentum itaque eisdem Pistoribus mensura-
tum tempore secundae depositariae referri non potest
in causam dicti Instrumenti, atque ita prima deposti-
tariae, nisi pro dicta rata Rubrorum 499. imò 490.
quia Io. Andreas alter ex dictis Pistoribus non rece-
pit integram Rubra 250. sibi promissa, sed solum 24. d.
Summ. num. 4. Vnde cum Pistoribus tempore secun-
dae depositariae mensurata fuerint Rubra 648. ex illis
rubra 158. cedere per necesse debent credito eiusdem
depositariae detractis dictis Rubris 490. a praefato in-
strumento proueniuntibus.

Emendanda postremo est paritatis Rubrorum 98.
descripta ad debitum Beneficioli sub die 15. Octobris
1651. in libro Ciuitatis signato L. non quia Beneficioli
illud receperit sed quia similis quantitatis in libro
signato B. fuerit descriptus creditor, ibi, per essendi
dado debito di detta somma al registro B. Neque enim
potuit Ciuitas de dicto mense Octobris postquam de
mense Augusti praecedentis secunda depositaria expi-
rauerat, et quod plus est depositarius decouerat
eundem depositarium in praedictum Saini fidei-
iussoris creare debitorem, ut per Bald. consil. 432. num. 1.
lib. 1. et consil. 399. num. 3. lib. 5. Gratian. disp. 287. num. 1.
et sequ. disp. 768. num. 7. et 8. Castil. decis. 22. num. 36.
lib. 1. Buratt. decis. 9. sub num. 1. vers. praesertim, et decis.
460. sub num. 2. Cumque dicti libri Ciuitatis, qui eius-
dem quantitatis Rubrorum 98. Beneficiolum credito-
rem, & deinde debitorem creant et sine diuersi, & in
aliis paritatis, vt supra demonstrabam erronei, licitum
est Sainio acceptare paritatem crediti sibi fauorabilem,
quae contra Ciuitatem scriberentem, plenissime
probat l. publica §. fin. ff. de pos. l. admonendi ubi notant
omnes ff. in iur. l. si aliquid C. donat. & recte cre-
ditam debiti et non aliunde iustificatam, ac incongruo
tempore, vt supra descriptam Felin. in cap. 1. num. 25.
vers. si autem de fid. instr. Menoch. de arbit. lib. 2. cap.
93. add. ad fa. mem. Gregor. XV. decis. 377. in fin. Rot. in
Romana Tutela de Ferratino 13. Martij 1595. coram
clar. mem. Cardin. Hieronymo Pamphilij, et in Papie.
bonorum 1. Iulij 1605. coram Ortembergio impress. apud
Marches. de commiss. tom. 1. fol. 895. & 896. Tanto magis
quia eadem paritatis debiti apparuit duplicata semel ni-
mirum in specie frumenti, & iterum in illius pretio,
ibi, della somma di scudi 785. & 50.

Ex quibus praedictarum trium paritarum errores
vltim est concludenter probati a Sainio, cui tamen

D 2

16 sufficeret offuscare, seu dubias reddere probationes
Ciuitatis, cum ex alleg. in *discurso causa per me aditum*
die 14. Junij 1647. §. *secunda inspectio*, Ciuitati in-
17 cumbat onus probandi quod summam à Sauiño solum
fuisse debitam eo quod Sauiñus non sponte, sed coac-
tè soluit, aut saltem metu coactionis ut apparet, quia
præcelleratne dum sub die 6. Maij arrestum persona-
le Sauiñi in Palatio Vicegubernatoris, sed etiam sub
die 17. eiusdem Mensis aliud præfati Vicegubernato-
ris decretum, quod ille impatiens fuit Ciuitati li-
centiam emendi frumentum sumptibus, & periculo
Bentioli, ac Sauiñi eius fideiussoris pro pretio, quo
repetiti posset, quod decretum coactionis metu in-
18 duxit, quia quod habebat executionem paratam, tum
19 ex privilegio annonæ frumentariæ, tum ex obli-
gatione Camerali, sub qua Sauiñus fideiussorat ex
alleg. in *discurso* §. *maximè in fin.* quibus additur
decijs. numer. 6. inter impress. apud Zacch. de obligat.
Camer.

Nec non quia ut dictus discursus ibidem ponderat,
Sauiñus protestatus fuit sepius nullam actionem
contra ipsum competere Ciuitati, sed esse dirigendam
contra Bentiolum, & Paccaronum eius fideiuf-
sores in prima depositaria, ad quam debitum spe-
ctat, ac tandem die 29. Octobris in protestatione
tunc emissâ addidit se fuisse coactum soluere Ciui-
tati. Nec obstat quod prima excepta aliæ protesta-
tiones non loquantur de Ciuitate, sed contra Benti-
uolum, & Paccaronum dirigantur, nam in omnibus
adeft explicita repetitio primæ, ibi, *repetitis protesta-*
tionibus alias factis, illisque semper saluis, & firmis in-
herendo, Cumque propter indebitam vexationem
Sauiñi tam Ciuitas, quam Bentiolus, & Paccaronus
20 Sauiño indemnitate deberent, declarationes ipsius
Sauiñi, quod intendebat agere contra Bentiuolum,
& Paccaronum non excludunt animum repetendi
etiam à Ciuitate l. si ex toto §. 1. ff. leg. 1. l. liberum l. reus
l. su. Cod. fideiussor. Aze. in l. ex duobus num. 6. ff. duob.
reus Gabr. de ult. conclus. 2. num. 19. Surd. consil. 415. nu. 2.
& seqq.

Quæ pariter ad excludendum coactionis metum,
ac debiti spontaneam agnitionem probandam exad-
uerso afferuntur non videntur. Non inquam quod Saui-
nus non soluerit, nisi post quinque menses à die su-
pramemorati decreti Vicegubernatoris, intra quos
commodè potuisset, aut excipere se uti fideiussorem
21 depositarii non teneri quod præuia redditione
compurorum secundæ depositariæ debitum liquida-
retur, ita ut donec ista liquidatio fieret nullus in
Sauiñum cadere potuerit metus coactionis, aut per-
secruti libros Ciuitatis, quo gratis negat sibi fuisse
denegatos, dum in illis ad eius instantiam adno-
taxe fuerunt plures solutiones dicto tempore à se
factæ Ciuitati, aut à decreto Vicegubernatoris ap-
pellare.

22 Nam appellatione opus non fuit quod stantibus præ-
fatis protestationibus, & contradictionibus, ut in
terminis tradit Magon. decijs. Florentinus 94. num. 24. post
Ruin. conf. 147. num. 16. lib. 1. & alios ibi allegatos, & ap-
23 pellatio apta non fuisset quod suspendere executionem
decreti ratione rei frumentariæ, & obligationis Ca-
meralis viam executionis habentis Zacch. de obligat.
Camer. qu. 35. nu. 12. & 14. & qu. 37. num. 8. Rota dec. 626.
sub nu. 2. par. 1. diuers. decijs. 117. nu. 1. apud Zacch. d. 1. rati.
poteratque Sauiñus etiam ante liquidationem debiti,
& crediti secundæ depositariæ executionem decreti
timere, quia decretum non condemnabat ad deposita-
riæ reliquatum, sed præbet Ciuitati licentiam emendi
frumentum periculo Sauiñi, prout emittit, & sic

statim decretum habuit suam executionem, eiusque
vigore non expectata liquidatione computum se-
cundæ depositariæ licebat Ciuitati exigere executi-
à Sauiño tumentis eius periculo empti prærium ap-
parens in continenti per supputationem singularem
emptionum, quæ à liquidatione differt, & habet
24 promptam executionem cum quod oculis corporis
subiciatur Gallies de oblig. Camer. nu. 3. par. 1. recent. & in
13. vers. descendit Rota decijs. 409. nu. 3. par. 1. recent. & in
Barchinonens. Confinium 18. Aprilis 1611. coram bon. me.
Card. Sacro. Quod verò non potuerit persecruti
libros dicam infra.

Item non videtur, quod ipsa die decreti procurator
Sauiñi comparuerit, & dixerit velle se emere frumen-
tum sumptibus Bentioli Dominorum Regulatorum,
& Paccaroni, quod die 29. Augusti Sauiñus obtu-
lerit soluere Ciuitati abique animo litigandi con-
tentus cessione iurium Ciuitatis contra Benti-
uolum, & Paccaronum, quam Ciuitas publico de-
creto promissit dummodo contra ipsam retorqueri
non possint; quod soluerit in tresdecim vicibus, &
cessionem iurium iuxta formam dictæ promissionis,
ac decreti Ciuitatis reportauerit. Quod nullo mo-
do timere posset molestias, cum electus fuisset rega-

25 lator Ciuitatis, qui quod magistratus donec durat præ-
stare privilegium exemptionis ab omnibus molestiis,
quia primus actus contemporaneus decreto Vicega-
26 bernatoris emanauit à Procuratore, quod de cuius man-
dato non constat, & habet in ventre explicitam pro-
testationem, quod Ciuitas contra Sauiñum actionem
non habet. Oblatio die 20. Augusti non li-
gitur facta à Sauiño, vel eius nomine, siue ipso
præsentem, neque dici potest ratificata eo quod in
executionem decreti deluget à Ciuitate addit reportauit
Sauiñus in actu solutionum cessionem iurium
dummodo contra Ciuitatem retorqueri non possint,
quia cessione legitur facta in executionem de-
cretorum generaliter vnde inferri non potest ad ratifi-
cationem dicti particularis decreti, cuius omnium

27 que ibi contentorum individualis notitia quod in ratifi-
cante non probatur, ut debet Nat. conf. 162. num. 33.
Decian. conf. 5. num. 26. lib. 5. Lancell. de attent. par. 1. cap. 1.
num. 74. & seg. Kor. decijs. 95. num. 4. decijs. 149. nu. 7. decijs.
280. nu. 10. par. 1. recent. & reportatio cessionis iurium
28 quod dummodo contra Ciuitatem retorqueri non possint
alterius actionis Sauiño ex propria persona ab ipsa in-
debita solutione contra Ciuitatem resultantem §. his
quoque inst. quib. mod. re contr. oblig. l. si in arca 33. ff.
condict. indeb. cum alijs alleg. à Io. Harpretho in dicto §.
his quoque num. 5. & seg. Morz. de contract. tit. de contra.
indeb. sub num. 2. exclusionem, ac renunciationem

29 quod non importat, Riminalium. conf. 751. nu. 48. & seg. Peregr.
conf. 93. num. 15. lib. 1. Decia. resp. 21. nu. 75. & 76. lib. 1. Rot.
in Romana Societatis officij 7. Junij 1627. coram bon. mem.
Merlino, & in Bononiens. fidei commissi de Boasterio, 8.
Aprilis 1644. coram R. P. D. meo Corrado. Maxime quia
Sauiñus contextualiter quando dictam cessionem
reportauit repetiit, ut supra dicebam protestationes alias
factas contra Ciuitatem. Privilegium Regulatorum
30 quod non suffragabatur nisi ex die capte possessionis offi-
cij ad quam Sauiñus non fuit admissus nisi die 31.
Octobris post quam coactionis metu integrè, &
supra soluerat.

Et in omnem euentum tum prædicti actus tum
pluralitas solutionum non mereretur attentum, siue
quia vigente primo decreto V. gubernatoris, & sic dur-
31 tante causa coactionis, quod omnes coacti censentur
quamuis in singulis contradicção Sauiñi repetita non
fuerit, ut prætex alleg. in *discurso* §. deinde, 2. & sequenti
dixit

dixit Rot. puer. Cens. de censur. 226. num. 8. & 9. decis. 292. num. 14. Siue quia tunc temporis Sanius iustitiae non poterat ꝑ pertinentiam debiti ad primam depositariam cum libris Ciuitatis, è quibus hæc iustitiarum petenda erat habere non potuerit nisi postea sub die 7. Decembris 1641. postquam die 29. Octobris integrè soluebat licet sub die 25. eiusdem iussisset pro deputazione Notarii ad extrandam partem, vt in tertio Summario Sanius num. 8. & ponderauit Rot. decis. 592. num. 12. vnde facit par. 5. recen. Neque anterior commoditas videndi libros edaci valet ex quo in illis adnotarentur decim solutiones quas Sanius hac occasione fecit Ciuitati; nam Sanius, quia reportabat à Ciuitate singulas quietantias non erat sollicitus, aut curiosus de adnotatione in libris quos pateret, & si vidisset ꝑ in foliis vbi hæc solutiones adnotabantur inferri exinde non potest, quod fuerit permixtus videre in aliis foliis, ac locis, vt notant D. D. in l. non est seruand. ff. transact. l. 1. in l. qui Romæ 5. duo fratres num. 8. ff. verb. oblig. Rot. decis. 100. num. 9. & 10. par. 1. rec.

Firmato ex his, quod onus probandi præmemoratas particas frumenti spectare ad primam depositariam incumbit Ciuitati, quæ tamen non probauit, quin è consensu Sanius probauit conclusivissime spectare ad secundam. Non obstat, quod eadem particæ adhuc referendæ sine ad creditum primæ, vel quia in libris Ciuitatis debito primæ fuerint contrapositiones, vel quia in eam ꝑ vbi antiquiorem ex præsumpta Bentiuoli debitoris voluntate cedant ꝑ l. 1. ff. solut. Contrapositiones enim negantur, & nullatenus probatur, vt oportet, quod illis Bentiuolis, aut Sanius consenserit immo apparet de expresso dissentio Bentiuoli qui præterea ꝑ nec volens consentire potuisset in præiudicium Sanius fideiussoris, vt late comprobatur sæpè citatus dissentus in §. ad afferam, & seqq. cum quo Domini transierunt.

Ad secundam respondent decis. 592. num. 15. & seqq. decis. 612. num. 10. & 11. par. 5. recen. quod obiectum procederet nisi prima, & secunda depositaria essent diuersæ, ac separatae, at cum sint huiusmodi ꝑ habeant quæ singule diuersos fideiussores non intrat præiudicium solutionis in antiquiorem, & consignationes frumenti factæ in secunda nullo modo referri possunt ad primam, vt in puncto E. feb. de rat. cin. c. 36. num. 5. vers. & loquendo post Rip. tra. 1. de pest. sit. de remed. ad causam. V. bert. num. 37. & 34. facit text. in l. 2. §. necessaria vers. si autem frumentaria pecunia §. ad ministr. ver. ad Cuius. perimen. præsertim quia ex particulari conuentione superius ꝑ recitata depositarius tenebatur pro secunda depositaria consignare illud idem frumentum, quod in ea receperat, quo casu nullatenus militat præsumptio, in causam antiquiorem, Bald. cons. 115. na. 1. & per tot. lib. 3. Bar. aut. cons. 26. na. 66. lib. 1. Mant. dec. 77. di. 4. vbi etiam coniunctum tum ex ordinibus Gualteriorum directis Depositario ibi, per farli buoni à suoi conti, quod intelligi non potest nisi de computis secunde depositarie tunc currentis quæ ab aliis anni antecedentis vti diuersa retinebantur, tum quia ex declaratione Bentiuoli, quod nusquam consensit contrapositioni partium de quibus agitur in causam primæ depositarie, clara est eius voluntas, quod illas non soluit in eam causam videte, quæ voluntas ꝑ etiam ex consuetudine elicitæ tollit contrariam præsumptionem ab antiquioritate causæ deductam, Roman. cons. 94. num. 2. Grat. discip. 962. num. 46. Rot. dec. 92. num. 2. per. 1. diuers. cum aliis alleg. ab add. ad Bar. aut. decis. 541. in fin.

Quatenus verò subdit saltem in causam primæ
Pars Secunda.

depositarie cedere scuta 1049. quæ Sanius habuit ex effectibus Bentiuoli pro credito primæ depositarie sequestratis, responderet illis etiam denatis remanere Sanius creditorem occasione indebitæ solutionis scut. 1614. quippe Ciuitati indebitæ soluit nedum hanc summam, sed scuta 2905. vt in instrumentis datis Summario Ciuit. nu. 9.

Tandem non obstat, quod ex quo creditum Ciuitatis fuit ex l. siue ex 2. depositaria est indubitatum cessat soluti repetitio ꝑ cum ad hunc effectum non attendatur, an qui solui debet, sed an qui recepit creditor esset, vt ad litteram probat text. in l. repetitio nulla est ab eo qui suum recepit, notor. si ab alio, quam à vero debitore solutum est, ff. condit. indebit. l. de hereditate, ibi, non repeti à creditoribus qui suum receperunt non potest Cod. pet. hered. l. de qua re 74. §. cum absentem, & ibi gloss. verb. repetere vers. Ex idem iudic. gloss. in l. quod si possessor. 19. verb. repetit. ff. pet. hered. it.

Contrarium enim nempe quod ad effectum repetitionis attendatur indebitum ꝑ ex parte soluentis quamvis sit debitum ex parte recipientis probant apertissima verba text. in l. si pater 19. §. primo, ibi, quantumvis debitum sibi quis recipiat tamen si is, qui dat non debuit dat, repetitio conuenit, & infra ibi, quantumvis enim debitum sibi quis recipiat tamen si is, qui dat non debuit dat repetitio conuenit, ff. condit. indebit. l. in summa 65. in finalibus verbis, ibi, indebitum est & c. si id quod alius debebat alius quasi ipse debebat soluit & c. item, l. si à patre Cod. ead. tit. d. l. quod si possessor 19. ff. pet. hered. & tradit Cane. var. resol. tom. 1. c. 2. num. 64. & seqq.

Hæc autem legum antinomia diuersimode componere conantur scribentes quorum sententias referre Nicolaus Genais conciliatione leg. in iur. ciuil. conuer. fol. 136. num. 4. & seqq. Sed magis committitur recepta est ꝑ distinctio Accursij in dicta l. repetitio verb. solutus in d. l. de hereditate in princ. in d. l. si à patre verb. dedisti in l. si quid possessor 34. verb. debet ff. pet. hered. quod videlicet ait, si, qui non debet ꝑ soluit nomine eius, qui debet, & cessat repetitio, in quibus terminis loquuntur leges pro prima opinione allegatæ, & in specie text. in d. l. de hereditate, vbi solvens putans falso se heredem soluit creditoribus hereditario nomine, quo nomine solum debebatur, non idem tamen diceretur si soluisset legatarius nisi alius vnde hæres ex testamento existeret, quia alioquin legatum corrueret, & sic nec ex parte recipientis creditum adesset, vt bene declarando textum, qui videbatur contrarius in d. l. quod si possessor ff. pet. hered. aduertit ibi gloss. verb. repetitionem. Nam soluit nomine proprio, & de propriis pecuniis, quod non ipse, sed alius debebat, & datur repetitio ꝑ iuxta leges pro secunda opinione relatas, hanc distinctionem vltra Salys. Paulum de Castr. & Iasum in d. l. repetitio, secuti sunt Ioannes Harpertus in §. si quoque num. 47. & 38. vbi quod est communis, & verissima distinctio Instit. quib. mod. re. contrah. oblig. Ficard. ibid. num. 20. & 22. vbi subdistinguit an quis suum, an sibi debitum recepit, & posteriori casu admittit distinctionem Accursij, primo verò negat solutionem dari repetitionem, Vassendæ in pandect. lib. 12. tit. 6. num. 5. Denell. Conuentur. iur. ciuil. lib. 14. cap. 13. ibique Osuard. alleg. concord. Cuius lib. 8. obfer. Mazzini de contrah. tract. de indebit. tit. de causis quæ faciunt cessare conditionem indebiti n. 10. & 11. pluresque vltimamontani relati ad Harpertum dicto nu. 38. in fin.

Nos autem versamur in secundo casu distinctionis Accursij, nam quicquid sit an in dubio censetur solutum ꝑ nomine debitoris, vt voluit Bart. in dict. l. si pater §. primo Mazzini d. tit. de caus. num. 11. quibus contrariatur Harpert. nisi adiuuati circumstantiis ꝑ quæ
D 3

aliud suadeant in d. 5. si quoque num. 40. & seq. in q. quib. mod. re contrah. oblig. ex lectura instrumentorum Sum. Cuiusmodi num. 9. constat oculatiter Saviuum soluisse tanquam fideiussorem Bentiuoli pro secunda depofita reportando cessionem iurium, & sic t. nomine proprio animo liberandi se à fideiussione non contemplatione debitoris, vt ponderauit Rot. in Signina Saluati 14. Marty 1639. §. nec vifum coram Reuerendissimo Salernitano, & ex tex. in leg. Papinianum 28. ff. mand. not. in punct. gl. in l. si quid posses. 34. verb. sub nomine vers. sed si non appareat si perit. hereditarium. Unde nec dici potest, quod soluerit tanquam tertius, & quamuis in actu solutionis repotauerit à Ciuitate cessionem iurium contra Bentiuolum, & Peccatorum, dummodo iura contra Ciuitatem non retorquantur, non ideo præclusa est ei via agendi contra Ciuitatem condictione indebiti ex propria persona competente ob indebitum solutionem: maxime quia tunc libros, ex quibus indebitum probatur nondum videre potuerat, vt latius supra demonstrabatur, & præsumitur ignoranter soluisse, Negus. quæst. 454. num. 9.

Quapropter recedendo à posterioribus decisionibus antecedentes coram Eminentiſſimo D. Cardinali Panzиро sub die 30. May 1636. & 15. Iunij 1637. & aliam bon. membr. Merlino 28. Iunij 1638. Confirmandas esse resolutum fuit vtrique parte bis informante.

RABINATEN. PRÆDII.

Veneris 3. Iunij 1630.

ARGVMENTVM.

Filij in condicione positi censentur vocati quando plures concurrunt coniecturæ, ex quibus receditur à sententia glossæ in l. Lucius la 2. ff. de hereditibus instituend. Et ex quibus coniecturis huiusmodi vocatio deducatur: Testamentum filij familias etiam peculio aduentitio nullum est, nec cōualeſcit licet sui iuris effectus decesserit, nisi in eadem voluntate vique ad mortem perseuerauerit. Tamen si iuris effectus postea codicillis fecit, in quibus Testamentum antea factum confirmauit talis confirmatio suffragatur, vel in vim sollemnis declarationis voluntatis subſtituendi testamentum durante patria potestate conditum, vel in vim nouæ dispositionis codicillaris, ac si primum testamentum esset pars codicillorum, in quibus confirmatur.

SVM MARIVM.

1. Filij in condicione positi censentur vocati concurrentibus coniecturis, ex quibus à negatiua sententia glossæ in leg. Lucius la 2. ff. de hered. institit. recedi solet.
2. Item vocati censentur attenta qualitate sub qua vocantur nempe, quod sint legitimi, & naturales ad exclusionem legitimorum, qui vna cum legitimis ab intestato succedunt.
3. Præsertim quando adeſt immediatè post conditionem, si sine filiis legitimis, & naturalibus, clausula, & non aliter, quæ eo magis legitimatos excludit.
4. Item vocati censentur quando inter proprios filios Testatoris heredes institutos adeſt reciproca.
5. Item vocatio resultat si Testator post mortem omnium heredum institutorum vocauit primogenitum gradatim ad gubernium alicuius rei.

A vocatione ad rem particularem, an inferri possit

ad fideicommissum omnineſale? ibid.

6. Item vocatio induci censetur ex oneribus annis ac perpetuis per Testatorem impositis ad pias causas impersonaliter reſtitendis, quæ vt perpetuo adimpleri possint, præſentunt dispositionem voluntatis Testatoris erga filios in conditione positos.
7. Item positi in condicione vocati censentur si Testator legatum alicui reliquit per heredes perpetuo adimplendum, quo casu attentiis verbis, perpetuitatem denotantibus fauore legatariorum adimplendi censetur nedum heredibus institutis, sed etiam descendibus impositum. & n. 8.
9. Item attentata prohibitione alienationis extra familiam inducitur, & per orationem independentem, & sub particulari verbo conceptam.
10. Decif. 137. Burati declarator.
11. Coniectura pro vocatione filiorum in condicione, positorum singule si non proficiat simul iungenda sunt.
12. Præsertim fauore descendendum Testatoris, ad quam vocationem inducendam leuior coniectura sufficiens.
13. Filij in condicione positi censentur vocati nedum ad portionem patris, sed etiam patrumque si per eorum prædeceſſum omnes portiones vigore reciproca deueniant ad patrem, quæ amplius non considerantur patrumque deſcend. patris.
14. Testamentum à filiofamilias conditum est ipso iure nullum.
15. Amplius procedere etiam in peculio aduentitio, ita nec cōualeſcat, licet sui iuris factus decesserit.
16. Quod tamen declarata viti in eadem voluntate durauerit intelligendo non de simplici duratione, aut noua voluntate, sed de iſta, & solenni.
17. Filius familias post mortem patris sui iuris effectum si codicillis fecit in quibus Testamentum durante patria potestate confirmatum confirmauit suffragatur, vel in vim sollemnis declarationis ac declaratioms voluntatis subſtituendi Testamentum.

Vel in vim nouæ dispositionis codicillaris, ac si primum Testamentum esset pars codicillorum, in quibus confirmatur ita operante confirmatione explicitam repetitionem omnium in testamento dispositum num. 24.

18. Testator si proſere verba dispositionis confirmationis testamenti, tunc primum testamentum confirmatur.
19. Testamentum inter liberos sollemnitate septem testamentum non requiritur, sed duobus contentatur.
20. Dispositio inter liberos coram duobus Testibus non dicitur codicillis, sed testamentum, & per consequens liberi ex i. testamento succedunt.
21. Filius familias sui iuris effectus si in codicillis testamentum confirmauit coram quinque testibus tunc valet tanquam nouum testamentum.
22. Ad fideicommissum subſtituendum sufficit quacunque voluntas.
23. Primum Testamentum quod erat nullum si Testator in secundo approbat inducitur de nouo reſtitutio bonorum per fideicommissum.

DECISIO CCCCXXXIV.

Comitis Cæsaris de Odasiis testamentum, An contineat fideicommissariam substitutionem ad fauorem Domini Com. Iulij Cæsaris filij Petri Antonij alterius ex filiis Testatoris heredibus institutus, cum idem Comes Iulius Cæſar fuerit sub collectio nomine filiorum in condicione positus pendet à resolutione alterius quæſtionis, An scilicet in casu

casu nostro filij in conditione positi censentur vocati, quia hodie difficultas affirmari fuit responsum, quia concurrunt plures condictioes id fuaientes, et quibus a negatiua sententia, *glof. in l. Lactus la 2. ff. de iur. d. ingit. i. recedit solet Peregr. conf. 9. in 30. lib. 1. Hinde. conf. 75. in 20. & conf. 67. in 2. lib. 1. Surd. conf. 414. in 19. latissime Fafur. de substitut. quæst. 437. in 16. Rot. dec. 266. in 3. par. 1. recet.*

Earum autem prima deducitur ex qualitate naturalis legitimarij sub qua, & non aliter filij positi fuerunt in conditione, hæc enim qualitas cum censetur adiecta ad exclusionem legitimatorum, qui vna cum legitimis ab intestato succederent plurimum videret pro vocatis, *Secut. in conf. 110. in 15. & seg. conf. 145. in 39. lib. 3. Menoch. conf. 420. in 3. & iur. conf. 5. in 4. & conf. 11. in 3. Rot. coram sui mem. Gregor. XV. dec. 329. in 6. decif. 422. in 4. par. 2. & in 1. & in Axiomatica fideicommissi 21. Mariz 1638. 1. prima defunctus coram Reuerendissimo D. nro D. nro, ponderando prædictum clausulam, & non aliter, prædictum immediatè post conditionem, si sine filijs legitimis, & naturalibus, quæ non aderat in casu decisionis ex dicto allegatum, & plurimum vigere videtur, quia magis excludit legitimarios etiam quia alias comprehenduntur, *Leu. conf. 100. in 3. & seg. & per 101. Peregr. de fideicom. art. 24. in 46. in fi. Thestin add. ad dec. 196. ad 1. prima.**

Secunda ex reciproca inter proprios filios Testatoris & hæredis institutoris, quam in his terminis ponderat *Raf. in trall. de lib. in cond. posit. lib. 8. cap. 1. in 1. Enfar. quæst. 447. in 27. Menoch. conf. 420. in 3. Giron. conf. 79. in 8. lib. 1. Rot. decif. 355. in 3. par. 5. decif. 355. in 5. decif. 389. in 6. par. 2. in 2. recet. & in alius regulari in Bonon. fideicommissi 26. Nolembis 1638. 5. 4. deducitur coram Reuerendissimo D. nro D. nro, & in Terminatione fideicom. 14. Decembris 1645. 5. plures coram R. E. D. nro Orronbona.*

Alteras, & quidem potentissima ex alia parte testamenti, in qua Testator precipiendo modum quo Castellan hereditarium gubernari debet mandat omnis gubernarij semper spectare ad maiorem partem, & post mortem eorum omnium ad primogenitum masculinum gradatim, vt supra, quod loci certum est Testatorem dispositio locale ad gubernium Castri primogenitum masculinum filiorum heredum institutorum, vt clare demonstrant verba illa, *post eorum mortem*; de qua hic intrat dubitatio, An à vocacione ad rem particularem inferri possit ad fideicommissum vniuersale, vt per *Buratt. dec. 387. in 8.* quia subsequencia verba gradatim vt supra, supponunt perneccesse eundem primogenitum fuisse in præcedendi vniuersali fideicommissum sub conditione si sine filijs dispositio vocatum, cum alias primogeniti ex filiis hæredibus institutis, nisi ad eorum fauorem fuisset supra prædictarum fideicommissum vniuersale, sub quo etiam Castrum comprehendebatur, non potuissent gradatim, vt supra in eius administratione succedere, quapropter cum ex dictis verbis constet Testatorem in hac parte Testamenti suppositisse, quod primogeniti filiorum quos supra collectiue filiorum nomine in conditione posuerat fuerint ad vniuersale fideicommissum vocati, euidentis fit, quod voluit in conditione positos dispositio vocare, vt tradit *Menoch. præsumpt. 76. in 59. lib. 4. Ciriac. controu. 96. in 70. Fafur. de substit. q. 417. in 194. Ruyndel. dec. 27. sub num. 94. in fine. & præcipue facit Decian. conf. 49. in 8. lib. 3. alique alleg. ab Altiograd. conf. 95. in 65. in fine. conf. quod suppositum, in 66. & 96.*

Quarta coniectura ostendit ex ouctibus annis, ac

Parti Secunda.

6 perpetuis & impostis per Testatorem ad pias causas, & quidem imperpetuum per vt est legatum perpetuum fauore Ecclesie Sancte Marie Insule Fossarie, & aliud Patribus Capp. eius relictum, quod pater perpetuum cederet *l. in 30. in 6. in 1. G. Gratian. decept. 104. in 49. & seg. de fideicom. art. 3. in 70. Belon. in co. 52. in 66. vt enim hæc onera perpetua possint adimpleri dispositio præsumitur voluntas Testatoris etiam erga filios in conditione positos, *Raf. in trall. de lib. in conditione posit. lib. 1. cap. 5. in 10. Simon. de Prer. d. interpret. ult. volunt. lib. 3. conf. 33. dub. 2. col. 3. in 25. fol. 302. Ciriac. controu. 96. in 71. Intrig. de substit. cont. 3. q. 16. in 144. Rot. in Tiburtina fideicommissi 25. May 1646. 8. sed & quando coram bon. iur. Arguunt ubi alleg. concord.**

Quinta huic ahois habetur ex codicillis, ibi, *ordina eos semper, & in perpetuo deiti suo heredi omni aut in deito testamento suam voluntatem vt tenet il potest de fustia (de quo hodie agitur) ad seruicio de S. A. Serenissima d. Vrona, & suis successores della Casa della Ronere, eius nel passare che sarà da quel luogo fia da d. suoi heredi seruicio &c.* ex quibus verbis informantes pro reis conuendunt admittunt super hoc prædicto consuetum esse particulare fideicommissum ad fauorem etiam nepotum Testatoris, & merito quia tractatus successus contemplatus in legatis nempe successores domus de Ruere, quibus in transitu per hoc prædictum est in euicendum, & inelle videtur etiam personis hoc est descendendis Testatoris à quibus præstandum est dictis successibus, *Peregr. de fideicom. art. 22. sub nu. 70. vers. secundo subditum* cum aliquo voluntas Testatoris non possit adimpleri, vt per *Cram. co. fil. 50. sub numer. 6. vers. itaque vt voluntas, Paris. co. fil. 30. in 22. & seg. lib. 2. Laderch. conf. 169. in 5. Surd. conf. 96. in 5. Ceteri. decif. 493. in 10. Rot. in recet. dec. 316. in 1. & 2. par. 1. Non obstant quod præceptum inferendi directum sit ad hæredes nominatos in testamento idem, *deusi fieri heredi nominati in d. 1. to testamento*, quia propter verba perpetuitatis adiecta legatariis adhuc fideicommissum est perpetuum, *Fafur. conf. 14. in 65. & seg. ubi alleg. concord.**

Gravi itaque faciente ad inferendum legatariis de Ruere in transitu per hoc prædictum etiam hæredum institutorum & filij cumque eos Testator nuncupauerit hæredes nominatos in testamento, in quo tamen solum in conditione positi fuerint sequitur in necessarium antecedens, quod ipsam conditionem voluerit à principio habere vim dispositio nominationis, *Hier. Leo dec. Vale 1. 209. in 2. vers. superius lib. 2.* quia alias non verificaretur, quod dicti filij essent hæredes nominati in testamento, neque hoc nomine essent grauati in codicillis, & ipsam quoque grauitatem præbet coniuncturam testamentariae vocacionis positorum in conditione *Rota. conf. 139. in 7. lib. 3. Tabb. Nom. co. fil. 3. in 19. ubi quod hæc est magis communis opinio Decian. conf. 44. in 5. lib. 3. Giron. co. fil. 79. in 26. lib. 1. Vin. dec. 262. in 17. & 18. Barz. dec. 5. in 6. & seg.*

Sexta coniectura sumitur à prohibitione alienationis extra familiam, & non restricta ad decennium, prout prohibitio diuisionis immediate præcedens, sed indehita per orationem independentem à priori, & sub particulari verbo conceptam ibi, *ac etiam alienationem extra familiam prohibuit*, quam coniuncturam probant *Soc. conf. 250. in 2. Curi. in co. conf. 42. in 8. Decian. conf. 41. in 36. lib. 1. Surd. co. fil. 539. in 18. Hier. Leo decif. Valenti. 209. in 45. lib. 2. Rot. dec. 422. in 5. par. 4. tom. 2. recet.*

10 Quæ non applicantur & decif. 387. Buratt. & alie

exaduerso allegatz, in quibus aliquæ ex dictis con-
 11 cunctis rejiciuntur, quia fortiores in casu nostro con-
 curreunt, & esto quod singulæ non prodessent simul
 iungendas esse monet in his terminis, *Hond. conf. 54. nu. 53. lib. 2. Rot. dec. 356. n. 17. dec. 422. n. 20. par. 4. tom. 2. recens. dec. 330. num. 10. coram Jan. me. Gregor. XV. & in supra alleg. Bonon. bonorum 26. Nouembri 1638. §. que conuictura coram Reuerendiss. D. meo Decano in Terraein. fideicommissi 14. Decembri 1643. §. qua coram R. P. D. Otobobono, præsertim fauore descendendum Te-
 12 statoris ad quorum vocationem inducendum le-
 uiores coniecturæ sufficiunt, *Corn. conf. 97. nu. 8. in fin. lib. 1. Surd. conf. 434. num. 19. Rot. dec. 366. num. 6. par. 2. recens. dec. 421. num. 3. par. 4. tom. 2. & in Auximana fi-
 deicommissi 12. Martij 1658. §. præsertim coram Reue-
 rendissimo D. meo Decano.**

Nec hic cadit questio, an Comes Iulius Cæsar di-
 catur vocatus dumtaxat ad portionem Petri Antonij
 13 patris, vel etiam patruorum, ¶ quia cum omnes pa-
 trui prædecesserint P. Antonio sique vigore expressæ
 reciproce illis successerit iam non considerantur
 amplius portiones patruorum, sed consolidatas in
 persona P. Antonij capite Comes Iulius Cæsar filius
 vti portionem patris *Gaby. conf. 115. num. 13. lib. 1. Fusar. conf. 144. num. 21. & seq. conf. 145. nu. 32. & seq. Gratian. discip. 371. num. 12. & seq. Rot. coram Jan. me. Gregor. XV. dec. 357. n. 2. & seq.*

Non obstat, quod testamentum Com. Cæsaris, ex
 quo fideicommissum educitur sit ipso iure nullum
 14 ¶ eo quod ille tunc elset filius familias, l. qui in potestate
 l. filiusfam. ff. testam. *Clar. in §. testam. quest. 18. Buratt. dec. 639. num. 2. & 3. vbi quod hoc procedit etiam in
 15 pectulo aduentitio, ¶ ita vt nec conualescat licet sui
 iuris factus Testator decesserit, d. l. filiusfamilias in fin. & §. 1. in fin. inst. quib. non est perm. facer. testam. nisi
 16 durauerit ¶ in eadem voluntate, l. 1. §. sed si filiusfam.
*vers. videlicet ff. legat. 3. quod testamentum intelligendum esse non de simplici duratione voluntatis, aut
 noua voluntate, sed de iusta, & tolemni, not. Piccard. in d. §. 1. num. 97. vers. nec & noua inst. quib. non est per-
 miss. facer. testam. in d. l. 1. §. sed si fil. fam. tradit Bart. nu.
 7. Casir. conf. 93. nu. 7. lib. 1. Hond. conf. 24. nu. 24. ubi quod
 requiritur presententia 7. testam. lib. 1.**

Cum enim Testator patre defuncto fecerit solem-
 nes codicillos de anno 1591. in quibus omnia in tes-
 17 tamento contenta in omnibus, & per omnia confir-
 mauit ¶ summario responsionis pro Comite Iulio
 Cæsare nu. 1. confirmatio hæc suffragatur, vel in vim
 18 solennis durationis, ac declarationis voluntatis sus-
 tinendi testamentum durante patria potestate condi-
 tum iuxta terminus *text. in d. §. sed si fil. fam. Bartol. ibid. num. 7. in fin. vbi quod si testator proferat ¶ verba
 dispositiua confirmationis testamenti testamentum
 prius confirmatur, quamuis coram quinque testibus
 tantum emanauerint, quia agitur de testamento inter
 19 liberos, ¶ quod solemnitatem 7. testium non requirit,
 sed duobus munitur, l. fin. Cod. fam. *erise. Iafin. l. hac
 consilijssima §. ex imperfecto num. 6. C. testam. Gaby. de
 testam. concl. 7. num. 1. & 2. Gomez ad l. 3. Thauri num. 53.
 20 & 55. vbi addit, quod dispositio inter liberos ¶ coram
 duobus testibus non dicitur codicillus, sed testamen-
 tum, & per consequens liberi succedunt ex testamen-
 to, *Seraph. dec. 1302. num. 6. & in puncto confirmatio-
 21 nis testamenti factæ a filiisfamil. iur. effectus ¶ in
 codicillis coram 5. Testibus, quod valeat tamquam
 nouum testamentum, Casir. d. conf. 93. num. 6. lib. 1. Eo
 magis, vt fideicommissum in testamentum relictum de-
 beatur, nam ad sustinendum fideicommissum sufficit
 22 ¶ quæcumque voluntas, vt in his terminis *Piccard.****

in d. §. 1. num. 97. inst. quib. non est perm. fac. testam. *Gomes in l. 45. Tauri sub numer. 41. circa med. vers. secundo
 pro ista, vbi ait, quod si quis in secundo testamento
 23 approbat primum, quod erat ¶ nullum inducitur de
 nouo restitutio bonorum per fideicommissum ex *text.
 in l. posthumus §. si paganus ff. inst. rurs. irrit. testamen-
 to l. si quis priore ff. ad Trebell.**

24 Vel in vim nouæ dispositionis codicillaris, ac ¶ si
 primum testamentum esset pars ipsius codicilli in
 quo confirmatur operante huiusmodi confirmatione
 explicitam repetitionem omnium in testamento dis-
 positurum, l. prima C. codicill. *Natt. conf. 483. numer. 1.
 Ceph. conf. 73. nu. 25. & seq. Surd. conf. 230. num. 9. & seq.
 aliique relati ab Altograd. conf. 78. num. 15. & seq. & in
 punct. Casir. d. conf. 93. n. 6. vers. nam sicut lib. 1.*

Cæteræ exceptiones de valida alienatione huius
 prædij ex capite, aut æris alieni, aut detractionum,
 aut consensu à Comite Iulio Cæsare præstiti parti-
 culari dubio oportune discutientur cum hodie strictè
 questum fuerit de vocatione dicti Comitis ad fidei-
 commissum aui.

Ad quod vocatum esse Rota censuit vtraque parte
 informante.

BONONIEN. SEPARATIONIS THORI.

Veneris 10. Iunii 1650.

ARGVMENTVM.

Sciuitia viri ad effectum separationis Thori, quo-
 modo probanda est?

SVMMARIVM.

- 1 Separatio Thori ex capite sciuitie non debet permi-
 ti nisi plures sciuitia actus, & quidem tales vt ex-
 vi futuri periculi probabilem metum incutiant,
 probentur.
- 2 Et quidem plenè, & concludenter, cum causa diu-
 ty sit grauis, & ardua.
- 3 Nec sufficit si vnicui actus sciuitia probetur, & qui-
 dem per vnicum testem de auditu ab vxore.
 Testis vnicus, & de auditu ab ipsa parte non probat,
 ibid.
- 4 In iudicio separationis Thori requiruntur testes om-
 ni exceptione maiores.
- 5 Sciuitia non probatur per vnicum actum, quando est
 leuiss, & nullius momenti, sed plures requirun-
 tur.
- 6 Sciuitia viri erga vxorem ex subspecta inter eos
 cohabitatione, ac concubitu, nedum excluditur,
 sed inducitur dicitur reconciliatio, qua omnem ani-
 mi amaritudinem delet, ac præcedentem causam
 separationis tollit.
- 7 Thori separatio concedi non debet quando confus
 maritum ex vxorem semper se bene gessisse, &
 quo onis cessat timor, qui etiam ex abundantia
 eliminatur mediante cautione à viro præstanda de
 eam bene tractando.

DECISIO CCCCXXV.

D E negata Apolloniæ vxori Commendatarij
 Manzini remissoria ex rationibus adductis in
 decisione desuper extensa sub die 21. Februarij pro-
 preet. assumptum hodie fuit examen negocij princi-
 palis, ac resolutum non esse locum separationi Thori
 ab Apollonia petite ex capite sciuitie viri, quia ad
 ¶ effectum

BONONIEN. BONORVM DE
FELICINIS.

Veneris 10. Martii 1650.

ARGVMENTVM.

Statutum Bononia lib. 3. rubric. de donat. mandans
Instrumentum donationis rogari à duobus Notariis
coram septem testibus non comprehendit donatio-
nes ob causam doris, & iuramento vallas, & de
clausula constitui adiecta in Instrumento donationis
plura in decisione notantur.

SUMMARY

1. *Donationis Instrumentum ex dispositione Statuti Bononia lib. 3. rubric. de donat. rogari debet a duobus Notariis coram eisdem testibus.*
2. *Dilectum tamen Statutum non comprahendit donationes ob causam dotis iuramento vallatas.*
3. *Donatio, quando est pura tunc clausula Constituti, & alia possessionis translativa ibi appositae transferunt ab initio possessionem in donatarium.*
4. *Possessio translata in donatarium non potest absque eius consensu sola donante parentis, vel donantis revocatione anseri non secus, ac si actualiter possessio tradita fuisset.*
5. *Constitutum ad effectum translationis possessionis vim habet actualis traditionis.*
6. *Constitutum appositum in contractibus puris, & sui origine irrevocabilibus, & in contractibus conditionalibus quid in vitioque casu operetur?*
7. *Mantenuto danda non est donatio vigere clausula constituti adiecta in donatione pendente lite, super nullitate eiusdem donationis.*
8. *Declara bene procedere, quando ex processu, & probationibus factis constat Iudici de nullitate donationis tra quod non erogat: aliovi indagine secus si nullitas non est probata, sed probanda tunc recipitur ad peritorem.*
9. *Donatio pura, & irrevocabilis soli nunciato preterito nullitatis, vel ingratiutudinis revocari nequit in preiudicium donatarii.*
10. *Donationis revocatio facta tempore, quo donans acuta febris laborabat suspicione non caret.*
11. *Articuli, quando fuerint admissi fidei preiudicio summariisimam possessionem tunc ante factas probationes procedi potest ad ulteriora in iudicio mantenentiis.*

DECISIO CCCCXV.

Exhibita tandem fuit ab informantibus pro comite Bartolomeo de Felicino donationis, ex cuius clausulis binæ decisiones coram me emanarunt Comitum Horatii & Agnelæ coniugum de Boschetis possessionem manutentionem delinunt reuocatio, quæ tamen eorumdem coniugum manutentionem retardari non posse responsum hodie fuit.

Siquidem vbi, vt in casu nostro donatio fuit ab initio pura, & valida non obstante, quod non fuerit editum instrumentum † rogatum † a duobus Notariis contra septem testibus, vt ubi Statutum Bononiæ lib. 3. rubr. de donat. cum illud † non comprehendat donationes ob causam docti, & iuramento vallatas quales est nostra, vt pluries allegari dixi in puncto huius Statuti. Rot. in Regiæ. Bonorum 23. Februarij 1646. 3. fil. coram

1 effectum huiusmodi separationis actus seu ita plu-
res, ac tales vi vixit futuri periculi probabiliter me-
mor incitante probat decessit. *Abb. inc. ex transmissa*
num. 4. de res. p. solat. Aldobr. conf. 7. m. 3. lib. 1. Saueh.
de matrim. lib. 10. dist. 18. sub num. 16. vers. quod exi-
stet. Ros. dec. 32. 4. num. 11. par. 6. recent. & quidem per
2 *necessarias, & t. concludentes probationes cum cau-*
sa divorciati sit grauis, & actus Paris. conf. 54. num. 15. lib.
4. Roland. conf. 27. num. 10. lib. 3. Ros. coram Reuerendissi-
mo Vrsellen. dec. 71. num. 2. & superscrip. in Tridentina
matrimonij 11. Marty. 1650. coram R. P. D. meo Alber-
gato.

Acto ab informantibus pro Apollonia vnicus actus
 3 scilicet iussit affectus ex depositione vnius famule, cui
 prestantia fides non est, quia contemnit non habet
 cap. licet c. vñones c. iussoriam de testib. quia deponit
 de auditu ab ipsa Apollonia cap. licet ex quadam cap.
 super litteris ord. cir. l. testium. C. ord. cum alius allegat
 in Affigen. hereditatis 26. Iunij 1645. coram me. Et
 4 quia in hoc iudicio requiruntur testes omni excep-
 tionem maiores Felin in rubr. de sponsal. 4. in fu.
 Secs. in cap. 38. in om. 6. & seq. lib. 2. Nat. conf. 616. nu.
 1. Rot. decif. 441. num. 3. par. 1. decif. 324. num. 3. par. 6. re-
 centior & in dicta Tridentina matrimony coram R. P. D.
 meo Alsergate.

5
6
mo Alberg.
 Et quatenus plene probatur non releuaret, † quia
 v. dicebam plures actus requiruntur, illeque leuis
 momenti est, solum enim vxor conquisit, quod re-
 dargenti sibi virum de dimissione ancillæ idonee
 seruicio, vt responderet, *che la cacerrebbe ancora le*
 & hæc verba proferendo ipsam ad superiores domus
 partes fugientem persecutus fuit: pugione coaguato
 vique ad medium (scilicet, sed euentus docuit virum
 non habuisse animum offendendi vxorem, dum vici-
 rius ad vulnera, seu verbera non processit, vt pote-
 rat, sed sponte rediit vnde discusserat, & quod plus est
 ipsam nocte subsequenti ambo coniuges in solito
 cubili cabarant, vt prius, ac successibus temporibus
 per tres menses finit conuictum pluries etiam repe-
 titæ coniugii copula, vt Apollonia respondendo ad
 positiones confessi fuit. Vnde profus excluditur
 6 † confusio viti fuit in vxorem, ac inimicitia-
 rum, sed iuxta causa ex inde apta refutare, & conui-
 citur quatenus opus sit coniugum reconciliatio, quæ
 præcedente animi amaritudinem deleuisset, ac le-
 parationis causam si quæ existisset subtilisset peni-
 tus, vt præter allegatos in decisione super remissoria
 dixit *gloss. in cap. plerumque vrb. non reconciliata*
donat. inter vir. & vxor. Rot. penes Seraph. dec. 1315. mun.
 3. & in illa Tridentina matrimony §. fin. coram R. P. D.
 mo Albergato.

In quam sententiam Domini eo libentius ierunt,
quod ex relictis datis in Summ. viri num. 6. constat,
7 quia vir semper 7 se bene gefit erga uxorem honori-
fico in omnibus tractatu iuxta eius qualiterem, quod-
que penes uxorem continuo mansit clauium, ac mo-
bilium cura, vi ipsamet fuisse tantu in responsionibus
ad positiones Summ. ibid. num. 9. idemque in poste-
riori vir pollicetur, itat (pes omnis coniugalit chari-
tatis undequeque artideat, possitque vxor reintegrare
Thorum atque vltio timore, qui ex abundanti eli-
minari poterit mediante cautione à viro prestanda
de eam bene tractando ex allegatis in decisione super
remissa 4. s. penult.

Et ita decisum informante solum Commendata-
tio diu tamen expectata, ac citata sepius Apollonia.

R. P. D. meo Corrado, clausula constituti, & alia possessionis transfatus tibi apposita transfulerunt pariter ab initio in donatarius possessionem, quam propter sine eius consensu tibi sola donatricis penitentia, ac donationis reuocatio auferre non potuit non secus, ac si actualiter possessio tradita fuisset, quia ipsum constitutum tibi habet ad hunc effectum vim actualis traditionis, vt in puncto distinguendo inter contractus puros, & in tui origine irreuocabiles, ac alios conditionales, vel quos contrahentes cogitare potuerunt resoluti posse rationem egerit, Gabr. conf. 51. num. 25. & pluribus seq. lib. i. vbi multis id comprobatur, quem in terminis donationis reuocata secuta est, Rot. in Romana de Inobediatis 20. Februarij 1617. coram bon. mem. Valdo seniori impressi. apud Modern. Pervsina de manut. decif. 300. num. 8. facit Tiraguell. de in re confit. par. i. m. 19.

Quatenus vero pro causa reuocationis adducitur 7 ipsius donationis nullitas, quæ licet desuper pendente obesse solet manutentioni constitutarum iuxta conf. Socci. 78. num. 3. lib. 3. idem Socci. ibid. num. 4. declarat hoc 8 procedere, quando ex processu, & t probacionibus factis constat iudici de nullitate donationis, ita quod non egerit altiori indagine, secus vero si nullitas non sit probata, sed probanda, tunc enim reuertitur ad peritiorum, vt in terminis manutentionis ad fauorem donatarij respondit, Rot. decif. 170. num. 3. & 4. par. 1. reuocatur. dec. 85. num. 8. & 9. dec. 138. num. 5. decif. 390. num. 7. & 8. inter impressi. apud Modern. Pervsina de manut. dec. 217. num. 23. par. 5. reuocatur.

Sed nos veriamur in nullitate probanda. & ex facie instrumenti donatio apparet valida, pura, & irreuocabilis, quo t proinde sub mendicato pretextu nullitatis, vel ingratitudinis reuocari non valet in preiudicium donatariorum. l. perfecta Cod. donat. qui sub mod. Castr. in l. si perantiam num. vi. ff. condit. caus. dat. alique in his terminis relati in d. decif. 85. num. 9. apud Modern. 10 de manut. Pater quoque ipsa reuocatio t vt facta à donatrice dum acta feodi, quæ proxime vitam ademit laborabat, suspicione non caret, vt ponderaui, Rot. penes Buratt. dec. 149. m. 8.

Qua propter iterum decifum fuit manutentionem esse dandam dictis coniugibus de Boschettis ipsis tantum informantibus, quia pars aduersa pluries citata dilationem petebat, vt expectarentur probationes super articulis productis, qui fuerunt admissi t sine preiudicio summariissimi possessorij, vt debuit, Thomaz. dec. 41. num. 30. cum aliis allegatis per Modern. Pervsina de manut. obsen. 42. sub num. 45. & obseruat. 94. num. 1.

PERVSINA SVFFRAGIORVM.

Luna 13. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Officiales Vniuersitatis si conueniunt ad aliquid explendum votum proferunt in capita, quia considerantur vt vnum corpus non tanquam membra, & ex quibus probetur quasi possessio votandi in capita? Clausula sine preiudicio adiecta in actu traditionis possessionis, quid operetur, quando est apposta à Iudice, vel à parte? Officiales nequeunt in preiudicium successorum possessionis quæritur renuntiare cum ipsi officio quæsitæ dicatur?

SVM MARI VM.

1 Officiales alicuius Vniuersitatis, ex quibus probetur votum, sine suffragium promittit in capita pro ge-

gotiis explendis, & tanquam vnum corpus non autem tanquam membra?

- 2 In summariissimo possessorio leuitiores probationes admittuntur.
- 3 Quasi possessio manutentibilis ex vnicò actu acquiritur.
- 4 Clausula præseruatiua sine præiudicio suorum iurium apposta in actu traditionis possessionis præseruat tantum iura in peritorio, non autem in possessorio, & traditur distinctio de præseruatiua adiecta à Iudice, vel ab ipsa parte.
- 5 Clausula præseruatiua adiecta à Iudice non suspendit possessionis acquisitionem, sed tantum eam resolutam postquam de alterius iuribus constitit, & interim manutentendus est possessor.
- 6 Secus verò, quando possessio elicitur ex actu promissionali cum simili clausula emanato.
- 7 Possessio ex vnicò actu acquiritur in preiudicium illius, qui dictum actum libere facere permisit.
- 8 Possessionis quæsitæ non presumitur quem voluisse ex intervallo renuntiare.
- 9 Possessionis per Officiales quæsitæ renuntiare nequit in preiudicium successorum cum ipsi officio possessionis quæsitæ dicatur.
- 10 Declaratio, sine præiudicio in quolibet actu repeti debet.
- 11 Quasi possessio votandi in capita, ex quibus incerta, aut varia minime reddatur.
- 12 Præsentatio sine electio facta à maiori parte suffragiorum valet, non attenditur minori parte, quæ iniunctis redditur.
- 13 Præsentationi, siue nominationi ab alijs facta censensur videtur, qui præsentatus, nec contra dixit.
- 14 Actus æquiuocus est irrelevans.
- 15 Quasi possessio Officialibus quæsitæ, quoad certos actus non potest ex facto vnus interneri, & quibusvis præiudicare non potest.
- 16 Quasi possessio votandi in capita acquisita Officialibus præseruata censetur per votum traditionem ab ipso tantum ex eis licet alijs non vocauerint.
- 17 Consuetudo probanda est in casu individuo actus contrarij.
- 18 In iudicio manutentionis exceptiones peritorium respicientes non admittuntur, sed ad illud reuertuntur.

DECISIO CCCCXXVII.

GVbernum, ac Regimen Collegij nuncupati sapientia nouæ in Ciuitate Perusæ auctoritate Apostolica erecti spectare ad D. Priorem Ecclesiæ Cathedralis, & D. D. Consules Mercatorum eiusdem Ciuitatis nemo ambigit, sed incidit quæstio super partitione suffragiorum in electionibus officialium, aliique negotiis tradendorum præcedentibus Consilijs, qui quatuor sunt ea numeranda esse in capita, ita vt quatuor ipsis, Priori competentibus, Priori verò illis vnicum sibi alterum competere, diuisio vtriusque iure suffragandi pro mediare; Ac desuper commissa mihi cauta de partium consensu exordiendo, vt debet à Summariissimo possessorio, propofui hodie discutendum in cui, & quomodo dandum sit mandatum de manutendo, fuitque resolutum Consilijs dandam esse manutentionem votandi in capita.

Sic enim seruatum fuisse in suspensione ab officio tunc Rectoris, ac V. Rectoris deputatione de anno 1458. in electione noui Rectoris de anno 1458. in allocatione quorundam bonorum stabilium anno 1584.

in electione Depositarii anno 1585. constat ex publicis documentis relatis in Summ. Consulum num. 1. ubi recensentur dicti actus per suffragia in capita expediti simul in eodem loco Prioris & Consulis congregatis, quod sufficere, et dicerentur interuenisse in capita tanquam unum corpus, non autem vii duo membra separata, vt adiectis, *Abb. in cap. 4. forali numer. 7. vers. post exemplum de rescript. & in cap. scriptum num. 6. in fine de elect. Rot. in Turinensi. l. i. par. 1. n. 11. Januarij 1583. §. inueni quando; & 23. Martij 1584. §. primo, & finali coram recol. mem. Cardinalis Pamphili, & inuenerunt. dec. 1582. num. 5. & 6. par. 7. recent.*

Concurrentibus vero attestationibus plurium Cuium de visu, & certa scientia continuatum idem fuisse de anno 1600. citra depositum, quibus licet extraiudicialibus iuribus antecedenti statu, vt supra probauimus, deferendum valde est in hoc Summarissimo iudicio, & quod leues probationes admittit, *Rot. inter impressas apud Farin. post cons. lib. 2. dec. 323. num. 2. apud Moder. Perus. de manut. dec. 97. nu. 3. penes Buratt. dec. 1720. num. 1. & sufficit vnicuius actus pro acquirenda possessione & manutenibili Rip. in cap. cum Ecclesia Surtina n. 94. & segg. de caus. poss. & propriet. & in terminis possessionis rotandi, Rota dec. 193. num. 4. dec. 665. n. 2. par. 4. recent.*

Neque actus gesti de anno 1585. vim euacuat clausula ibidem apposta, *sive tamen preiudicio vtriusque Collegij, videlicet capitulo pro parte Prioris quantum pluraque duas fabas miscere debeat, ac etiam DD. Consulum similiter quantum pluraque vnam fabam pro quolibet mittere debeat Summ. prioris num. 7. quia ex praetatis verbis apparet, quod praesentia non cadit super suffragiis in capita, prout in illo actu tradita à Consulis fuerant, sed super eo tantum an Priori pluraque deo, & singulis Consulis vltra vnum pro quolibet competat, quia itaque ad simplicem suffragationem in capita cum vno suffragio pro quolibet Consule fuit ex eo actu, quanta Consulis non contradicta possessione, cumque Prior Consules ad sic vocat. admittere clausula praesentia nil operetur in possessione, sed & solum praesentia iura in petitorio circa pluralitatem suffragiorum, quam siue Prior, siue quilibet Consul pretendere posset, vt distinguendo inter praesentationem in actu possessionis adiectam à Iudice, vel ab ipsis partibus tradita; Add. ad san. mem. Gregor. XV. dec. 372. sub numer. 6. vers. verum, & dixit Rota dec. 12. sub numer. 3. coram Reseruatissimo Vpelleni dec. 575. sub numer. 7. coram bon. mem. Buratt. dec. 152. num. 7. dec. 162. num. 6. inter impressas apud Modern. Perus. de manut. & aliis relatis ab eodem Moderno obseru. 50. numer. 11. immo, quod nec adiecta à Iudice & suspendat possessionis acquisitionem, sed tantum resoluat postquam de alterius iuribus constitit, & interim sit manutentendus possessor tradit, Gratian. disceptat. 317. numer. 21. & segg. Ciriac. controuers. 10. numer. 12. Causa. dec. 633. num. 5. Rota inter recentior. dec. 513. numer. 1. & segg. par. 1. licet secus sit quando possessio eliciat ex actu provisionali cum simili clausula emanato, de quo loquitur Rota in exaduerso alleg. dec. 217. n. 51. & segg. apud d. Modern. de manut.*

Ita pariter nec Consulis quaeritur possessio rotandi in capita ex supra recensito actu, gesto 1578. efficere non potuit declaratio post tres menses à Partibus emissa, quod per eam ballotationem noluerunt praedicare Priori, & eius officio Summ. Prioris num. 5. quia possessio iam fuerat quæsità & Consulis ab ipso instanti suffragationis aucta sequitur in

praedictum Prioris, qui tunc libere consensit, *Rip. in cap. cum Ecclesia Surtina num. 93. vers. sed dubitatur de eius poss. & propriet. Cor. dec. 196. num. 4. Vnde declaratio intelligenda est de praedictio in petitorio, praesertim, quia in dubio non est praesentem Consules voluisse ex intervallo possessioni iam quæsitae renunciare, cui nec renunciare potuissent & damno successorum in officio Consulatus l. quemadmodum ff. acq. poss. Manut. dec. 139. sub nu. 6. cum ipsi officio & ex actu pacifice gesto à Consulis fuisse quæsitae possessione, Rot. dec. 613. num. 2. par. 2. recentior. dec. 166. num. 1. dec. 335. num. 7. & 18. post trall. Modern. Perus. de manut. & in Perusia Parochialis 7. Aprilis 1622. §. neque in fine coram me, & in omnem euentum satis est in antecedentibus, & subsequentibus actibus non fuisse declarationem huiusmodi repetitam, vt in terminis respondit, Rot. dec. 193. num. 5. par. 4. dec. 8. nu. 6. par. 5. recent.*

Quod vero in eisdem actibus Prior aliquando duo tulerit suffragia, nihil interest, quia hodie non negatur, quin duo ferre valeat, & varietas hæc, quæ recipit possessionem Prioris non reddit incertam, aut variam possessionem Consulum, qui semper in capita votarunt, vt per Cravet. de autig. temp. par. 4. §. 1. n. 61. in fin. Rot. dec. 17. n. 11. par. 4. diuers.

Non obstat praeterea iunior possessio Prioris ab anno 1633. citra, eam enim actus recensiti in ipsis Summ. num. 8. & sequentibus non probant. In electione siquidem Rectionis facta de anno 1591. cum interuentu Prioris, & duorum Consulum non mirum, si vnus tantum Consul votum tradidit, quia cum ipse suffragio Prioris adhaesisset, & inuile erat alterius Consulis suffragium cap. 3. de iur. patr. Conar. in reg. peccatum par. 2. §. 7. nu. 3. Guicior. cason. quæst. lib. 2. c. 11. num. 20. Buratt. dec. 942. numer. 1. & sola praesentia, ac taciturnitas ipsius vim habere & potuit concordis suffragij in personam ab aliis nominatam, Accell. dec. 4. num. 14. de prob. Causa. dec. 197. num. 5. Rot. dec. 136. n. 20. apud Modern. Pison. de iur. patr. adeo quod actus ille saltem redditur equiuocus, & propterea irreleuant, cap. in praesentia vbi notant omnes de probat. cum quibusq. & in terminis possessionis Rot. dec. 110. n. 2. par. 2. recent.

Quod in aliquibus actibus vnus tantum Consul, & Prior interuenierint, non nocet aliis Consulis, & qui forte ob absentiam, vel aliud impedimentum non interuenierint Rot. dec. 640. num. 4. par. 2. recentior. dec. 269. sub nu. 3. par. 4. & quibus alter Consul praedicare non potuit, vt ferè in puncto ponderat, Bald. cons. 123. nu. 3. lib. 5. quinimo eorum quasi possessio praesentia & censetur per suffragium à collega traditum, Garz. de benef. par. 5. c. 5. numer. 115. Rimini. tan. cons. 14. num. 40. Rot. dec. 713. numer. 6. & 7. par. 1. diuers. dec. 452. num. 9. coram san. mem. Greg. XV. d. dec. 136. num. 13. apud Modern. de iur. patr. & Prior, qui medietatem suffragiorum praetendit & etiam vbi plures Consules interueniunt, probet necesse est suam possessionem in casu indiuiduo actus expediti cum interuentu plurium Consulum Alex. cons. 6. per tot. lib. 5. Roland. cons. 30. n. 10. lib. 1. Scrapp. dec. 236. n. 2. Manut. dec. 56. n. 7.

Alij tandem actus expediti concorditer à Priori, & Consulis non explicant quomodo suffragia tradita fuerint, & an in capita, vt praesumi debet, insante longeva possessione Consulum rotandi in capita ex publicis documentis, ac extraiudicialibus attestationibus plurium nobilium, vt initio dicebam, probata vique ad hæc tempora, in qua propterea Consules manutentendi sunt reiectis ad petitorium aliis

exceptionibus titulum respiciens. *Rot. decis. 173. num. 5. & segg. coram Reuerendissimo Vrgellen. decis. 57. num. 8. dec. 110. num. 9. post tract. Modern. de manu. & alias scriptissimè.*

Et ita decimū vtraque parte informante.

MBLEVITANA COMMENDÆ.

Mercurij 15. Ianij 1650.

ARGVMENTVM.

Possessor sua antiqua possessione priuatur per sententiam iudicis executioni demandatam. Sententia lata non citato possessore eum non afficit, præsertim quando causa reperiit commissa cum clausula vocatis, quæ facit executorem mixtum, eique necessitatem citandi possessorem imponit.

SVMMARIVM.

1. *Possessio etiam ad effectum manutentionis probatur ex publico Instrumento capea possessionis, nisi ex aduerso doceatur, quod possessio ab alio erat plena.*
2. *Possessio instrumentalis adinquinata non dicitur mere instrumentalis.*
3. *Manutentio danda est probata possessione de tempore motu litis.*
4. *Possessor eius possessione priuatur per sententiam executioni demandatam.*
5. *Pro spoliato habetur, qui petiit ad possessionem reintegrari.*
6. *Sententia lata non citato possessore illum non afficit.*
7. *Iudex nequit possessorem eius possessione priuare eo non citato, quamvis eius possessio ignoretur.*
8. *Clausula vocatis facit executorem mixtum, & inducit necessitatem citandi.*
9. *Possessio anterior est manutentibilis, reiecta posteriori.*

DECISIO CCCCXXVIII.

Comes Ioseph de Rabatta Sacre Hierosolimitanae Religionis Eques commendam de Milperga Prioratus Boemæ vacantem per priuationem Caroli Moë Equitis pariter Hierosolimitani obtinuit ab Eminentissimo Magno Magistro eiusque possessionem in vim litterarum Magistratum desuper expeditarum ꝑ cepit, vt constat ex publico instrumento, quod probare etiam ad effectum manutentionis communiter notant. *Doll. in l. pradiā ff. acq. poss. nisi ex aduerso doceatur quod tunc temporis possessio ab alio erat plena Seraph. decis. 322. num. 2. add. ad Greg. XV. decis. 268. sub nu. 10. ver. tenetur tamen Rot. inter recent. decis. 513. sub num. 3. par. 1. Quo magis concurrentibus adinquinis tum restium de melioramentis in bonis commendæ à Comite Rabatta factis deponendum, tum sententia reintegratoria, (quæ tamen, vt infra dicam non vrget) ab Equite Moë reportata, ex quibus possessio ꝑ Comitibus non dicitur mere instrumentalis, vt ponderauit *Rot. decis. 269. num. 3. in sua part. 1. recent. & in Callien. Prioratus 5. Iuly 1649. §. quo magis eorum ius.**

3. Quapropter manutentionem ꝑ in possessione dictæ commendæ disputato desuper particulari dubio Rota censuit esse concedendam Ipsi Comiti, qui possessionem, vt supra capram continuauit vique ad tempus motu litis iuxta *sex. in §. retinenda inst. de inuerd.* Non obstante possessione Equitis Moë aduersarij, siue quam habebat ante sententiam priuationis, siue

quam adeptus fuit nuperrimè in vim sententia reintegratorie.

4. Primam siquidem duarum sententiarum super priuatione huius commendæ contra ipsum late, ꝑ & mediante noua commendatione facta Comiti cum successu possessionis apprehensione effectum sortita subsistunt. *Ang. in l. qui vniuersas §. item cum Prator in sua. & in l. clam possidere §. qui ad mundici num. 2. in fine ff. acq. poss. Ferret. conf. 18. num. 11. Cassad. decis. 7. in princ. & num. 1. de caus. poss. & propr. Rot. decis. 225. nu. 2. decis. 269. num. 3. par. 1. recentior. decis. 543. num. 2. & 3. inter improff. apud Modern. Perus. de manut. iuncto præsertim quod aduersarij ꝑ habuisset se pro spoliato factus fuit dum nuper se reintegrare petiit, & obtinuit, l. qui restitueret ff. rei vindic. *Mars. de var. resol. lib. 2. c. 64. num. 7. & 8. Grat. disp. 113. num. 65. Cocc. decis. 130. sub num. 4. Buratt. decis. 80. num. 4. cum aliis pluribus relatis à Modern. Perus. de manut. observ. 57. n. 77.**

Postrema verò nullius momenti est in præiudicium Comitibus anterioris possessoris non secus, ac ipsa sententia reintegratoria, quæ videlicet tanquam lata non citato dicto Comite illum non afficit, *cap. licet Episcopus de preben. in 6. Flores de Men. var. resol. lib. 1. q. 4. num. 26. & segg. Mober. decis. 11. num. 2. de rest. spoliati. Buratt. decis. 186. num. 4. non enim potest Iudex possessorem non citatum sua possessione priuare, quamvis eius ꝑ possessio ignoretur, vt dixit *Rot. decis. 284. nu. 17. part. 5. recent. & in Callien. Prioratus 5. Iuly 1649. §. coram me.**

Eo minus in causa nostro, quo Iudici, qui sententiam reintegratoriam tulit commissa fuerat causa cum clausula vocatis ꝑ ad id, qui fuerint vocandi faciente executorem mixtum, & cuiuscumque possessoris citationem requirente *Card. conf. 63. in princ. Old. conf. 227. num. 2. Felin. in c. fia. num. 23. & segg. de præsump. add. ad Greg. XV. dec. 69. sub num. 9. Rot. dec. 538. num. 6. part. 5. recent. & in Cusentiana Canonicius 5. Iuly 1649. §. nullius coram R. P. D. meo Melio.*

Ita ut adhuc Comes manutendendus sit in sua anteriori possessione, quam ꝑ semper animo saltem retinuit aduersarij posteriori reiecta *Felin. in c. licet causam num. 8. & 9. de probat. Bart. in l. §. quod ait num. 10. & in l. si duo sub num. 4. ff. vbi possid. Surd. conf. 168. nu. 16. Seraph. decis. 1016. sub num. 2. Provt hodie decimū huius informante solum Comite, citato tamen per contradictas Equite aduersario.*

Et ita decimū vna tantum parte informante.

MILITEN. PAROCHIALIS.

Lune 20. Ianij 1650.

Argumentum desume ex Summariis.

1. *Possessio instrumentalis manutentibilis est non docto de alterius possessione.*
2. *Possessio probatur ex sententia Iudicis condemnantis possessorem ad dimittendam possessionem, nam priuatio præsupponit habitum.*
3. *Possessio anterior in concursu præferenda.*
4. *Iudex nullius, & iniuste procedens non priuat possessionem sua possessione, nisi habuerit se pro spoliato præcipue si a sententia appellauit.*

DECISIO CCCCXXIX.

Sam anteriorem possessionem Parrochialis Ecclesiæ sub inuocatione Sanctæ Marine Terræ Polistinae Militen. Diocesis Ioseph Palegimus de ea ab Or-

diario prout probauit tum ex publico instrumento
1 apprehensionis sub die 27. Aprilis 1647. quod non
docto de alterius possessione manifestationi obtinen-
de suffragatur 1. *gradia ubi cenm. Doff. ff. acq. possil. non*
id circo C. fid. iussu. Rot. pnet Greg. XV. dec. 138. num. 1.
pene Coc. decif. 14. num. 5. & alias sepius.

Tum ex eo, quod in literis Apostolicis prouisi-
onis de eadem Parrochiali à Ceraulo aduersario obten-
tis, quibus deinde idem Ceraulus iudicialiter vpo-
fuit, & sententiam immiffionis ab Executore Apo-
stolico in eam executionem obtinuit, mandatur
amoueri ipsum Palermum à possessione ibi, amato
exinde dicto Iosepho, priuatio enim praeiupponit habi-
tationem Menoch. conf. 1014. n. 19. in fin. Baratt. decif. 160. n. 5.
& decif. 497. nu. 2. & fuit dictum in *Rateneu. Saluiani*
10. Iunij 1639. coram me.

Nec obstat possessio postea capta à Ceraulo in vim
dictae sententiae executoris, quia praefenda est illa
Palermi tanquam antea, *Felin. in cap. licet causam*
num. 8. & 9. de probat. Barr. in l. prima §. quod ait nu. 12.
& in l. si duo sub num. 4. ff. de possil. Surd. conf. 168. nu.
16. Seraph. decif. 1106. num. 2. Rot. inter recent. decif. 215.
num. 1. par. 1. qua Palermus per dictam sententiam,
quia executor, vt patet ex deductis in duabus decisio-
nibus in hac causa editis 28. Iunij 1649. & 31. Ianuarij
prociui prateriti coram me, nulliter, & iniste procef-
sus prius non fuit, cum se pro spoliato non ha-
beret, imò ab eadem sententia appellauerit, vt notant,
Doff. in l. eam possidere §. qui ad modum ff. acq. possil.
& dixit Rot. decif. 9. num. 4. coram san. memor. Greg. XV.
decif. 497. num. 2. coram bon. mem. Coccio decif. 339. nu. 5.
par. 1. recent. & in puncto sententiae executoris litem
rotam Apostolicarum in Cisterina Canoniceatus 5. Iulij
1649. §. & licet coram R. P. D. nro Melio.

Idem proposito hodie dubio, cuius sit dandum
mandatum de manutenendo, dandum esse Palermo
Rota censuit ipso solum informante, sepius tamen
circa Ceraulo, & fratribus praetextibus, vt semper di-
lationem petente.

CAMERINEN. LEGATI.

Luna 20. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Heres beneficiatus obligans se nomine proprio
non censetur obligationem defuncti nouasse quous
simpliciter se obligauit, secus quando ex coniecturis
constat noluisse vii beneficio Inuentarij, sed vitra vires
hereditarias se obligasse, tunc enim conuenit
potest, ac si hereditatem absque Inuentatio adiuis-
set; Ex ex quibus coniecturis defumatur heredem
voluisse bona propria obligare, nec gaudere beneficio
Inuentarij?

SVMMARIVM.

- 1 Mandatum procure produci debet in aliti, siue
protestatione, neminem audiri, nisi dolo de legitimo
mandato procure.
- 2 Rota tamen mandatum praesumptum admittit non ob-
stante dicta protestatione, ibid. num. 3.
- 2 Mandatum procure praesumitur ex Inritum produ-
ctione, notabili impensa alijque coniecturis.
- 4 Sententia ob lapsam fatalium transiit in iudicatum.
- 5 Fatalia morius procuratorum vel currant, vel
datur restitutio.
- 6 Voluntates defunctorum adimpleri omnino decet.

Part Secunda.

- 7 Hares beneficiatus licet obligauerit se nomine pro-
prio cuiusque bona hypotecauerit non censetur per
hoc voluisse nouare obligationem defuncti, & re-
nuuciare beneficio Inuentarij, Contra numer. 16.
17. & 20.
- 8 Et obligatio bonorum heredis nihil aliud operatur, nisi
facultatem exequendi etiam in bonis propriis here-
dis pro quantum est in hereditate, & non vitro.
- 9 Declara conclusionem procedere in terminis simpli-
cis promissionis heredis nomine proprio, secus quan-
do ex coniecturis constat noluisse, vt beneficio
Inuentarij, sed vitra vires hereditarias se obli-
gasse, & ex quibus huiusmodi obligatio resulet?
nam. segg.
- 10 Clausula vicerius constat ex verbis argumentatis.
- 11 Dicitur Ex in obligationibus stat argumentatiui.
- 12 Clausula Ex vicerius est noua, & independentis ora-
tionis ineptia.
- 13 Hares solvere tenetur legata iuxta vires heredita-
rias.
- 14 Hares quod voluerit seipsum, & bona propria ul-
tra vires hereditarias obligare ex quibus defu-
matur?
- 15 Verbum aliqua omnia comprehendit.
- 16 Hares censetur beneficio Inuentarij renuciasse, ac
nouasse obligationem defuncti, quando manifesta
resultat incompatibilitas obligationis heredis cum
testamento defuncti.
- 17 Notario non dicitur extincta prima obligationis,
sed suppletina, quando secunda circa modum soluen-
di prima plus continet.
- 18 Dicitur tamen est aduersaria
- 19 Verbum ipsius personalissimum est.
- 21 Hares etiam beneficiatus cogi potest actione persona-
li ad soluendum legata de propriis bonis, nisi here-
ditaria tradas, vel non esse soluendo probet.
- 22 Promissio heredis licet incipiat ab acceptatione testa-
menti si processit augmentatiue, & extensiu ad
bona propria huius extensio standum est, non autem
testamento in acceptatione relato.
- 23 Legataris vilius erit agere ex propria obligatione
heredis quam ex testamento defuncti.

DECISIO CCCCXXX.

Noluerunt Domini declarare transisse in iudica-
tum sententiam A. C. condemnantem Damia-
num Casarem heredem Caroli Caesaris ad dandum
Camillo, & aliis de Calcearitis tot bona hereditaria
dicti Caroli, quor secundum estimationem per Pe-
trios faciendam ascendendam scilicet 2000. eiusdem debita
occasione doris q. Venantiae eiusdem Caroli matris;
Quia ad euitandam rem iudicatam Informantes pro
Damiano Casare Reo Conuento obiecerunt, nedum
sententiae nullitatem ex defectu mandati Camilli
Lilij Executoris, cuius mandati productio necessa-
ria omnino erat tunc protestatione in omnibus
actis respecta venientem audiri, nisi dolo de legitimo
mandato procure, ita quod, &c. vt aliis allegatis dixit
Rot. dec. 54. n. 1. par. 2. diner. & coram san. me. Greg. XV.
dec. 164. nu. 1. & 2. quod obiectum cornuetti manda-
tum posset praesumi tunc Inritum productione nota-
bili impensa, vel aliis coniecturis illud necessario
concludentibus, cum Rota non obstante protestatio-
ne admitat tunc etiam mandatum ita praesumptum vt
apud Seraph. dec. 933. n. 2. & in aliis ab add. dec. 330. n. 5.
coram san. me. Greg. XV. & in Chintaten. Archiepiscopis
ratus 24. Martij 1645. §. penult. coram R. P. D. nro Cerro
ubi respodetur ad decisionem exaduerso allegatam coram
E

bo. me. Card. Millino, & in Maceraten. Censum 22. Iunij 1646. §. sed tamen coram bon. me. Arguelles.

Sed vitio impedimento quo excusaretur lapsu
4 fatalium ¶ ob quem res iudicata præteritur; nempè
obitum Procuratoris ipsius rei Conuenti efficientem,
5 quod, vel fatalia ¶ non curant, vel detur restitutio, vt
post *Azenad. in lib. 11. tit. 18. lib. 4. recap. num. 26. & 27.*
Greg. Lopez in lib. 24. tit. 23. par. 3. Ant. Fab. in C. lib. 2.
titul. 8. diffinit. 4. num. 8. Casad. decis. 6. num. 5. de appell.
decis. Rot. in Anconitana Dotis 17. Iunij 1647. §. concurrat
coram bo. me. Arguelles.

Declararunt autem sententiam esse iustam, quia
nisi ut apertissima dispositioni prædicti Caroli, qui in
causum lue mortis sine filiis, vt euenit, mandauit hære-
ditibus a se institutis, vt ex ipsius bonis hereditariis
præfate Venancie dotem restituant Calcaris Acto-
ribus, obligando ad id in forma Camere se ipsum,
cuiusque hæredes, & singula eius bona, *Summ. Calcar-*
lar. num. 3. & Damiani num. 2. Decet enim defunctorum
6 ¶ voluntates, & obligationes impleri, l. 1. l. In re ge-
nium, §. Prætor ait, ff. de pati. l. 1. ff. de const. pecun. §.
disponat aut. de nupt. Sard. conf. 345. num. 14.

Nec obstat quod Carolus ita disposuerit ratifica-
do, & acceptando testamentum, & legatum pro re-
stitutione dictæ dotis in eo relictum a Siluio Patre
cuius erat hæres beneficiarius, quinque iusserat hære-
ditibus, vt hanc dotem restituant in eodem prædio po-
sito in Territorio Castri Sanctæ Mariæ sibi olim
vendido a promissoribus dotis pro scut. 4400. quorum
quia soluerat in contanti scut. 2400. alia vero scuta
2000. compensauerat cum totidem sibi debitis ex
causa dictæ dotis voluit per legatarios solui dicto
Carolo hæredi scuta 2000. Vnde inferunt, quod sicuti
in vim testamenti Siluij non poterant legatarij petere
dotem, nisi in dicto prædio, & soluis hæredi Siluij
scutis 2000. Ita nec in vim acceptationis eiusdem
testamenti factæ a Carolo hærede beneficiario, quippe
7 qui, & si nomine proprio se obligauerit, & sua bona
hypothecauerit, non censetur voluisse nouare
obligationem impositam a defuncto, aut rennuciare
beneficio Inuentarij, iuxta magis communem opi-
nionem, quam aliis allegatis amplexa est *Rot. decis. 392.*
per rot. par. 1. recent. consil. Neapol. apud Capic. Latr.
decis. 38. numer. 22. lib. 1. apud Salselic. decis. 111. num. 6.
& segg. apud Minad. decis. 25. sub num. 7. vers. non obstat,
8 vbi dicitur quod obligatio bonorum hæredis ¶ nihil
aliud operatur, nisi facultatem exequendi etiam in
bonis propriis hæredis pro quanto tamen est in hære-
ditate, & non vltro, & in fortioribus terminis, *idem*
Capic. Latr. decis. 148. num. 19. & 20. lib. 2.

Hæc enim procedunt in terminis simplicis pro-
missionis hæredis nomine proprio, ¶ secus quando
9 ex coniecturis, aut aliis verbis æquipollentibus con-
stat noluisse hæredem, vti beneficio Inuentarij, sed
vltro vires hereditarias se obligasse, vt declarat add. ad
Alex. conf. 133. verb. integrum lib. 5. post Cast. conf. 28. num. 2.
lib. 2. Grat. discept. 264. n. 19. & 22. & discept. 333. num. 31. Rot.
decis. 545. num. 5. par. 5. recent. & in Bononiens. Nullitatis
Concordie 1. Iunij 1648. §. 1. in fin. coram me.

Quiescit casus noster, nam Carolus Siluij hæres
non solum acceptauit expressè, & emolgaueit
legatum dotis a Patre relictum Calcaris, sed sub-
didit, & vltius pro maiori satisfactione, & spontè, &
promisit, & conuenit dicto Antonio presenti, & quod in
euentum in quem ipse Carolus obiret, & voluit iussu, &
mandauit, quod sui hæredes teneantur restituere prædicto
Antonio dotem, & liberè, & absque vlla diminutione,
sine aliqua exceptione, & statim, & de bonis tamen hæ-
reditariis ipsius, & quia sic placuit, & placet de suis

rebus, & bonis disponere, & c. ponderando augustinum &
10 vltius, quæ ¶ cum conset verbis argumentationis,
vt de verbo, Et ¶ in obligationibus poltro ex *lex. 14.*
Lea tamen adicio ff. de leg. 3. dixit Rot. dec. 33. sub m. 6.
par. 1. recent. & de verbo vltius Barb. diss. 428. nu. 9. &
12 sit nouæ, ac ¶ independentis orationis incepta *Rim.*
Iun. conf. 482. n. 44. Giraug. conf. 39. n. 31. in fin. lib. 1. Rot.
in Bononiens. Fideicommissi de Pascualis 10. Iunij 1642.
coram R. P. D. meo Cerro, demonstrat Carolum qui iam
per acceptationem testamenti, & hereditatis addi-
13 tionem erat obscriptus ¶ solutioni legati iuxta vires
hereditarias, l. apud Iulian. §. fin. ff. quib. ex caus. in pos-
eat. §. heres quoque ingit. de oblig. qua. ex quasi contratu
14 nascuntur voluisse vltro eas ¶ se ipsum, & bona propria
obligare, & sic non gaudere beneficio Inuentarij,
Capic. Latr. decis. 38. sub num. 22. vers. vel obligatio lib. 2.
post Ioan. Dilecti Monticulum, Azzil. & alios ibi alleg.

Maximè quia mandauit dotem restitui liberè, &
sine aliqua exceptione, ibi, & sine aliqua exceptione, &
infra, ibi, exceptionibus præteritis presentibus, & futuris
etiam sibi, & suis hæredibus de lue competentibus re-
lictis, ideoque sub vniuersalitate verbi aliqua, ¶ omnia
exceptionum genera comprehendente *Aym. conf. 194.*
15 *num. 4. Barr. diss. 22. num. 1. Rot. decis. 357. num. 5. par. 1.*
diuers. reiecit etiam exceptionem beneficij Inuentarij,
scu competentem ex testamento Siluij Patris, cuius
scilicet vigore ipse Carolus hæres excipere potuisset
aduersus legatarios dotem repetentes, se non teneri
dotem reddere, nisi in prædio (supra memorato, & nisi
sibi per legatarios solutis scutis 2000. iuxta formam
dicti testamenti. Vnde resultat manifesta incompati-
16 bilitas obligationis ¶ Caroli cum testamento Patris,
quæ efficit, vt censetur beneficio Inuentarij renun-
ciatum, & nouata obligatio defuncti, vt ponderauit
Rot. in Romana Legatorum de Columna 9. Decembris
1620. coram bon. me. Vbald. Sen. & in decis. 545. num. 3.
17 *par. 5. recent. Nouatione tamen ¶ non extinctiva, vt*
per Capic. Latr. decis. 200. num. 62. lib. 2. Sed suppli-
ua, ac reformatiua, qualis dicitur secunda, quæ
circa modum soluendi prima sub continet, iuxta
theoricam *Bald. in l. patia nauissima sub num. 12. vers.*
finaliter conclusio Cord. de pati. quam sequitur Cagnol. in
l. lecta num. 49. ff. de cert. pet. Marefcort. var. resolut. lib. 2.
cap. 56. num. 10. & 11. Seraph. decis. 509. num. 6. & in his
terminis Grat. discept. 509. num. 17.

Quo magis attentis subsequenter verbis, ibi, &
bonis tamen hereditariis ipsius Caroli per quæ apertis-
sima est voluntas Caroli, quod de propriis ipsius bo-
nis dos solueretur, ergo non in prædio hereditario
Siluij, & in quo Siluius dotem reddi mandauerat, ne-
que cohærenter quantitati bonorum Siluij, Imò ad-
18 uersatiuè vt denotat dictio, illa tamen *Paris. conf. 78. nu.*
2. & 3. lib. 1. Ruin. conf. 41. n. 8. lib. 2. Rot. decis. 75. n. 4. par.
2. rec. Grat. discept. quod etiam dictum prædium
erat proprium Caroli, quia vii emptum a Siluio ad eius
hereditatem spectabat, & solum titulo hereditario
transierat ad Carolum, qui propterea contradistin-
guendo per dictiones aduersatius, vt mox dicebam
bona propria ab hereditariis non potuit inter propria
sensisse de dicto prædio, vt sensui patet, & denotat
19 abundanti verbum ipsum ¶ personalissimum, ac expres-
suum bonorum Carolo ex propria persona compe-
tentium ad text. in l. post mortem §. 5. Tutor, & ibi
gloss. verb. reit. vers. secus autem Barr. mon. 1. ff. quando ex
fac. Tut. Seraph. dec. 552. n. 1. dec. 1149. nu. 3. Nec non sub-
sequens obligatio bonorum propriorum repetita in
fine Instrumenti, ibi, Pro quib. prædictus Carolus obliga-
uit se ipsum, & c. omnia & singula eius bona, ex qua obli-
gatioe clarius elucet, quod enixè Carolus voluerit
nouare

20 notare, ac reformare obligationem hæreditariam Patris, semel atque iterum subiciendo restitutioni dotis bona propria Rot. *dist. decif. 545. num. 1. & num. 8. vers. præterea par. 5. recent.* & in terminis legati Surd. *conf. 191. num. 25. & 26. ubi ponderat quod bona hæredis vigore testamenti non erant obligata pro legato, Grat. discept. 64. n. 9. & 19.*

Concurrentibus in idem postremis verbis, sibi, quia se placuit, & placet de suis rebus, & bonis disponere denotantibus hanc obligationem cadere immediate, ac directo super bonis promittentis, & prolius esse voluntariam, talis autem non esset si diceret aliquam relationem ad quantitatem bonorum hæreditatis Siluij, cum in hoc sensu necessaria esset, quia heres etiam beneficiatus si cogi potest actione personalis, ut soluat legata de propriis bonis, nisi hæreditaria tradat, vel non esse soluendo probet, Rot. *decif. 696. sub num. 2. vers. nam quoniam par. 1. recent. & in aliis allegatis in Romana Legati 2. May 1644. §. Denum coram R. P. D. meo Cerro.*

Quapropter licet promissio Caroli incipiat ab acceptatione Testamenti Paterni, quia tamen processit augmentanti obligationem ex acceptatione resultantem reformando, ac extendendo ad bona propria, huic reformationi, & extensioni standum est, non autem testamento in acceptatione relato, Surd. *post alios conf. 440. num. 54. & conf. 524. num. 15. & 16. Rot. dec. 121. num. 6. par. 1. diuers. decif. 431. num. 8. & 9. apud Cinc. de Confess. & in Romana Attentatorum 27. Aprilis 1640. coram Mr. Neque attendendum testamentum Patris, sed posterior obligatio Caroli ex qua agi potest, quia utilior est legatariis, Surd. *conf. 345. sub num. 36. vers. sed dico, ubi allegat concordantes, & in puncto Grat. discept. 264. numer. 21. Rot. decif. 545. num. 10. par. 5. recentior.**

Et ita decisum utraque parte informante.

VICEN. PARROCHIALIS.

Luna 20. Iunij 1650.

ARGUMENTVM.

Vnio ad excludendam reservationem est plenè, & concludenter probanda. Præsumptio iustificationis litterarum Apostolicarum resistens ex illarum executione quo casu locum habeat? Iura extracta ex archiuo priuato non probant contra tertium, præsertim quando non probatur quo tempore fuerint reposita in Archiuo, cum reponi potuerint post motam litem.

S V M M A R I V M.

- 1 Obiit probatur ex fide Parochi firmiter extracta.
- 2 Amplia etiam ad effectum reservationis.
- 3 Concursus, & præcelsio probatur ex litteris testimonialibus Ordinarij, cui tanquam de re ad eius officium spectante creditur.
- 4 Valor per non excessum probatur ex confessione aduersarij emissa in litteris sua provisione, quam impugnare non valet.
- 5 Valor obventorum per non excessum probatur ex unico teste de publica voce, & fama, qui iuncto quouis adimulico meretur fidem.
- 6 Litteræ Apostolicæ iustificatæ, & obienta à legitimo collatore præstant instrumentum pro obtinenda ad iudicatione.
- 7 Provisio condicionalis non purificata conditione nullum Ius tribuit provisio.

Part. Secunda.

8 Vnio ad effectum excludendi reservationem est plenè, & concludenter probanda.

9 Vnius repugnans status ultimæ collationis qui venit attendendus.

10 Litteræ Apostolicæ executioni demandata iustificatæ præsumuntur.

11 Declara conclusionem procedere in executore mero, qui potest se de narratis extrajudicialiter informare.

12 Item procedere posse in iudicio executivo litterarum Apostolicarum ad impediendum, ne alter via executionis beneficii possessionem consequatur, non autem in iudicio ordinario adiudicationis beneficii, & postquam altus suam gratiam plenè iustificauit, numer. 13.

14 Executor est merus quantumvis in litteris adiut clausula apta ad efficiendum executorem mixtum, quando non adesse possit, vel legitimus contradicitor.

15 Reo non vigente præsumptiones aduersus actorem, qui plenè suam intentionem probauit.

16 Probationes factæ in possessorio non releuant in petitorio.

17 Sententia non afficit citatum.

18 Executor præsumitur se extrajudicialiter informasse, & tales informationes non afficiunt non citatum.

19 Iura extracta ex archiuo priuato non probant contra tertium.

20 Eo magis quando non probatur quo tempore Iura fuerint reposita in Archiuo, cum reponi potuerint post motam litem.

Iura extracta ex Archiuo priuato ut fidem faciant requiruntur, quod probetur quo tempore fuerint reposita in Archiuo ad excludendam possibilitatem, quod fuerint reposita post motam litem, ibidem.

21 Secularizatio simplex statum regularem delet.

22 Eo quando etiam continet amplissimam suppressionem extinguit etiam Iura, & privilegia, quæ in subrogatum loco Prelati Ecclesiæ suppressæ non transierunt, numer. 23.

24 Distinctio inter simplicem secularizationem, & eam quæ fit cum suppressione reseruat.

25 Beneficia Ecclesiarum Regularium Principatus Cathalonie videntur Bulla secularizationis fuisse Sedè Apostolicæ reseruata.

26 Testes examinati coram Iudice Laico profus incompetenti in causis beneficiislibus nihil probant.

DECISIO CCCCXXXI.

Petrus Ioannes Roccafiguera præzio concursu prouisus Apostolicus de Parrochiali Ecclesiæ Sancti Quirici de Bezora tanquam vacante per obitum Damiani Perez in mense Octobris, qui reuerens est defuncti viuis est hodie omnia in litteris Apostolicis narrata iustificasse, nempe obitum Prædecessoris in dicto mense ex fide Parochi firmiter extracta quæ satis probat Imol. *conf. 110. in fin. Rot. decif. 101. num. 6. decif. 121. num. 3. par. 1. recent. decif. 78. num. 2. coram san. mem. Greg. XV.* Etiam ad effectum reservationis, ut fuit dictum in Terulis Beneficij 7. Iunij 1610. coram bon. mor. Patriarcha Med. acedo relatus per add. ad Greg. XV. *dist. decif. 78. sub lit. A.*

Concursum, & suam in eo præcelsionem ex litteris testimonialibus Ordinarij Vicen. cui tanquam de re ad eius officium spectante Garz. *de benef. par. 9. cap. 2. numer. 1. & 108. Creditur in x. theor. Felin. in cap. post sessionem num. 3. de probat. quam secuta est Rot.*

E 2

decis. 1. num. 1. eod. tit. in nouis, decis. 101. num. 1. part. 1. recent.

Valorem huius Parrochialis in scutis 24. per non excessum ꝑ ex eadem narratioꝝ a Laurentio Aduersario in litteris eius prouisionis emissã, quam ille impugnare non potest *Burrat. decis. 481. num. 9. decis. 495. num. 1. Agid. decis. 268. Pur. decis. 171. num. 1. lib. 3.* Tñm verò alium beneficiorum obtentum in simili summa scut. 24. per non excessum ꝑ restatur vnus Testis de publica voce, & fama qui iuncto quouis adminiculo mereatur fidem, quia in hocetiam leuissimæ probationes admittuntur *Seraph. decis. 924. num. 2. decis. 1229. num. 1. Causal. decis. 517. num. 5.*

Hinc ipsi Roccafiguera adiudicandam esse Parrochiam Domini censuerunt, ꝑ quia litteræ iustificatæ, & obtenta à legitimo Collatore idoneum ad hunc effectum titulum præbet *Mobed. decis. 13. vt lit. pend. Causal. decis. 363. num. 4. Rot. in Neapolitana liris conferendi 30. Martij 1618. & 18. Martij 1619. coram bo. mem. Manzanedo, & in Mariaven. seu Accien. Beneficij 13. Maij proximi præteriti coram R. P. D. mto Rois*

Non obstante prouisione Apostolica eiusdem Parrochialis prius obtenta à Laurentio Torrente Aduersario, quia cum ea sit condicionalis dummodò nimirum hæc Parrochialis verè, & canonicè vnita existisset Archiepiscopatus Sancti Ioannis de Abbatissis *Summa. Roccafiguer. num. 5.* Conditione huiusmodi non purificata, ꝑ idem non probata canonica vnione nullum ius tribuit, *Locher. de re benef. lib. 3. quest. 13. num. 76. & 77. & fuit dictum in Lucas Mainculatru 7. Iunij 1581. coram Orano impress. apud Marches. de commiss. to. 1. fol. 47. num. 4. & in Tirafone. Capellania 13. Martij, & 7. Aprilis 1606. coram Sanctissimò D. N. Innocentio X. tunc Sac. Rot. Auditore.*

Vnionis autem probationem, ꝑ quam necessariam, & concludentem requirit ad excludendam reservationem dixit *Rot. in Vico. Capellania Maioris 7. Nouemb. 1619. coram bon. mem. Firouaco, & in Celfone. Parrochialis 17. Nouemb. 1642. coram R. P. D. meo Peutingerio* eo magis in casu nostro, ꝑ quod repugnat vnioni vltimus status, ꝑ qui est collatus, & attenditur *Locher. de re benef. lib. 1. quest. 28. nu. 104. Rot. decis. 77. num. 3. & 9. decis. 112. num. 2. coram san. mem. Greg. X V. tunc nostri Ordinis Collega, nec facit sententia executoris Apostolici, qui Aduersarius in possessione Parrochialis, immisit, nec Instrumenta in hoc iudicio producit.*

Siquidem præsumptio iustificationis omnium narrationum, ꝑ ac totius gratiæ resultans ex immisione concessa ab executore, *Burrat. decis. 342. num. 4. Rot. in Vico. Beneficij 14. Martij 1644. coram R. P. D. meo Rois*, præter quod procedit in executore meo, ꝑ qui potuit se extrajudicialiter de narratis informare ex allegatis in decisione huius causa 28. Iunij 1649. coram meo, cito quod noster executor, quanius in litteris adesset clausula apertè recludere executorem mixtum, ꝑ merus esset eo quod nemo possidebat, neque comparatur legitimus contradictor, vt ad hunc effectum necesse esse declarauit *Rot. in Lucana Canonizatus 1. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Rois*, & in dicta decisione coram meo.

Suffragari quidem posset ꝑ in iudicio executiuo litterarum Apostolicarum ad impediendum, videlicet ne alter via executiuæ beneficij possessionem consequatur, non autem in iudicio Ordinario ad iudicationis beneficij postquam actor suam gratiam plenè iustificauit, vt ex prædictis fecit Roccafiguera, tunc enim cessat præsumptio, ꝑ quæ stat pro possessore, & debet illæ equè plenè iustificare aliunde suam inten-

tionem *Cald. conf. 30. ad fin. vers. quod id verum de præb. Seraphin. decis. 1422. num. 11. & segg. & in proximi terminis Locher. de re benef. lib. 3. quest. 14. num. 86. & segg. Rot. decis. 409. num. 4. par. 2. recent. & in Mediolan. vna. Beneficij 31. Ianuarij 1616. §. nec releuatur coram Reuerendiss. D. meo Danzeite Decano.* Sic in simili dictum, quod aduersus actorem, ꝑ qui plenè probauit, non profuit Reo præsumptiones *Agid. decis. 687. nu. 2. vers. sed si possidet Rot. coram Greg. X V. decis. 287. nu. 16* aut in peticitorio ꝑ probationes factæ in possessione *Gabriel. conf. 40. nu. 44. lib. 2. par. decis. 166. lib. 1. in corr. Greg. X V. decis. 357. num. 2. ibique add. num. 6. decis. 339. nu. 4* & sicuti ipsa sententia executoris ꝑ Roccafigueram ibi non citatum non afficit *Bald. in l. ab eo num. 17. Cod. quomodo. & qua. d. Index, Abb. in cap. inter par. tuor. num. 7. de maior. & obed. Caputaq. decis. 190. par. 2. Rot. decis. 98. num. 7. par. 7. par. 1. recent.* Eo minus extrajudiciales informationes, ꝑ quæ executor accepit præsumitur allicere possunt, *Alex. in l. spæ. num. 115. ff. de re iud. & in l. 2. numer. 1. C. de edict. Achil. decis. 53. in fin. de re iud. Rot. coram san. mem. Greg. X V. dec. 305. nu. 3.*

Instrumenta posset exaduerso exhibita, siue collationum huius Parrochialis ab Abbate Sancti Ioannis factarum anno 1593. 1405. 1434. 1533. *Summ. Torrent. nu. 9. 15. & 24.* siue declarationes emissæ ab Episcopo Auenionensi anno 1604. *Summ. ibid. nu. 3.* siue concordiæ initæ anno 1622. inter Episcopum Vicentem, & Abbatem Sancti Ioannis authenticæ Apostolicæ confirmatæ *dist. Summ. num. 6. & 7.* siue suspensionis, ac interdictionis non semel ab Abbate promulgatæ contra Rectorem, & Ecclesiam Sancti Quirici, eiusdemque interdictionis relaxationes *dist. Summ. nu. 16. & seq.*

Nullius momenti sunt, cum quia, vti licet pendente super iurisdictione inter Episcopum, & Archiepiscopum Sancti Ioannis in qua Archiepiscopus in Sacra Congregatione Concilij, & hoc Tribunali succubuit extracta ab Archiepiscopo Archiepiscopatus non probant contra Episcopum, seu reitum Archiepiscopum non subdium *Caputaq. decis. 42. par. 1. Pur. decis. 341. num. 2. lib. 2. Causal. decis. 351. nu. 2. Seraph. decis. 642. num. 1. Millin. decis. 334. nu. 1. & seg. & in pur. & ad excludendam probationem vnionis reijciunt *Rot. penes Martinum Andr. decis. 65. nu. 1. & 3.* Vbi quod hoc magis procedit quando, vt in casu nostro id est cuius fauorem dicitur facta vnio est in causa, & eam defendit; Imò aliqua Instrumenta extracta fuerunt de mandato eiusdem Archiepiscopatus, & fortius, ꝑ quia non probatur, quo tempore Instrumenta fuerint in Archivo reposita, vt requiritur, cum potuerint reponi post motam litem *Caputaq. decis. 9. nu. 4. par. 1. Pur. decis. 431. num. 1. lib. 2. Millin. d. decis. 34. num. 4. Mari. Andr. decis. 88. nu. 6. & decis. 90. nu. 4. Rot. diuers. decis. 349. nu. 2. part. 4. & in Marticen. iurisdictionis 9. Martij 1646. coram meo.**

Tum quia pletæque collationes non docentur effectuatæ, nec omnia Instrumenta, mentionem faciunt huius Ecclesiæ Sancti Quirici. Tum tandem, quia omnia præcessisse asserunt ante secularizationem Ecclesiæ S. Ioannis de Abbatissis de anno 1592. a fel. record. Clementi VIII. factam, & que nedum ab ea Ecclesia deiecit statum regularem, ꝑ vt solet simplex secularizatio, *Rot. decis. 352. num. 2. par. 5. recent.* Sed quia continet vltro ap. plissimam suppressionem ꝑ Mentis Abbatialis dignitatem officiorum, &c. *Summ. Roccafiguera num. 6.* extinxit simul, quaticumque Abbatialis Mensæ vniones, lura, & priuilegia, vt per gloss. fin. cap. Abbat. de verb. signif. Fel. in cap. cum dilecta sub. num. 22. verb. destrutto Monasterio de re script. Tiraque. iur. cess. cau. in princ. num. 212. Rot. decis. 99. num. 1. part. 1. recent.

recet. Quæ propterea in Archiepiscopatu Abbatis
 23 loco subrogatum transire non poterunt, ut in pun-
 ctu aduersus Archiepiscopatum Sancti Ioannis fuit
 decium in Vicen. Iurisdictio 2. Maji proxime præ-
 teriti coram R.P. D. meo Cero, ubi in §. prout natus, &
 §. 9. ex hac ratione reiciit supra memorata concor-
 dia anni 1262. facit decif. 573. num. 13. par. 5. recet. & di-
 24 cta decif. 59. numer. 6. ubi distinguitur transire simpli-
 cem secularizationem, & eam quæ fit cum supple-
 sione part. 7.

Quod ex abundanti respectu huiusmet Parochia-
 lis declarauit obseruantia subsecuta, cum post secu-
 larizationem nulla deus collatio effectuat, quam
 fecerit Archiepiscopus, & de conueto vltimo anni
 1640. facta sub Ordinario præuio concursu, ut fa-
 uore proxiui Apostolici tanquam de reservato ponde-
 rauit in terminis dictæ Bullæ secularizationis, Nota in
 Gerunden. Priuatus 29. Januarii 1646. §. voluit. in fin.
 coram me, ubi præterea in §. exaduerso autem, & segg.
 25 habetur quod vigore dictæ secularizationis transire omnia
 beneficia spectantia ad Ecclesiæ secularizationem fuerunt
 reservata Sedi Apostolicæ, quod etiam decium fuit
 in Vicen. Canonici 24. Novembris 1624. coram bon. me.
 Merlino, in Vicen. Prioratus 2. Iunii 1636. coram Eu-
 nemij. D. Cardinali Panzvelo, & in Vicen. Cameraria 1.
 Febr. 1638. & 14. Martij 1640. coram R.P. D. meo Royas.

Quapropter non applicatur casui nostro decifio
 in Vicen. Iurisdictio 8. Februarii 1618. coram bon. me.
 Merlino, & vndeque excluditur asserta visio, & fa-
 cultas conferendi exinde præsentia ab Archiepiscopo
 26 ro, quicquid deposuerint Testes dati in Summa. Torrent.
 num. 27. & 28. qui loquuntur de statu ante seculariza-
 tionem, cumque examinati fuerint coram Iudice
 Laico propterea incompetenti in causis beneficalibus
 nihil probant Rot. decif. 260. nu. 5. par. 1. recet. sed in-
 hærendum est vltimo statui collatio, & exclusio
 vniuersi ex supra allegatis.

Et ita decium vtrique parte informante.

ROMANA SOCIETATIS LIGNORVM.

Mercurij 22. Iunii 1650.

ARGVMENTVM.

Iura quando dicatur realiter producta late in de-
 cisione discutitur.

SVMMARIVM.

1. Productio attentis verbis factio produxit non dicitur verbalis, sed realis, & productio verbalis verbo, non factio sit.
2. Maxime quando in actu productionis numerantur folia latorum productionum.
3. Item productio realis commincitur siante protestatione facta a producente, videlicet scripturas non posse accommodari, nisi prout obligatione de illas reportando infra triduum.
4. Notarium non potest iura in eius officio producta accommodare, nisi facta obligatione de reportando in fin. triiduum, præsertim quando sua sunt in actu productionis protestatum, ibid.
5. Iura si penes Notarium per longum tempus existunt, tunc potest iura in eis officio realiter productionis.
6. Item realiter productio commincitur ex obligatione Notarii de faciendi transportatione, alias enim si iura verbaliter tantum fuissent producta transportandi non adesset necessitas.

Part. Secunda.

6. Iura quamplura si sub vna productione fuerint producta, si in aliquibus productis fuit realis, talis quoque censetur in aliis.
7. Iura, ut dicuntur realiter producta non est necessaria aliqua citatio, quicquid sit ad effectum probationis?
8. Productio latorum fene! facta ad possit præteriti erroris renouari?
9. Productio renouari nequit sine consensu alterius partis, nam per productionem iura efficiuntur communia.
10. Notarius statim ac iura sunt in actis producta obligatus remanere ad illorum custodiam.
11. Notarius si neglexit recuperare scripturas accommodatas tenetur restituere damnum ab altera parte passum ab defectum scripturarum.

DECISIO CCCCXXXII.

Alio nusquam hæctenus meditato conatu, ne-
 gando scilicet petitos libros fuisse aliquando in
 eius vel antecessoris officio productos Teulus aduer-
 sus mandatum Rotale, ac Decisionem sub die 28. Iu-
 narij proxime præteriti coram me emanatum insur-
 rexerat hodie; Sed frustra, nam de productione facta
 sub die 28. Februarij 1622. constat ex datis in Summa.
 Lercarij nu. 1. & quidem reali, ut denotant verba, ibi,
 factio produxit, quippe quæ excludit verbalem pro-
 ductionem, quæ verbo non factio sit ut ponderauit
 1 Rot. dec. 139. nu. 1. par. 4. tom. 2. recet. dec. 147. nu. 2. par. 6.
 & tradit add. ad san. mem. Greg. XV. dec. 190. nu. 15. iuncto
 2 maxime quod ibidem transumerant folia cuiuslibet
 libri, ut patet in his terminis aduersus Rot. dec. 139.
 3 numer. 2. & 3. par. 4. tom. 2. recet. fuitque protestatum
 trans quod iidem libri consignati alicui non deberent,
 nisi cum obligatione Camerali de reportando infra
 triiduum, neque enim Actuarius libros consignare, aut
 commodare cum dicta obligatione alicui potuisset,
 nisi fuissent producti, vtrique tamen stante productio-
 ne, ut per Bald. in l. si quando in fin. C. de leg. 1. si
 legatum mun. 1. ff. ad leg. in l. quod te n. 63. ff. de cer. per.
 4 fin. in prax. §. 22. c. 8. m. 1. & segg. & accedit diuinitas
 temporis trans quo libri penes Actuarium existerent,
 vnde realis productionis argumentum desumpsit Rot.
 penes Baratt. dec. 217. nu. 7.

Id ipsum agnouit Teulus dum successibus temporibus
 nempe de anno 1638. 1638. & 1641. aliquos ex di-
 ctis libris commodauit, & commodatum adnotauit
 in libriculo nuncupato accommodatorum, ubi scrip-
 turæ realiter productæ, quæ commodantur adnotari
 solent asserendo eodem libros fuisse productos, ut
 legitur in partita anni 1635. ibi 28. Februarij 1622. pro-
 ducti, in alia partita anni 1641. ibi, librum &c. produ-
 ctum inter Righezium, & Oddum Summa. Teuli nu. 7. &
 in partita anni 1638. ibi, duos libros &c. in alia produ-
 ctus pro D. Desiderio Oddo contra D. Jo. Baptisiam Ri-
 ghezium die 28. Februarij 1622. Summa. Lercarij nu. 3.
 & clarius in obligatione qua idem Teulus recepto
 pro residuo omnium actorum pretio scut. 20. promi-
 5 sit Lercario heredi Jo. Baptista Righezze edere, ac
 ad Rotam transportare libros, ibi, i quali libri come
 apparisce in detti miei atti fanno prodotti dal detto Sig.
 Desiderio, Summa. Lercarij nu. 2. quæ sanè obligatio, &
 consensio conuincit realem productionem librorum,
 quia in verbo tantum productis transportandi neces-
 sitas non cadit, add. ad san. mem. Gregor. XV. dec. 59.
 numer. 20. fol. in Toletana Canoniciatus Penitentiarii 10.
 Martij 1645. coram R.P. D. meo Orthobono. Nec refert
 quod supramemorata partite non loquantur de libris,

E 3

quorum hodie editio petitur, sed de aliis diverso nomine signatis, de quibus etiam intelligi potest dicta obligatio Teuli, quia cum in supra memorata productione facta die 28. Februarij 1622. contextuali, & vnica productione producti fuerint nominatim, tam libri recensiti in dictis partitis, quam alij de quibus est questio, sequitur quod si in aliquibus productio fuit realis, vt pars adfecta admittit talis quoque fuerit in alijs, vt ex doctina Bald. in l. si quis sibi initium ff. edend. ratiocinatur in proximiis terminis Menoch. de arbitr. lib. 2. cap. 64. n. 2. Rot. coram Reuerendiss. Vrgellen. dec. 9. m. 17. & inter recent. par. 4. tom. 2. dec. 139. m. 14. & 15. dec. 542. n. 13. par. 4. tom. 3.

Non obstat quod non adit citatio ad dicendum contra, quia hæc negatiua exaduerso non probatur, cumque productio ab Odio facta fuerit in termino interpellationis in id emanare ad instantiam Righezzæ tunc aduersarij, ac satisfaciendo eius importunitati ibi, idem Dominus Desiderius satisfaciendo importunitati aduersarij factio produxit, &c. citatione opus est non fuit ad effectum, vt iura dicantur realiter producta; quicquid sit ad effectum probationis, vt post Bald. & alios ibi allegatos distingue Afen. in praxi §. 22. c. 8. limit. 2. sub n. 3. facit Salust. Tiber. in praxi. A. C. lib. 2. c. 15. n. 6. & 7. Rot. in Romana, sen Velierna Restitutio in integrum 17. Decembris 1646 §. 1. coram me.

Minus obstat, quod postea ex intervallo compaeruerit Righezzius Lercanij author, ac declarauit suæ intentionis non fuisse, quod libri producerentur in actis, sed solum quod extra acta manerent: nam omisso an productio facta potuerit reuocari etiam ex capite erroris, quod quia præiudicaretur parti cui ius est questum ex sententia seculari. Felin. in aliorum ibi allegatorum negat V. coram praxi lib. 6. c. 1. m. 5. Scacc. de indic. lib. 2. c. 11. m. 405. & seqq. vbi responderi contrarijs, & ita setuari in omnibus Curis refert Guidopap. quæst. 243. in fin. assumat verò post Barr. & alios ibi allegatos Afen. in praxi §. 22. c. 12. Verum extra omnem difficultatem, quia productionem non fecerat Righezzius, qui vt supra declarauit, sed Oddus qui huiusmodi declarationi non consensit, cumque per productionem factam in termino libri essent effectus communes, eo minus potuit vnus tantum partis consensu productio reuocari, vt conciliando vtramque opinionem mox adductam firmavit Rota penes Pat. dec. 262. lib. 2. in corr. Præter quod cum ea declaratio emanauerit ad effectum dumtaxat eximendi se ab expensis quas productio parit non liberari actuarium ab obligatione libros custodiendi per fa. mem. Pauli V. reformat. inducta, & ex ipso instanti productionis contracta ad tradit. per Grat. cons. 14. nu. 17. lib. 1. Grat. disc. 139. n. 32. & seqq. Rot. dec. 185. num. 4. vers. ex quibus par. 2. dec. 231. n. 3. par. 2. dec. 335. n. 8. par. 3. recent.

Manet itaque semper huiusmodi obligatio Teuli, quam nec subsistit decretum à Menicuecio vno ex sociis societatis lignorum deinde reportatum quod libri tanquam in actis nulliter depositati sibi ab actuario consignarentur Summ. Theuli nu. 4. quia est res inter alios acta, & decretum non habuisse effectum colligitur, ex quo successibus temporibus actuaris eosdem libros pluries accommodauit, & reha-buit, ac de anno præterito aliquos ex ipsis in Rota transportauit, fuisse quoque realiter productos vt supra consensus fuit. Quod verò Rota in hac causa inter alias tamen personas 20. Februarij 1641. coram R. P. D. meo Pentingero, dixerit libros non fuisse iudicialiter productos, non mirum quia tunc principaliter de hoc non disputabatur nec deducta fuerant supradicta quibus realis productio conuincitur.

Et per consequens inconcussa manent fundamenta prioris decisionis, contra quæ non videtur quod factis diligentibus in libro nuncupato accommodatorum non reperiantur aliquando accommodati libri de quibus agitur quia hoc magis conuincit negligentiam Notarij, quæ siue consistat in omitendo accommodatorum, & reha-bitorum adnotationem, siue in recuperando libros semel accommodatos, siue in eorum custodia efficit, vt Notarius damnum reficere suis sumptibus teneatur, sit in verbis disponente Reform. Pauli V. sub rubr. de Not. Tribuni. Frb. §. 35. itaque veniat condemnandus ad factum promissæ exhibitionis librorum alijs ad damna, & interesse ex alleg. in d. decis.

Quam Domini confirmarunt vtraque parte informante.

VALENTINÆ RECTORIÆ

Mercurij 22. Iunij 1650.

ARGUMENTVM.

Status vltimus beneficij collatiuus, ac secularis probatur ex pluribus collationibus effectum sortis, de quibus in decisione. Regula 9. Cancellariæ referuatoria mensium continens clausulas amplius derogat omnibus, & quibuscunque priuilegijs etiam S. Religionis Hierosolymitanæ concessis, & in specie indulto Pij IV. Religioni concessio super collatione beneficiorum ad Religionem spectantium. Indultum conferendi beneficia litigiosa concessum à Clem. VII. Religioni Hierosolymitanæ ex quibus non suffragetur?

SUMMARIVM.

- 1 Collatio dicitur effectum sortis, si beneficium deinde vacat per obitum promissi.
- 2 Item probatur effectum ex subsequente possessione beneficij, & ex permutatione successus facta post longum tempus; quicquid sit quando breue tempus intercessit, & n. 3.
- 3 Appellatio vires sententiæ infringit.
- 4 Testes in concursu publici Instrumenti fidem non merentur, & n. 19.
- 5 Testes de auditu nihil probant.
- 6 Edicta tanquam actus extraiudiciales litem non inducunt.
- 7 Edicta præcedere debent ante collationem beneficij curam animarum habentis.
- 8 Titulus resignantis iustificandus non est quousque resignatarus beneficium resignatum per plures annos pacifice possedit.
- 9 Clausula, etiam si inter aliquos his adit &c. non probat existentiam litis, sed solum præseruat gratiam à subreptione quatenus sit existat.
- 10 Cardinalis Ordinarius conferens vigore indulti adhuc conferre dicitur iure ordinario, quatenus in indulto dicat se etiam conferre vigore indulti.
- 11 Quicquid sit in terminis Modernorum indultorum, quæ latiora sunt.
- 12 Possessio non probatur ex Instrumento locationis in præiudicium rerij.
- 13 Collatio in personam alienius quod habuerit effectum, ex quibus desumatur?
- 14 Laicus potestatem non habet circa dispositionem, & collationem beneficiorum.
- 15 Beneficium seculare dicitur, si collatio sit Clerico seculari quamuis Collator sit Regularis.

17 Ecclesia existens intra Castrum non dicitur comprehensa in donatione eiusdem Castrum non probatur illius existentia tempore donationis, cum edificari poterit postea ab alio quam a donante.

18 Presentatio in dubio facta presumitur de persona seculari non regulari.

Beneficium de iure presumitur seculare non regulare ibid.

20 In Ecclesia regulari possunt etiam adesse beneficia secularia, quae Clericis secularibus conferantur.

21 Beneficium existens in Ecclesia regulari non presumitur Regulare, nisi probetur esse membrum Ecclesiae regularis, vel quod ab ea dependat.

22 Status beneficii regularis non dicitur constitutus, nisi ex quadragenera praescriptione.

23 Status beneficii secularis declaratur ex promotionibus, & collationibus factis secularibus.

Beneficium esse seculare probatur ex collationibus factis secularibus ibid.

24 Non praesumitur locum habere sufficiens vacatio beneficii saltem de facto.

25 Regula 9. Cancellaria reservatoria mensium derogat privilegio Apostolice concessis Religionis Hierosolimitanae, ac comprehendit etiam eiusdem Religionis beneficia Clericis secularibus in titulum conferri solita.

26 Quicquid dicatur Gonz. Garz. & Castropalao super hac opinione amplius ambigendum non est cum Rota contrarium teneat in pluribus decisionibus, in quibus singillatim respondetur singulari privilegio Religionis.

27 Decisiones Rotaes inexta intereratum stylum supponenda sunt nec incidenter revocanda.

28 Status ultimus semper attendi debet ad discernendum, an beneficium sit seculare, vel regulare.

29 Amplia praescriptio quando non agitur principaliter inter collatores de statu beneficii contententes, sed inter praescriptos de validitate collationis.

30 Nisi inconueniat per rem iudicatam, aut confessionem partis, aut publica Instrumenta constet de anteriori statu contrario.

31 Indultum Pg. IV. concessum Religionis Hierosolimitanae §. 67. declarat beneficia ad collationem Equitum suae Religionis Hierosolimitanae spectantia non vacare per totum illa possidentia.

Indultum in hac parte loquitur de beneficiis ab origine, vel praescriptione regularibus conferri solitis, nec alias dari Religionis facultatem mutandi statum secularem in regularem n. 34.

32 Et in §. 51. disponit, quod Equites eadem beneficia conferre possint Religiosis: quoniam a longissimo tempore collata fuisse Clericis secularibus.

Hac secunda pars indultu loquitur de illis beneficiis regularibus, quae ipsi Equites a longissimo tempore conuulserunt secularibus, & penduntur verba indulti num. 35.

33 Regula 9. Cancellaria reservatoria mensium derogat etiam d. indulto piano quando beneficium est factum conferri secularibus in titulum.

34 Qualitates indulti probari debet, qui in eo se fundat.

35 Reservatio Regulae 9. est subsidaria ideoque cessat, quando beneficium ex alia causa est reservatum.

36 Secus quando est litigiosum quia licet non inducat reservationem, neque ligat tam inferiori collatoris, nisi temporaliter concedatur.

37 Gonzal. super regul. 8. glof. 6. num. 147. & 149. in quibus terminis loquitur.

40 Indultum conferendi litigios concessum a Clemente

Pars Secunda.

VII. Religionis Hierosolimitanae non suffragatur stante longissima possessione conferendi a Sede Apostolica, & ab Ordinario num. 42.

41 Regula 9. mensium locum habet in subsidium quando ex aliquo impedimento Papa ex illius reservationibus conferre nequit.

42 Indultum conferendi locum non habet, si Papa est in possessione conferendi cui indultum non censetur voluisse praedicare, quoniam in conferendi ad Indultarium spectat.

44 Indultum conferendi beneficia litigiosa non comprehendit beneficium quod est nudum litigiosum, sed etiam reservationem.

45 Subrogatio gratiosa conceditur ex capitis iure, vel reservationis, & n. 46.

47 Decis. Martini Andreae r. num. 48. quo casu loquitur.

48 Subrogatio derogari non debet ex capite derogationis nisi constet ante subrogationem factum fuisse praescriptos.

DECISIO CCCCXXXIII.

Statum ultimum huius Rectoriae, cumque longum collatum, ac secularem esse praemittitur DD. pro fundamento hodiernae resolutionis: attenditur promissione Apostolica de anno 1677. ad favorem Ioan. Thomae Mechati Presbyteri secularis, quae probatur effectu facta, & quia per eundem Mechati obitum Rectoria vacavit de anno 1679. tunc celebre conf. Oldr. 229. quod secuta est Rota decis. 341. num. 2. par. 2. recem. & alias passim.

Tum antecedenti simili promissione anni 1598. ad favorem Iacobi Conchiglios Clerici secularis, quam pariter effectuatam fuisse constat ex publico Instrumento possessionis post quatuor menses a professo capte, Mandos super regul. reuoc. union. qu. 5. mon. 5. Hoied. de incompatibil. benef. par. 2. c. 3. n. 21. Garz. de benef. par. 2. c. 3. num. 21. Garz. de benef. par. 12. c. 1. num. 28. Retain Bonen. Abbatis 3. Iuly 1643. coram bon. uera. Agnelles, & ex quo Rectoriam de anno 1677. idem Iacobus auctoritate Apostolica cum dicto Mechato permutauit permutatio enim huiusmodi secuta est tam longo tempore post Iacobi promissionem ipsius possessionem, ac promissionis effectum probat quicquid sit, quando breue tempus intercessit, ut distinguendo declarauit add. ad fau. Greg. XV. dec. 135. num. 8. in fin. Rot. decis. 324. num. 7. in fin. par. 1. recem. dec. 349. n. 2. cor. Greg. XV. & in Rotina Prady 2. May 1603. coram col. me. Coccina.

Nec obstat asserta sententia condemnatoria contra dictum Iacobum ad suspiciendum habitum Sacrae Religionis Hierosolimitanae lata de an. 1604. nam praeter quod hoc respicit tantum regularitatem, non autem Statum collatum ex promissione Apostolica ad favorem ipsius Iacobi sexennio ante emanata, & effectuat, ut supra resistentem, euacuatur prorsus obiectum etiam respectu regularitatis, quia sententia non probatur nisi ex appellatione ab ea per Iacobum interposita Summ. Altir. num. 21. quae sententiae vires flegit l. 1. §. 6. propter eandem ff. nihil innovari appellatione interposita Lancellor. de iur. par. 2. c. 12. in pres. nu. 87. & segg. Monac. decis. Bonen. 10. n. 29. & 30. iuncto praetrium, quod successit per 13. alios annos Iacobus Rectoriam abique susceptione habitus secularis pacifice possedit, ut apparet ex d. permutacione anni 1677. & quod plus est dicto anno Rectoriam permutauit cum supradicto Mechato Presbytero similiter seculari abique onere suscipiendi habitum regularem, quod sane

E 4

fuisse Mechato inimicum, si Jacobus habitum iuxta formam d. sententia suscepisset, vel ob non suspensionem Rectoriam dimittere coactus fuisset, vt Testes in Summ. Altir. num. 10. dati conatur deponere, quibus propterea ꝑ cum repugnet publicum Instrumentum permutationis sponte ac libere factæ ad fauorem alterius Presbyteri secularis, qui postea per 15. annos vique ad annum 1631. in habitu seculari Rectoriam possedit, nulla fides adhibenda est l. Censur. ff. de prob. gloss. in cap. 3. loco verbi. Testium sub tit. Roman. cons. 319. num. 1. Cassan. cons. 16. num. 1. Rot. decis. 64. nu. 17. par. 5. recent. eo minus quia deponunt de ꝑ auditu c. licet ex quadam vbi notant omnes de test. Caputagen. decis. 279. nu. 1. par. 1. Rot. dec. 237. num. 4. par. 1.

Tum antiquiori prouisione per Sedem Apostolicam facta de anno 1580. tanquam de vacanti per obitum Petri Calosaræ ad fauorem Natalis de Mena Presbyteri secularis possessione paulo post, & vacatione ex persona eiusdem Mene subsequuta de anno 1598. Summ. Laudici numer. 1. Litt. F. & duabus sequentibus. Grati que dicitur prouisionem Mene turbidum reddi, eo quod præcesserant Edicta Ordinarij super concursu, quia illa tanquam ꝑ actus extraiudiciales non inducunt litem, & magis confirmant Rectorie Secularitatem, & statum collatum, cum in similibus beneficiis curam animarum habentibus ꝑ ex dispositione Sac. Conc. Trid. præcedere debeant, vt habetur sess. 24. de reform. cap. 18. & notat Garz. de benef. par. 9. c. 2. num. 102. Paris. de resign. l. 8. §. 9. num. 83. Barbo. de potest. Episc. alleg. 60. num. 13. Ad. ad Greg. XV. dec. 494. num. 3. & segg.

Tum resignatione, quam de anno 1565. Martinus Calosara fecerat, & Sedes Apostolica admitterat ad fauorem dicti Petri, per cuius obitum beneficium vt supra vacauit de anno 1580. Nec refert, quod non constet de titulo dicti Martini resignantis, quia pro statu collatio, & Seculari satis est, quod Petrus Resignatarius esset Presbyter Secularis, & Rectoriam in titulum obtinuerit, cumque eam in vim prouisionis Apostolicæ possederit ab anno 1565. donec vixit vique ad annum 1580. vltior probatio tituli resignantis ꝑ necessaria non videtur Cassad. decis. 2. num. 4. de caus. poss. & propr. Rot. dec. 48. num. 6. par. 1. rec. & in Tolitana Beneficij 31. Maij 1604. coram bon. mem. Ortenbergo in Narrien. Cappellania 8. Februarij 1649. coram Me. Minus refert, quod in litteris prouisionis dicti Petri addito sit ꝑ clausula, etiamsi inter aliquos adesset hic cuius Statum &c. quia exinde non probatur existentia litis sed ad maiorem cautelam quatenus existeret præseruatur gratia vitio subreptionis Gemm. cons. 110. num. 6. Rot. decis. 92. nu. 7. par. 1. recent. & in Spoletana Abbazia 19. Decembris 1615. coram bon. mem. Cocino.

Concinit anterior collatio, quam vacante Rectoria per obitum Io. Hieronymi Lopez Ordinarius Valentini de anno 1539. fecit Ioanni Conditui, cuius effectus exaduerso non negatur, sed dicitur quod Ordinarius tunc Cardinalis contulit vigore Indultu, id quod nil releuat, quia vt infra demonstrabitur, vis non est in titulo collationis, sed in qualitate beneficij, an scilicet collatum, & regulare sit, & præterea cum Ordinarius expressisset se hoc nomine conferre, & Indultum remoueat tantum obstaculum refectionis, diceretur adhuc collatio facta auctoritate Ordinaria quamvis conferens ꝑ dixisset se conferre etiam vigore Indultu Paris. cons. 42. nu. 5. lib. 4. Gonz. super reg. 8. gloss. 2. num. 68. Cassad. decis. 8. & 10. num. 6. de preben. Rota decis. 444. nu. 64. par. 5. recent. & in Casirangusiana Parochialis de Blesia 10. Decembris 1649. coram R. P. D. mo Othobeco. Quicquid sit in terminis moderno-

rum Indultorum ꝑ que latiora sunt. vt fuit ponderatum in Compositellana Parochialis 10. Februarij 1645. coram R. P. D. mo Verosio.

Fauet quoque antecedens collatio de anno 1482. ab Ordinario Valentino facta d. Io. Hieronymi Lopez Presbytero Seculari. Nec obstat, quod de eodem anno 1482. Commendatarius Religiosis Hierosolymitanæ Rectoriam contulerit Fratri Vincentio Masti eiusdem Religiosis professo, qui successit bona Rectorie locauit, quia ille nonquam fructus percepit, & non Commendatarij, sed Ordinarij Valentini collationem habuisse effectum euident est, ex quo dicitur Lopez prouisus ab Ordinario pacifice possedit per annos 57. vique ad annum 1539. quo per eius obitum Rectoria vt supra vacauit, & collata fuit supramemorato Ioanni Conditui addo quod locatio bonorum, quam fecerat Vincentius professus ad Commendatarij prouisus nullius momenti est, ꝑ nec effectus talis prouisionis probat eo minus in præiudicium tertij, hoc est prouisus ab Ordinario, qui tanto tempore vique ad mortem suam possessionem continuauit cap. inter dilectos de fide iuram. Gabr. de locat. conclus. 4. num. 1. Menoch. d. res. rem. 3. num. 571. Rota decis. 24. nu. 3. in fin. par. 1. recent.

Accedit collatio anni 1443. in personam Gulielmi Folie ex causa permutationis tunc factæ, & per Ordinationem admittit ad Arnaldo de Moureyas. Contra quam collationem frustra obijciunt Epistole Regis Hispaniarum emanatæ de anno 1458. quibus Rex mandat ad possessionem Rectorie eicci Jacobum Exar, & immitti fratrem Gabrielem Thomam professum Religiosis Sum. Altir. num. 18. quia non adducitur prouisio dicti Iacobi Exar, qui nescitur quo titulo in possessionem se intrussit, sed Gulielmi Folie, de quodicit litteræ Regis non loquuntur, imò in antecedentibus litteris Regis anni 1433. datis Summ. Laud. num. 1. Litt. B. Idem Gulielmus rogatur a Rege, vt Rectoriam resignet Bartholomæo Fetter, & sic ipse Rex agnouit effectuationem prouisionis ꝑ in personam Gulielmi, cuiusque ius magni fecit, vt per Adden. ad fur. dec. 333. vers. & ratio lib. 1. Rot. decis. 411. sub nu. 2. vbi quæritur ex eo par. 3. recent. & in dilecta Compositellana Parochialis 10. Februarij 1645. coram R. P. D. mo Verosio, in Colonien. Decanatu 15. Maij 1648. §. gratis coram Me. Vitæ quod exaduerso citata litteræ Regis de expellendo Exar, & immitendo fratrem Gabrielem professum non probantur fortiter effectum, nec fortiri poterunt ob defectum potestatis ꝑ laycalis c. quod in dubijs vbi gloss. verbo manuum layca de reuoc. Paris. de resign. lib. 7. qu. 9. nu. 7. & segg. & n. 12. vbi in specie loquitur de Rege cum alijs alleg. in dilecta Colonien. Decanatu §. Idco.

Et ex abundanti ipse collationes antiquiores exaduerso adductæ statum secularem, & collatum probant, nam excepta illa litteris Iacobi Bonetæ de anno 1331. ceteræ omnes, nempe alterius Gulielmi de anno 1396. Summ. Altir. nu. 15. Saluatoris Fetter de anno 1425. Summ. ibidem nu. 16. Arnaldi Montecyas de anno 1426. Summ. numer. 17. factæ leguntur in titulum Presbyteris secularibus quales fuisse dictos prouisos in ipsis collationibus exprimitur. Nec obstat quod collationes dicantur factæ ad præsentationem Commendatarij Religiosis, nam quicquid sit de Iurepertronatum Commendatarij satis esset Rectoriam fuisse collatam in titulum Presbyteris secularibus, vt collatio, & secularis dicitur, ꝑ quamvis Collator Regularis esset Felin. in capin nostra sub numer. 4. de resign. Gonzal. super reg. 8. gloss. 2. num. 38. Lastber. de re benef. lib. 2. quasi 34. num. 8. Rota decis. 578. sub nu. 2. vers. nam esto, que loquitur in puncto beneficij spectantis

ad collationem Religionis Hierofolymitanæ par-
recit. dec. 559. nu. 4. par. 3. & in *Montis Caffinen. Para-*
chialis 17. Febr. 1648. coram me.

Hinc ad rem non faciunt quæ longa ferie educa-
tor, vel ex ſententia arbitramentali lata ab Ordinatione
Illuſtriſſimo anno 1243. vel ex donatione Caſtri de Tor-
rentæ facta Religioſiſſimo Jacobo Rege anno 1322. recen-
ſita etiam in hiſtoriis Sum. Altir. nu. 6. & ſequen. Quia
neutrum horum tangit qualitatem beneficii, in d. do-
natio, & hiſtoria nec loquuntur de Eccleſia, quæ
cum non probetur exitiſſe de tempore ꝓ donationis
ſub ea veniſſe inferri non poteſt, cum poteſt eſt adſcri-
batur poſtea ab aliis perſonis, vt ſuit ponderatum in
Cafarauguſtana Parochialis de Maella 3. Iunii 1641. §.
nec reſol. 1. caput *Emiliuſiſſi. Dominuſ Card. Patrolo.*
Sententia verò arbitramentalis declarat dumtaxat,
quod beneficii occurrentibus vacationibus Equites
Hierofolymitani præſentem perſonam idoneam Epi-
ſcopo, quod intelligi de Preſbytero ꝓ ſeculari de iure
præſentium. *Prob. ad. Reſol. in praxi ſi. quæſp. ſi be-*
neficiuſ nu. 4. Rot. dec. 2. ſub nu. 2. de proben. in noui.
longiſſima obſervantia ducuntur, & amplius an-
norum ſuperius adducta declarant. Nihil fuſſe in-
ter quod Teſtes dati in Summ. Altir. nu. 2. aſſerant,
conſueſſe in Rectorem huius beneficii deputari Re-
ligioſum habitus Hierofolymitani, & alioquin lites
emiſſe, quia deponunt de auditu, & contrarium
probatum ꝓ ex publicis Inſtrumentis collationum ſu-
pradiſtatum, quibus poſius ſtandum eſt ex ſupra alle-
garis: quatenus autem ſubdum, vt etiam colligitur ex
aliquibus Inſtrumentis diſtictum. nu. 2. in fin. quod
Commendatarii conſueverunt capere in hac Eccleſia
poſſeſſionem Commendæ, non continetur, quod
beneficiuſ curatum ibidem exiſtens, quod à Sede
Apoſtolica ab Ordinariis, & ab ipſis Commendatariis
fuit ſemper vnica collatione excepta collatum in
titulum Preſbyteris ſecularibus ꝓ prius regulate,
cum etiam in Eccleſia Regulari ꝓ poſſint adſeſſe beneficia
ſecularia, quæ Clericis ſecularibus conferantur
eſſe. §. præcipimus per tot. de ſtat. Monach. & ibi An-
chor. nu. 15. verſic. videtur & nu. 16. verſic. quia, & Mo-
nach. Bar. nu. 16. verſic. quia, & Monachi Lothar. de re
benefic. lib. 1. quæſt. 34. nu. 71. & ſeqq. Rot. in Parmen. Pri-
oratus 27. Iunii 1593. coram Oratio, & in eadem Parmen.
Prioratus 14. Aprilis 1600. coram Penia inter eiuſ imp-
preſſ. dec. 659. nu. 12. quidquid dicendum eſſet, ſi be-
neficiuſ curatum probaretur idem cum Eccleſia re-
gulari, ꝓ cuiuſque membrum nec ſolituſ conferri ſe-
cularibus, in quibus terminis loquitur Rota, & ibi al-
legati dec. 370. nu. 3. & ſeqq. coram ſa. mem. Greg. XV.
Proit nec applicantur quæ diſcuntur de mutatio-
ne ſtatutis, negando quod allegatæ poſitiones Apo-
ſtolice ex defectu voluntatis & Ordinarij ex defectu
poſſeſſatis mutaverint ſtatutis huius beneficii de regu-
lari, & manuali in ſeculare, etiam collatum; quia
cum vnica deſit antiquiſſima collatio facta regulari,
nempe Fratri Jacobo Bonetto de anno 133. Summ.
Altir. nu. 14. ideoque non probetur antiquiſſimus
ſtatutis regularitatis originaliter, aut quadiagenaria
preſcriptione ꝓ conſtitutus, ꝓ oportet cap. cum de
benefic. de proben. 6. Gonz. ad reg. 8. gloſ. 7. nu. 8. Lo-
thar. de re benef. lib. 1. quæſt. 34. nu. 45. nota coram ſuavato
dec. 636. nu. 1. & poſt Modern. Piſan. de iure patr. dec.
44. nu. 5. non inter quæſtio mutationis ſtatutis, ſed
allegatæ poſitiones, & collationes factæ ſecularibus
ꝓ collatum etiam ſeculare perpetuo fuſſe benefi-
cium declarat Rot. dec. 482. nu. 1. coram ſa. mem.
Gregor. XV. dec. 57. nu. 9. & ſeqq. par. 6. recent. dec. 659.

u. 6. coram Penia, & in Pamplunen. Preceptorie 21. Fe-
br. 1611. coram eodem.

Fixtato ex his, quod beneficiuſ ſit ſeculare, &
collatum, ſequitur quod per obitum Cabreia vici-
ni poſſeſſoris Rectorie, illa verò vicauerit ſic locus
facto, quod fuſſit, vt noue poſitionis ſit locus
Gonz. in term. regul. reſeruat. meſium ſuper reg. 8. gloſ.
15. §. 1. nu. 45. & ſeqq. & in uer. 72. & ſeqq. Rot. dec. 11.
in uel. addit. nu. 3. de ꝓ. ab. in nou. dec. 4. nu. de ver. per-
mut. ibid. dec. 8. nu. 1. de elec. in nou. dec. 12. nu. 6. & 7. de
prob. in antiquor. cumque vacatio ſequuta fuerit in
mento Aprilis, inter reſeruat. Regula 9. Cancellar-
ie, per quam ꝓ ob clauſulas amplifiſſimas, & præ-
giantifiſſimas ibi apoſitis derogari poſſit legiſ Apo-
ſtolicis, eorumque confirmatioibus ad fauorem Sa-
crae Religionis Hierofolymitanæ emanatis, etiam
que Religionis beneficia Clericis ſecularibus in ti-
tulum conferri ſolita comprehendit quidquid dixe-
rint ꝓ Gonz. Garz. & Caſtrop. ambigendum hodie non
eſt, cum habeamus in ipſiſſimis hiſ terminis deciſio-
nis Rota articulo mature diſcuſſo editis in Bar. ſu-
nullius Prioratus coram bo. me. Cardinali Sacro, quæ
ſunt inter recent. dec. 569. par. 1. dec. 578. par. 2. repetita
par. 3. dec. 569. & dec. 666. par. 1. in quibus reſpondetur
ſigillatim ſingulis poſitionibus Religionis, & ſumatur
ſufficere ad hunc effectum vltimuſ ſtatutis colla-
tationum, ac ſeculare, reſeruat. diſcuſſione naturæ be-
neficii in futura vacatione; & hæ deciſiones ꝓ iuxta
innocentium ſtylum noſtri Tribunalis ſupponende
ſunt, nec incidere reuocando, maxime quia ſemper
attenditur vltimuſ ſtatutis, ꝓ vt in terminis an benefi-
cium ſit ſeculare, vel regulate, tradunt Doct. in cap.
cum de benef. de proben. in 6. & dixit Rot. dec. 2. de
proben. in nou. & in puel. reg. reſeruat. meſium dec. 15. §. 4.
nu. 3. & 4. ubi in fine id ampliatur, quando; ꝓ vt in ca-
ſu noſtro non agitur principaliter inter Collatores
de ſtatutis beneficii, ſed inter poſitiones de validitate
collationis par. 1. recent. dec. 659. nu. 25. coram Penia, &
in Elien. Preceptorie 14. May 1610. in Pamplunen.
Preceptorie 21. Febr. 1611. coram eodem. Niſi id conti-
nenti per rem iudicatam, ꝓ aut confeſſionem Pariſi,
aut publica Inſtrumenta conſtit de antiquo ſtatutis
contrario Mareſc. var. reſol. lib. 1. c. 55. nu. 66. Rot. dec.
435. nu. 4. par. 2. dec. 13. nu. 26. par. 6. recent. & in alioſ alleg.
per Adact. ad Buar. dec. 776. nu. 5. & 16.

Quo magis in caſu noſtro, quo quidquid ſit, an
Religio Hierofolymitana habeat nec ne Inſtitutio-
natus huius Rectorie, quod pro nouo VD. non deter-
minatur, nullatenus probatur anterior ſtatutis con-
trarius, & nedum vltimus, ſed bis centenarius, & vlti-
mus collationis, ac ſecularis eſt vt ſupra demonſtra-
bam.

Neque reſeruat. regule meſium ceſſat, vel quia
ex alio Indulto Pij IV. §. 67. declaratur ꝓ beneficia ad
collationem Equitum ſive Religionis Hierofolymita-
nae ſpectantia non vacare ꝓ obituſ illa poſſiden-
tium, & in 5. 2. diſponant, ꝓ quod Equites eadem be-
neficia conferre poſſint Religioſis quauis à longiſ-
ſimo tempore collata fuſſent Clericis ſecularibus;
vel quia hæc Rectoria vigente Cabreiaſ illius vltimo
poſſeſſore effecta fuſſet litigioſa. Nam etiam Indulto
Piano conſentit derogatum ꝓ per reg. 9. Cancellar-
ie quando beneficiuſ eſt ſolituſ conferri ſecularibus
in titulum iuxta deciſiones ſupra allegatas, etiamſque
Indulti neutra pars applicatur, quia vtrique loquitur
de beneficiis ab origine, ꝓ vel præſcriptione regulari-
bus, nec alias dar Religionis ſeculariter mutandi ſta-
tutis declarant beneficii in regulatem, vt ponderant
Rota dec. 578. nu. 3. & 4. par. 1. recent. & vltimus ſecunda

pari loquitur ꝛ de illis beneficiis regularibus, quos ipsi Equites à longissimo tempore consulissent secularibus, ibi, *per ipsos Magistrorum, Priores, Bailiuos, Præceptores, Milites, & Fratres per absum ꝛc. Clericos, seu Presbyteros secularibus collata &c.* nolumus verò beneficium nulum fuit regulare, & collationes secularibus factæ fuerunt ab Ordinariis, vel à Pa-

36 pa, & sic non concurrunt qualitates indulti ꝛ quarum concursum probare debet qui in eo se fundat, d. dec. 578. n. 4. in fin. *Par. dec. 31. m. 8. lib. 2. Burr. in cap. super questionum §. porro n. 6. de offic. deleg. ꝛ ibid. Felin. n. 7. in fin. Bald. n. 5.*

Quo verò ad caput litigiosi, etsi reſeruatō reg. 9. cum sit ſubſidiaria ceſſet quoties beneficium ꝛ alia ex cauſa eſt reſeruatum *Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 13. m. 66. ꝛ ſeqq. ꝛ n. 79. Rota dec. 141. m. 10. par. 1. recent. ſc. 38* cuſ eſt ſi dumtaxat litigioſum eſt, ꝛ nam lis non inducit reſeruationem neque ligat manus inferioris Ordinarij collatoris, niſi temporaliter donec durat, vt in puncto reſpondit *Rota in Aurien. Canonizatus 4. Iunij 1576. coram Cardinali Lancelotto Seniore, ꝛ in Legionen. Preſtitutorum de meſe Iunij 1594. coram Cardin. Hieronymo Pamphilio in preſſ. apud Garz. de benef. par. 5. cap. 1. §. 1. m. 135 verſ. non obſtat, ꝛ m. 136. infra med. verſ. non obſtante.* Allegati autem in contrarium loquentes de beneficiis litigioſis nempe *Gonz. gloſ. 6. m. 147.* ꝛ non agit de regula reſeruatoria menſium, ſed de regul. de impetran. benef. vacan. per obit. familiar. Cardinalium, ꝛ n. 149. loquitur de Concilio Tridentino requirente concursum in beneficiis curatis reſeruat. quod ait non procedere in litigioſis.

Facilius id militat in caſu noſtro, quo pars aduerſa 40 præſendit ratione litigioſi ꝛ collationem ſpectare ad Religionem vigore alterius Indulti Clementis VII. & ſic Papam non poſſe ex hoc capite conferre. Quia etiam quando alia concurrunt reſeruationes, ſi ex illis propter aliquod impedimentum Papa conferre non valeat, ꝛ ſit in ſubſidium locus regulæ menſium, vt in puncto reſeruationis excluſi ab Indulto *Rota dec. 240. n. 6 ꝛ 7. coram ſa. mem. Greg. XV. dec. 141. n. 11. par. 1. recent. ſequendo dec. 32. ſub m. 5. verſ. ſi enim reuocetur, ꝛ m. 6. de preben. in antiq. ꝛ dec. 9. Caſſad. ſub n. 4. eod. tit.*

Sed ve: Indultum Clemen. VII. conferendum litigioſa ꝛ non ſuffragatur Religioni propter longiſſimam poſſeſſionem conferendi, in qua exiſtunt Sedes Apoſtolica, & Ordinarij Valentinij, cui poſſeſſioni 43 quia Papa non cenſetur indulgendo ꝛ voluiſſe præiudicare, inde ſit ne ſit locus Indulto, quamuis aliàs ius conferendi ad Indultarium ſpectaret *Calder. conſil. 23. de preb. German. de Indult. Card. §. regularia m. 95. ꝛ 96. §. etiam ex eo n. 26 Garz. de benef. par. 5. c. 5. m. 5. Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 21. m. 144. Par. dec. 200. lib. 1. in corr. Mohed. dec. 8. de priuileg. Ros. diuerſ. dec. 783. m. 4. par. 3.* Eoque minus quando beneficium eſt nedum 44 litigioſum ꝛ ſed etiam reſeruatum, vt in ſpecie priuilegiorum Religionis Hieroſolymitanæ reſpondit *Ros. coram Reuerendiſſimo Vrgellen. dec. 68. n. 5.*

Quapropter merito conceſſa fuit à Sede Apoſtolica Laud. Pedro ſubrogatio gratioſa ex capite ꝛ tum 45 litis cap. 1. ꝛ 2. lit. pend. in 6. *Burrat. dec. 39. m. 2.* tum ꝛ reſeruationis *Rota in Tiſaſonen. Cappellania 13. Martij ꝛ 7. Aprilis 1606. coram Sanctiſſ. D. N. licet ex primo inutilis eſſet, ſi ad fauorem Religionis applicabile eſſet Indultum præfactum Clementinum, in quibus terminis loquitur ꝛ dec. 1. Martini Andrea n. 18. ꝛ alia in Neapolitana Cimiſiliacatuſ 5. May 1631. coram ben. mem. Cardinali Vbaldo, à me poſt eius obitum extenſa. Et ad obiectum intruſionis ſatis eſt*

48 reſpondere, quod non probatur ꝛ fuiſſe ante ſubrogationem fructus perceptos, vt requiritur ad excluſendum ex hoc capite beneficium regulæ de ſubrogando *Rota dec. 331. m. in fin. par. 2. recent. poſt Giganti de inuſu n. 70. ad 77.*

Et per conſequentes attentata eſt poſſeſſio lite pendente capta à fr. Laurentio Aſtitia, non autem à d. Laudio Pedro, vt latè firmatum fuit in duabus prioribus deciſionibus in hac cauſa editis coram me, quas hodie Domini vtraque parte acerrimè bis, & iterum informante confirmant, reſpondendo inſuper vt lit. i, & litigantium diſpendio breuior ſit ſinis, quod Rectoria ſpectat ad Laudicum.

BONONIEN. HÆREDITATIS.

Luna 27. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Filiatio probatur ex pluribus ſimul iunctis. Deſcendētia non eſt probanda per gradus diſtinctos, quando agitur ad effectum ſucceſſionis, & nemo comparēt qui ſe proximiorē dicat, quo caſu leniores probationes ſufficiunt.

SVMMARIVM.

- 1 Interdiſtūm quorum bonorum competit heredi ab in teſtato.
- 2 Filiatio ex pluribus adminiculis ſimul iunctis ſufficienter probatur, ꝛ m. 3. ubi reſeruntur adminicula.
- 4 Filiatio probatur ex enunciatia emiſſa in teſtamento, in quo quis filium enunciat, ꝛ heres inſtituitur.
- 5 Enunciatia antiqua plurium inſtrumentorum plenè probat.
- 6 Fides Baptiſmatis iunctis adminiculis filiatiōem probat.
- 7 Enunciatia de recenti inferuntur pro adminiculo.
- 8 Deſcendētia ad effectum ſucceſſionis probatur lenioribus probationibus.
- 9 Deſcendētia non eſt probanda per gradus diſtinctos quando nemo comparēt, qui ſe proximiorē dicat ſed ſufficiit quod probetur in genere.

DECISIO CCCCXXXIV.

Annūendum Rota cenſuit immiſſioni petitz à Laurentio Anſelmo in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum Dominici Mariz de Cauazzonis, quæ hodie poſſidet Barbara, & Iacoba de Cauazzonis, & litris conſortes, quia debetur ex interdicto, quorum bonorum proximior ipſius Dominici Mariz ꝛ ab in teſtato deſuncti l. 1. ꝛ 2. C. quorum bonor. l. ff. eod. Menoch. de adipſc. remed. l. n. 98. ꝛ ſeq. Gomez ad l. 45. Tauri n. 128. Ros. dec. 115. n. 1. par. 1. recent.

Qualem eſſe Laurentium conſtat, quia natus eſt ex Eliſabeth filia Antoniz ſororis germanæ Simonis patris dicti Dominici Mariz, & primo quod ipſe ſit filius Eliſabeth probant ꝛ tum Inſtrumentum diuiſionis inter ipſum, & Matrem hoc nomine celebratum anno 1603. *Suorum. numer. 13.* tum teſtamentum Liuz Amite, in quo Laurentius vii filius Eliſabeth inſtituitur heres eodem anno 1603. *Suorum. numer. 14.* tum renouatio inueſtituræ eidem Laurentio tamquam ſilio Eliſabeth facta ab Archiepiſcopo Bonon. de anno 1608. *Suorum. numer. 15.* tum tres teſtes ad perpetuam

rei memoriam examinati directissime hoc deponen-
tes Summ. num. 16. cum fides Baptismatis de anno 1577.
Summ. num. 11. quæ ex prædictis adminicula filiationis
plenam probationem facit, ut fuit dictum in Aretina
Cappellania 10. Maij 1591. coram Comitulo in Bononien.
fideicommissi de Lucio 27. Iuij 1631. coram clar. me. Car-
dinali Fabricio Peroglio, & in decis. 10. num. 3. Millini in
decis. 128. n. 2. Casal.

Quod Elisabeth fuerit filia Antonie probatur ex
Instrumento anni 1562. quo Antonia, cuiusque vir Elisa-
beth filiam nuperunt, ac dotantur Summ. num. 4. & tes-
tamento eiusdem Antonie condico de anno 1590. ubi
enunciando Elisabeth filiam eam heredem instituit
Summ. num. 3. talis enim enunciativa emissã in actu
proportionabili institutionis, & adminicula ex alio
precedenti instrumento sponalium plenè probat
etiam contra tertium Ruin. conf. 53. num. 6. & 7. lib. 1. Surd.
conf. 1. num. 47. add. ad Greg. XV. decis. 349. num. 8. Rota
decis. 47. num. 8. par. 1. recent. & in Bononien. fideicom. 22.
Iuij 1639. coram Me.

Antoniam fuisse sororem germanam Simonis Pa-
tris Dominici Mariz, de cuius hereditate agitur con-
ponitur, quia uterque fuit filius Christophori Cana-
zoni, ut probant Antiquæ enunciativæ in pluribus
Instrumentis annorum 1562. 1564. 1581. & 1590. 1591.
Summ. num. 1. & segg. quibus adhibenda est fides iuxta
alior. Bald. in cap. series num. 3. de testib. Aret. in cap. cum
causam num. 20. de probat. quam secuta est Rota dec. 46.
num. 2. & segg. decis. 148. num. 3. & 4. coram Comitulo, dec.
709. num. 2. & segg. coram Buratto, dec. 359. num. 23. par.
6. recent. & in Faentina beneficij 17. Iuij 1635. §. præ-
sertim coram Eminentijs. D. Cardinali P. Auxilario.

Quod tandem Dominicus Maria fit filius dicti Si-
monis probatur ex fide Baptismatis Summ. num. 8. & iun-
ctis adminiculis duorum testium quamvis non in
contradictorio iudicio examinatorum Summ. num. 9. nec
non enunciativiarum in duobus Instrumentis anno-
rum 1621. & 1647. Summ. num. 10. quæ licet recentes in-
ferantur pro adminiculo ad probandam filiationem
Rota decis. 157. in fin. par. 1. rec. dec. 147. n. 4. coram ven.
me. Cocchino.

Magisque relevant hæc probationes in hoc iudicio,
quod cum de descendencia agatur ad effectum suc-
cessionis sufficiunt leviore probationes Gemu. conf.
27. num. 8. & segg. Seraphin. decis. 1182. num. 6. Buratt. dec.
265. num. 8. & 9. Rota inter rec. dec. 331. num. 14. par. 6. &
in Brittonien. fideicommissi 13. Iuij 1644. coram Me, &
in Bononien. fideicommissi de Pascualdi 15. Februarij
1647. coram R. P. D. Ottobono. Imò quia nemo com-
paret qui se proximior probet, necessaria non est
probatio descendencie, per gradus distinctos, sed suffi-
ciat probare, consanguinitatem in genere plenè al-
legatis in Bononien. Legati 25. May 1648. §. nec ambi-
gendum coram R. P. D. meo Rojas, & in Bononien. fidei-
de Amarinis 4. Aprilis proximè præteriti §. quia iusti-
ficatio coram R. P. D. meo Melio.

Merito itaque cum supposito, quod de obitu Do-
minici Mariz, ac identitate bonorum non dubitetur.
Ita decisum fuit informantem solum Laurentio altera
tamen parte sæpius citata &c.

BONONIEN. BONORVM DE FELICINIS.

Lane 27. Iuij 1650.

ARGVMENTVM.

Statutum Bononiæ lib. 3. rubric. de donat. disponens
Instrumentum donationis rogari debere à duobus

Notariis coram septem Testibus excipit donationes
ex causa dotis, & iuramento vallas intelligit tamen
de donatione, quæ fit ab eo, qui necessitas dotandi in-
cumbit, non autem ab extraneo, & sic de donatione
voluntaria. Statuta Bononiæ cum sint à sede apostoli-
ca confirmata, an comprehendant contractus iuratos
latè in decisione declaratur.

SVMMARIVM.

- 1 Donatio ex dispositione Statuti Bononiæ lib. 3. sub
rubric. de donat. requirit rogum duorum Nota-
riorum, ac presentiam septem testium, alias est
nulla.
- 2 Nullus contractus principalis in suis in clausulas ac-
cessorias.
- 3 Clausula translativa possessionis stante nullitate contra-
ctus principalis nihil operatur.
- 4 Statutum Bononiæ lib. 3. sub rubric. de donat. excipit
donationem ex causa dotis, ac etiam iuramen-
tum, ad quod laicorum potestas non porrigitur.
- 5 Declara Statutum non excipere donationem ex causa
dotis, quæ fit in persona extranea, cui necessitas do-
nandi non incumbit, nec ex donatione aliquod com-
modum donari resultat, quævis causa matrimo-
nij in instrumento sit expressa.
- 6 Statuta Bononiæ confirmata ex certa scientia com-
prehendunt iuramentum. Contrarium num. 10. ubi
quod adhuc non est in Rota determinatum.
- 7 Statuta Bononiæ confirmata à Sede Apostolica an
comprehendant contractus iuratos ambiguum est
interfribentes, quorum aliqui negativam opinio-
nem amplectuntur, quos Rota sequuta est.
- 8 Statutum Bononiæ Mercatorum mandat, ut omnes
Creditores Chirographarij concurrant cum hypo-
thecariis in bonis restantium per 4s. & libram.
- 9 Et tale Statutum emanavit favore non debitoris, sed
creditorum quibus offerre negat iuramentum de-
bitoris in contractu unum ex creditoribus à debito-
re prestitum.
- 10 Iuramentum an comprehendatur sub Statutis Bono-
niæ non est adhuc in Rota determinatum.
- 11 Exceptio iuris dubij, & contraversi acquiritur ex-
ceptioni facti, nec apta est in summarijsimo posses-
sorio retardare manutentionem.

DECISIO CCCCXXXV.

Vrgebant adhuc informantes pro Comite Bar-
tholomeo de Felicinis ne expeditioni mandati
de manutendo, quam hodie in relationibus causa-
rum petierunt Comites coniuges de Boschetis an-
nueretur referendo, quod donationis, cuius clausulis
1 coniugum possessio innititur oculis nullitas et ob
omissum rogum duorum Notariorum ac septem Tes-
tium præsentiam à Statuto Bononiæ lib. 3. rubr. de
2 donat. requisitam, in suis in eisdem clausulis uti ac-
cessorias itaque possessionem aliquam manutentionem
3 non transulerint iuxta alleg. in ultima decisione hu-
ius causa §. quatenus.

Et addendo Statutum evitari non posse, vel quia
nostra donatio fit ob causam matrimonij, & sic im-
propria, quæ in verbis ipsius Statuti excipitur, ibi vel
4 in his, quæ non propria donationes dicuntur, et notat glo-
sator verbo non proprio vers. per hoc igitur, vel quia fit
firmata iuramento, ad quod statuentium, quia laici
erant potestas non porrigitur ex allegatis in puncto
huius Statuti in Regien. Bonorum 23. Februarij 1646 §. fin.
coram R. P. D. meo Corrado.

5 Nam donatio facta fuit ab extraneis, cui cum neque donandi necessitas incumbere, neque ex donatione commodum aliquod resultaret applicabilis casui nostro non est qualitas donationis ob causam, quamvis causa matrimonij fuerit in instrumento expressa ut in terminis similis donationis post Oldrad. Soc. Dec. & alios ibi alleg. dixit Rota decis. 22. n. 8. segg. inter impress. apud Pic. al. stat. urb. quam refert, & sequitur Aden. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 491. n. 13. & in terminis Statuti, quod similes donationes comprehendat tradit. Grat. discept. 474. num. 29. ubi allegat concordantes Iuramentum verò non eximere contractus à dispositione Statutorum Bononiæ, eo quod val-
6 lata sunt confirmationibus Apostolicis ex certa scientia emanatis, ac de iuramento explicitam mentionem facientibus, fuit decimam in Bonon. Censur. 27. Martij 1647. §. neque dicatur, & segg. coram Reuerend. Terracina.

Nihilominus mandarunt Domini, quod ad petitam expeditionem procederem, nam quidquid sit versemur, nec nē in terminis donationis ob causam licet-
7 rale est iuramentum ibi appositum an autem Statuta Bononiæ stantibus exaduerso ponderatis confirmationibus Apostolicis contractus iuratos afficiant ambiguum valde est inter scribentes, & negatiuum sententiam amplexi fuisse Lauren. de Pin. Grat. Gargiar. Bero. Rot. Bonon. locis allegatis in dicta Regien. Bonorum loquentes generaliter de Statutis Bononiæ, ac testantes hanc opinionem non solum esse communem, sed in ea Ciuitate canonizatam, quam etiam sequuta fuit, Rota nostra in Bonon. Censur. 4. Maij 1647. §. hoc tamen, & segg. coram eodem D. Terracina. & in aliis ibi allegatis articulo mature in plena Rota discussio, ac omnibus confirmationibus singulariter ponderatis, & ipsissimis terminis huius Statuti respondit, Paris. conf. 33. num. 47. vers. non obstat illud, & segg. lib. 3. Rot. Bonon. apud Bar. decis. 25. sub num. 57. vers. & quod tertio loco dicebatur Rota nostra in d. Regien. Bonorum.

Fuit quidem postea in d. decis. in Bonon. Censur. anni 1647. recessum de anno 1647. sed præter quod ibi non agebatur de hoc Statuto, prout in d. Regien. sed de Statuto fori Mercatorum aduertendum est, quod recessui dedit causam primum eiusdem decisionis anni 1647. fundamentum deductum in §. primo, & segg. nempe, quia in eo casu debitor, qui promiserat cum iuramento soluere non expresserat se soluturum in pecunia, & non in alia re, in qua propterea dictum fuit non obstat iuramento solui posse iuxta terminos Auth. hoc nisi Cod. solut. & intrare dispositionem Statuti Bononiæ, & mandatis, ut omnes creditores, etiam Chirographarij concurrant cum hypothecariis in bonis cessantium per æs, & libram. Maxime quia idem Statutum emanauit fauore non debitoris, sed Creditorum concurrentium, quibus officere non potuit iuramentum debitoris in contractu viuis ex Creditorebus à debitor præstitum quominus perfui possint beneficium dicti Statuti eorum proprio fauore, & contemplatione inducti.

Aliud verò fundamentum adductum in §. sed quod plus, & segg. circa iura Statutorum Bononiæ in contractus iuratos, & si aliqui ex DD. in eorum suffragio tunc validum censuerint, contradixerunt, plerique alij, itaut ob discordiam suffragiorum resolutio aliqua capi non potuerit in prima positione causæ sub die 16. Aprilis 1646. nec pariter capi potuisset de anno 1647. sub die emanatæ decisionis, sed idē capta fuit super negotio ipso principali, quia plerumque suffragia primo fundamento consenserunt.

Itaque opinio Rotæ firmata in prima decisione

anni 1643. negans Statutis Bononiæ iuramenta comprehendendi manent & hac vique aut irreuocata iuramentum Rotæ, aut solum suspensa, & signanter super Statuto, de quo agitur viget decisio coram R. P. D. meo Corrado in Regien. cuius secunda decisio Reuerendissimè Terracina, nec meminit quidem; Vnde negati in omnem euentum non potest; quin exceptio nullitatis donationis ob omissionem sollemnitates Statuti, quia
11 pendet à questione iuris admodum controuersi, tum inter scribentes, tum in hoc Sacro Tribunali æquiparetur exceptioni facti ad effectum ne interim summariissimi possessorij cursum retardet, Capic. dec. 10. n. 19. & 20. Seraph. decis. 271. sub num. 6. vers. nam etiam Rota dec. 64. n. 6. inter impress. apud Pacific. de Saluian. cum aliis allegatis ab eodem Pacific. in specul. 2. c. 2. num. 83. & segg. & fuit dictum in Bonon. Bonorum, seu Fideicommissi de Sanctis 17. Maij 1647. §. fin. coram me.

Ve in his scriptis me respondere iussit hodie, utraque parte per memorialia informante &c.

LVCANA CAPELLANIA.

Veneris 1. Iunij 1650.

ARGVMENTVM.

Collatio beneficij simultaneæ collationis facta à solo Episcopo est inefficax. Beneficium existens in cathedrali presumitur simultaneæ collationis cum Capitulo. Ad probandam simultaneam collationem sufficit consuetudo quadragenaria etiam absque titulo. Ius conferendi priuatiuum non dicitur ab Episcopo præscriptum ex collationibus ob eo absque interuentu Capituli factis, si dictæ collationes factæ apparent in mensibus referuatis vigore alternatiuæ ad Episcopum spectare prætendentem; in quibus Capitulum ius aliquod prætereundum non potest, sed solum in mensibus ordinariis, in quibus dumtaxat simultaneæ suffragatur. Et ex quibus excludatur collationes Episcopi non fuisse factas animo priuandi Capitulum iure conferendi.

SVMMARIVM.

1. Reo, & possessori, cum ius suum canonizari non potest sufficit viuere per non ius altiori.
 2. Collatio solius ordinarij in beneficiis simultaneæ collationis cum Capitulo est inefficax.
 3. Beneficium existens in Cathedrali, ac dotatum de bonis communibus presumitur simultaneæ collationis.
 4. Collatio simultaneæ probatur ex pluribus instrumentis simultaneæ collationis pro tempore factis.
 5. Ad collationem simultaneam probandam sufficit consuetudo quadragenaria etiam absque titulo.
 6. Beneficium presumitur semper eodem modo collatum dum non constet de anteriori statu contrarij.
 7. Status vltimus attenditur in collatione beneficiorum, dum non constet de anteriori contrarij vltimo.
 8. Confessionibus Ordinarij super collatione simultaneæ, fides est adhibenda etiam in præiudicium Successorum, præsertim quando dicta collationes sunt administratæ.
- Et sufficit ad hunc effectum, quod confessio, habeat pro se assensum, siue præsumptionem iuris communi ibid.
8. Collatio simultaneæ priuatiuè ab Episcopo præterita censetur exclusa eo ipso, quod Capitulum ex dispo.

dispositione iuris communis, vel ex prescriptione completa simultaneam acquisit, nisi ex adverso probetur statum contrarium legitime prescriptum.

9 Alias enim prescriptum aut non existeret vacationes in mensibus ordinariis, quibus tantum simultanea locum habet, vel continuata etiam in futurum possessio capituli.

10 Collatio simultanea excluditur ex ultimo statu, & ex sola quasi possessione Episcopi conferendi priuatiue, quoad Capitulum, quando questio non pendet inter collatores super iure conferendi sed tantum in iur. prouiso super validitate collationis.

11 Fallit conclusio, quando per publica instrumenta, vel partis confessionem incontinenti constat ius conferendi ad alium pertinere.

12 Ius conferendi priuatiuum praescribitur spatio 40. annorum.

13 Collatio non effectiua non attenditur.

14 Collatio simultanea in mensibus tantum ordinariis locum habet.

15 Ius conferendi priuatiuum respectu simultaneae non dicitur ab Episcopo prescriptum, ex collationibus factis in mensibus reuerentiore vigore alternatiue, dum in d. mensibus Capitulum simultaneam non pretendit, sed tantum in mensibus ordinariis, & num. 18.

16 Episcopus contulisse animo priuandi Capitulum, ex quibus desumatur?

17 Collatio vigore alternatiue incompatibilis est cum simultanea Capituli.

18 Capitulum habens simultaneam cum Episcopo quemadmodum non potest in mensibus reuerentiore ei impedire usum alternatiue, ita neque ex eodem usu resultare potest contra ipsam prescriptio priuatiue in mensibus ordinariis, & num. 20.

Prescriptio non currit contra non valentem agere ibidem.

21 Onus celebrandi missae potest adimpleri per substitutos, nisi in fundatione adfuit verba personalissima.

22 Gratificatio inter duos prouisos debet possidenti, & nullam beneficium Ecclesiasticum habenti ex regula 17. Cancellariae de conceuentibus in data.

23 Episcopi cum sit caput Capituli, & in dignitate constitutus, eius vox dignior reputatur.

DECISIO CCCCXXXVI.

A Diuicatio Cappellaniae sitae in Ecclesia Cathedrali Lucen. sub invocatione Sancti Benedicti petita a Iacobo Sertio, siue in vim collationis ab Ordinario, siue prouisionis a Sede Apostolica reportatae, deneganda ex viroque capite vicia est in concursu Philippi Sbarra, cui tanquam reo, ac possessori cum ius suum canonizari non petet, sufficere vincere ex non iure actoris, Cassad. decis. 3. num. 5. de rest. spol. & decis. 7. num. 9. super regulis Cancellariae Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 4. num. 25.

Collatio namque solius Ordinarii inefficax est pro fus est in beneficiis simultaneae collationis cum Capitulo, Gmz al. super regul. 8. gloss. 45. num. 58. cum aliis allegatis in decis. edita super mentione sub die 4. Aprilis proxime praeteriti, quale esse Cappellaniam hanc praesumitur quod existat in Ecclesia Cathedrali de bonis communibus siue dotata cap. Ecclesia Pluerana ibique gloss. de elect. Gmz al. super regul. 8. d. gloss. 45. num. 28. & seg. Azor. instit. moral. tom. 1. lib. 6. cap. 25. & seg. Seraphin. decis. 980. num. 2. Al. ant. decis. 56. num. 2. Greg. X. V. decis. 95. num. 1.

Paris Secunda,

Et vltro probetur ex publicis instrumentis collationum simultaneae factarum ab anno 1374. per 90. & amplius annos Summ. Sbarra. num. 6. quia ad hunc effectum exuberant, quia factis esset conuictio quidragenaia etiam abique titulo, vt tradit Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 21. num. 47. & dicit Rota decis. 637. par. 4. diuersi. & melius in Placemina voti 20. Neuenbr. 1602. coram bon. mem. Penia. Imo, cum non constet de anteriori statu contrario quod praesumptio, quod etiam ante actis temporibus eodem modo capellaniam collata fuerit Rot. decis. 482. numer. 1. coram san. mem. Gregor. XV. decis. 188. numer. 1. de fessione 2. 9. num. 1. par. 1. recent. decis. 57. num. 9. & seg. p. 6. decis. 619. num. 6. coram bon. mem. Penia, & in Valentina Restoria 22. Iunij proxime praeteriti §. prout in fin. coram me.

Quo magis iunctis confessionibus non semel emissis ob Ordinarius Lucensis quod collatio de iure, & consuetudine spectat ad Episcopum, & Capitulum simul d. Summ. num. 6. quibus propter assensum iuris communis, adminiculi dd. collationum, & antiquitatis videtur adhibenda fides etiam in praedictum succellorum, gloss. in c. dudum li. secundo verbo de veritate, ver. qui tale de elect. Seraph. decis. 29. num. 3. decis. 436. decis. 442. num. 2. Rot. decis. 177. num. 3. par. 2. diuersi. decis. 334. sub num. 2. par. 1. recent. & in alie ab adden. ad Buratt. decis. 433. sub num. 1. ubi addit factis esse ad hunc effectum, quod confessio habeat pro se assensum, siue praesumptionem iuris communis ex sententia Abb. in cap. si diligenter num. 4. de praescript. quam sequitur etiam Rot. decis. 141. num. 6. par. 2. diuersi. ubi allegatur concord.

Non obstat, quod de anno 1445. citra non exhibetur aliqua collatio facta a Capitulo simul cum Episcopo. Quia ad excludendam priuatiuum collationem

8 Episcopi, sufficit docuisse, quod Capitulum, vel ex dispositione iuris communis, vel ex praescriptione semel completa simultaneam acquiritur, nisi ex aduerso probetur status contrarius legitime praetextus, Marese. var. resol. lib. 1. cap. 33. num. 70. & seg. post Gemin. in cap. cum de beneficio num. 8. Franc. ibid. num. 5. de preben. in 6. Felin. in cap. in nostra num. 43. de re script. Rot. decis. 1. num. 1. & 3. de preben. in noua. decis. 2. num. 8. & 9. decis. 238. num. 5. par. 1. recent. & in his terminis Lotther. de re benef. lib. 2. quest. 21. nu. 45. alius enim praesumitur, aut non euenisse vacationes Cappellaniae quod in mensibus ordinariis, in quibus tantum, vt infra dicitur locum habet simultaneae, aut continuata etiam in futurum possessio Capituli, Houded. decis. 20. nu. 12. lib. 1. Rot. decis. 237. num. 2. decis. 321. num. 4. par. 1. recent. & in Elboren. iuris conferen. 4. Iulij 1640. coram Reuerendissimo Salamantino.

Ita ve, nec releuet prouisio ab Ordinario vltimus status, & sola quasi possessio Ordinarii conferendi quod priuatiue ad Capitulum, quae factis esse solet, quando vt in casu nostro, questio principaliter non pendet inter collatores super pertinentia iuris conferendi, sed inter prouisos super validitate collationis, Rot. decis. 154. num. 3. & 4. in fin. ubi sic conciliantur declarationes contrariae par. 1. recent. nam hoc limitatur, quod quando per publica instrumenta, vel partis confessionem incontinenti constat ius conferendi ad alium pertinere, Marese. d. lib. 1. cap. 33. n. 66. Rot. decis. 435. nu. 4. par. 2. decis. 33. num. 26. par. 6. recent. & in alius alleg. per Al. ad Buratt. decis. 776. num. 15. & 16. qui est casus noster vt supra demonstribam.

Doctum vero non fuit, quod possimile Ordinarius ius conferendi priuatiuum praescriperet per mediantibus collationibus priuatiue factis per 40. annos, vt requiritur Franc. in d. c. cum de beneficiis sub n. 5.

F

8. *Affertioni Prælati antecessoris non creditur in præiudicium successoris.*
10. *Prælati villis non Ecclesiæ contemplatæ censetur in contractu locationis, quando annui assensus cedere debent ad commodum locatoris.*
11. *Pactum prohibitum promittens ex eodem contractu relaxari potest, cum talis relaxatio censeri debeat pars ipsius contractus principalis.*
12. *Amplia etiam in præiudicium tertij. Intellige numer. 33.*
14. *Ratificatio successoris respectu alicuius pacti contra Instrumentum locationis iniri elicitur ex perceptione assensus non teneat si illos receptis vigore Instrumenti locationis, per quam receptionem censetur quidem ratificare contenta in Instrumento, non autem pactum, seu contrariam conventionem a se ignoratam.*
15. *Ratificatio nusquam tribuitur ad ignoratam, & ad eam inducendam requiritur notitia specifica ex quo oriri potest præiudicium.*
16. *Ratificatio resultans ex patientia, & receptione assensus cum sit tacita non extenditur ultra contenta in Instrumento locationis, cuius vigore assensus recepti fuerunt.*
17. *Scientia successoris quoad contenta in Instrumento locationis facta per prædecessorem non probatur ex sola scientia Instrumenti.*
18. *Intellige quoad contenta in ipso Instrumento, secum quoad contenta in diverso, & separato Instrumento.*
19. *Scientia presumpta oritur ex inimitatione facta dimissa copia.*
20. *Scientia presumpta non aufert facilitatem contradicendi a die vera notitia.*
21. *Scientia presumpta ex sola acquiescentia non sufficit, sed requiritur vera, & inevitabilis, ut quis non contradicendo sibi præiudicet.*
22. *Amplia præsertim, quando agitur de magno præiudicio.*
23. *Ratificatio Instrumenti facta per successorem censetur comprehendere omnia pacta in eo contenta, nec potest aliqua approbare, & aliqua reprobare cum eodem contractu dividi, ac scindi non possit, & numer. 24.*
25. *Contrahentes censentur ad conventionibus initis ante Instrumentum recedere, eo ipso quod fuit celebratum Instrumentum cum pactis, & conventionibus contrariis.*
26. *Contraria ad invicem se tollunt.*
27. *Pactum, siue conventio in Instrumento si apparet moderata non operatur, nisi dista moderatio fiat incommuni, quo fuit celebratum Instrumentum.*
28. *Incontinenti factum dicitur, quod fit intra quatuor quinque, vel decem dies, non autem post quindecim dies.*
29. *Ius postquam fuit successoribus quæsum ex Instrumento locationis specialiter pro successoribus stipulato non potest in totum præiudicium aliquid innovari, si alterari, & numer. 30.*
31. *Pactum aliquod si fuit similitate adiectum in Instrumento non potest ex eo agi.*
32. *Simulatio allegari non valet absque labe perituri, si contrahentes iurarent omnia in Instrumento contenta esse vera.*
33. *Conductor tenetur in actu locationis prævidere casum moris locatoris, vel alterius eventus.*
34. *Conductor an dirigere valeat actionem contra primum locatorem, an autem contra successorem?*
Pars Secunda.

Casale Portuense, cuius septem ex duodecim paribus ad Eminentiſſimum Episcopum Portus, & alie quinque ad DD. Canonicos Sancti Petri in Vaticano spectant, Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Lantes tunc Episcopus, & canonici de anno 1641. locarunt ad novennium Dominico Sbaccaro & sociis pro annuo assensu scutorum 4620. & in instrumento publico desuper rogato sub die 5. Februarij dicti anni, apposuerunt expressam prohibitionem affectuarius ne vitimo anno affectus terris Casalis vni possint ad alium usum, quam herbarum, alioquin quicquid feteret, aut plantaret cedat villitati, & lucto locatorum absque aliquo defalco culture, seminis, vel cuius alterius expensæ, quam affectuarij fecissent. Quam tamen prohibitionem per aliam apocam priuatam post 15. dies exaratum moderati fuerunt, quod ad ratam rubrorum 140. Terreni firmo in reliquis remanente d. Instrumento.

Ideo currenti hoc anno 1650. qui est nonus, & vltimus affectus, & quo Affectuarij prævia inimitatione iuxta formam dictæ apocæ terras coli, & feri fecerunt, an eis id liceret mora fuit iudicialis questio ab Eminentiſſimo D. Cardinali Roma, qui annis præteritis Ecclesiam Portuensem operari ascendente Domino Cardinali Lantes ad Holtensem, & Sacri Collegij Decanatum virget enim expressa prohibito, & pactum in publico instrumento locationis, & supra appositum, quod servari debet. si quis fuerit ass. locat. l. legem ubi Bald. in princ. C. eod. Paris. conf. 79. nu. 18. lib. 3. Barz. decis. 59. num. 9.

Nec obstat eiusdem prohibitionis relaxatio post 15. dies in apocam deducta, quia fieri non potuit id præiudicium Ecclesiæ, & successorum, quibus ex instrumento ius fuerat quæsum. *Gamm. decis. 178. nu. 6. & 7. Cef. Manen. decis. 31. num. 7. & 18. Postanell. decis. 540. num. 4.* ita ut successor illi stare non teneatur siue attendamus potestatem prædecessoris, qui locavit, siue locationis verificationem a successore vel infra factam. Prædecessor namque cum usufructuario compararetur, & ius in fructibus habuerit, donec dumtaxat hanc Ecclesiam possideret obligare successorem ad contenta in apoca non potuit quamvis agatur de locatione ad modicum tempus *gl. in cap. vlt. verb. statutum terminum ne Prel. vic. suas communiter recepta ab Innoc. Io. Andr. Anchar. & aliis, quos refert, & sequitur, Grat. d. disp. 606. num. 1. & segg. Barbosa de potest. Episc. alleg. 94. num. 1. Rot. decis. 210. num. 3. inter impress. apud Strati. de Saluian. Interd. & decis. 399. num. 1. Cardinalis Mellini.*

Limitationes autem huius conclusionis, quarum altera est, quando in Prælati contraxit nomine Ecclesiæ, & ad Ecclesiæ villitatem ex allegatis a Mant. de iactis, & ambig. lib. 5. tit. 13. num. 12. & ab add. ad Barz. decis. 482. num. 17. prout contraxisse videtur Dominus Cardinalis Lantes, quia locavit adiecto nomine Episcopi, & aliter locationem rendere in villitatem Ecclesiæ, stipulatoris fuit pro, & successoribus, & bona Ecclesiæ pro observantia contractus obligavit. Altera in quando annus est iam capetus, factæ culture impensa iuxta allegatos a Barbosa d. alleg. 94. nu. 3. Grat. d. disp. 606. num. 9.

Non applicatur casu nostro. Non secunda, quia non versamur in anno, quo locator hanc Ecclesiam dimisit, & successor ante rationem, & statim, ac scilicet declaravit nolle stare apocæ, ut in terminis respondit Rota dista decis. 210. num. 7. in fin. apud Paris. de falsu.

7 inter d. non prima, ¶ quia ad hunc effectum copulati-
uè requiritur, quod contractus celebretur nomine
Ecclesie, & ad Ecclesie utilitatem, *Soc. consil. 34. sub*
num. 3. circa fin. vers. unde ista duo lib. 3. Redoan. de reb.
Eccles. non alien. quest. 57. sub num. 88. infra me d. vers. sub
deus Mant. de iacit. d. lib. 5. tit. 13. n. 16. Card. Millind.
dec. 399. n. 1. & 2.

At hic circumscripta assertio locatoris, cui de
hoc ¶ non creditur in præiudicium successoris, *Oldr.*
conf. 161. per tot. Mant. in punct. d. tit. 13. n. 9. Rot. decif.
716. nu. 1. decif. 752. nu. 3. par. 1. diuers. decif. 5. 8. nu. 12. &
seqq. par. 5. recentior. decif. 339. numer. 7. & 8. coram bon.

9 mem. Cardinali Cavalier. nullibi constat, quod ¶ con-
tractum fuerit in utilitatem Ecclesie nihil in id suf-
fragante obligatione bonorum Ecclesie & successorum,
Grat. d. discept. 606. numer. 12. Rot. decif. 210. sub
num. 3. imò ex quo affectus annui cedere debebant ad

10 commodum locatoris ¶ priuata illius utilitas non Ec-
clesie contemplata conuincitur, *Redoan. de reb. Ec-*
cles. non alien. d. quest. 57. sub num. 88. ibi ut ipse perciperet
redditus Mant. d. tit. 13. nu. 10. & 12. Rot. d. decif. 210.
sub n. 3. ibi ut scilicet fructus suos faceret, & in Pamplon.
Alienationis 15. Ianuarij 1649. §. primo in fin. coram
me facit Buer. in cap. exposuisti nu. 2. de preben. &
ibid. Abb. n. 4. in fin. vers. & considera l. mol. n. 1.

Atque hinc non obstat, quod relaxatio prohibi-
tionis ¶ tamquam proueniens ex promissione facta
tempore ipsius contractus, & sine qua Affectuarius non
conduxissent ceteri debeat pars ipsius contractus
principalis, iuxta theoreticam, quam tradunt, *Doll. in*
l. qui secess. solut. & in terminis apocæ, seu pacti in alio
instrumento appositus l. a. conf. 111. n. 10. lib. 4. Bece. conf.
45. nu. 32. Buratt. decif. 773. nu. 8. & 19. vbi hoc ampliat

11 etiam in præiudicium tertij, nam præter quod om-
nes allegati loquuntur ¶ de apocæ, seu instrumento
celebrato coram eisdem testibus, ac Notario, & in-
continenti, satis est respondere, quod sicuti successori
non alicui ipsa apocæ, ita nec præcedens promissio
quatenus probaretur de illam conficiendo ad
text. in l. 1. in fin. Cod. fund. dot. l. alienationis verbum si
verb. signij l. fin. C. reb. alien. non alien. Dec. conf. 84. n. 11.
Valazq. conf. 109. n. 37.

Pariter non releuat ratificatio successoris elicita ex
14 perceptione affectuum ¶ decursum, quia nisi exad-
uerso probetur quod ante receptionem successoris sci-
uerit contenta in apocæ recipiendo affectus vigore
instrumenti locationis debitos, censetur quidem ip-
sum instrumentum ibique contenta ratificasse, sed
non conuentionem illi contrariam à se ignoratam,
& in apocæ longè post ædita positam l. 3. §. si off. mi-
Narr. conf. 672. nu. 54. vers. quod dicta Ceph. conf. 133.
nu. 98. Negus. quest. 320. nu. 41. Buratt. decif. 136. nu. 3.

15 nusquam enim ratificatio ¶ trahitur ad incognita
quia ad eam inducendum requiritur notitia specifica
pacti, ex quo gigni potest præiudicium Paris. consil.
47. n. 97. lib. 1. Bernazz. consil. 46. n. 22. Negus. d. quest.
320. n. 47. Cavalier. dec. 612. nu. 27. & 28. & in terminis
locationis factæ ab Episcopo prædecessore, Seraph.
decif. 136. nu. 2. quo minus relutans ex patientia, &
receptione affectuum, ¶ quæ cum sit tacita non exten-
ditur ultra instrumentum cuius vigore affectus recepi-
ti fuerunt, ut in puncto locationis huius Casalis
alias factæ à prædecessore Episcopo Portuense, Par.
decif. 174. nu. 5. dec. 175. nu. 2. & seqq. decif. 178. nu. 3.
lib. 1. in corr.

17 Scientia verò Domini Cardinalis successoris ¶ nul-
lo modo probatur, non quidem, ex quo ille sciuerit
instrumentum locationis ad text. in l. non esse ferendum ff.
18 *transact. quia huius legis præsumptio militat, ¶ quoad*

contenta in eodem instrumento fecus si in separato,
ut in fortiori terminis *Rot. dec. 134. nu. 9. & seqq. par. 4.*
tom. 2. recent. non etiam ex incimatione sibi ad Af-
fectuarius facta anno præterito, ante quam scire inci-
perent enunciando diem apocæ, in qua concessa fuit
facultas ferendi in ultimo anno, quia in incimatione
non fuit interfectus tenor apocæ, cuius statim, ac noti-
am habuit successor contradixit, ut posuit cum ere-
19 cutio incimationis vti facta ¶ domi dimissa copia in-
duxerit totum præsumptam illius noticiam, Franc. in
cap. bone memorie nu. 2. de appellat. Tiraguell. de re-
20 tract. Lignagi. §. 9. gloss. 1. nu. 42. quæ non auferit ¶ fa-
cultatem contradicendi à die vere notitiæ, Rot. decif.
2. nu. 1. de dol. & contum. in nou. decif. 46. de appellat.
in antiq. & in Bonodon. Attentatorum 12. May 1595. coram
Oratio impress. apud Marcheside consilij. ar. 2. fel.
62. nu. 2. nec ante inimici acquiescentiam nisi con-
tradixerit conuincit, quia non præsumpta fuisse sed
21 requiritur ¶ vera indubiata, ac inenutabilis scientia,
ut quis non contradicendo sibi præiudicet Rot. coram
Par. decif. 42. lib. 1. coram recol. mem. Coccino decif. 183.
nu. 4. inter recentior. decif. 95. nu. 2. par. 1. præteritum
22 cum agatur de magno ¶ præiudicio Domini Cardi-
nalis, Rot. dec. 95. nu. 2. dec. 111. n. 7. par. 1. recent. & in
Beneuentura Domus 13. Nouembris 1648. in fin. coram R.
P. D. meo Orthobono.

Non obstat, quod ipsa approbatio, & ratificatio
23 instrumenti ¶ secum trahat in necessitatem con-
sequentiæ approbationem pacti, & facultatis ferendi
in vicino anno quippe, quæ cum sit concessa in vim
decreti ante instrumentum emanati à DD. Canonici
locatoribus, & specialis conuentionis initæ in actu
locationis dicitur inesse ipsi locationi, *Gabr. conf. 78.*
24 nu. 14. lib. 1. & illius pars, quam successor ¶ sciendere
non potest, sed vel in totum reprobare, vel appro-
bare cum omnibus pactis inter contrahentes con-
uentis, ut in specie de Ecclesia dixit Bald. in cap. nihil
est 44. sub nu. 6. vers. dummodo unus, & idem contractus
non diuidatur de elect. cum cum aliis refert, & sequi-
tur, Tiraguell. de retract. comment. ad fin. tit. sub num. 6.
vers. quod si Ecclesia Rot. in Placentina Decimarum 12.
Aprilis 1586. coram Bualdo, & coram Jan. mem. Gregor.
XV. dec. 467. n. 5. vbi add. n. 16. aduertit competere qui-
dem Ecclesie priuilegium eligendi an vellet stare con-
tractui necne nullatenus autem illum sciendi ut in
pacte approbet, & in alia reprobet.

Hoc enim obiectum præter quod non percutit ra-
tificationem apocæ de præterito ex defectu illius
scientiæ, ut supra dicebam impossibilem, contra
quia à supradicto decreto Canonico, & conuen-
tione inter contrahentes inita ¶ quatenus probaretur
25 conferretur recessum, ex quo postea fuit instrumen-
tum celebratum cum pacto contrario *Alb. consil. 70.*
nu. 11. Negus. quest. 47. nu. 30. & quest. 408. nu. 6. Cef.
26 Maren. dec. 31. nu. 1. vers. si præcessit, contraria ¶ nam-
que ad inuicem se tollunt, Bellamer. conf. 9. n. 6. Grat.
d. discept. 301. n. 76. quo magis, quia apocæ modificata,
27 ac resolutiva prohibitionis ¶ in instrumentum expre-
ssæ non fuit concessa statim, ut opus erat, & extert,
in l. si ad resoluendum C. præd. minor. tradit. Alex. conf.
10. nu. 5. & seqq. lib. 1. Bellon. de his que in continenti
cap. 39. sub num. 3. vers. sed debent Arias de Mesa var.
resol. lib. 3. c. 25. nu. 1. neque intra quatuor aut quinque
28 vel etiam decem dies, infra quos ¶ aliqui incontinenti-
factum dici tradit, Berengiar. in l. pacta conueniunt ff.
contrah. empt. cap. 3. nu. 43. Bellon. d. tract. lib. 3. c. 50. n. 4.
Arias de Mesa var. resol. lib. 1. cap. 13. sub n. 4. sed post
quindecim dies, in quibus terminis Gabr. aut aliquis
exaduerso allegatus non loquitur, & sanè nisi partes
prohibito:

SVM MARIVM.

prohibitionem vigere voluissent tanto tempore contrariam apocam non distulissent, ut per *Maven. consil. 128. num. 2.* parumque refert, quod apocam asseuerint facere conserpectiua ad primordiale tractatum, quia ex interuallo non potuerunt ꝑ id asserere in damnum successorum, quibus mediante speciali stipulatione pro successoribus fuerat ex instrumento ius quaesitum, *Marrese. var. resol. lib. 1. cap. 5. num. 10. & segg.* cum aliis supra allegatis, nec repugnat, quod apoca possit esse conserpectiua, quo ad contrahentes ipsos principales non autem, quo ad rentium hoc est successores, ꝑ de quorum etiam interesse agitur, & pro quibus illa stipulatio non legitur, vt bene aduertit, *Cass. Maanen. Dec. conf. 93. num. 3. Cremen. sup. 108. & alios ibi allegatis.*

Tandem non obstat, quod prohibitio fuerit simul late adiecta ideoque ꝑ ex ea agi non valeat, vt late exornat *Iafin. l. cum ea num. 8. C. transact. Bec. conf. 52. num. 35. & segg. Decis. 9. num. 1. part. 3. recent.* quia cum in instrumento locationis partes iurauerint omnia ibi contenta esse vera ꝑ allegati non valet simulatio absque libe perituri, saltem donec innotescat, *Abb. in c. cum contingit numer. 24. vers. decimus casus de iur. iur. Barr. ibid. num. 6. membr. 6. l. mol. in c. ad nostram in fin. de temp. & vendit. Alex. conf. 36. num. 3. & conf. 132. nu. 3. lib. 2. Roland. conf. 47. num. 31. lib. 4. Grammat. dec. 45. num. 1. Seraph. de priuileg. iur. priuileg. 59. num. 11. vers. sed certe, & num. 12.* prater quod deest etiam causa simulandi, vt late deducunt fuit per informantes pro Eminentissimo Episcopo, & agnouisse videntur ipsi Affiduarij, dum non ex hoc capite seruauerunt, sed in vim apocae tam potestatem tribuentis, quae tamen, vt comprobatur fuit successoribus non nocet.

Aequitas autem exaduerso magnificata ne successor locupletetur cum aliena iactura, dum recipit integros affectus, quos Affiduarij, quoad ratam seu. 400. promiserunt intuitu dicte facultatis per apocam concedendae, & postea concessae, etiam euacuantur, tum quia in articulis exaduerso productis, & sine veri praedictio habitis pro confessis non dicunt auctus affectus in fidei 400. contemplatione dicte apocae, sed ite libentius hanc summam affiduariis promissile sibi, *tanto pin che dei Signori Affiduarij crescono scudi quatercento l'anno di piu, che non si troia da altri,* quod argumentum de cetero ipse Casualis valor exposcebat cum analis proximae antecedentibus locatum fuisset pro affectu longe maiori vt in hodierno Summ. responsionis pro Domino Cardinali lit. A. tum etiam, quia sibi impare debent conductores, ꝑ ꝑreuidere debuerint casum mortis, vel dimissionis a locatore. *Ette Parisi de respo. lib. 1. quest. 16. nu. 47. & 48. Molin. de primogen. lib. 1. c. 2. nu. 8. & 9. Grat. discept. 606. sub num. 1. allegat. concord. Barbof. de potest. Episc. alleg. 94. sub num. 11.* Et in omnem euentum potest quatenus opus sit de hoc haberi ꝑ ratio dirigendo forsitan actiones contra primum locatorem ex allegatis, per *Barbof. d. allegat. 94. n. 7. & 12.*

Ex quibus non licuit affiduariis ferere decisum fuit causa bis proposita vtraque parte informante.

FERRARIEN. CADVCITATIS.

Veneris 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Iudex appellantis a sententia reuocationis sequestri an pendente appellatione valeat ad instantiam appellantis nouum sequestrum decernere?

Par. Secunda.

1. Iudex appellantis pronuciare debet bene, vel male appellatum.
2. Iudex appellantis a sententia reuocationis sequestri nequit nouum sequestrum pendente appellatione decernere ad instantiam appellantis absque vizio attentati.
3. Limita non procedere, quando fructus ab aduersaria dilapidantur.
4. Debet tamen ab allegante timor dilapidationis, & dissipationis probari.
5. Et timor dilapidationis cessat si altera pars cautionem praestitit de restituendo fructus ad omne mandatum Domini.
6. Attentati non sunt gesta pendente lite per viam continuationis, quando super ipsa continuatione litae particulariter non pendet.

DECISIO CCCCXXXVIII.

V Nam atque alteram sententiam tulit Auditor Generalis Bononiae in causis pendentibus inter RR. PP. Societatis Iesu Collegij Ferrariae, & D. Marchionem Io. Mariam Fontanum super successione in credito librarum 16. mill. olim ad Sigismundum Mozartellum spectante. Prima de mense Iulij anni 1649. ad fauorem Marchionis reuocationem sequestri super dicto credito relaxati ad instantiam Collegij de mense Februarij antecedenti. Alteram fauorabilem Collegij super allocatione ad dictum creditum, & haec lata fuit die 7. Iulij dicti anni 1649.

Successus die 21. eiusdem mensis Iulij pro parte Collegij fuit a prima sententia reuocatoria sequestri appellatum, & causi appellationis commissa alteri Iudici, a quo fuit simul petitur sub praetextu timoris dilapidationis fructuum, & reddituum ex praememorato, credito prouenientium, ac obtentum nouum sequestrum, quod hodie coram me, cui per appellationem a secundo dicta sententia allocationis per Marchionem interiectam totum negotium deuolutum fuit attentatum esse, ac reuocandum Domini dixerunt particulari disputatione desuper assumpta.

Ipsi enim appellatio per Collegium interposita a sententia reuocatoris sequestri efficiebat ne Iudex illius appellationis, cuius partes erant ꝑ pronuciare bene vel male appellatum. *l. eos §. primo in fin. Cod. appellat. possit interim ante huiusmodi sententiam definitam nouum sequestrum absque vizio attentati appellatione pendente ꝑ decernere ad instantiam appellantis, leg. imperatores circa fin. vers. quamvis vltimum non suff. appellat. Card. in clem. 1. quest. 22. vers. si vero proceditur de sequestro poss. & fruct. Deuon. respo. 37. nu. 45. lib. 3. Lauell. de attent. par. 2. cap. 12. limita 12. num. 1. Seraph. dec. 1126. num. 1. Roi. inter recent. Decis. 168. num. 1. par. 4. tom. 2.*

Et quamvis in verbis finalibus eiusdem l. Imperatores. id limitetur, quando fructus ab aduersario ꝑ depopulationem, quod etiam tradit, *Lauell. d. limita. 12. num. 11.* versumur extra casum limitationis, quia timor depopulationis, ꝑ sen dissipationis ab allegante non probatur, vt debet *Lauell. d. l. p. 2. cap. 4. limita. 13. num. 10.* imo omnis timor, eliminatur per idoneam cautionem ꝑ longe ante a Marchione praestitam, & ab aduersariis approbatam de hoc fructus representando ad omne mandatum Domini l. si fideiussor. §. si sine dactum ibique *Alex. num. 5. ff. qui satisd. cogat.*

E 3

Gabr. conf. 33. n. 4. lib. 1. Negus. quæst. 119. num. 6. Mastril. dec. 126. n. 5. Rot. dec. 840. n. 2. par. 4. diuers.

Excusari itaque non potest attentatum, cuiusque reuocatio pro parte Collegij, quod è conuerso gratis redarguit attentatum exactionem fructum dicti crediti factam, vt accessit à Marchione pendente lite, ¶ quia ex datis in Summ. Collegij nullibi constat de simili exactione, quam præterea citrà labem attentatorum continuando suam possessionem Marchio prosequi potuisset dum super ipsa continuatione, seu possessione lis particulariter non pendebat, *Bers. consil. 118. quon. 8. & 24. lib. 3. Lancell. d. par. 2. cap. 4. limit. 1. per tot. Gabr. d. acq. possel. concl. 6. num. 1. Rot. decif. 110. n. 1. par. 1. recent.*

Et ita decifum vtraque parte informante.

PISANA SEPVLTVRE

Veneris 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM

Inhibitio rotalis præsentata in Curia Procuratori reddit attentatum quicquid in partibus postea à principali gestum est, si tantum tempus intercessit, quo commodè certiorari potuit, & certioratus præsumitur, vel sibi imputet si negligentem Procuratorem elegit. Attentata sunt reuocanda etiam quando agitur de exhumatione cadauerum, si illa fuerint commissa non in præsumptum liti pendente, quo casu ex æquitate denegatur reuocatio attentatorum, sed in præsumptum inhibitionis rotalis, tunc enim cessat æquitas, nè auctoritas Rotæ reddatur elusoria.

SVMMARIVM.

- 1 Attentata sunt omnia gesta nedum post interpositam appellationem, sed etiam post præsentatam inhibitionem rotalem.
- 2 Amplia etiam si inhibitio non principali in partibus sed Procuratori in Curia præsentata fuit, si tantum tempus intercessit, quo certiorari potuit, & certioratus præsumitur alias sibi imputet cur negligentem procuratorem constituit.
- 3 Attentata in primis & ante omnia sunt purganda.
- 4 Attentata non sunt reuocanda, quando agitur de exhumatione cadauerum, quia corpora mortuorum non sunt sic tractanda, nec transmutanda de loco ad locum.
- 5 Intellige conclusionem procedere quando agitur de exhumatione attentata in præsumptum liti pendente, quo casu denegatur reuocatio attentatorum ex quadam æquitate, quæ cessat quando fuit attentatum in præsumptum inhibitionis Rotalis.
- 6 Post inhibitionem quæ sunt æquum est re retractantur, ne imperium Præsidentis fiat elusorium.
- 7 Attentatorum reuocatio licet soleat à Rotæ de æquitate reici quando eius arbitrio reuocatio commissa est hæc tamen æquitas non seruat, si attentata sunt notoria in præsumptum inhibitionis Rotalis.
- 8 Gesta in præsumptum liti pendente, vel inhibitionis, vel appellationis nullum inter se differunt.
- 9 Attentata etiam in casibus, quibus ante omnia via attentati reuocanda non essent, sed expectato euentu causa principalis, si tamen constet inhibitionem præcessisse veniunt reuocanda.
- 10 Attentata commissa post interpositam appellationem in causa à lege non prohibita, si illorum reuocatio retardetur requiritur quod appellatum inco-

zinemi doceat de eim bono Iure.

- 11 Sub æquitate prætextu non est perpetuo deneganda cadaueris restitutio.
- 12 Attentatorum reuocationi quamvis locus non sit quoad restitutionem cadaueris, respectu tamen expensarum, & aliorum quæ fuerint consecutina sunt illorum reuocatio cuiusque requirit.
- 13 Acta omnia non sunt transmissa in iudicio reuocationis attentatorum, sed sufficit ea tantum transporare, ex quibus attentata probantur.

DECISIO CCCCXXXIX.

Vbi sepeliri deberet Cadaver Lelij Talentonij olim Auditoris Scenissimi Domini mei Magni Ducis Etruriæ in Ciuitate Liburni orta controuersia inter P.æpositem Ecclesiæ Parochialis SS. Mariæ & Iulij, ac Fratres S. Francisci de obsequantia nuncupata fuit illud lignea capla clausum depositum per modum prouisionis penes Ecclesiam S. Homoboni, & lata deinde ab A. C. desuper sententia ad fauorem fratrum translatum ab ipsis solemnè pompa ad eorum Ecclesiam, vt constat ex publico Instrumento dato in Sum. Præpositi num. 3. & attestationibus plurium personarum tunc presentium Sum. ibid. n. 4.

- Quam translationem in gradu appellationis à dicta sententia ad me interiecit attentatum esse hodie Rotæ censuit, quia præcesserat nedum appellatio, ¶ sed etiam inhibitio Rotalis per quatuor, & amplius menses ante præsentata in Curia Procuratori fratrum, quæ attentatum reddit quicquid postea exaduerso innouatum fuit *cap. non solum de appellat. in 6. Caput. decif. 93. par. 2. Rot. decif. 75. num. 2. & segg. par. 6. recent. decif. 394. & 504. in princ. inter impress. apud Modern. Perus. de manut. etiam non principali in partibus*
- 2 ¶ sed solum eius Procuratori in Curia præsentata fuerit, quia cum intercesserit tantum temporis, quo ille principalem certiorare poterit, certiorasse præsumitur, & alioquin imputare sibi debet principalis, si negligentem Procuratorem constituit, vt in his terminis *Cas. de Grass. dec. 6. num. 3. de caus. poss. & propr. Rot. coram sa. mem. Gregor. XV. dec. 435. num. 2. coram bo. nem. Buratto decif. 134. sub numer. 5. coram Cardinali Canaler. decif. 223. sub num. 3. & in alijs alleg. ad add. ad Prælat. dec. 177. sub n. 9. ampliat. 6. & à Modern. Perus. de manut. obser. 48. n. 29. & segg.*

- Tenentur idè fratres idem attentatum purgare
- 3 ¶ in primis & ante omnia *Buratt. decif. 74. num. 1. & inter recent. dec. 225. num. 1. par. 1. & alias passim.* Nec obstat, quod agatur de exhumatione cadaueris, quo casu quia corpora mortuorum ¶ non sunt sic tractanda, seu transmutanda locus non est attentatorum reuocationi, vt notat *Gemin. in cap. non solum 6. illa verb. num. 14. de appellat. in 6. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 13. num. 8. Rot. decif. 8. in fin. ut lit. pen. ten. in antiqu. decif. 276. numer. 5. coram sen. mem. Gregor. XV. Gramat. dec. 32. sub n. 3.*

- Nam quorquor in id allegari mox fuerunt & poscense allegari loquuntur de exhumatione attentata in
- 5 præsumptum dumtaxat liti pendente, & admittunt attentati reuocationem denegari non de rigore iuris sed ex æquitate, quæ tamen æquitas retorqueri videtur, quando fuit attentatum in præsumptum inhibitionis Rotalis, vt notat *Io. Monach. in d. cap. non solum nu. 8. in fin. de appellat. in 6. vbi ait æquum esse retractari*
 - 6 ¶ quæ sunt post inhibitionem ne imperium Præsidentis fiat elusorium, atque hinc Rota licet sequendo æquitate rejicere soleat ¶ attentatorum reuocationem, quando id eius arbitrio commissum fuit

hanc

hanc tamen æquitatem non seruat, si attentata sine notoria in spectum inhibitionis Rotalis sic penes Baratt. decis. 177. num. 1. & 2. penes Greg. XV. decis. 465. num. 3. & 11. & inter recent. decis. 235. num. 1. & 7 par. 1. Multumque differre t gesta in spectum litis pendentie, vel inhibitionis, & appellacionis, tradit Dec. in cap. consiluit il. 2. num. 15. de appellat. Mench. de recuperat. remed. ult. num. 43. & magis in terminis, quod attentata etiam in calibus t in quibus in primis & ante omnia via attentati reuocanda non essent, sed expectato euentu causæ principalis, & beneficio inultitæ, si tamen inhibicio præcessit veniant omnino reuocanda tradit Vestr. in prax. lib. 8. c. 4. num. 9. ante fin. vers. admonet tamen.

Eoque magis retorquetur æquitas, quia Parochus habet intentionem fundatam de iure, Caduærum cum sit in capla lignea reconditum ex restitutione præiudicium non patitur & exaduersio nulla incontinenti assertur probatio boni iuris, t quæ vbi vt hic appellatio est interposita in casu à lege non prohibito requiritur, vt appellatus attentati à se commissi reuocationem retardare valeat, vt bene distinguendo declarat Gemin. in d. cap. non solum sub nu. 10. vers. solue de appell. in 6. & in proximis terminis Sanchez. de matrim. lib. 10. disp. 12. num. 21. & seq. ex text. in l. fin. C. quor. bonor. & aliis ibi alleg. nec enim sub prætextu æquitatis t deneganda t est perpetuo Caduæris restitutio, vt notat Lancell. de attent. par. 2. c. 4. lim. 13. n. 9. Rot. dec. 1. in fin. de consil. & propr. in anteq.

Vel in omnem euentum esto quod locus non esset reuocationis attentatorum t quo ad restitutionem ipsius Caduæris, locus esset respectu expensarum, & alioquin quæ funeri Caduæris conuecticia sunt, vt ex text. in cap. literas de rest. spoliat. tradit in proximis terminis Sanchez. de matrim. d. lib. 10. disp. 12. sub nu. 22. vers. iura enim, & vers. est enim.

Non obstat defectus iurisdictionis ob non transportationem actorum primæ instantiæ, quia pro reuocatione attentati t iuriscit transportabile, & produxisse solum acta, ex quibus illud probatur, vt respondit Rota dec. 3. in 7. par. 4. tom. 2. recent. & in Maioricens. Beneficij 27. Nouembrii 1641. & 17. May 1642. coram Reuerendiss. D. n. o. D. n. o. Decano.

Et ita decisum informante solum Præposit. o Ecclesiæ Parochialis aduertiariis tamen læpissimè citatis.

INTERAMNEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

In hac decisione plura notantur, ex quibus attentata ab vtraque parte præsentia exculantur vt ex Summaris colligere poteris.

SYMMARIVM.

1. Attentata non committuntur sine lite.
2. Litem non inducit ex mandato de immitendo in possessione bonorum hereditariorum nemine citato relaxato, & cum solitis clausulis sine præiudicio habentium meliora, & potiora iura, & dummodo possessio sit vacans.
3. Ratio est nam huiusmodi mandati relaxatio est actus extrajudicialis.
4. Litem non inducit ex iudicio nullius moto.
5. Et quo ad rem nec inducit ex citatione nullius executi.

Pars Secunda.

6. Nec minus ex citatione non executanda paria sunt citationem non fuisse executam, vel nulliter, & non.
8. Relationi executoris statum circa executionem citationis in domo alicuius, nisi constet de contraria relatione à tergo citationis, & n. 9.
10. Fides priuata falsa ab executore ex intervallo non attenditur in concursu publica relationis.
11. Sententia à qua non fuit interposita appellatio potest post decemdiu executioni demandari absque vitio attentatorum.
12. Præsertim quando sententia, fuit decretum de sui natura non recipit appellationem, à Mandato de manutenendo non datur appellatio, ibid.
13. Tempus ad appellandum intra decem dies incipit currere à die nuntiæ sententiæ, fuit decreti, quando fit processum per contradictees.
14. Declara hoc esse verum ad effectum vt possit appellari, sed non idem attentata sunt gesta post decem dies à die lata sententiæ.
15. Clausula, cum facultate manutendi quem de iure vt retrahat actionis reddit attentata ante gesta.
16. Intellige quoad antea non rite gesta, quia si post decemdiu à die sententiæ, vel post interpositam appellationem attentati emanarunt.
17. Secus vero, si post decemdiu, & ante interpositam appellationem ad executionem rite processum fuit & conciliatur decisiones contraria.

DECISIO CCCCXL.

Neque Cephelum Rosatum, neque Reuerendi Patres Carmelitas Disalceatos Conuentus S. Valentinii attentasse, vt hinc inde obiecebatur censuit hodie Rota particulatim desuper adhibita cognitione.

Nam quæ gessit Ioseph hic aliqui non præcelleret t vt ad hunc effectum requiritur Lancell. de attent. par. 2. c. 4. lim. 2. n. 16. Cassad. dec. 6. sub num. 2. super reg. Cancellaria Rot. dec. 10. vt lit. pend. in nou. dec. 108. n. 1. par. 15. recent. Cum licet non induceret t mandatum de immitendo à Vicario Interamne relaxatum ad finem Carmelitarum nemine citato, & sub solitis clausulis sine præiudicio habentium meliora, & potiora iura, & dummodo possessio sit vacans, Summ. Rosati nu. 2. in fin. quippe quod huiusmodi mandati relaxatio est t actus extrajudicialis, vt in his terminis fuit dictum in Affligien. hereditatis 26. Iunij 1645. §. non enim coram me, & tradit Lancell. de attent. par. 2. c. 4. in præf. n. 15. Gouz. super reg. 8. Cancell. glos. 9. in annot. contr. nullis & attent. n. 32.

4. Minus induxit litem Iudicium deinde motum t à Carmelitis super manutentione, & mandati de manutentione per eos successit obtenti Intimatio, aut inhibito A. C. Quia cum hæc omnia non fuerint executi in personam Iosephi, seu in eius domo, sed in aliena domo nempe Capitanei Ioannis Rosati, in qua Iosephum habitasse, non consistit, & sic nulliter t l. 4. §. Prætor, & ibi Bart. nu. 9. & 10. ff. damn. infect. Rot. in Romana Spoly domus 28. Iunij 1677. §. 1. in fin. coram Sanctiss. D. N. litem contra Iosephum patere non poterunt glos. in clem. 2. verb. plenè in fin. & ibi Card. n. 18. vt lit. pend. & in terminis attentatorum Lancell. par. 2. c. 4. in præf. n. 95. & segg. Benard. dec. 266. num. 5. prout respectu rei t non parit citatio non executi d. clem. 2. vbi not. omn. vt lit. non cesset. Paris. conf. 81. m. 13. lib. 4.
7. Lancell. ibid. n. 90. paria enim t sunt non fuisse executam, vel nulliter Paris. conf. 98. n. 27. lib. 3. Surd. consil. 3. num. 34. & 35. Gemin. in cap. si pro te man. 6. vers. intellige de refer. in 6.

F 4

8 De executione verò citationum,† intimationis, ac inhibitionis præfatæ in domo Capitanei Ioannis apparet ex relatione executoris cui vti de re ad eius officium spectante adhibetur fides glossæ in cap. cum. parati verò suus de appell. & in c. prudentiam verb. per certum nuncium de offe. del. Mandos. conf. 96. num. 10. Put. decis. 187. lib. 3. & in specie Rot. in dila. Romana Spely domus coram Sanctiss. D. N. licet fecus esset tñ executor à tergo citationis aliter retulisset, vt declarauit Rota in Romana Pecuniaria 12. Decembris 1642. §. nec recessit toram R. P. D. meo Cerro, vbi dicitur ratio quia fides priuata † contraria facta ex intervallo ab executeore præsumitur extorta in fraudem, neque attenditur in concursu publicæ relationis, & prius coram sa. m. Greg. XV. decis. 131. n. 2.

9 Carmelita pariter non attentauerunt capiendõ possessionem bonorum sub die 17. Nouembris 1648. in vim mandati de manutentione obtenti per contradictas ab A. C. sub die 24. Octobris præcedentis Sum. Iosephi num. 3. vbi appellatio non fuit interposita, licita † est executio sententiæ, seu decreti post decennium cap. non solum cap. cum sit Romana de appell. in 6. Aut. hodie C. cod. tit. Rota in Pisanien. pensionis 29. Aprilis 1648. coram me, præsertim † decreti non appellabilis quale esse mandatum de manutentione Lancellotti. par. 2. cap. 12. lim. 1. num. 1. & segg. Rot. decis. 173. num. 2. in fin. par. 1. recent.

Nec obstat, quod tempus ad appellandum currere non caperit † nisi à die notitiæ decreti eo quod processum fuerat per contradictas Quia verum hoc est 14 † ad effectum, vt possit appellari, sed non ideo attentata sunt gesta post decennium à die latæ sententiæ Lancell. par. 2. cap. 12. lim. 50. num. 183. Rot. decis. 28. de appell. in nou. decis. 62. la 2. numer. 5. inter in press. apud Modern. Perus. de manu. & in Voluerana Prioratus 5. Maij 1645. coram me, in Comen. Capellanis 24. Ian. 1648. coram Reuerendiss. D. meo Duocetto Decano, in Illerden. Decimarum 28. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Orthobono.

Atque hinc nec vrget, quod postea signatura Iustitiæ commiserit causam appellationis cum facultate 15 manutendi quem de iure, † per quod rescriptum vi retroactionis attentata reddi antea gesta, dixit Rota coram Canal. decis. 615. num. 3. Nam intelligendum hoc 16 esse quoad antea † non rite gesta, declarauit Rot. decis. 306. num. 15. par. 6. recent. puta si infra decennium à die sententiæ, vel post interpositam appellationem emanassent, in quibus terminis loquitur decis. in Romana Salutari 1. Iulij 1648. §. minus obstat coram R. P. D. meo Cerro. Secus verò si post decennium, & ante † interpositam appellationem ad executionem rite processum fuit, vt benè distinguendo decisiones mox allegata Canallery, & recent. par. 6. conciliatæ fuerunt in Romana Vineæ 30. Maij 1644. §. quia fuit in fin. & §. segg. coram R. P. D. meo Roys.

Quæ autem obiecta fuerunt contra validitatem, vel iustitiam dicti mandati de manutentione non pertinent ad præsens dubium super euidencia, & reuocatione attentatorum & opportune discuti poterunt, quando de manutentione danda, vel renouatione eiusdem mandati ex capite nullitatis, vel iniustitiæ disciprabitur

Et ita decisiõ vtraque parte informante.

BENEVENTANA EMPHITEVSIS

Veneris 1. Iulij 1650.

ARGVMENTVM.

Bona Emphyteotica vigore pacti de affrancando, si fuerunt ab Emphyteota affrancata, tunc Dominus directus omne ius, ac possessionem amittit. Beneplacitum Apostolicum requisitum in contractu permutationis, & affrancationis præsumitur ex centenaria possessione, & obseruantia affrancationis. Reliqua circa hanc materiam desunt ex Summaris.

S V M M A R I V M.

- 1 Res Emphyteotica siante facultate affrancandi emadit liberat, tunc Dominus directus sequens affrancatione omne ius, ac possessionem amittit.
- 2 Affrancatione effectiuo ex quibus probeatur? & nu. 3. & 4.
- 3 Beneplacitum Apostolicum requisitum in contractibus permutationis, siue affrancationis præsumitur siante centenaria possessione, & obseruantia affrancationis.
- 4 Item ex centenaria possessione inducitur etiam præsumptio quod affrancatio fuerit utilis Ecclesiæ, nam hæc præsumptio venit in consequentiam præsumptionis beneplaciti donec de contrario doceatur.
- 5 Decretum irritans contentum in extraneis, ambigendū de reb. Eccles. non alien. suffragatur Ecclesiæ etiam in Summarissimo possessore quando defectus beneplaciti, & utilitatis Ecclesiæ indubitabiliter sunt.
- 6 In Summarissimo manutentionis non attenditur restituta Iuris vbi alterius possessio est temporis considerabilis, & agit de reb. præscriptibilibus.
- 7 Ecclesiæ quod fuerit lesa probari potest non obstante beneplacito præsumpto.
- 8 Leso probanda est incontinenti in Summarissimo possessore.
- 9 Ecclesiæ utilitas considerari nequit in permutatione bonorum eiusdem redditus, vel si bona Ecclesiæ diuisionem patiuntur, quod perniciosum est, nu. 12.
- 10 Affrancatio facta cum augmento Canonis reputatur utilis Ecclesiæ.
- 11 Leso in Summarissimo possessore debet esse evidens.
- 12 Alias enim illius cognitio ad aliud iudicium est remittenda.

DECISIO CCCCXLI.

A Csi francatio Tenuræ nuncupata à Cancellaria Emphyteotice sub directo dominio Archidiaconatus Ecclesiæ Cathedralis Beneuenti facta de anno 1550. non fuisset mediante assignatione alterius prædij in Territorio Montis Fuscoli dicti la Piana della Velceglia, quod Lutus de Leone tunc alter ex Emphyteotis in pacti francandi sibi ex anterioribus instrumentis competentis Archidiacono illius temporis tradiderat, Petit nuper de anno 1643. modernus Archidiaconus in possessione eiusdem Tenuræ la Cancellaria manuteneri ex capite tum nullitatis dictæ francationis ob defectum beneplaciti Apostolici tum non adimplenti, tum alienationum parte Tenuræ absque solutione laudemiorum Summar. Iulij

Lutij sub num. 1. in prosecutione autem iudicij defectui tantum beneplaciti, ac lesioni Ecclesie adhaerit; cumque obtinere non poterit in prima, & secunda instantia, eo instante dubitanti hodie in gradu secundae appellationis, an illi sit dandi manutentio, huiusque negotii iudicium.

Nulquam enim modernus Archidiaconus hanc Tenutam possidet, sed nisi ut antiquissimae possessioni in qua erat dignitas Archidiaconalis ante annum 1300. quam tamen possessionem, & omneque ius Ecclesiae sub iustitiam francico subiecit. *Ceph. conf. 703. num. 15. & segg. Croc. conf. 72. m. 41. & segg. lib. 1. Gratian. discept. 245. num. 7. & segg. aliaque relati ad Modernum Carpentis contraforens. cap. 93. num. 7. & segg.* Iuncta praesentium ipsius francationis effectuatione confirmata, & semper per spatium fere centum annorum, in quibus Lutius eiusque successores Tenutam vii liberam ab omni onere, & Archidiaconi pro tempore d. praedium della Vescaglia pacifice possederunt, ut constat quia nulla ex diverso affectus probatio, quod a die francationis f. fuerit aliquando pro Tenuta solutus canon consistit autem & conuerso ex confessione ipsius Moderni Archidiaconi Summ. Lutij num. 4. in fin. quod fuit per totum annum 1641. solutus a possessoribus praedicti in hoc enim consistit possessio libertatis, & permutacionis effectus, ut scilicet omnes canonici & Tenuta transierit in praedium eius loco traditum Card. Mant. de tactis. & mub. lib. 25. tit. 1. num. 14. Corbul. de caus. priu. ob alien. ampl. 38. nu. 1. Gratian. d. sept. 62. m. 3. n. 8. & segg. Baron. conf. 110. n. 12. lib. 1.

Atque haec fere centenaria possessio, & oblectatio permutacionis, ac respectu francationis f. confirmationem, & beneplacitum Apostolicum in huiusmodi contradietionem necessarium Mant. de tactis. lib. 25. tit. 6. m. 66. praesumi facit *Toscan. num. 9. 27. sub num. 19. lib. 2. Serap. decif. 1080. num. 7. add. ad Jan. m. m. Greg. XV. decif. 152. num. 4. dec. 243. num. 5. Pui. decif. 365. nu. 3. & 7. lib. 1. Rot. diuers. decif. 179. num. 3. par. 2. & recent. decif. 21. num. 9. par. 1. tom. 2. decif. 225. num. 8. par. 5. simulque quod francatio f. fuerit villis Ecclesie, cum huc praesumptio veniat in consequentiam praesumptionis beneplaciti donec de contrario doceant *Alex. conf. 79. nu. 6. vers. significatur lib. 1. Mant. de tactis. lib. 25. tit. 6. num. 65. & d. vis. 101. nu. 2. & 3. vers. quia una praesumptio add. ad Gregor. XV. d. d. 17. 143. nu. 4. Rom. dec. 277. nu. 5. & segg. par. 5. recent. & in Mediolan. rescissiois permissus coram clar. m. Card. Hieronymo Pamplitto in press. apud Marches. de commiss. par. 1. fol. 112. num. 6 in Melitana Territorio 3. Decembris 1638. s. 1. & 2. coram Eminenti D. Card. Paolo de' Medici in Elborn. Paris conferens. 4. Iulij 1640. s. quia respondit in fin. coram Reuerendiss. Salasantino.**

Adeo quod interim non releuet exceptio defectus beneplaciti Apostolici, seu vilitatis Ecclesie, & per consequens decretum irritans f. contentum in extraneis ambrosio de reb. Eccl. non alien. quod Ecclesie suffragari solet etiam in Summariis possessorio quando defectus huiusmodi indubitabilis sunt, in quibus terminis dumtaxat procedere dec. 215. in press. apud Modern. Perus. de manu. declaratur Rota in Tolefana Territorio 30. Martij 1628. s. quare coram R.P.D. nro Ottobello, & in Curien. feudi 27. Aprilis eiusdem anni s. fin. coram Me. Quia centenaria f. possessio Lutij, ac successorum, & praesumptiones ex ea vi supra reluctantis negari non potest quin allegatos defectus, ac nullitatem francationis turbidam reddant ad eandem saltem ne ex hoc capite ob resistentiam videlicet Constitutionis Paulinae, vel etiam sel. record. Urb. VIII. super praeservatione praedicti iudicij edi-

te 5. Iulij 1641. detur Archidiacono manutentio cum in hoc iudicio non attenditur f. resistentia iuris ubi alterius possessio est temporis considerabilis, & igitur de reb. praescriptis, ut post Franc. in c. ad decimas num. 8. in 4. limit. de res. solut. in 6. dixit Rota dec. 534. num. 7. vers. ultra quod par. 1. diuers. dec. 68. num. 4. par. 1. dec. decif. 2. 7. num. 8. apud Modern. de manu. Marese. var. resol. lib. 1. cap. 11. num. 55. Cancer. var. resol. tom. 3. c. 14. nu. 45. & nuperime fuit decisum in Mediolan. nemine Capituli 10. Martij 1649. s. quia responderet coram R.P.D. meo Melio.

Poterit itaque Archidiaconus in alio iudicio dictarum Constitutionum clipeo iura Ecclesie, pro viris fuerit usui, ac experiri, iuxta deducta in terminis Constitutionis Urbanae in Leodiz. dominorum 15. Iulij 1649. coram R.P.D. nro Corrado, quidem deducere Ecclesiae lesionem, quae probari f. quidem videret non obstante praesumptio beneplaciti Mant. de tactis. d. lib. 25. tit. 6. sub num. 68. sed non perit ad Summariissimum possessionum nisi sit in continui f. probata Rota decif. 120. num. 17. coram sac. m. Greg. XV. decif. 783. num. 13 & 14. coram bo. m. Buratto decif. 439. nu. 9. coram bo. me. Penia.

Qualis probatio in casu nostro hactenus non adest quamvis allegetur bona permutata, vel f. esse eiusdem redditus ducat. 50. ac bona antiqua, quod in maiorem vilitatem Ecclesie non rediret, ut requiritur dixit Rota dec. 430. num. 6. par. 2. recent. existeret in Territorio Montis Fulsoli, & sic extra ditionem Ecclesiasticam, vel ex permutacione Tenutam Emphyteoticam f. diuidi, quod perniciosum videtur, ut per Bald. in l. 1. num. 3. Cod. de diuid. Rota, conf. 149. num. 13. lib. 4. Nam aduertendum est, quod antiquus canon erat ducat. 24. fuit vero deinde anno 1542. auctus ad 50. sed cum pacto quod liceret Emphyteota bona fructum cum aliis bonis annui redditus ducat. 50. suis in Territorio Beneuenti, aut Montis Fulsoli, & quoniam plures erant Emphyteotae fuit vltro Conuentum, quod si inter eos fieret diuisio, qui casus euenit, possit alter ex disidentibus suum medietatem fructu. Cum igitur francatio ficta f. fuerit iuxta formam mox recitarum conventionum, quae potuerunt esse viles Ecclesiae ratione argumenti canonis a duc. 24. ad 50. & tante centenaria obierunt tales praesumuntur ex supra allegatis exinde necessarii, ac evidens lesio f. probatio, ut in Summariissimo requiritur educi non valet, f. sed haec omnia ad aliud iudicium cognoscenda plenius remitti debent iuxta rhetoricam quam semper secuta est Rota decif. 270. num. 3. & 4. par. 1. recent. decif. 84. nu. 8. & 9. decif. 390. num. 7. & 8. apud Modern. de manu. & aliis sapissime.

CRACOVIE. DECIMARVM.

Mercurij 16. Novembris 1650.

ARGVMENTVM.

Decimas spectare ad Monasterium probatur ex pluribus simul iunctis in decisione recensitis, & signanter ex illarum donatione facta ab Episcopo, & a Sede Apostolica confirmata. Alienatio rerum Ecclesiae sine solemnitatibus, & iusta causa necessitatis, vel evidentis vilitatis non subsistit, etiam si fiat ad fauorem alterius Ecclesiae, quia non debet vnum Altare solitarie vestituri alterum, a Praescriptione contra Ecclesiam, subducendum est tempus Praetati male alienantis.

S V M M A R I V M.

- 1 Decimas pertinere ad aliquod Monasterium ex quibus probetur?
- 2 Inventarium productum plenè probat contra producentem.
Scriptura producta contra producentem plenè probat, ibid.
- 3 Libri Ecclesiarum, Civitatis, vel Diœcesis maximè quando sunt adminiculati probant in his, quæ eorum statum concernunt.
- 4 Decimarum donatio alicui Monasterio facta ab Episcopo probatur ex confirmatione Apostolica.
- 5 Donationis, eiusque confirmationis effectus non ex quibus probata dicatur?
- 6 Observantia, siue effectus donationis etiam remota attenditur quando non constat alium medio tempore possedisse rem donatam.
- 7 Assensu iuris pro perceptione decimarum non suffragatur Parocho quando constat decimas ab alio possideri ex donatione à Sede Apostolica confirmata.
- 8 Decimas donatas alicui Ecclesie ante donationem spectare ad donantem ex quibus probetur?
- 9 Decimarum donatio facta à non habente facultatem donandi nulla est, & invalida, nec ius aliquod in donatarium transfert.
- 10 Amplia præsertim quando in donatione iusta causa utilitatis, vel necessitatis non intercessit, quæ copulativè cum beneficio Apostolico requiritur.
In alienatione rerum Ecclesie una cum beneficio Apostolica iusta causa utilitatis, vel necessitatis requiritur ibid.
- 11 Amplia quamvis alienatio emanaverit ad favorem alterius Ecclesie, quia spoliari non debet unum Altare, ut aliud vestitur.
- 12 Presumptio beneficii Apostolici, ac iusta causa in alienatione rerum Ecclesie non inducitur ex lapsu temporis, quia donare est perdere.
- 13 Presumptio utilitatis cessat ex ipsa facie contractus etiam si constet alias solemnitates intervenisse.
- 14 Ad beneficium Apostolicum profectendum non sufficit lapsus temporis, nisi etiam observantia contractus saltem per 30. annos concurrat.
- 15 Prescriptio centenaria, ut à Testibus probetur, requiritur quod ipsi habeant legitimam aetatem 54. annorum, ac etiam deponant cum requisitis, gl. in c. 1. de præscript. in 6.
- 16 à Prescriptione contra Ecclesiam subducendum est tempus Prelati qui male alienavit.
- 17 Nec non etiam absentia successorum à quibus Iura Ecclesie defendi non poterunt.
- 18 Prescriptio triginta annorum non suffragatur contra Monasteria Benedictinorum autem privilegii Apostolicis eisdem Benedictinis concessis.
- 19 Privilegia Benedictinorum fuerunt à Sede Apostolica Cisterciensibus communicata.
- 20 Decima debetur Parocho ratione congrue.
- 21 Fallit quando apparet in aliis bonis et suis assignatam, ex quibus illam percipere debet.

D E C I S I O CCCCXLII.

Pertinere decimas Villæ de Vyglyenic ad Monasterium Andreouense tibi probant liber beneficiorum Diœcesis Cracoviensis ubi habetur, quod dicta Villa est sub Parochia Ecclesie de Andreou sub invocatione S. Catharine, cuius proprietates totales ad

Monasterium Andreouense pertinet, omnesque agri Villæ solvant, & conducunt pro Monasterio Andreouense decimam Manipularem, & Canapalem, vt in Summ. Monasterij num. 3. Item liber relaxationum Ecclesie Cathedralis, & Diœcesis Cracoviensis, ibi, in Vyglyenic &c. decima Manipularis pro Monasterio Andreouensi Summ. num. 4. Item liber visitationum, in quo dicta Parochialis Ecclesia S. Catharine enunciat iurispatronatus Abbatis Andreouensis, & numerando corpora dotis Presbytero Rectori eiusdem Ecclesie assignatæ recensetur dumtaxat in hac Villa decima valoris decem marcarum. Item Testes deponentes, quod Monaci decimas exegerunt, item inuentarium rerum temporalium dictæ Ecclesie S. Catharine ubi asseritur ipsius Ecclesie proprietates ad Monasterium Andreouense pertinere, & Monasterium percipere decimam manipulearem huius Villæ Summ. nu. 6.

2 Quod inuentarium tibi cum fuerit à Rectore Aduersario productum plenè contra ipsum probat Decine, cum venerabilis num. 90. de except. Valenzuel. conf. 40. num. 59. & 60. lib. 1. Gabr. de conf. et conclus. 4. nu. 14. Rot. dec. 2. nu. 1. in fin. par. 1. recent. dec. 128. n. 5. coram sa. me. Greg. XV. pro vt etiam probant tibi dicti libri maxime simul iuncti in his, quæ concernunt Statum Ecclesiarum Ciuitatis, & Diœcesis e. ad audientiam S. summi 192. tur ubi Innoc. num. 1. Abb. n. 4. de præscript. Paris. conf. 7. num. 19. lib. 4. Burfatt. conf. 153. num. 43. & segg. Boer. dec. 105. n. 13. Rot. penes Mart. Andr. dec. 12. sub num. 5. vers. quæ omnia.

Eo magis quia Monasterium exhibuit vltimas confirmationem Apostolicam sub Adriano IV. Summo Pontifice donationis huius Villæ, cuiusque decimæ cum à Ioanne Polonorum Archiepiscopo factæ, tibi quæ factis probata dicitur ex ipsis litteris confirmationis illius tenorem referentibus gl. in cap. 1. verb. de sum. 29. dist. 1. Felin. in c. inter dilectos num. 7. de fide instr. Ruis. conf. 31. num. 7. conf. 231. num. 5. & 6. lib. 1. Paris. conf. 33. nu. 9. lib. 1. Boer. dec. 247. num. 3. Rot. dec. 30. num. 1. & segg. par. 2. diuers.

5 Et tam donationis, quam confirmationis effectus tibi apparet ex supra citatis libris, & inuentariis exaratis longè post obitum Adriani IV. seculum anno 1159. continentibus vt supra pertinentiam decimarum ad Monasterium, nec non ex venditione huius Villæ, cum expressa reservatione decimarum manipularium per Abbatem, & Monasterium quibusdam laicis facta vsque de anno 1365. cum successiva illarum exactione donec quidam Plebanus nomine Bartholomæus à Rescio tunc Abbat electus ex eius concessione incepit decimas exigere, vt deponit septimus testis exaduerso examinatus super interrogatorijs Parochi, & super interrogatorijs Conuentus ad sextum Summæ positionis sub num. 6. lit. A. Sufficitque probasse effectuationem tibi etiam remotam, quando non constat, quod alius medio tempore possederit Burfatt. dec. 647. num. 18. dec. 679. nu. 14. Rota in Barchinonet. Vicaria 2. Martij 1640. coram clar. mem. Coccino.

Vnde nec Rectori Ecclesie S. Catharine suffragari potest assensu iuris communis, quæ militare solet pro parocho, quia cessat quando tibi in casu nostro constat decimas fuisse à Monasterio antiquissimo tempore possessas, ac ei cum beneficio Apostolico donatas Vitalin. in elem. 1. sub num. 71. vers. unde oportet de iure patr. Rebuff. in tract. cong. p. benefic. nu. 308. Præsertim quia ipse Rector Aduersarius de anno 1648. vt in Summ. primæ positionis nu. 2. allegauit pro fundamento suæ intentionis donationem decimarum tibi d. Ecclesie factam ab Alexandro Abbate Monasterij Andreouensis, & sic decimas antea ad Monasterium

non ad se petinuisse agnoui. *Summar. decis. 531. num. 1. Seraph. dec. 1102. num. 8. Par. dec. 426. n. 2. lib. 2. cum aliis alleg. in Epistolam Decretorum 15. Februarij 1647. §. quia natura certum R. P. D. meo Melio, & in Telesina Decretum 16. Martij 1648. §. nec contradicere coram R. P. D. meo Celsi.*

Quæ tamen donatio ius aliquod super his decimis in Ecclesiam S. Catharinæ, eiusque Rectorem non transtulit, cum facta fuerit ab Abbate Monasterij facultatem huiusmodi non habente. *cap. non licet Pape 12. quest. 2. cap. 1. cap. tunc nuper he his que sunt à Prelat. fin. conf. cap. 1. cap. Episcopi. cap. nulli de reb. Eccles. non alien. nec iusta causa utilitatis, nempe, vel necessitatis Monasterij interuenire, vt requirebatur copulatiue cum beneplacito Apostolico, tam ex dispositione Sacrorum Canonum cap. 1. de reb. Eccles. non alien. cap. 1. eod. tit. in 6. Clem. 1. eod. tit. Extrau. ambrosij eod. tit. cap. sine exceptione 12. quest. 1. quam particulariter constituit. *fel. record. Benedicti XII. relator. in Sum. Monast. sub nu. 14. quamuis prædicti et emanauit ad fauorem alterius Ecclesie, quia spoliari non debet vnum Altare, vt aliud vestiatur Quarant. in compend. Bullar. verb. alienatio rerum Ecclesie num. 15. Rot. decis. 1. de reb. Eccles. non alien. in nou. dec. 361. n. 7. & segg. par. 5. recent. dec. 3. m. 3. par. 7.**

Neque beneplaciti, aut iustæ causæ præsumptio educi potest ex lapsu temporis, quia cum prædicti sit perdere. *l. filiusfamilias ubi Bald. num. 2. Castr. num. 2. ff. donat. facies ipsa donationis, et omnem utilitatis præsumptionem euenit etiam si alie solemnitates interuenissent, vt in puncto Socini. conf. 32. num. 10. lib. 4. Castr. conf. 432. num. 2. lib. 1. Alex. conf. 1. num. 21. lib. 4. Gabr. de præsumpt. conclus. 1. numer. 37. Picus ad stat. Vrb. gloss. 21. num. 27. Rot. decis. 440. sub num. 4. vers. in casu isto par. 2. recent. Et ad præsumendum beneplacitum Apostolicum non sufficit lapsus temporis, nisi simul probetur inconcussa obseruantia contractus saltem per triginta annos Gabr. conf. 36. num. 12. lib. 1. Par. decis. 7. de præsumpt. add. ad Greg. XV. dec. 354. sub nu. 18. Rot. dec. 694. sub n. 5. par. 1. recent.*

Grætes etiam allegatur præscriptio centenaria, cum testis ad id induci, vel patientur exceptiones in personis, vel careant legitima ætate quinquaginta quatuor saltem annorum, nec deponunt cum requisitis gloss. in cap. 1. de præscript. in 6. quam perpetuo secuta est Rot. apud Caputag. decis. 71. num. 2. par. 2. apud Seraph. decis. 1179. num. 1. decis. 357. in fin. par. 4. diuers. & præterea subducendum esset tempus, et vitæ Abbatis qui male alienauit. *cap. si Sacerdotes 16. quest. 3. Rebuff. in compend. alien. rer. Eccles. sub num. 36. vers. sed intelligendum est Rot. decis. 445. num. 8. coram ben. me. Cocino decis. 94. num. 12. decis. 294. num. 28. & segg. par. 7. recent.*

Et in Leodien. Dominorum 25. Iulij 1649. §. nam ab anno coram R. P. D. meo Corrado, nec non absentie fuocellorum, et iusticiarum in hodierno Summar. sub nu. 18. & 19. à quibus iura Monasterij defendi non poterunt. *Auch. quod si quis Cod. præscript. long. tempor. gloss. in cap. auditus verb. subducto in fin. de præscript. Nec suffragaretur ordinaria præscriptio 30. annorum attentis, et privilegijs per Summos Pontifices concessis Monachis Benedictinis relatis à Rodrig. quest. Regular. tom. 1. quest. 36. art. 3. col. penult. post princ. vers. prædicti illa & tom. 3. quest. 35. art. 2. Communicatis etiam Ordini Cisterciensi vt notat Pater 10. annos de la Crus de Statu Religionis lib. 2. c. 3. dub. 2. præsecunda conclus. fol. 110. & segg.*

Tandem præterere habet decimas Parochus non valet relatione congruæ sibi debite iuxta textum in elem. de Iure patron. & in cap. 1. de præben. 6. quia

cum illa ex datis in hodierno Summar. nu. 24. in alijs bonis abunde assignata probetur, et petenda vltimis non est. *Vitalis. in d. elem. 1. sub num. 71. vers. concludit il primo ibi qui contenti esse debent de Iure patron. Rebuff. in tract. de congrua n. 92. Mant. dec. 22. m. 1. Rot. coram san. mem. Greg. XV. dec. 429. m. 2. & segg.*

Et ita informatibus solum Monasterio, & Monachis Andreouij aduersario tamen pluries citato decisum hodie fuit post quam Monasterium probationes alias adductas coadiunxit vt Rota mandauerat sub die 13. Iulij proxime præteriti.

CRACOVIE. DONATIONIS.

Sabbati 26. Nouembris 1650.

ROTA MARTINIANA.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum Ecclesie non seruatis requisitis à Constitutionibus Apostolicis est ipso iure nulla, itaut Ecclesie competat pro rebus nulliter alienatis non solum reintegratio, sed etiam interdictum vnde vi.

SVMMARIVM.

- 1 Alienatio bonorum Ecclesie non adhibitis solemnitatibus, et aliisque à Constitutionibus apostolicis requisitis est nulla. Extraneus ambrosius de rebus Ecclesie non alienan. inducit nullitatem ipso iure ibid.
- 2 In alienatione rerum Ecclesie si aliqua sunt seruanda de eis consilare debet per separatam scripturam, quod scilicet seruata fuerunt, nec sufficit quod in ipsa scriptura alienationis enuncietur, & n. 3.
- 4 Scriptura prima non probat præsertim in præiudicium Ecclesie.
- 5 In alienationibus rerum Ecclesie vna cum solemnitatibus etiam iusta causa est necessaria.
- 6 Iusta causa probanda est aliunde, quam ex assertione ne alienantis, cui de hoc fides non adhibetur.
- 7 Redditi Ecclesie, seu alicuius beneficii si in præteritum ad congruam sustentationem satis fuerunt, etiam impossibilem sufficienter præsumuntur.
- 8 Prelatus nulliter alienando Ecclesie non præiudicat.
- 9 Ecclesie pro rebus nulliter alienatis competit non solum reintegratio, sed etiam interdictum vnde vi.
- 10 Sequester non est apponendum, nisi ad sui timor dilapidationis fructuum, vel quod ob inopiam Aduersarij erunt difficultis recuperationis.
- 11 Sequester licet pendente maxime in causis non beneficijs apponendum non est.

DECISIO CCCCXLIII.

Inter cetera in alienationibus per RR. Monachos Cistercienses faciendis requisita à Constitutione *fel. record. Benedicti XII. data in Summ. Monachorum no. 2. n. dum consensum maioris, aut senioris partis conuentus, eiusdemque præcedentem tractatum, de quo scriptura conficiatur adhiberi præcipitur, sed etiam quod, ante quam ad alienationem procedatur obtineatur desuper licentia ab ipsius Ordinis Capitulo Generali, quod subsequatur discussio negotij per duos Abbates à dicto Capitulo Generali deputandos, quodque de causis alienationis, & solemnitatibus præfatis per quatuor Abbates, & Præfidentem*

ipsi conuentuali loco sub eorum sigillo plena, & fidelis relatio in proximo subsequenti generali Capitulo fiat, vt videatur si circa hæc omnia debite præcesserunt.

Quæ cum non fuerint seruata in donatione decimarum, de quibus agitur Reſtori Ecclesiæ Sanctæ Catharinæ factæ ab Alexandro Trebinski Abbate, & Monasterio Andreonensi, tunc administratore decimarum hodie fuit eadem donationem ipso iure nullam fuisse, sic disponente ¶ tum dicta particulari Constitutione Benedicti XII. ibi, & alienatio huiusmodi sic præsumpta sit ipso iure irrita, & inanis, tum alia vniuersali fel. record. Pauli II. relata in extrac. ambrosiana de reb. Ecclesiæ non alien. que pariter nullitatem ipso iure inducit, vt vocat Redoan. de reb. Ecclesiæ non alienat. quæ. 22. nu. 9. & in terminis alienationis decimarum est rex. in c. 1. de reb. Ecclesiæ non alien. in 6.

Et quidem defectus licentiæ Capituli generalis, & discussionis duorum Abbatum, eorumque relationis in sequenti Capitulo generali euidentis est, prout etiam tractatus Monachorum cum de eo non constet per separatam scripturam, ¶ vt optetere tradit, Feder. de sen. conf. 143. circa fin. vers. nec obſtat Ferrer. confil. 249. n. 12 & conf. 294. num. 10. Rolan. conf. 33. n. 12. lib. 1. Paris. conf. 36. n. 10. lib. 4. Rot. dec. 716. num. 3. par. 1. diuersa ita vt non sufficiat, quod in ipsa scriptura alienationis enuncietur vel quod aliqui ¶ Monaci eidem scripturæ subscripserint, præsertim quia talis scriptura non est connecta à Notario, ac proinde tanquam merè priuata ¶ non probat in præiudicium Ecclesiæ, cap. 1. & 2. vbi notant omnes de fid. Instr. Specul. in tit. de instr. ad tit. §. secundo per tot. & §. 7. n. 1. Ang. conf. 120. in princ. vers. & hoc ex eo Perez. de ordinat. Reg. Castell. lib. 3. tit. 8. l. 5. fol. 110.6. vers. ultimo est notandum.

Causa pariter alienationis, ¶ quæ copulatiuè vna cum solemnitatibus necessaria est tam ex verbis dictæ Constitutionis Benedictinæ ibi, & quod etiam fiat de causis alienationis, & solemnitatibus præſatis &c. quam ex dispositione iuris communis cap. sine exceptione 12. qu. 2. Abba in cap. tua nuper num. 8. de his, quæ sunt à Prelat. Dec. conf. 142. n. 4. Seraph. dec. 1490. nu. 1. cum aliis allegatis in Leodin. Dominorum 25. Iulij 1649. coram R. P. D. meo Corrado, non apparet aliundè, quæ ¶ ex assertionis auctoritate; cui de hoc fides non adhibetur, Oldrad. confil. 261. per tot. & id. decif. 617. in princ. Barbos. de potest. Episc. alleg. 66. nu. 23. Rot. dec. 752. nu. 3. par. 1. diuers. & in Narnien. Vnionis 1. Iulij 1643. coram me.

Quin imò ipsa assertio minus vera dectegitur, quia nec aliquando fuit Vicaria Ecclesiæ Sanctæ Catharinæ erecta in præposituram, nec ipsius Vicariæ redditus tenues erant, vt fuit assertum, cum ex datis in Summ. num. 7. & ex quo in præteritum ad congruam ¶ subſtitutionem satis fuerunt, etiam hodie sufficientes esse probetur, Oldr. confil. 162. sub num. 1. vers. quod ita Seraph. dec. 1385. nu. 3. Lottber. de re benef. lib. 1. quæſt. 28. n. 85.

His conſequens est, vt Monasterium veniat ad decimas donatas reintegrandum, quia Prelatus eoque minus administrator nulliter alienando ¶ præiudicare non potuit Ecclesiæ, cui ideo pro rebus nulliter alienatis ¶ compenſit non modo reintegratio, sed etiam interdictum vnde vi, Abb. in cap. cum super nu. 21. de caus. poss. & propr. Rot. dec. 291. nu. 9. part. 6. recent. vbi allegantur concordantes.

Non tamen donec sententia reintegratoria feratur ¶ apponendum est ¶ sequeſtrum, nisi probetur, vel quod fructus ab aduersarij dissipauerint, in quibus terminis loquitur, Lancell. de atenu. par. 2. c. 12. num. 11. &

segg. vel quod ob aduersarij inopiam, vel alias erant difficilis recuperationis cum regulariter, & maxime in causis non beneficiatibus ¶ pendente lite non loc. sequeſtro, l. unica C. prohib. sequeſt. cap. volumus 16. quæſt. 4. Rebuff. tom. 3. Regiar. confil. 111. de sequeſt. per tot. Rot. dec. 464. nu. 2. par. 1. recent. dec. 24. num. 1. coram Cardinali Cavalier.

Et ita decifum vna parte tantum informante alia tamen sæpius citata.

CRACOVIE. PRÆPOSITVRÆ SANCTI FLORIANI.

Luna 28. Nouembris 1650.

ARGVMENTVM.

Institutio debita est præſentato à maiori parte patronorum, & habenti qualitates à fundatore requisitas.

SVMMARIVM.

- 1 Institutio, quibus concurrentibus debita est præſentato?
- 2 Vacatio beneficij per obitum probatur ex promissione Adversarij ex causa eiusdem vacationis.
- 3 Inſpationatus, quando non agitur de libertate beneficij, & ordinarius non est in causa probatur lectionibus prohibitionibus.
- 4 Præſentatio intra legitima tempora probatur ex instrumento præſentationis.
- 5 Præſentatio fieri poteſt etiam per litteras patentes.
- 6 Qualitates fundationis requisita in præſentato, ex quibus probentur?
- 7 Et dicta qualitates impugnari nequeunt ab aduersario, qui illas concurrere in præſentato alias faſum fuit.
- 8 Institutio debita non est præſentato à minori parte patronorum.
- 9 Præſertim, quando aliqua ex qualitatibus requisitis deſicit, sine qua præſentatio inutilis eſt.
- 10 Qualitates requisita in donatione iuriſpationatus cenſentur repetita in ſecunda donatione relatiua ad primam donationem, maxime quando in ſecunda donatione tenor primæ eſt inferſus.
- 11 Et ſufficit, quod ſecunda donatio non deroget primæ, vt qualitates in utraque appoſita ſeruari debeant.
- 12 Per aſſecutionem ſecundi beneficij incompatible inducitur vacatio primi.
- 13 Qualitas, à fundatore requisita adeſſe debet de tempore præſentationis, nec prædeſt ſi poſtea ſuperueniat nu. 14. prout nec minus ſi præſentationem præcedat num. 15.
- 14 Nomen ad ſolam honorificentiam omni caret eſſeſſu.
- 15 Præſentatus à maiori parte patronorum eſt præſerendus præſentato à minori, maxime ſi in eo concurrant qualitates in fundatione præſcriptæ.

DECISIO CCCCXLIV.

Vncta ad obtinendam inſtitutionem necessaria ¶ nempè vacationem præpoſituræ, de qua agitur, iuriſpationatus præſentandum, præſentatum inſtituendi, cuiusque habilitatem concurrere Rota cenſuit ad fauorem Stanilla, quem propter particulari dubio deſuper propoſito inſtituendum eſt reſponſit.

respondit iuxta text. in cap. monasterium 16. quæst. 7. cap. cum heretici ubi Abb. numer. 12. de re iudic. cap. dilecti ibique glo. verb. plura iura de offie. deleg. alioque allegatos in decif. 337. numer. 1. par. 2. recent. decif. 87. numer. 1. par. 7.

Vacatio enim per obitum ꝑ ꝑ Jacobo Hultienſis huius Præpoſitæ vicini poſſeſſoris negati non poteſt à Sigifmundo aduerſario, qui ex eadem vacatione Præpoſitam ab Ordinario licet minus recte obtinuit, *Egid. dec. 268. & dec. 596. Card. Mair. dec. 132. numer. 1. Bartr. dec. 255. in vo.*

Inſpationatus Vniuerſitatis, & Academiæ, quæ Scatullum præſentant probatur ex regia donatione Apoſtolice authoritatis robore confirmata, necnon ſententia Reuerendiſſimi Epicoꝑi Criconice pro aduerſario lata, quæ eo magis ſollicitur, quia cum non agatur de libertate beneficii, ꝑ nec Ordinarius ſit in cauſa ſeniores probationes admittunt Cardinal. *Mair. dec. 350. in prin. Card. Canelet. dec. 89. n. 3. Rot. in recent. dec. 179. numer. 4. par. 3. & in Comen. Beneficij 11. Lammarj 1656. coram Eminentiſſ. D. Card. Patruolo.*

Præſentatio Stanilai facta ꝑ intra legitima tempora à maiori parte Academiæ apparet ex publico inſtrumento Summ. à Stanilai numer. 3. ubi habetur, quod ſequentem ſuffragia Profeſſorum, quibus Rector Academiæ addidit ſuum illum elegerunt, & præſentari mandantur proꝫ ſuccellere præſentatus fuit Epicoꝑo mediantibus literis parentibus Rectoris Academiæ Summ. ibid. num. 4. per quas ꝑ ſi præſentationem poſuiſſe probat *text. in cap. de inſtitut. de his, quæ ſunt à Prelat. ſin. coſ. cap. 2. & notat Lambert. de iure par. lib. 2. par. 1. quæſt. 4. art. 16. per tot. fol. mil. 495. Rot. in Significa. Inſp. patronatus 11. Marty 1648. coram R. P. D. meo Penſingero.*

Habiles tandem Stanilai, quoad Clericatum non controuertiſſi, quo verò ad alias duas qualitates à donationibus Regiſ requiſitas ꝑ videlicet quod ſit de gremio Canonicorum ſancti Floriani, & in Academia publicus profeſſor, apparet quia talis fuit affectus nedum in conuocatione Academiæ, ac in prædictis literis parentibus Rectoris, ſed etiam in appellatione, ꝑ alique actis iudicialibus ipſummet aduerſarij, qui propterea id audiſſe negare non poteſt, *Felin. in cap. cum inter numer. 11. verſ. unde generaliter de except. Bar. in leg. cum mulier numer. 5. verſ. propterea ꝑ ſol. matrim. Menoch. de adſcript. cunct. 4. numer. 553. Sord. decif. 104. numer. 5. & ſeqq. Caſſad. decif. 3. numer. 4. de procurat.*

Non obſtat quod Sigifmundus aduerſarius fuerit nominatus, & ab Ordinario inſtitutus, ꝑ quia inſtitui non debuit cum maior pars Academiæ Stanilaum præſentauerit, & Sigifmundum, præter quod negatur eſſe profeſſor acti laborans, deſite altera ex qualitatibus in donationibus Regiſ requiſitis, ꝑ ſine quæ eius præſentatio inuialis eſt, *Seraph. decif. 1270. numer. 2. Marty. decif. 115. numer. 5. Rot. in Recent. decif. 15. numer. 2. & 3. par. 2.*

Deſt nimirum, quod ſit à gremio Canonicorum ſancti Floriani, vt donatio Regi� Sigifmundi requirit. Nec eadem qualitas cenſetur remiſſa eo quod in poſteriori donatione Regi� Stephani illius mentio non fiat, quia cum hæc ſit relatiua ꝑ ad primam donationem ibi, ſecundum ordinationem Sereniffimi Regi� Sigifmundi *Anguſti prædeceſſoris noſtri &c.* qualitates in eadem prima donatione appoſitas repetiſſe cenſetur maxime quia in ſecunda primæ tenor eſt inſerutus, *l. aſſertor ꝑ theod. inſt. Cep. conſ. 255. numer. 26. Ofaſc. decif. 178. numer. 5. Sord. decif. 291. numer. 10. Rot. decif. 362. numer. 4. decif. 403. numer. 2. part. 1. recent. ac vtrique donatio à*

Part. Secunda.

Legato Apoſtolico fuit ſimul, & ſemel confirmata, ꝑ ꝑ quod ſecunda non deroget primæ, ꝑ qualitates in vtraque appoſite ſeruari debeant *Suar. & de leg. lib. 6. cap. 27. numer. 13. Sanchez. de matrim. lib. 2. diſput. 24. numer. 6. Bar. in extranag. ad reprimendum verb. non obſtanti numer. 7. & 9. Mench. conſ. 187. numer. 38. Allouin. conſ. 1. numer. 84. Rot. decif. 160. numer. 4. ibique add. numer. 19. coram ſan. numer. Greg. XV.*

Quod vero Sigifmundus olim fuerit Canonicus ſancti Floriani non releuat, quia talis eſſe deſuit longè, antequam Præpoſitæ controuerſia vacaret per diſmiſſionem dicti Canonici, & ꝑ alterius Præpoſitæ ſancti Nicolai cum egreſſu ab Eccleſia ſancti Floriani aſſecutionem, *cap. de multa & ibi. Abb. numer. 16. Anchar. numer. 4. & alij communiter de præben. elem. graue, & ibi V. Italia. numer. 23. de reſcript. Rot. decif. 31. numer. 6. decif. 92. numer. 2. part. 1. recentior. & oportet qualitatem requiſitam à fundatore præſentum laico adeſſe de tempore præſentationis *Gatier. conſ. 1. numer. 12. verſ. vel ab homine Eccleſiaſtico Lothrer. de re benef. lib. 2. qu. 47. numer. 15. poſt Barb. a. conſ. 35. numer. 24. in ſin. lib. 2. Rot. decif. 216. numer. 5. par. 2. recentior. decif. 4. numer. 11. & 14. apud Pemau. itaut ſicuti non prodeſt ſi poſtea ꝑ ſuperuenient capſi eo tempore de reſcript. in 6. Gatier. d. conſ. 1. numer. 15. Roder. Suar. alleg. 12. numer. 23. Perſide reſignat. lib. 4. quæſt. 1. numer. 14. ita nec ꝑ ſi præceſſerit iuxta theoricam, quam ex text. in l. lucius cum l. ſeq. ꝑ ſide com. lib. 2. tradit Bar. in l. contentum 5. ſi ita ſtipulatum numer. 11. ꝑ verb. obligat. Sord. conſ. 445. numer. 20. Caſſad. decif. 59. ſub numer. 4. ibi, & continuatio ipſius lib. 1. Grat. diſcept. 9. 6. numer. 4. & 29.**

Nihil ſuffragante, quod Sigifmundus adhuc ſacerdotis ſpecioſum titulum Cancellarij Sirauienſis, quia tantum nomen ſuo Marte aſſumptum, ꝑ ꝑ ſolius honorificentia omni caret effectu l. 2. §. ſed ſi ſi ſi ſi ſi ad Tertull. Bald. in l. ſin. 5. in compactione numer. 19. C. iur. de liber. l. aſſertor 192. ſub numer. 29. lib. 2. & Cicero de claris Oratoribus ait non eſt habere honoris, ſi honoris tantum nomen habeas.

Quapropter gratis allegatur, quod Sigifmundus ſit præterendus, ꝑ quia magis emeritus in proſiſtendis lectionibus, in expediendis diſputationibus, & in promouendis tam publicis, quam priuatis ſtudiis Horum namque meritum diſcuſſio cadit in perſona habente de cætero qualitates in fundacione præſcriptas ꝑ ꝑ qualis vt ſupra dicebatur non eſt Sigifmundus, eſt autem Stanilaus, qui præterendus etiam, quia habet maiorem partem vocum ex allegatis in alia deciſione huius cauſæ, quibus additur *Lambert. de iure par. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 1. numer. 1. ad not. fol. 934. Lothrer. de re benef. lib. 2. quæſt. 11. numer. 132. & ſeq. Rot. in Penſiponem. Parrochialis 20. Marty 1645. coram R. P. D. meo Penſingero.*

Et ita deciſum Stanilaio tantum informante, citato tamen pluries, & expectato diu Sigifmundo aduerſario.

BONONIEN. LEGATI ſeu VSYSEYCTVS.

Luna 5. Decembris 1650.

ARGVMENTVM.

Legatum per prædeceſſum legatarij viuo teſtatore non elicitur caducum quoties citatus eſt ſubſtitutus, & ſubſtitutio eſt compendioſa, quæ continet vulgarem tacitam, ac verbis generalibus expreſſam, & ex quibus verbis compendioſa ſubſtitutio reſultet

G

Hæres non tenetur legatario de cuiusione rei particulatiter legatæ, præcipue quando Testator ignorauit rem legatam esse alienam, quinimò illam vti liberam acquisiuit, & possedit.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatum per mortem legatarij ante testatorem efficitur caducum limita num. 6. declaratum num. 7. 8. & seqq.
- 2 Et tunc bona legata ad heredem spectant pleno iure.
- 3 Hæreditas spectat ad heredem ab intestato si hæres scriptus vno testatore decedit.
- 4 Ratio supradictarum conclusionum est nam ad validitatem, & confirmationem legati necessaria est superexistencia legatarij ita ad validitatem, & confirmationem institutionis opus est supervientia hæredis.
- 5 Legatum non transmittitur ad heredem legatarij quantum purum sit.
- 6 Legatum per prædecessum legatarij non efficitur caducum quoties legatario fuit datus substitutus, tunc enim ex voluntate testatoris ipse substitutus admittitur.
- 7 Intellige de substituto per vulgarem, secus verò per fideicommissarium.
- 8 Ratio diversitatis est, quia prædecessum legatarij efficiens ne legatum acceptare possit aperit viam substitutioni vulgari, quæ purificatur aque siue primo vocatus nolit, siue non possit ex quacunque causa.
- 9 Quod secus est in substitutione fideicommissaria, quæ supponit emolumentum fuisse primo vocato quæsum.
- 10 Legatum efficitur caducum per prædecessum legatarij, quoties constat Testatorem noluisse substitutum succedere per fideicommissarium, & post acquisitum legatum primo legatario, quod vulgari repugnat, & ex quibus substitutio fideicommissaria inducitur num. 11. & n. 13.
- 11 Per substitutionem vulgarem succeditur testatori non primo vocato.
- 12 Desinere non dicitur, quod nusquam incepit contra num. 26. & 27.
- 13 Substitutio facta sub commemoratione mortis est eo compendiosa.
- 14 Amplia quamvis non fuerit adiectum verbum quantumcumque.
- 15 Substitutio compendiosa continet etiam vulgarem tacitam vel expressam verbis generalibus.
- 16 Substitutio vulgaris etiam in legato fieri potest.
- 17 Substitutio vulgaris facta in legato purificata dicitur ob prædecessum primi legatarij.
- 18 Et substitutus vulgaris tunc admittitur si substitutio sit facta simpliciter, secus si sub conditione si primo vocatus, siue filius decesserit, & ille cum filius decessit non agnito legato, quia tunc substitutio censetur facta sub duplici conditione si primus non agnoverit, & siue filius decesserit, & alia ratio adducitur nova sequenti.
- 19 Testator si voluit substitutum admitti primo vocato superveniente, & succedente ipsi Testatori eo magis voluisse censetur ubi mortis præventus non potuit succedere.
- 20 Substitutio vulgaris, ut excludatur requiritur, quod Testator primo vocatum proprio nomine expressè reget, ut legatum, siue hæreditatem alteri restituit.

- 21 Verbum accrescere, quid denotet.
- 22 Substitutio vulgaris inter plures legatarios sufficit, quod in vno eis purificetur de iure, vel de facto, & num. 25.
- 23 Desinere dicitur nedum, quod incepit, sed etiam quod incipere potuit, secus si sit exclusa potentia incipiendi n. 27.
- 24 Hæres non tenetur legatario de cuiusione rei in specie legatæ, quicquid sit in legato generis.
- 25 Præsertim, quando Testator ignoravit rem legatam esse alienam, & illam tanquam liberam acquisiuit, & possedit.
- 26 Item hæres de cuiusione non tenetur, quando est Testatori magis communis, quam legatarius, tunc enim non præsumitur, quod Testator voluerit tene de cuiusione ad favorem legatarij minus communis.
- 27 Obligatio de conferendo aliquem indemnem cum supposito, quod teneatur de cuiusione redditur inflexibilis si erronea decessit.
- 28 Præsertim, quando obligatio non est pura, sed conditionalis, quatenus teneatur prout de iure.
- 29 Creditor, cui fuit a debitore assignata exactio eius crediti, contra aliquem cum pacto, ut contra ipsum non possit habere regressum, nisi in casu, quo satisfactio nem consequi non possit ante factas diligencias, ac dissolutionem nullam habet contra debitorem alium, siue regressum.

DECISIO CCCCXLV.

PEndente in vim antiqui fideicommissi cuiusione prædij huncupati de Lungaria, cuius ususfructum Sebastianus de Palmeriis legauerat Ludouico, & fratribus de Saunignanis per hæc verba. *Lascia al Signor Ludonico Saunignano &c. l'usufrutto pieno, & intiero degl' infrafrutti beni &c. e detto Signor testatore lascia l'usufrutto prima durante la vita naturale del detto Signor Ludonico, & morto detto Sig. Ludonico, esso Signor testatore vole, e dicebano, che detto usufrutto intiero s'acresca neli infrafrutto modo a tutti gl' altri fratelli del detto Signor Ludonico &c. e finito detto usufrutto per la morte di detti usufruttuarii &c. tutti li sudetti beni &c. spettino a gl' infrafrutti heredi di esso Signor testatore.*

Petrus Saunignanus dicti Ludonici post conditum testamentum, sed viuentis adhuc testatore defuncti frater egit tanquam legatarius pro liberatione a molestiis, & omnium damnorum refectione contra Achillem, & Emiliu de Palmeriis Sebastiani testatoris hæredes, & sententiam fauorabilem reportauit. Quapropter Palmerij litem in se suscepunt, ac Petro indemnitate promiscuerunt per publicum instrumentum obligatione camerali vallatum inserta tamen profectione in principio, medio, & fine semper habenda pro repetita, quod per huiusmodi litis suspensionem nullo modo dicta sententia censetur integraliter approbata, nec obligatio, nisi fore de iure facta intelligatur. Cesserunt successus eidem Petro pro sua indemnitate iura contra Elisabeth de Carolis, cum qua mediante decreto Domini Vice Legati Bononiæ ille concordauit, ut sibi solueret libras 3000. & ad alias annuas libras 150. quæ pro integra refectione dampni passi ob cuiusione vsum fructus legati deberi præcedebat, condemnari obtinuit eosdem Palmerios, quibus instantibus commissi mihi causa appellationis dubitauit hodie an dicto Saunignano competat actio contra Palmerios pro consequendis libris 150. annuam.

Etiamque non competere informantibus pro Palmeriis duplici.